

Genealogie in het onderwijs.

“Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?”

Student:

Thomas E.J. Vanwelsenaere

Opleiding:

BACHELOR GESCHIEDENIS-ENGELS

Lerarenopleiding

Begeleider eindwerk: Dhr. Sebastian Vande Ginste
Katholieke hogeschool VIVES (Torhout)

Academiejaar 2021-2022

1.	Woord vooraf.....	5
2.	Samenvatting.....	6
3.	Inleiding	11
4.	Het onderzoeksopzet	12
4.1.	<i>Onderzoeksstrategie.</i>	13
4.2.	<i>Onderzoeksmethoden.</i>	13
4.3.	<i>Onderzoeksactiviteiten.</i>	14
5.	Literatuuronderzoek	14
5.1.	<i>De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis.</i>	14
5.2.	<i>Nationale identiteiten en meervoudig verleden.</i>	15
5.2.2	Wat vind jij de meest interessante periode in de geschiedenis?	19
5.2.3	Welke historische gebeurtenis heeft invloed gehad op je leven?	21
5.3.	<i>Mijn familie in historisch perspectief.</i>	22
5.4.	<i>Stambomen in het lager onderwijs.</i>	23
5.5.	<i>Familiegeschiedenis.be</i>	24
6.	Het stappenplan.....	25
6.1.	<i>In het familiearchief.</i>	25
6.1.1.	Identiteitskaarten.....	25
6.1.2.	Vragen stellen aan je ouders en grootouders.....	25
6.1.3.	Foto's, tekeningen, schilderijen en wapenschilden.	26
6.1.4.	Rouwbriefen en bidprenten.	28
6.1.5.	Begraafplaatsen en grafstenen.	30
6.1.6.	Stambomen.....	31
6.1.7.	Erfstukken.....	31
6.1.8.	Brieven en postkaarten.	32
6.1.9.	Krantenartikelen.....	33
6.2.	<i>Online databanken gebruiken.</i>	34
6.2.1.	Dienst burgerzaken.....	34
6.2.2.	Online stambomen.	35
6.2.3.	Genealogische bedrijven.	36
6.2.3.1.	Ancestry.com.....	37
6.2.3.2.	MyHeritage.nl.....	37
6.2.3.3.	Geneanet.org.....	37
6.2.4.	Overige onlinebronnen.	38
6.2.5.	De website van het Rijksarchief.	40
6.2.5.1.	Akten uit de burgerlijke stand.	41
6.2.5.2.	Akten uit parochieregisters.	43
6.2.6.	FamilySearch.....	45
6.2.7.	Vrijwilligersrab.....	46
6.2.8.	Conscriptielijsten (Militieregisters).....	46
6.2.9.	PROBAT.....	47
6.2.10.	Dewesthoekverbeeldt.	48
6.2.11.	Historische kranten.....	48
6.2.12.	Online archieven.	49
6.2.13.	Alumni van de Oude Universiteit Leuven (1426-1797).....	51
6.2.14.	De Napoleontische Oorlogen.	52
6.2.15.	De Eerste Wereldoorlog.	53

6.2.16.	De Tweede Wereldoorlog.....	57
6.2.17.	Rouwbrieven en bidprenten.	60
6.2.18.	De oorsprong van je familienaam.....	61
6.2.19.	DNA-testen.....	65
6.3.	<i>Naar het archief.....</i>	71
6.3.1.	Een bezoek aan een stadsarchief.	71
6.3.2.	Rijksarchief te Brugge.....	72
6.3.3.	Rijksarchief te Kortrijk.....	73
6.3.4.	Provinciaal Archief West-Vlaanderen.....	74
6.3.5.	Familiekunde Vlaanderen.	75
6.3.6.	Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis.....	76
6.4.	<i>Gegevens bewaren en presenteren.</i>	76
6.4.1.	Het gebruiken van software.....	77
6.4.2.	Het gebruiken van genealogische software.....	77
6.5.	<i>Van stamboom tot familiegeschiedenis.</i>	78
6.5.1.	Ga uit van een historische vraagstelling.	79
6.5.2.	Bepaal de vorm.....	79
7.	Weergave van de resultaten.	84
7.1.	<i>Weergave van de resultaten van de survey.</i>	84
7.1.1.	Enquête voor de leerkrachten.....	85
7.1.2.	Enquête voor de leerlingen.	90
7.2.	<i>Bespreking van de resultaten van de survey.</i>	98
7.2.1.	Bespreking van de resultaten van de enquête voor de leerkrachten.....	98
7.2.2.	Bespreking van de resultaten van de enquête voor de leerlingen.	99
7.2.3.	Vergelijking van de resultaten met de internationale studie.	99
7.3.	<i>Bespreking van de gevalstudie.....</i>	107
8.	Besluit.....	107
9.	Reflectie.....	111
10.	Literatuurlijst.....	112

Genealogie in het onderwijs.

1. Woord vooraf.

“Men are haunted by the vastness of eternity. And so we ask ourselves: will our actions echo across the centuries? Will strangers hear our names long after we are gone, and wonder who we were, how bravely we fought, how fiercely we loved?”¹

Wolfgang Petersen

Deze prelude van ‘Odysseus’ (Sean Bean) uit de film ‘Troy’, werd neergepend door de Duitse filmregisseur Wolfgang Petersen. Al van meet af aan heeft deze citaat mij gefascineerd en beziggehouden.

Klaarblijkelijk ben ik echter niet de enige persoon in mijn familie die zich aangetrokken voelt door “het eeuwig herinnerd willen worden”, aangezien mijn betovergrootvader en tevens oud-strijder van de Grote Oorlog, met name Achille Emile Vilain (1885-1942) tijdens zijn leven besloot om een groot grafzerk voor zijn echtgenote en zichzelf te kopen op de eerste rij van het kerkhof te Diksmuide, vanuit de veronderstelling: *“Ik zal voor altijd op de eerste rij in het kerkhof liggen en zo zullen mijn nakomelingen mij nooit vergeten.”*

Op 22 oktober 2020 besloot ik om een stamboom op te maken van mijn familie, dit louter ter hobby en algemene interesse in mijn voorouders en mijn afkomst. Op heden bestaat mijn stamboom uit al meer dan dertienduizend personen en eerlijkheidshalve had ik nooit verwacht dat mijn voorouders, alsook mijn bloedverwanten, zo fascinerend zouden zijn!

Stapsgewijs begon bij mij dan ook het idee te groeien om dit op één of andere wijze aan te wenden voor het uitwerken van mijn eindwerk, ter afronding van mijn lerarenopleiding, geschiedenis-Engels.

Vooraf toen ik het boek las, “A Little History of the Schulenburg Family”, een boek waarin kunsthistoricus, Fritz Schulenburg, de geschiedenis van zijn voorouders weergeeft en dit in het licht van de Duitse en Europese geschiedenis, werd voor mij stilaan mijn onderwerpskeuze voor mijn eindwerk duidelijk.²

Vooraf het gegeven waarin de schrijver zijn voorouders en bloedverwanten schetst vanuit de specifieke perioden uit onze westerse geschiedenis, in casu: de middeleeuwen, vroegmoderne tijd, moderne tijd en finaal onze eigen hedendaagse tijd, was ik rotsvast van overtuigd dat het ook voor leerlingen uit de derde graad zeker zinvol zou zijn om hun eigen stamboom op te maken, hun familiegeschiedenis uit te werken en dit finaal te plaatsen in de context van de wereldgeschiedenis.

Gezien alle jongeren nu eenmaal vanuit het Ministerie van Onderwijs verplicht zijn om onze westerse geschiedenis te bestuderen, met inbegrip van alle grote klassiekers zoals onder andere, de Franse Revolutie en de twee wereldoorlogen, denk ik oprecht dat leerlingen met veel meer enthousiasme deze onderdelen van onze geschiedenis zouden bestuderen, indien ze zouden inzien dat hun eigen voorouders en bloedverwanten zelf deze grote gebeurtenissen op één of andere wijze hebben meegemaakt en er een bepaalde rol in hebben vervuld.

¹ <https://www.goodreads.com/quotes/7624973-men-are-haunted-by-the-vastness-of-eternity-and-so>

² Schulenburg, 2004.

Afsluitend wens ik mijn eindwerk op te dragen ter ere van mijn betovergrootmoeder, Romanie Debruyne (1883-1961), alsook haar dochter en schoonzoon, i.c. Marie-Louise Vilain (1909-1948) en André Vandendaele (1905-1977), omwille van het feit dat ze tijdens de Tweede Wereldoorlog meerdere joodse mensen in hun woonst hebben laten onderduiken en deze mensen zo hebben geholpen na hun ontsnapping uit de beruchte 'Dodentrein' op 4 september 1944 te Diksmuide.^{3 4 5 6 7 8 9 10 11}

Voorts zou ik graag iedereen die heeft meegewerkt aan de enquêtes willen bedanken voor hun moeite, in het bijzonder, de leerkrachten geschiedenis en de leerlingen van de tweede graad van het Sint-Martinusinstituut te Koekelare, mijn voormalige leerkracht geschiedenis de heer Henk Himpe, alsook alle leerlingen van het vierde-, vijfde- en zesdejaar van het Sint-Andreasinstituut te Oostende en besluitend wens ik ook nog mijn zus, Petra Vanwelsenaere, alsook haar studenten uit het Zeelyceum in De Haan, te bedanken om mee te werken aan dit onderzoek.

Verder zou ik ook graag de heer Arnoul Vanwelsenaers uit Nieuw-Zeeland willen bedanken voor het nalezen van dit eindwerk en het mee helpen opsporen van al onze bloedverwanten. Tevens zou ik eveneens mevrouw Irina M. Yakovleva willen bedanken voor alle informatie aangaande de Russische, Finse en Zweedse takken van mijn familie en de heer Taco van Welzenis voor de informatie met betrekking tot de Nederlandse en Franse takken. Daarnaast zou ik ook nog graag mijn grootmoeder, Ruth Kalamus, en haar broer, Paul Kalamus, willen bedanken voor alle informatie over de Duitse takken van mijn familie en ten slotte mijn grootouders, i.c. Roger Vilain en Godelieve Hoornaert voor al hun stamboomonderzoek dat ze in het verleden hebben verricht alsook om mij alle gegevens uit hun familiearchief te bezorgen. Vanzelfsprekend wens ik eveneens de heer Sebastian Vande Ginste, lector geschiedenis van de lerarenopleiding en tevens begeleider van dit eindwerk, oprecht te bedanken voor zijn goede sturing bij het uitwerken van dit eindwerk en vooral de vele goede tips rond het opmaken van de enquêtes.

Finaal wens ik nog in het bijzonder mijn ouders, Erik Vanwelsenaere en Mia Vilain, te bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun, dit zowel tijdens het maken van dit eindwerk, alsook tijdens de meest moeilijke momenten van mijn leven.

2. Samenvatting.

Wanneer ik op 22 oktober 2020 begon aan het opmaken van mijn stamboom en het uitwerken van mijn eigen familiegeschiedenis, kwam ik tot de conclusie dat ik bij het bestuderen van mijn eigen voorouders vanuit een heel ander perspectief de historische periodes en de belangrijkste historische gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis percipieerde. Vooral bij het lezen van het boek "*A Little History of the Schulenburg Family*", waarin kunsthistoricus Fritz Schulenburg de geschiedenis van zijn

³ Gysel André et al., 2012, p. 185.

⁴ Gysel André et al., 2012, p. 211.

⁵ <https://www.diksmuide.be/product/454/trein-naar-de-hel>

⁶ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/107d5ae6-792e-8125-ae7e-3b258bb3c9e1/media/164ab9d8-8751-2192-a5d7-9e4af05fa09f?mode=detail&view=horizontal&q=Romanie%20Vilain&rows=1&page=1>

⁷ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/109b30ea-dc89-2085-8c4e-8548a9d58820/media/ebc279be-b336-9eec-5897-334e904f683d?mode=detail&view=horizontal&q=Romanie%20Vilain&rows=1&page=2>

⁸ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/51b948dd-44f4-0a17-04f0-ebcd27d6c7d1/media/e2f82092-9ad2-f1d3-a425-c85f14f0d964?mode=detail&view=horizontal&q=Marie-Louise%20Vilain&rows=1&page=5>

⁹ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/4e79d72f-411b-b452-ee81-9a596569a7a0/media/5c6969b3-ebae-1d4d-8f66-e4c1b5d9eb87?mode=detail&view=horizontal&q=Marie-Louise%20Vilain&rows=1&page=4>

¹⁰ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/073abe0d-6461-cd9a-67ee-a52562912751/media/1022b7a8-cb8d-e373-284a-4c35dd2148ab?mode=detail&view=horizontal&q=Marie-Louise%20Vilain&rows=1&page=3>

¹¹ <https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/d91b0de7-437c-ae7d-b073-d430663af084/media/74948bbd-67ed-8975-d626-0cb561a6a4c1?mode=detail&view=horizontal&q=Marie-Louise%20Vilain&rows=1&page=2>

voorouders weergeeft en dit in het licht van de Duitse en Europese geschiedenis, werd voor mij stilaan mijn onderwerpskeuze voor mijn eindwerk duidelijk. Ik ben er namelijk rotsvast van overtuigd, dat wanneer je zelf je eigen stamboom en je eigen familiegeschiedenis uitwerkt, je automatisch op een meer gepassioneerde wijze de algemene geschiedenis zult bestuderen. Vandaar dat hieruit mijn onderzoeksvraag ontsproot: *“Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?”* Gezien deze onderzoeksvraag behoorlijk algemeen is, achtte ik het zinvol om deze onder te verdelen in meerdere deelonderzoeksvragen: *“Is er ruimte om genealogie aan te wenden voor het vak geschiedenis in ons middelbaar onderwijs?”* *“Staan leerkrachten geschiedenis hiervoor open?”* *“Zijn leerlingen geïnteresseerd om rond dit thema op school te werken?”* *“Hoe kunnen we genealogie in de praktijk aanwenden op school?”* *“Hoe koppel je genealogie met de leerlingen hun cusus geschiedenis?”*

Gezien dit duidelijk een zeer ambitieus project is, vond ik het bij deze van primordiaal belang om een goed gestructureerd onderzoeksopzet in elkaar te knutselen. Alvorens natuurlijk zelf actief onderzoek te voeren, heb ik eerst en vooral een grondige literatuuronderzoek verricht. Hierbij speelde vooral het project van Guy Putseys en Karel Van Nieuwenhuysse, praktijklectoren SLO Geschiedenis van de K.U. Leuven, een belangrijke rol. Zij stellen namelijk dat er in het traditionele curriculum van het Vlaamse geschiedenisonderwijs zoals dat uit de handboeken geschiedenis naar voor komt, er nauwelijks tot geen plaats ingeruimd wordt voor familiegeschiedenis. Verder delen ze ook mee, dat de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten hier nochtans zeker ruimte voor laten. Vandaar dat deze praktijklectoren geschiedenis van de K.U. Leuven concluderen dat het dan ook betreuenswaardig is, om te besluiten dat ondanks leerlingen hoogstwaarschijnlijk zelf hierin zeer geïnteresseerd zijn, familiegeschiedenis eigenlijk onbesproken blijft op onze middelbare scholen. Tevens stellen ze dat er hierbij een kans verscholen ligt om jongeren nog meer voor het geschiedenisonderwijs te winnen en hen nog meer te motiveren. A fortiori zouden leerlingen ook zelf op een actieve en creatieve wijze met geschiedenis bezig zijn, ze belangrijke methodologische vaardigheden aanleren en finaal zou genealogie op school de leerlingen brengen tot een meer historisch bewustzijn, hetgeen nu eenmaal het einddoel is van het geschiedenisonderwijs. Bij het bestuderen van dit project, werd er verwezen naar een zeer interessante publicatie, in casu, *Nationale identiteiten en meervoudig verleden (2007)*. Deze Nederlandse onderzoekers stelden hierin vast dat uit hun groot internationaal onderzoek uitgevoerd in zowel Nederland (regio Rotterdam, 305 leerlingen), Frankrijk (regio Nord-pas de Calais bij Lille, 199 leerlingen) en Groot-Brittannië (Londen, 174 leerlingen) de geschiedenis van jongeren hun eigen familie bij de meeste ondervraagde middelbare scholieren zeer populair is. Op basis van mijn uitgevoerde literatuuronderzoek kon ik stilaan overgaan tot het uittekenen van de grote lijnen van mijn onderzoeksstrategie. Hierbij besloot ik gebruik te maken van twee soorten onderzoeksmethoden, ten eerste een actieonderzoek, waarbij ik op verschillende wijzen gegevens zou kunnen verzamelen, i.c. de reeds uitgevoerde bronnenonderzoek, vervolgens op basis hiervan wenste ik een survey te ontwerpen waarin ik twee enquêtes zou construeren, één enquête voor leerkrachten geschiedenis die lesgeven in de derde graad en één enquête voor leerlingen die momenteel in het vierde-, vijfde- of zesdejaar zitten. De survey zal dus met andere woorden een kwantitatieve weergave geven en zal aangewend worden om, indien deze representatief genoeg zou zijn, veralgemenende uitspraken te doen. Finaal wenste ik ook nog als onderdeel van mijn actieonderzoek een gevalstudie uit te werken, waarbij ik een reflectie zou neerpennen van de drie lessen die ik heb mogen geven tijdens mijn stage voor geschiedenis aan de derdejaars aangaande het thema “Erfgoeddag maakt school”. Tijdens deze lessen mocht ik twee lessen volledig wijden aan genealogie. Bij dit onderdeel van mijn actieonderzoek zal dus eerder het accent worden gelegd op een kwalitatieve analyse van mijn project. Na het uitvoeren van mijn actieonderzoek groeide bij mij ook nog de ambitie om een eigen ontwerponderzoek uit te werken, met als doel het construeren van een algemene handleiding voor leerkrachten geschiedenis, waarin duiding wordt gegeven hoe ze genealogie zouden kunnen aanwenden voor het vak geschiedenis en dit aan de hand van voorbeelden uit mijn eigen stamboom. In dit ontwerponderzoek zal er naast een algemene handleiding eveneens twee concrete voorbeeldlessen en een jaartaak worden toegevoegd.

Om u als lezer een zo'n concreet mogelijke weergave aan te bieden van de belangrijkste resultaten van mijn onderzoeken, zal ik deze gegevens bespreken met betrekking tot zowel mijn onderzoeksvraag alsook mijn deelonderzoeksvragen. Wanneer we dus terugblikken naar onze initiële onderzoeksvraag, met name: *"Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?"*, heb ik al medegedeeld dat het zinvol zou zijn om deze algemene onderzoeksvraag op te splitsen in meerdere deelonderzoeksvragen. De eerste deelonderzoeksvraag die we zullen aankaarten luidde: *"Is er ruimte om genealogie aan te wenden voor het vak geschiedenis in ons middelbaar onderwijs?"* Op basis van het reeds besproken literatuuronderzoek, in bijzonder het project: *"De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis"*, van Guy Putseys en Karel Van Nieuwenhuysse, omschreven ze hun standpunt omtrent de mogelijkheden om genealogie in ons onderwijs aan te wenden als volgt: *"In het traditionele curriculum van het Vlaamse geschiedenisonderwijs zoals dat uit de handboeken geschiedenis naar voor komt, wordt voor familiegeschiedenis echter nauwelijks tot geen plaats ingeruimd. Nochtans laten de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten hier zeker de ruimte voor. Het ware dan ook jammer – vanuit de wetenschap dat dergelijke geschiedenis onze leerlingen waarschijnlijk erg interesseert – mocht deze familiegeschiedenis onbesproken blijven. Hier ligt namelijk een kans om jongeren nog meer voor het geschiedenisonderwijs te winnen en hen nog meer te motiveren."* Op onze tweede deelonderzoeksvraag, met name: *"Staan leerkrachten geschiedenis hiervoor open?"*, kunnen we uit de survey, i.c. de enquête voor de leerkrachten, afleiden dat geen enkele van de 16 ondervraagde leerkrachten van mening was dat het geen goed idee zou zijn om gebruik te maken van stambomen en familiegeschiedenis in het onderwijs. Van de ondervraagde leerkrachten vond trouwens 53,3% het een goed idee en 46,7% antwoordde op deze vraag met 'misschien'. Ook belangrijk is dat maar liefst 66,7% van de leerkrachten vond dat hun leerlingen enthousiaster lessen geschiedenis zouden volgen, als ze kennis zouden hebben van hoe hun voorouders het verleden hebben ervaren en er eventueel ook een bepaalde rol in hebben gespeeld. Overigens antwoordde 33,3% hierop met misschien en verder antwoordde ook geen enkele leerkracht op deze vraag negatief. De belangrijkste vraag uit mijn enquête om deze specifieke deelonderzoeksvraag te beantwoorden luidde: *"Indien er een duidelijk en gebruiksvriendelijk project/ taak in het onderwijs beschikbaar zou zijn, zou u het dan overwegen om uw leerlingen zoiets te laten uitvoeren?"* Op deze vraag antwoordde 66,6% met misschien en 33,3% met ja. Opnieuw antwoordde ook op deze vraag geen enkele leerkracht negatief. Met andere woorden kan hieruit worden afgeleid dat leerkrachten behoorlijk positief staan omtrent het gebruiken van genealogie in ons onderwijs en dat het vooral een kwestie zal zijn om een zo'n duidelijk mogelijk praktijkvoorbeeld uit te werken om leerkrachten geschiedenis ervan te kunnen overtuigen om ook stamboomonderzoek effectief in de praktijk te gaan toepassen. Op onze derde deelonderzoeksvraag, i.c. *"Zijn leerlingen geïnteresseerd om rond dit thema op school te werken?"*, kunnen we hiervoor terugblikken naar onze survey, met name, de enquête voor de leerlingen. Wat vooreerst opvalt in de antwoorden van de 187 leerlingen die aan deze enquête hebben deelgenomen, is dat maar liefst 62,6% van hen verklaarde al zelf een stamboom van hun familie hebben opgemaakt! Voorts antwoordde amper 9,7% negatief op de vraag of ze het ooit zouden overwegen om een stamboom van hun eigen familie op te maken en hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken. 53,8% van de jongeren antwoordde op dezelfde vraag met ja en 36,6% met misschien. Wat eveneens interessant is om te zien, is dat maar liefst 40% van de ondervraagde jongeren de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust als de meest fascinerende historische gebeurtenis aanschouwen en dat ze daarna de Eerste Wereldoorlog (13%) het meest interessant vinden. Wat hierbij belangrijk is, is dat je over deze twee historische gebeurtenissen ook zeer veel informatie in archieven kunt terugvinden, alsook dat deze twee wereldoorlogen uitgebreid aan bod komen in de leerlingen hun cursus geschiedenis. Onze allerbelangrijkste vraag die werd gesteld aan de leerlingen in onze enquête, die tevens een concreet antwoord geeft op deze deelonderzoeksvraag, luidde: *"Zou je het interessant vinden om voor het vak geschiedenis je eigen stamboom op te maken, op zoek te gaan naar je afkomst en je eigen familiegeschiedenis te ontdekken?"* Hier antwoordde 57,8% van de leerlingen, "Ja, dit lijkt mij wel de moeite waard!", 30,5% antwoordde met "Misschien" en amper 11,8% antwoordde "Neen, dit interesseert mij totaal niet!". Hierbij moet zeker worden opgemerkt dat vooral leerlingen uit het TSO

en het BSO negatief antwoordden op deze vraag. Op onze voorlaatste deelonderzoeksvraag: *“Hoe kunnen we genealogie in de praktijk aanwenden op school?”* wens ik te verwijzen naar mijn praktijkvoorbeeld omtrent het gebruiken van genealogie in het onderwijs. Tijdens twee stagelessen ben ik er namelijk in geslaagd om derdejaars (ASO) hun eigen kwartierstaat en stamboom te laten opmaken, alsook om hun eigen familiegeschiedenis uit te werken rond één van hun grootouders. Tevens konden alle leerlingen een stamboom opmaken die vijf generaties in kaart bracht, met andere woorden tot aan hun betovergrootouders. Vervolgens konden de leerlingen ook belangrijke historische gebeurtenissen die plaatsvonden vanaf hun betovergrootouders tot het heden linken aan hun eigen voorouders en dit finaal inwerken in het uitschrijven van hun eigen familiegeschiedenis. Daarbovenop heb ik ook een jaartaak voor leerlingen uitgewerkt, waarbij leerkrachten geschiedenis hierbij eventueel gebruik van kunnen maken, indien ze liever een uitgebreidere versie wensen te gebruiken voor hun leerlingen. Finaal heb ik ook nog een algemene handleiding ontworpen voor leerkrachten geschiedenis, met een brede weergave van alle mogelijke facetten die kunnen worden aangewend om gebruik te maken van genealogie in ons onderwijs. Op ten slotte onze laatste deelonderzoeksvraag: *“Hoe koppel je genealogie met de leerlingen hun cursus geschiedenis?”*, wens ik opnieuw te verwijzen naar de twee voorbeeldlessen en de jaartaak. In beiden wordt er gebruik gemaakt van een specifieke oefening waarbij jongeren belangrijke historische gebeurtenissen moeten koppelen aan hun voorouders. Gemakshalve, wordt de periode dan ongeveer afgebakend vanaf de leerlingen hun betovergrootouders tot aan hun huidige leefwereld. Hierbij hebben meestal hun overgrootvaders alsook hun betovergrootvaders mogelijk gediend tijdens de Tweede Wereldoorlog, een historische gebeurtenis die de meeste jongeren overduidelijk verkozen tot de meest fascinerende historische gebeurtenis. Besluitend kunnen we dus positief antwoorden op onze algemene onderzoeksvraag, met name of we genealogie in het onderwijs kunnen aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten, gezien we alle voorgaande deelonderzoeksvragen hebben kunnen voorzien van een positief antwoord. Zoals reeds vermeld, had ik in mijn enquêtes ook nog drie vragen ingewerkt die het mogelijk zouden maken om de resultaten van onze Vlaamse jongeren te kunnen vergelijken met de resultaten van jongeren uit Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Uit de resultaten van ons vergelijkend onderzoek, namen dus voor ons land (Vlaanderen), 187 leerlingen deel. Uit het onderzoek uit Nederland, namen dus uit Nederland zelf (leerlingen uit Rotterdam) 305 leerlingen deel, uit Frankrijk (regio Lille) namen 199 leerlingen deel en ten slotte namen er uit het Verenigd Koninkrijk (Londen) 174 leerlingen deel het onderzoek. Wel belangrijk om te melden, is dat van onze 187 leerlingen jammer genoeg maar een tiental allochtone jongeren hebben deelgenomen. Bij deze ben ik dan ook genoodzaakt om bij de vergelijking van de resultaten, vooral de resultaten van onze autochtone leerlingen te gaan vergelijken met de resultaten van de autochtone jongeren uit onze drie buurlanden. Op onze eerste vraag, met name, welke historische periode jongeren het meest interessant vinden, zien we dat alle jongeren uit de vier landen behoorlijk gelijklopende antwoorden geven. Zo vinden alle jongeren de moderne en de hedendaagse periode het meest interessant. Ook komen bij alle jongeren de klassieke oudheid op de tweede plaats, gevolgd door de middeleeuwen. Daarna komen bij alle jongeren prehistorie en het Oude Nabije Oosten op de vierde plaats, behalve bij de jongeren uit het Verenigd Koninkrijk, deze plaatsen deze historische periode op de laatste plaats. Finaal vinden alle leerlingen, opnieuw met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk, de vroegmoderne tijd de minst interessante historische periode. Op onze tweede vraag in verband met ons vergelijkend onderzoek, vond maar liefst 40% van onze ondervraagde jongeren de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust de meest fascinerende historische gebeurtenis. Vervolgens kwam de Eerste Wereldoorlog aan bod met 13% en de terroristische aanslag op 9/11 sloot samen met de Franse Revolutie (9,2%) de top drie af. Wat vooral opmerkelijk is uit de resultaten van onze leerlingen, is dat de Franse Revolutie beter scoort in vergelijking met onder andere, de ontdekkingsreizen, de geschiedenis van de slavernij, de huidige oorlog in Oekraïne, de kruistochten en de Vietnamoorlog. Vooral het gegeven dat de huidige oorlog in Oekraïne, met amper 5,9%, zo slecht scoort is toch op zijn minst opzienbarend alsook het gegeven dat de Franse Revolutie, de ontdekkingsreizen en de geschiedenis van de slavernij hoger scoren bij onze jongeren t.a.v. de oorlog in Oekraïne is toch op zijn minst opmerkelijk te noemen. Desondanks deze

resultaten wens ik toch te bemerken dat tijdens mijn afgelopen stageperiode veel leerlingen zeker geïnteresseerd waren in deze huidige situatie in Oekraïne, alsook waren ze mijns inziens oprecht begaan met het lot van het Oekraïense volk en zijn soldaten. Wat finaal eveneens behoorlijk verrassend is, is dat de kruistochten met amper 4,9% toch ook niet echt goed scoort bij onze Vlaamse jongeren, ondanks de middeleeuwen in se wel een behoorlijk populaire periode is. Uit de resultaten van onze buurlanden blijkt trouwens dat ook bij deze jongeren de Tweede Wereldoorlog nog een zeer grote impact heeft, alsook speelde bij hen de terroristische aanslag op 9/11 eveneens nog een grote invloed uit. Ten slotte is het ook zeer interessant om te zien hoe onze Vlaamse jongeren scoren op vlak van welke “soorten geschiedenis” ze het meest interessant vinden in vergelijking met de jongeren uit onze buurlanden. Wat onmiddellijk opvalt is dat de resultaten van alle jongeren uit de vier verschillende landen niet met elkaar overeenstemmen. Vooral het gegeven dat onze Vlaamse jongeren wereldgeschiedenis procentueel gezien op de eerste plaats verkozen met maar liefst 58,8% is opmerkelijk, vooral in vergelijking met de jongeren uit Nederland (16,9%), Frankrijk (11,5%) en het Verenigd Koninkrijk (35,5%). Klaarblijkelijk vinden onze jongeren, net als de jongeren uit het Verenigd Koninkrijk wereldgeschiedenis algemeen gezien de belangrijkste “soort geschiedenis”. Verder zien we dat bij ons de geschiedenis van Europa op de tweede plaats komt met 13,9%, maar wat vooral opmerkelijk is, is dat de geschiedenis van Europa barslecht scoort bij zowel de Nederlandse jongeren (4,5%), de Franse jongeren (5,8%) alsook bij de Britse jongeren (6,5%). Een ander opmerkelijk gegeven, is dat desondanks familiegeschiedenis bij ons op een relatief mooie derde plaats komt met 9,6%, dit resultaat toch in schril contrast staat in vergelijking met onze buurlanden, waarbij maar liefst 33,7% van de Nederlandse jongeren deze soort geschiedenis het belangrijkste vindt, net zoals ook de Franse jongeren met 36%. Ten slotte vindt 22,6% van de Britse jongeren familiegeschiedenis, na de wereldgeschiedenis, de belangrijkste soort geschiedenis. Nog een ander interessant gegeven, is het feit dat bij de Vlaamse jongeren, de geschiedenis van hun eigen land slechts op de vierde plaats komt met 7,5%. Vooral in vergelijking met de jongeren uit onze buurlanden, scoren onze Vlaamse jongeren hier zeer laag. Zo vinden de Nederlandse jongeren de geschiedenis van hun land, met 24,7%, de op één na belangrijkste soort geschiedenis. Ook bij de Franse jongeren komt de geschiedenis van hun eigen land op de tweede plaats, met 20,9% en ten slotte plaatsen de Britse jongeren de geschiedenis van hun eigen land op de derde plaats met 16,1%. Finaal scoort bij ons ook de geschiedenis van mijn streek en gemeente zeer laag, met amper 1,6%, terwijl bij de Nederlandse jongeren dit met 4,5% zelfs even hoog scoort als hun interesse in de geschiedenis van Europa. Verder scoort de geschiedenis van mijn streek en gemeente het best bij de Franse jongeren met 7,9% en vinden dus de meeste Franse jongeren deze soort geschiedenis zelfs belangrijker dan de geschiedenis van Europa (5,8%)! Finaal gaven de Britse jongeren opmerkelijk genoeg 0% aan de geschiedenis van mijn streek en gemeente. Besluitend scoren onze jongeren dus eigenlijk het meest synchroon met de Britse jongeren, behalve op vlak van hun interesse in de geschiedenis van Europa. In bijzonder scoren onze jongeren vooral i.t.t. de jongeren van onze buurlanden helemaal anders op vlak van hun interesse in hun eigen land en hun eigen streek. Ook onze leerlingen hun interesse in hun eigen familiegeschiedenis is in verhouding tot jongeren uit onze buurlanden eerder wat aan de lage kant. Misschien zouden we kunnen stellen dat onze jongeren zich vooral als een soort van “wereldburger” aanschouwen en daarnaast (alhoewel een duidelijk stuk minder) als een “Europese burger” en misschien kunnen we ook afleiden dat onze Vlaamse jongeren niet zo nationalistisch (chauvinistisch) ingesteld zijn ten aanzien van de jongeren uit onze buurlanden?

Finaal wens ik te besluiten dat uit het literatuuronderzoek en alle uitgevoerde onderzoeken, het absoluut aan te raden valt om genealogie in het onderwijs te gebruiken, alsook kunnen leerkrachten geschiedenis die lesgeven in de derde graad gebruikmaken van mijn algemene handleiding, de twee voorbeeldlessen en de jaartaak die ik speciaal hiervoor heb ontworpen. Op deze wijze wens ik onze leerlingen de kans te geven om hun eigen voorouders te leren kennen, hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken en daarbovenop hun eigen cursus geschiedenis vanuit een heel ander daglicht te gaan verkennen.

3. Inleiding.

Ieder mens is zich bewust van het feit dat we allemaal ouders hebben die op een bepaald moment in hun leven, al dan niet bewust, besloten hadden om ons te verwekken. Uiteraard zijn ook onze ouders dan weer een product van onze grootouders en zo kun je eigenlijk duizenden jaren teruggaan tot zelfs in de prehistorie!

Overigens kunnen we hieruit ook besluiten dat onze voorouders en bloedverwanten, allemaal hebben geleefd in één van de klassieke tijdsperiodes uit onze cursus geschiedenis, alsook hebben we allemaal voorouders die op één of andere manier de meest aangrijpende gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis hebben ervaren. Soms speelden ze hier een actieve rol in of anderzijds hebben de gebeurtenissen an sich wel een impact op hun leven gehad, zonder dat ze er zelf rechtstreeks bij betrokken waren. Ten slotte kan het natuurlijk ook zijn dat onze voorouders zich op het moment zelf niet bewust waren van het feit dat er een belangrijke historische gebeurtenis zich aan het manifesteren was en dat de gebeurtenis op zich misschien nauwelijks of geen specifieke invloed op hun dagdagelijks bestaan heeft gehad.

Niettegenstaande al deze facetten algemeen geweten en interessant zijn, stel ik mij de vraag, in hoeverre het mogelijk zou zijn om gebruik te maken van genealogie (stamboomonderzoek en familiegeschiedenis) in ons onderwijs, met als onderliggend doel de leerlingen hun algemene interesse voor het vak geschiedenis, en de wereldgeschiedenis in het algemeen, te vergroten. Bij deze kunnen we hieruit dan ook de volgende onderzoeksvraag afleiden:

“Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?”

Overigens zullen ook de volgende deelonderzoeksvragen aan bod komen:

“Is er ruimte om genealogie aan te wenden voor het vak geschiedenis in ons middelbaar onderwijs?”

“Staan leerkrachten geschiedenis hiervoor open?”

“Zijn leerlingen geïnteresseerd om rond dit thema op school te werken?”

“Hoe kunnen we genealogie in de praktijk aanwenden op school?”

“Hoe koppel je genealogie met de leerlingen hun cursus geschiedenis?”

Om hier een duidelijk beeld van te krijgen zullen we deze vragen pogen te beantwoorden door eerst een grondig literatuuronderzoek uit te voeren om na te gaan in hoeverre familiegeschiedenis momenteel al een rol speelt in ons onderwijs. Op basis van het antwoord dat we hierop zullen krijgen, is het tevens de bedoeling om vervolgens goede voorbeelden hieromtrent uit te werken in de hoop leerkrachten geschiedenis ervan te overtuigen om genealogie ook in de praktijk toe te passen.

Concreet houdt genealogie dus zowel stamboomonderzoek en het uitwerken van familiegeschiedenis in, en hierbij zullen jongeren ook zelf leren om op een kritische wijze, historische bronnen op te zoeken en te analyseren, dus met andere woorden zullen leerlingen hun eerste stappen zetten in het zelfstandig leren toepassen van bronnenonderzoek, inclusief leren kennismaken met heuristiek en de historische methode. Voorts zullen leerlingen ook aanschouwen hoe hun eigen voorouders “kind” waren van de tijd waarin ze leefden. Met andere woorden zullen deze leerlingen zichzelf de vraag

kunnen stellen: *“Hoe hebben mijn voorouders geleefd en welke gebeurtenissen hebben ze tijdens hun bestaan ervaren en speelden bepaalde grote historische aangelegenheden al dan niet een rol tijdens hun leven?”*

Besluitend zal dit eindwerk in drie grote luiken worden onderverdeeld; één deel zal zoals reeds vermeld handelen over een eigen literatuuronderzoek en data-afname, met name door middel van het afnemen van enquêtes. Het tweede deel zal een uitvoerig stappenplan weergeven, waarbij alle stappen van het maken van een stamboom tot aan het uitwerken van een eigen familiegeschiedenis gedetailleerd zal worden omschreven. Bij het bespreken van het stappenplan zal ik hierbij gebruik maken van voorbeelden uit mijn eigen stamboom, om op deze wijze zoveel mogelijk duidelijke voorbeelden te geven van wat leerlingen zoal zouden kunnen opzoeken en terugvinden. Finaal zal het derde deel de verwerking en interpretatie van alle onderzoeksresultaten weerhouden.

Aanvullend bij deze dissertatie, zal er ook nog een concreet en bovenal gebruiksvriendelijke handleiding worden toegevoegd, een voorbeeldtaak en twee concrete lessen waar scholen en leerkrachten geschiedenis gebruik van kunnen maken. De bedoeling zal dan ook zijn dat leerlingen zouden moeten pogen om een stamboom op te maken die ongeveer teruggaat tot aan de Franse Revolutie (1789), hetgeen zeker, mits goede begeleiding, in de meeste gevallen een haalbare kaart zou moeten zijn.

4. Het onderzoeksoptzet.

In dit deel zal er worden gezocht naar mogelijke strategieën en methoden om onze onderzoeksvraag, alsook onze deelonderzoeksvragen, zo helder en concreet mogelijk te kunnen beantwoorden. Zoals in het vorige hoofdstuk al werd aangegeven luidt onze onderzoeksvraag: ***“Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?”*** Uiteraard is het niet alleen de bedoeling om leerlingen hun interesse in het vak en hun cursus geschiedenis te vergroten, maar natuurlijk ook om leerlingen hun algemene interesse in de geschiedenis en belangrijke historische gebeurtenissen te vergroten.

Gezien onze onderzoeksvraag behoorlijk algemeen is, acht ik het zinvol om deze vraag op te splitsen in meerdere deelonderzoeksvragen. Deze deelonderzoeksvragen zullen het ons eenvoudiger maken om specifieke strategieën en methodieken af te leiden in tegenstelling tot onze zeer globale onderzoeksvraag. Onze deelonderzoeksvragen luiden als volgt:

“Is er ruimte om genealogie aan te wenden voor het vak geschiedenis in ons middelbaar onderwijs?” (Cf. literatuuronderzoek)

“Staan leerkrachten geschiedenis hiervoor open?”
(Cf. survey, i.c. enquête voor leerkrachten)

“Zijn leerlingen geïnteresseerd om rond dit thema op school te werken?”
(Cf. survey, i.c. enquête voor leerlingen)

“Hoe kunnen we genealogie in de praktijk aanwenden op school?”
(Cf. gevalstudie + handleiding)

“Hoe koppel je genealogie met de leerlingen hun cursus geschiedenis?”
(Cf. gevalstudie + handleiding)

Op basis van deze deelonderzoeksvragen zullen we in het volgende deel verschillende onderzoeksstrategieën en onderzoeksmethoden uitwerken met als doel de deelonderzoeksvragen zo concreet mogelijk te beantwoorden, alsook om finaal onze globale onderzoeksvraag zo goed mogelijk te kunnen duiden.

4.1. Onderzoeksstrategie.

Het is mijn ambitie om in dit eindwerk gebruik te maken van twee soorten onderzoeksmethoden. Ten eerste wens ik een grondig actieonderzoek te verrichten waarbij er op verschillende wijzen gegevens zullen worden verzameld, i.c. bronnenonderzoek, survey en een gevalstudie. Daarbovenop wens ik op basis van mijn actieonderzoek ook nog een eigen ontwerponderzoek te creëren, met als doel het ontwerpen van een algemene handleiding voor leerkrachten geschiedenis, waarin duiding wordt gegeven hoe ze genealogie (stamboomonderzoek en familiegeschiedenis) kunnen aanwenden voor het vak geschiedenis. Bij deze algemene handleiding zal ook een jaartaak en twee voorbeeldlessen ingewerkt zijn.

4.2. Onderzoeksmethoden.

Door gebruik te maken van een uitvoerige literatuuronderzoek, wens ik zoveel mogelijk in kaart te brengen welke wetenschappelijke onderzoeken er al werden verricht aangaande mijn onderzoeksthema, alsook wens ik te bestuderen in hoeverre er al in de praktijk gebruik wordt gemaakt van genealogie in ons onderwijs.

Daarnaast zal er ook een survey plaatsvinden, bestaande uit twee enquêtes, met als doel zoveel mogelijk data te verzamelen aangaande mijn onderzoeksthema en indien mogelijk op basis van de resultaten eventueel ook generaliserende uitspraken te doen omtrent het gebruikmaken van genealogie in ons Vlaamse onderwijs. De eerste enquête zal worden geconstrueerd voor leerkrachten geschiedenis, die vooral lesgeven in de derde graad. Ook zijn leerkrachten uit de tweede en eventueel ook uit de eerste graad, welkom om deel te nemen aan deze enquête. De andere enquête focust zich op het ondervragen van zowel vierde-, vijfde- alsook zesdejaars uit ons middelbaar onderwijs. De bedoeling hiervan is tweevoudig. Zo wens ik ten eerste een aantal vragen te stellen om te zien of jongeren bereid zijn om tijdens hun lessen geschiedenis te werken aan stamboomonderzoek en familiegeschiedenis, alsook zullen er drie vragen in de enquêtes ingevoegd worden om een soort van vergelijkende studie te maken met een onderzoek dat werd verricht in Nederland, in casu, *“Nationale identiteiten en meervoudig verleden”* (2007). Het interessante hieraan is, dat we zo de resultaten van onze Vlaamse jongeren zullen kunnen gaan vergelijken met jongeren uit zowel Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. De drie specifieke vragen hieromtrent zijn: *“Welke historische periode vind jij het meest interessant?”*, *“Welke van de onderstaande historische gebeurtenissen fascineert jou het meest?”* en *“Welke ‘soort geschiedenis’ vind jij het belangrijkste?”*

Naast de survey, hetgeen onder de noemer valt van een kwantitatief onderzoek, wens ik tevens ook een kwalitatief onderzoek te verrichten, door middel van het uitvoeren van een gevalstudie. Deze *‘casestudy’* zal louter gericht zijn op een eigen reflectie van de drie stagelessen die ik aan de derdejaars tijdens mijn stage heb gegeven in kader van *“Erfgoeddag maakt school”*. Gezien deze lessen nauw aansluiten bij het onderzoeksthema van dit eindwerk acht ik het dan ook zeker zinvol om deze grondige reflectie toe te voegen aan dit eindwerk.

4.3. Onderzoeksactiviteiten.

De onderzoeksactiviteiten werden systematisch uitgevoerd doorheen het huidige academiejaar en zelfs voor een deel al tijdens de zomervakantie voorafgaand aan dit academiejaar. Voorts had ik tijdens de vorige zomervakantie en in het eerste semester van dit academiejaar mijn literatuuronderzoek uitgevoerd en daaropvolgend mijn twee enquêtes opgemaakt. Na nauw overleg met de begeleider van dit eindwerk, werden de elektronische versies van de enquêtes doorgestuurd naar alle middelbare scholen in Vlaanderen. Hierbij werd gebruik gemaakt van de website “*onderwijskiezer.be*”. Het versturen van de enquêtes heeft vooral plaatsgevonden tijdens het tweede semester. Vervolgens werden de lesvoorbereidingen in kader van Erfgoeddag tijdens de paasvakantie en werden deze drie lessen in de eerste twee weken na de paasvakantie gegeven aan de derdejaars van het Sint-Martinusinstituut te Koekelare. De analyse van de gevalstudie heb ik een paar weken geleden neergepend en finaal heb ik in de laatste twee weken alle resultaten van mijn onderzoeken verwerkt en mijn conclusies hieraan gekoppeld uitgeschreven.

5. Literatuuronderzoek.

In dit onderdeel zullen we op zoek gaan in hoeverre er al in het onderwijs soortgelijke projecten bestaan waar leerkrachten in de derde graad gebruik van kunnen maken. Ook zal onder deze noemer publicaties besproken worden die relevant zijn met onze onderzoeksvraag.

5.1. De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis.

Het eerste project dat we zullen bespreken, handelt over “Een project familiegeschiedenis.” Dit project werd ontworpen door praktijklectoren SLO Geschiedenis van de K.U. Leuven. Deze lectoren, i.c. Guy Putseys en Karel Van Nieuwenhuysse, bemerken dat uit een publicatie van Nederlandse historici, (*Nationale identiteiten en meervoudig verleden (2007)*), de onderzoekers concludeerden dat de geschiedenis van jongeren hun eigen familie bij de meeste autochtone én allochtone respondenten zeer populair is. Daaropvolgend stellen deze praktijklectoren van de K.U. Leuven:

“In het traditionele curriculum van het Vlaamse geschiedenisonderwijs zoals dat uit de handboeken geschiedenis naar voor komt, wordt voor familiegeschiedenis echter nauwelijks tot geen plaats ingeruimd. Nochtans laten de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten hier zeker de ruimte voor. Het ware dan ook jammer – vanuit de wetenschap dat dergelijke geschiedenis onze leerlingen waarschijnlijk erg interesseert – mocht deze familiegeschiedenis onbesproken blijven.”¹²

“Hier ligt namelijk een kans om jongeren nog meer voor het geschiedenisonderwijs te winnen, hen nog meer te motiveren. Geschiedenis krijgt hier immers een heel concrete invulling aangezien het gaat om hun eigen verleden. Het grote abstracte verhaal van ‘de’ geschiedenis wordt op deze manier erg kortbij gebracht. Abstracte begrippen komen in de onmiddellijke omgeving tot leven. Ook kunnen leerlingen actief en op een creatieve manier met geschiedenis bezig zijn. Tegelijk biedt een onderzoek naar de familiegeschiedenis schitterende opportuniteiten om historische onderzoeksvaardigheden te trainen, het constructiekarakter van geschiedenis bloot te leggen, en zo de leerlingen te brengen tot meer historisch bewustzijn – toch het einddoel van het geschiedenisonderwijs.”¹³

¹² Putseys & Van Nieuwenhuysse. (z.j.) *De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis*. K.U. Leuven.

¹³ Putseys & Van Nieuwenhuysse. (z.j.) *De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis*. K.U. Leuven.

“Voor de leerkrachten biedt het project ook uitstekende mogelijkheden tot een vakoverschrijdende aanpak, o.a. met vakken als Nederlands en godsdienst of zedenleer. Dit kan voor de leerlingen een extra stimulans betekenen: met één werk verdienen ze punten voor meerdere vakken. Een prettig neveneffect van het project bestaat er bovendien in dat het tot erg mooie en soms ontroerende (sociale) resultaten kan leiden. Het zorgt immers vaak voor een totaal ander contact tussen (over)grootouders en (klein)kinderen.”¹⁴

Overigens bieden deze praktijklectoren SLO Geschiedenis van de K.U. Leuven, een beschrijving van hun “project geschiedenisonderwijs”, bedoeld voor leerlingen ASO-TSO-KSO van de derde graad van het secundair onderwijs. Dit “project geschiedenisonderwijs”, bevat onder meer:

- De constructie van je familiestamboom
- De constructie van je familiegeschiedenis
- De constructie van je autobiografie
- Enkele besluiten
- Lay-out, timing en evaluatie
- Mogelijkheden tot verdere klassikale verwerking
- Mogelijkheden tot vakoverschrijdende samenwerking

Overigens bemerken Guy Putseys en Karel Van Nieuwenhuysse nog dat de Koning Boudewijnstichting een gelijknamig project ‘*De (stam)boom in!*’ heeft lopen. Leerlingen kunnen zich hiervoor inschrijven, hun werkstukken indienen en vervolgens kans maken op mooie prijzen.¹⁵

5.2. Nationale identiteiten en meervoudig verleden.

Gezien de praktijklectoren SLO Geschiedenis van de K.U. Leuven verwezen naar het onderzoek “*Nationale identiteit en meervoudig verleden*”, uitgevoerd in 2007 door prof.dr. Maria Grever (Erasmus Universiteit Rotterdam) en dr. Kees Ribbens (Erasmus Universiteit Rotterdam/NIOD), vond ik het dan ook belangrijk om de relevante onderdelen van dit werk onder deze noemer te bespreken. Op de achterkant van hun boek beschrijven de academici hun motieven voor hun onderzoek aangaande nationale identiteit en meervoudig verleden:

“Westerse politici ontwaren een crisis van de nationale identiteit. Ze beschouwen het gebrek aan historische kennis als belangrijkste oorzaak. In Nederland weten jongeren niet meer wie Willem van Oranje is en waarom hier Surinamers wonen. De integratie zou langzaam verlopen omdat het Nederlandschap onduidelijk is. Vandaar dat de regering heeft besloten om een nationale canon in te voeren. Maar kloppen deze aannames? Wordt niet voorbij gegaan aan de diversiteit van het verleden en de veranderlijkheid van sociale identiteiten?”¹⁶

“In deze studie wordt het woonland als identificatiekader voor Nederlandse, Britse en Franse jongeren (14-18 jaar) onderzocht. Uitgangspunt is dat mensen culturele codes vanuit een meervoudig verleden overdragen in verhalen en herinneringen. Welke betekenis heeft de nationale identiteit voor jongeren en welke geschiedenis spreekt hen aan? Geschiedenis van de familie is bij alle groepen het populairst. Historische verbondenheid met het woonland manifesteert zich sterk bij autochtone groepen, bij jongens meer dan bij meisjes.”¹⁷

¹⁴ Putseys & Van Nieuwenhuysse. (z.j.) *De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis*. K.U. Leuven.

¹⁵ <http://www.kbs-frb.be/>

¹⁶ Grever & Ribbens, 2007, p. 222.

¹⁷ Grever & Ribbens, 2007, p. 222.

Concreet heb ik besloten om vooral hoofdstuk vijf, i.c. *‘Andere tijden: Geschiedenissen als bron van identiteit’*, in deze dissertatie te bespreken. Vooral omwille van het feit dat er in dit hoofdstuk ten eerste wordt nagegaan “welke soort geschiedenis” jongeren uit de derde graad in zowel Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk het belangrijkste vinden, ten tweede, welke periodes uit hun cursus geschiedenis het meest en het minst populair zijn en finaal wordt er ook nog nagegaan welke historische gebeurtenissen het meeste invloed hebben gehad op jongeren hun leven.

5.2.1 Welke soorten geschiedenis zijn voor jou belangrijk?

Eerst en vooral zullen we dus nader bekijken welke soorten geschiedenis voor jongeren tussen 14 en 18 jaar het belangrijkste zijn. In het boek, onder de noemer 5.2, beschrijven de onderzoekers dat ze de respondenten hebben gevraagd om een top-5 samen te stellen van tien voorgedrukte soorten geschiedenis; ze konden ook maximaal vijf open antwoorden geven. De tien soorten geschiedenis zijn niet geheel vergelijkbaar met de identiteitskaders, omdat ze niet zijn gereduceerd tot enkele hoofdrubrieken. Wel zijn de identiteitskaders terug te vinden in de soorten geschiedenis die betrekking hebben op woonland, herkomstland, godsdienst, subnationaal (geboren en woonachtig; van ouders) en supranationaal. Daarnaast is een tiende soort geschiedenis toegevoegd waarvoor geen identiteitskader bestaat, namelijk ‘geschiedenis van mijn familie’.¹⁸

In tabel 5.5: *“Welke soorten geschiedenis zijn voor jou belangrijk?” Nederland, VK, Frankrijk*”, kunnen we de volgende resultaten aanschouwen:¹⁹

Nederland

- Autochtone Nederlanders plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis van mijn familie (33,7%)
 2. Geschiedenis woonland Nederland (24,7%)
 3. Geschiedenis supranationaal wereld (16,9%)
 4. Geschiedenis supranationaal Europa (4,5%)
 5. Geschiedenis subnationaal woonland (4,5%)

- Allochtone Nederlands (Surinaams & Antilliaans) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis van mijn familie (50%)
 2. Geschiedenis subnationaal geboren (25%)
 3. Geschiedenis herkomstland ouders (22,2%)
 4. Geschiedenis supranationaal wereld (17,1%)
 5. Geschiedenis subnationaal herkomst ouders (11,4%)

¹⁸ Grever & Ribbens, 2007, p. 111.

¹⁹ Grever & Ribbens, 2007, pp. 125-126.

- Allochtone Nederlands (Marokkaans) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis godsdienst (35%)
 2. Geschiedenis van mijn familie (25%)
 3. Geschiedenis herkomstland ouders (12,5%)
 4. Geschiedenis subnationaal geboren (10%)
 5. Geschiedenis supranationaal wereld (10%)
 6. Geschiedenis subnationaal woonland (10%)

- Allochtone Nederlands (Turks) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis godsdienst (31,8%)
 2. Geschiedenis herkomstland ouders (20,5%)
 3. Geschiedenis supranationaal wereld (15,9%)
 4. Geschiedenis van mijn familie (13,7%)
 5. Geschiedenis subnationaal woonland (6,8%)

Verenigd Koninkrijk

- Autochtone Britten plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis supranationaal wereld (35,5%)
 2. Geschiedenis van mijn familie (22,6%)
 3. Geschiedenis woonland VK (16,1%)
 4. Geschiedenis woonland Engeland (16,1%)
 5. Geschiedenis supranationaal Europa (6,5%)

- Allochtone Britten (Brits-Indisch) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis supranationaal wereld (41,2%)
 2. Geschiedenis godsdienst (23,5%)
 3. Geschiedenis woonland Engeland (17,6%)
 4. Geschiedenis van mijn familie (17,6%)
 5. Geschiedenis woonland VK (11,8%)

- Allochtone Britten (overigen uit ex-koloniën) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis van mijn familie (29,2%)
 2. Geschiedenis supranationaal wereld (25%)
 3. Geschiedenis herkomstland ouders (20,8%)
 4. Geschiedenis godsdienst (8,3%)
 5. Geschiedenis subnationaal woonland (8,3%)

Frankrijk

- Autochtone Fransen plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis van mijn familie (36%)
 2. Geschiedenis woonland Frankrijk (20,9%)
 3. Geschiedenis supranationaal wereld (11,5%)
 4. Geschiedenis subnationaal woonland (7,9%)
 5. Geschiedenis supranationaal Europa (5,8%)
- Allochtone Fransen (Algerijns) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis van mijn familie (53,8%)
 2. Geschiedenis godsdienst (23,1%)
 3. Geschiedenis subnationaal herkomst ouders (11,4%)
 4. Geschiedenis herkomstland ouders (7,7%)
 5. Geschiedenis woonland Frankrijk (7,7%)
- Allochtone Fransen (overigen uit ex-koloniën) plaatsen procentueel gezien op de 1ste plaats:
 1. Geschiedenis godsdienst (45,5%)
 2. Geschiedenis van mijn familie (20%)
 3. Geschiedenis supranationaal wereld (18,2%)
 4. Geschiedenis herkomstland ouders (9,1%)
 5. Geschiedenis woonland Frankrijk (9,1%)

Een eerste duidelijke vaststelling die we kunnen maken uit dit onderzoek, is dat algemeen gezien 'Geschiedenis van mijn familie' meestal op de eerste plaats wordt gezet door de jongeren die deelnamen aan dit onderzoek. Bij de Nederlandse jongeren plaatsen enkel de allochtone jongeren, met name tieners van Marokkaanse en Turkse afkomst, 'Geschiedenis van de godsdienst' overduidelijk op de eerste plaats. Bij de autochtone Britten, scoort procentueel gezien op de eerste plaats 'Geschiedenis supranationaal wereld' (= de wereldgeschiedenis) het hoogst, gevolgd door de 'Geschiedenis van mijn familie'. Bij de allochtone jongeren van Brits-Indische origine, scoort familiegeschiedenis ook beduidend lager ten aanzien van de overige jongeren uit dit onderzoek. Finaal plaatsen zowel autochtone, alsook allochtone jongeren uit Frankrijk, 'Geschiedenis van mijn familie' op de eerste plaats, met uitzondering van de allochtone jongeren uit de overige ex-koloniën. Deze laatste jongeren plaatsen ook 'Geschiedenis godsdienst' procentueel gezien duidelijk op de 1ste plaats.

Besluitend kan dus worden gesteld, dat enkel bepaalde groepen jongeren van allochtone origine, 'Geschiedenis van de godsdienst' procentueel gezien hoger plaatsen t.a.v. 'Geschiedenis van mijn familie'.

Een andere vaststelling, is dat jongeren statistisch gezien, de 'Geschiedenis supranationaal wereld' of eenvoudig gezegd de 'wereldgeschiedenis' significant hoger plaatsen ten aanzien van 'Geschiedenis supranationaal Europa', dit gegeven geldt zowel voor autochtone jongeren alsook voor allochtone jongeren.

Finaal zien we ook dat 'Geschiedenis woonland' duidelijk hoog wordt aangeschreven bij alle autochtone jongeren en dit in grote tegenstelling tot de allochtone jongeren, dit uit zowel Nederland, het Verenigd Koninkrijk alsook uit Frankrijk.

5.2.2 Wat vind jij de meest interessante periode in de geschiedenis?

Een tweede aspect dat ik eveneens wens te bespreken, betreft de jongeren hun antwoord op de vraag: *“Wat vind jij de meest interessante periode in de geschiedenis?”* De volgende tabellen, i.c. tabel 5.6 weergeeft de resultaten van de Nederlandse jongeren, tabel 5.8 bespreekt de antwoorden van de Britse jongeren en finaal geeft tabel 5.9 de antwoorden van de Franse jongeren weer.²⁰ Bemerkt dat ik mij hier enkel zal toespitsen op de gebundelde resultaten van zowel de autochtone alsook de allochtone jongeren uit de drie specifieke landen. Gezien leerkrachten geschiedenis heden ten dage meestal ook les zullen geven in gemengde klassen, acht ik de bespreking van de gemengde onderzoeksresultaten voor ons dan ook het meest relevant. Desalniettemin weergeeft het onderzoek zelf daarbovenop ook nog gedetailleerd het verschil weer tussen zowel de autochtoonse jongeren alsook de verscheidene allochtoonse jongeren voor de respectievelijke landen.

Nederland

Tabel 5.6

- Nederlandse jongeren:
 1. 20^e eeuw (35,7%)
 2. Oudste periode (29%)
 3. Middeleeuwen (13,3%)
 4. “Anders” (13,3%)
 5. 19^e eeuw (5,2%)
 6. Vroegmoderne periode (3,3%)

Verenigd Koninkrijk

Tabel 5.8

- Britse jongeren:
 1. 20^e eeuw (49,3%)
 2. Oudste periode (28,8%)
 3. Middeleeuwen (6,8%)
 4. Vroegmoderne periode (6,8%)
 5. 19^e eeuw (5,5%)
 6. “Anders” (2,7%)

²⁰ Grever & Ribbens, 2007, pp. 130-131

Frankrijk

Tabel 5.9

- Franse jongeren:
 1. 20^e eeuw (56,8%)
 2. Oudste periode (22,2%)
 3. Middeleeuwen (9,3%)
 4. "Anders" (6,2%)
 5. Vroegmoderne periode (4,9%)
 6. 19^e eeuw (0,6%)

Wat uit deze gegevens onmiddellijk opvalt, is dat de twee meest populaire periodes uit de geschiedenis overduidelijk de '20ste eeuw' en de 'oudste periode' zijn. De '20ste eeuw' beslaat dus zowel een deel van wat wij 'de moderne tijd' noemen, alsook een deel uit onze zogenaamde 'hedendaagse tijd'. Uit deze '20ste eeuw' zijn verder de twee wereldoorlogen dé absolute blikvangers uit deze periode en zullen deze twee gebeurtenissen dan ook zeker een groot aandeel hebben in de popularisering van deze periode.

Verder valt het eveneens op dat ook de 'oudste periode', hetgeen wij omschrijven als de 'klassieke oudheid', zeer populair is bij nagenoeg alle jongeren uit het onderzoek. Gezien de klassieke oudheid zowel de oude Grieken alsook het oude Rome omvat en het feit dat hun nalatenschap één van dé hoekstenen van onze westerse beschaving vormt, is het misschien ook niet zo verwonderlijk dat deze periode op veel jongeren een zeer grote aantrekkingskracht uitoefent. Volgens de onderzoekers zelf zou ook de impact van de ontstaansgeschiedenis van twee grote monotheïstische religies, in dit geval, het christendom en de islam, een mogelijke rol kunnen spelen.

De 'middeleeuwen' kunnen we uiteindelijk telkenmale terugvinden op de derde plaats. Wel moet hierbij opgemerkt worden dat in Nederland de 'middeleeuwen' als tijdsperiode, echter een gedeelte derde plaats inneemt met "anders" (prehistorie en het Oude Nabije Oosten) en dat bij Britse jongeren de derde plaats zowel aan de 'middeleeuwen' alsook aan de 'vroegmoderne periode' toebehoort. Vooral het grote verschil in populariteit tussen de twee zopas aangekaarte periodes en de middeleeuwen zelf, is op zich een zeer opmerkelijk gegeven.

Concreet zouden we dus kunnen stellen dat de periode tussen de klassieke oudheid en de 20ste eeuw duidelijk het minst aantrekkelijk is bij jongeren en dat vermoedelijk de populariteit van de 20ste eeuw, hoogstwaarschijnlijk te maken heeft met de impact van de twee wereldoorlogen, en in het bijzonder de Tweede Wereldoorlog en de verschrikkingen van de Holocaust. Ook het gegeven dat jongeren misschien nog van hun grootouders verhalen hebben gehoord over deze periode en het feit dat veel van deze gebeurtenissen nog vaak worden aangekaart in de actualiteit, zou dit alles zeker kunnen verklaren waarom jongeren op heden nog steeds een grote aantrekking hebben met deze specifieke tijdsperiode. De populariteit van de 'oudste periode', kan dan weer verklaard worden, zoals al eerder vermeld, omdat de klassieke oudheid dé bakermat vormt van onze westerse beschaving en mogelijk ook omwille van de onstaansgeschiedenis van zowel het christendom als de islam.

5.2.3 Welke historische gebeurtenis heeft invloed gehad op je leven?

Ten slotte zullen we ook nog de meest frequente antwoorden bespreken die zowel Nederlandse, Britse alsook Franse jongeren gaven op de vraag: *“Kun je een historische gebeurtenis, onderwerp of ontwikkeling noemen die invloed heeft gehad op je leven?”*

De jongeren konden onder andere kiezen tussen: ‘W.O. II en de Holocaust’, ‘Aanslag 9/11’, ‘Moord op Pim Fortuyn en Theo van Gogh’, ‘Aanslag Londen’, ‘Algerijnse Oorlog’, ‘Oorlog Irak’, ‘Slavernij’, ‘Migratie’, ‘Moderne media’, ‘Vrouwenrechten’. Bemerkt dat dit onderzoek nog voor de coronapandemie en de huidige oorlog in Oekraïne werd afgenomen en dat daarom deze twee fenomenen niet onder de vermelde gebeurtenissen werden opgegeven.

De resultaten van dit onderzoek wees uit dat de geteste jongeren verklaarden dat de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust, een serieuze impact heeft gehad op hun leven, ondanks het feit dat ze uiteraard zelf deze periode nooit hebben meegemaakt en dat de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten op 11 september 2001, eveneens een zeer grote invloed heeft gehad op hun leven.

Deze gebeurtenissen worden verder vanuit sociologisch perspectief vaak omschreven als zogenaamde *“Polar-Erlebnissen”*. Een *“Polar-Erlebnis”* betekent volgens de Hongaars-Duitse socioloog Karl Mannheim, dat een bepaalde gebeurtenis zo diep wordt ervaren en zo collectief wordt beleefd, een ganse generatie erdoor wordt getekend.²¹ Hoogstwaarschijnlijk zal de huidige wereldwijde coronapandemie vroeg of laat ook onder deze noemer worden geplaatst. Hieronder kunt u de resultaten van dit onderzoek terugvinden:²²

Tabel 5.1 Kun je een historische gebeurtenis, onderwerp of ontwikkeling noemen die invloed heeft gehad op je leven?

(procenten per rij) (tussen haken staan procenten en absolute aantallen per land)

%	WO II holo-caust	Aanslag 9/11	Moord Fortuyn + V. Gogh	Aanslag Londen	Algerijnse oorlog	Oorlog Irak	Slavernij	Migratie	Moderne media	Vrouwenrechten	n
NED	14.0 (5.6)	14.0 (5.6)	3.3 (1.3)	-	-	-	6.6 (2.5)	9.1 (3.6)	1.7 (0.7)	3.3 (1.3)	121 (305)
VK	15.0 (6.9)	18.8 (8.6)	-	5.0 (2.3)	-	10.0 (4.6)	6.3 (2.9)	2.2 (1.0)	-	1.3 (0.6)	80 (174)
FR	20.4 (9.9)	14.0 (6.8)	-	-	5.4 (2.6)	2.3 (1.1)	-	7.5 (3.7)	7.5 (3.7)	3.2 (1.6)	93 (191)
Gem.	16.5 (7.2)	15.6 (6.8)				4.1 (1.8)	4.3 (1.9)	6.3 (2.8)	3.17 (1.4)	2.6 (1.1)	294 (670)

²¹ <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/coronacrisis-vergelijkbaar-met-de-tweede-wereldoorlog-het-kan-ons-blijvend-veranderen~a027d428/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.be%2F>

²² Grever & Ribbens, 2007, p. 110.

Besluitend kunnen we dus stellen dat conform het ‘*Youth and History*-onderzoek’ (Angvik en Von Borries, 1997), van alle soorten geschiedenis, de “geschiedenis van mijn familie” verhoudingsgewijs de hoogste ogen gooit.²³ Overigens is het voor mensen die actief zijn in het onderwijs en in het bijzonder voor leerkrachten geschiedenis, zeker ook de moeite waard om te weten dat de Rotterdamse leerlingen uit dit onderzoek van mening waren dat hun interesse voor het vak geschiedenis zelf, vaak bepaald wordt door de docent. Als ze die leuk vinden, dan is meestal ook het vak op zich populair. Los van de lector, speelt overigens ook de specifieke historische periode een duidelijk rol, in het al dan niet interessant vinden van het vak geschiedenis op school.²⁴

5.3. Mijn familie in historisch perspectief.

“*Mijn familie in historisch perspectief*”, vormt een onderdeel van de verschillende thuisopdrachten die studenten in de lerarenopleiding aan de katholieke hogeschool VIVES te Torhout moeten uitvoeren voor het opleidingsonderdeel geschiedenis. Deze taak wordt door de lectoren in de lerarenopleiding als volgt omschreven:

*“Elke leerling in onze klas heeft een rechtstreekse link met het verleden via zijn/haar afstamming. Deze afstammingslijn loopt sowieso voor iedereen zelfs tot in de prehistorie terug. Deze insteek is een erg sterke en directe manier om leerlingen op ons vakgebied te betrekken. Op het moment dat eender welke historische gebeurtenis plaatsvond, waren zijn/haar eigen voorouders immers op deze planeet actief (wat natuurlijk niet wil zeggen dat ze bij alles betrokken waren of daarvan gevolgen ondervonden).”*²⁵

*“Het verzamelen van biografische gegevens over de vroegere generaties in de familie komt vooral in het domein van de genealogie aan bod. In deze hulpwetenschap wordt gefocust op het vaststellen van een afstammingslijn en het opstellen van stambomen. Deze genealogische gegevens worden opgespoord via allerhande officiële documenten (burgerlijke stand, parochieregisters...). Er zijn op vandaag heel wat online tools voorhanden om basisinfo op te sporen. Ook binnen de families zelf is vaak nog heel wat informatie beschikbaar over eerdere generaties.”*²⁶

Concreet moeten de leerlingen in de lerarenopleiding dus een stamboom van hun eigen familie opmaken en voorts bestaat deze opdracht uit twee luiken: Ten eerste een inhoudelijk deel en ten tweede een didactisch deel. De inhoudelijke opdracht bestaat uit o.a.:

- Spoor minstens 4 generaties van je familie op
- Geef van elke generatie de belangrijkste data weer
- Maak een korte tekst waarin je beschrijft hoe je deze info hebt verzameld
- Maak een kwartierstaat op met de gevonden gegevens
- Selecteer 10 belangrijke gebeurtenissen die plaatsvonden in de periode tussen het begin van je kwartierstaat en vandaag

Voor de didactische opdracht moeten de studenten overigens nog een tekst schrijven waarin ze de kansen en mogelijkheden weergeven die zo’n genre taak voor hun leerlingen zou kunnen bieden, alsook moeten ze de mogelijke valkuilen weergeven die ze bij een dergelijke opdracht hebben ervaren.

²³ Grever & Ribbens, 2007, p. 111.

²⁴ Grever & Ribbens, 2007, p. 129.

²⁵ De Craene et al., 2020, p. 32.

²⁶ De Craene et al., 2020, p. 32.

Concreet leunt deze opdracht zeer dicht aan bij de doelstelling van dit eindwerk, met name om leerlingen van de derde graad, een concreet en vooral realistische opdracht te laten uitvoeren omtrent het opmaken van hun eigen stamboom en om hieruit finaal te komen tot het schrijven van een eigen familiegeschiedenis. Nummer 1 t.e.m. 4 van de inhoudelijke opdracht beslaan hierbij het onderdeel van het opmaken van een eigen stamboom, terwijl nummer 5, de overgang vormt tot het schrijven van een eigen familiegeschiedenis en in bijzonder het bestuderen van de gelijktijdigheid van het leven van een voorouder gekoppeld aan het plaatsvinden van een belangrijke historische gebeurtenis.

5.4. Stambomen in het lager onderwijs.

Bij mijn literatuuronderzoek naar het gebruik van stambomen in het lager onderwijs, ben ik via de website 'opverkenning.be' (uitgerij VAN IN), uitgekomen op het thema, "Wat een familie".²⁷ Dit thema komt aan bod voor het vak wereldoriëntatie in het derde leerjaar van het lager onderwijs. Het thema "Wat een familie", houdt onder meer in:

- Ik leer over verschillende gezinsvormen
- Hoe leven andere gezinnen?
- Hoe was het leven vroeger en nu?
- Ik maak mijn eigen stamboom
- Ik leer over migratie, diversiteit en leven met beperkingen

In het thema "Wat een familie", komt dus duidelijk een onderdeel voor omtrent stambomen.²⁸ Het thema over familie wordt overigens verdeeld over 9 lessen, waarbij er in les 2 wordt ingegaan omtrent allerlei gezinsvormen. Hierbij worden termen zoals 'huwelijk', 'scheiding' en 'samenwonen' besproken en wordt er tevens dieper ingegaan op de gevolgen van een scheiding.²⁹ Vervolgens handelt les 3 over: 'Mijn stamboom'. Concreet houdt dit dus in dat er een volledige les aan dit onderwerp wordt gewijd. De les zelf wordt omschreven als:

"De leerlingen vullen stambomen in en achterhalen hun familiegeschiedenis. Ze leren eeuwenbanden lezen en situeren enkele gebeurtenissen in de tijd."³⁰

Tevens heb ik ook nog via het internet een lesvoorbereiding kunnen terugvinden over het maken van een stamboom in het derde leerjaar van het lager onderwijs. Daarnaast leren leerlingen tijdens les 7, 'Het leven vroeger en nu', over de enorme evolutie met betrekking tot nieuwe materialen en betere technieken. Voorts gaan ze dieper in op het leven van ouders en grootouders en merken ze dat het vroeger anders was dan de leefwereld waarin ze nu leven.³¹ Les 8 wordt besteed aan 'Familiefeesten'. De leerlingen ontdekken hier hoe mensen feesten vieren en afsluitend leren de leerlingen in les 9 over het onderwerp 'Migratie'. Tijdens deze les wordt er dieper ingegaan op zowel arbeidsmigratie als op vluchtelingenmigratie.³²

Overigens wordt er van de makers van hetzelfde handboek, maar dan voor leerlingen uit de derde graad van het lager onderwijs, les gegeven omtrent 'De Grote Oorlog' (5de leerjaar) en wordt er voor de laatstejaars in het lager onderwijs ook nog een les gewijd over de Tweede Wereldoorlog.³³

²⁷ <https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3#wateenfamilie>

²⁸ https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

²⁹ https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

³⁰ https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

³¹ https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

³² https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

³³ https://opverkenning.be/~media/Minisites/OpVerkenning/files/VI21-OpVerkenning-MW_online.ashx

Concreet vind ik het wel boeiend om te zien dat leerlingen al in het lager onderwijs, toch al hun eerste stapjes leren zetten rondom het thema van mijn eindwerk.

5.5. Familiegesciedenis.be

Via de website *'familiegesciedenis.be'*, kun je in veel informatie vinden om zelf je eigen stamboom te construeren. De website zelf wordt beheerd door 'Histories', een dienstverlenende organisatie voor erfgoedvrijwilligers in Vlaanderen en Brussel.³⁴ De website poogt om je door middel van vijf concrete stappen, van een stamboom tot een familiegesciedenis te komen.³⁵ Niettegenstaande deze website eigenlijk werd gecreëerd voor iedereen die gewoon interesse heeft om informatie op te zoeken omtrent zijn of haar eigen voorouders en om vervolgens hieruit een eigen stamboom op te maken, kunnen we er zeker gebruik van maken om interessante onderdelen van deze website in te voegen in dit schrijven. Wat mij vooral bevalt, is dat de website poogt om op een eenvoudige en duidelijke wijze en in vijf concrete stappen, mensen te begeleiden om van een stamboom over te gaan tot het schrijven van een familiegesciedenis. Dit gegeven aanschouw ik dan ook als één van dé belangrijkste pijlers om dan ook zelf toe te passen in mijn concrete handleiding voor leerkrachten geschiedenis.

Wanneer je naar de website zelf gaat, dan kun je op hun introductiepagina lezen:

*"Welkom op Familiegesciedenis.be. Duik in onze online handleiding en leer hoe je het verleden tot leven wekt. Ontdek jouw familieverhaal in 5 stappen. Leer hoe je de geschiedenis van je familie schrijft, stap voor stap. Familiegesciedenis toont ons dat we ergens vandaan komen. Dat we een verleden hebben."*³⁶

- *Stap 1: Het geheugen (Voel het geheugen aan de tand).*
- *Stap 2: Gedeelde kennis (Zoek op het internet)*
- *Stap 3: Naar het archief (Zoek in historische documenten)*
- *Stap 4: Gegevens bewaren en presenteren (Zet je vondsten op een rijtje)*
- *Stap 5: Van stamboom tot familiegesciedenis (Maak er een verhaal van)*

Gezien deze indeling volledig in de lijn ligt met mijn concrete doelstelling voor dit eindwerk, ben ik dan ook van mening dat het zinvol zou zijn om deze stappen in grote lijnen over te nemen in mijn eigen handleiding, maar dan uiteraard wel op maat voor gebruik in het onderwijs en uiteraard zal deze ook ingekleurd worden met een persoonlijke toets.

Overigens beschikt deze website ook over een bruikbaar *'toolkit'*, hetgeen ik dan ook als bijlage 2 aan dit eindwerk heb toegevoegd. Verder geeft de website ook nog extra verduidelijking omtrent het concept 'bronnen', is er een link omtrent 'Dossiers', waarbij je verder opzoeken kunt verrichten omtrent zowel 'Vlaamse migratie', alsook 'Vluchtelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog'.³⁷ ³⁸ Besluitend bevat de website ook nog een luik rond 'Verhalen' en wordt er onder de noemer 'Links' meerdere doorwijspagina's weergegeven om verder op onderzoek te gaan.³⁹

³⁴ <https://historiesvzw.be/over-ons/>

³⁵ <https://www.familiegesciedenis.be/nl>

³⁶ <https://www.familiegesciedenis.be/nl>

³⁷ <https://www.familiegesciedenis.be/nl/bronnen>

³⁸ <https://www.familiegesciedenis.be/nl/dossiers>

³⁹ <https://www.familiegesciedenis.be/nl/links>

6. Het stappenplan.

In dit onderdeel van mijn eindwerk, zal door middel van een stappenplan verduidelijkt worden hoe je precies een stamboom opmaakt en je van hieruit overgaat tot het schrijven van een eigen familiegeschiedenis. Verder zal ik ook meerdere voorbeelden aanreiken vanuit mijn eigen stamboom, omdat dit een concreet beeld zal geven van wat je zoal bij het gebruiken van genealogie op school zou kunnen aanwenden. Daarnaast zal er op basis van dit stappenplan ook nog een aparte handleiding voor leerkrachten worden opgemaakt, met als doel leerkrachten een gebruiksvriendelijk algemeen beeld te geven van wat leerlingen zoal zouden kunnen opzoeken en ontdekken over hun eigen familie.

6.1. In het familiearchief.

6.1.1. Identiteitskaarten.

De eerste stap begint bij jezelf: *“Wat is je volledige naam? Waar en wanneer ben je precies geboren? Wat is je identificatienummer van het Rijksregister?”* Voor al deze vragen kan je gebruik maken van je identiteitskaart. Deze bron biedt ons eigenlijk al veel concrete informatie aan. Voorts speelt ze ook een zeer belangrijke rol bij het opvragen van officiële documenten.

6.1.2. Vragen stellen aan je ouders en grootouders.

Vervolgens spreek je je ouders aan en kun je hen vragen stellen omtrent je eigen geboorte. Ook kun je vragen stellen omtrent markante gebeurtenissen uit hun leven, zoals bijvoorbeeld hun huwelijk. Eveneens kun je ook op dezelfde wijze navraag doen bij je grootouders. Probeer in dit onderdeel zeker al een algemeen overzicht uit te werken, waarbij je standaardgegevens zoals bijvoorbeeld: geboortedatum, geboorteplaats, gegevens over huwelijken, data omtrent overlijdens enz. systematisch en overzichtelijk poogt te weergeven. In de genealogie noemen we dit een zogenaamde “kwartierstaat”.

Overigens kun je ook eens aan je grootouders vragen, wat ze weten over hun voorouders, bijvoorbeeld: wat ze precies van beroep deden, hebben ze gediend tijdens één van de twee wereldoorlogen, hebben ze kennis over bepaalde “straffe verhalen” over bepaalde voorouders? Wat vooral zeer interessant is, is dat je in een latere fase van het opmaken van je stamboom en het uiteenrafelen van je eigen familiegeschiedenis, je in bepaalde gevallen in staat zult zijn, om te kijken of je bepaalde aspecten hiervan kunt verifiëren of weerleggen.

Een concreet voorbeeld hiervan uit mijn eigen stamboom en familiegeschiedenis, is dat mijn Duitse grootmoeder mij vroeger altijd zeer emotionele verhalen vertelde over haar geliefde broer die sneuvelde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Volgens mijn grootmoeder, was haar toenmalige 18-jarige broer ernstig ziek en wilde hij niet meer gaan vechten, maar werd hij desondanks gedwongen om zijn plicht als soldaat van het Duitse leger (*Wehrmacht*) te vervullen. Volgens mijn grootmoeder stierf vervolgens haar broer bij een tankontploffing te Hongarije. In een latere fase heb ik via *‘Das Bundesarchiv’* zijn dossier kunnen opvragen, waarbij ik informatie heb ontvangen dat hij wel degelijk deel uitmaakte van een Duitse tankeenheid in de regio van Hongarije en dat hij op 18-jarige leeftijd, in het begin van het jaar 1944, ziek was ten gevolge van difterie. Uiteindelijk is hij niet overleden ten gevolge van deze ziekte, maar was er plots een aantal maanden later geen verdere informatie meer beschikbaar was over hem, hetgeen doet vermoeden dat hij samen met de rest van zijn tankeenheid in de strijd ten onder is gegaan. Door verdere informatie op te zoeken omtrent zijn specifieke eenheid, heb ik ook kunnen achterhalen dat zijn volledige tankeenheid in Hongarije door het Rode Leger werd vernietigd.

Concreet betekent dit dus dat het verhaal van mijn grootmoeder in grote lijnen, met officiële documenten, geverifieerd kan worden, hetgeen echt een zeer speciale ervaring is en zeker ook veel oude herinneringen naar boven haalt. Vanzelfsprekend is dit dan nu ook eenmaal de bedoeling van het opmaken van een eigen stamboom en het uitwerken van een eigen familiegeschiedenis.

6.1.3. Foto's, tekeningen, schilderijen en wapenschilden.

Bij deze dichte bloedverwanten kun je vervolgens concreet op zoek gaan naar eventuele akten, zoals bijvoorbeeld een geboorte- en/of huwelijksakte. Verder kun je vaak in oude familiealbums veel foto's terugvinden, waaruit je zelf opnieuw veel informatie zal kunnen afleiden. Zo kun je bijvoorbeeld een oude foto van je grootvader of je overgrootvader terugvinden in een legeruniform.

Zo heb ik in "mijn familiearchief" foto's teruggevonden van twee van mijn overgrootvaders in een legeruniform. Mijn ene overgrootvader wordt afgebeeld in een Duitse Heer (*Wehrmacht*) uniform, terwijl mijn andere overgrootvader, samen met medesoldaten, in een Belgisch legeruniform wordt afgebeeld... . Klaarblijkelijk vochten dus twee van mijn overgrootvaders dus "tegen elkaar", de één voor het Duitse leger en de andere voor het Belgische leger!

Het is altijd leuk om zeer oude foto's terug te vinden, zeker van voorouders die geleefd hebben in de 19de eeuw. Zo heb ik via mijn grootouders foto's gekregen van mijn oudouders, i.c. Isidorus Franciscus Vilain (1855-1893) en Maria Ludovica Cattaert (1855-1889).

Ingekleurde foto van Maria L. Cattaert (1855-1889)

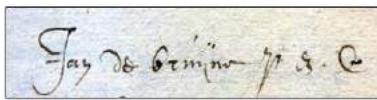
Als je lid bent van 'MyHeritage', dan kun je zelfs oude en beschadigde foto's laten herstellen, kwalitatief laten verbeteren en daarbovenop ook nog oude zwart-wit foto's laten inkleuren. Als kers op de taart beschikken ze zelfs over technieken om je voorouders "tot leven te wekken", door oude foto's te laten animeren. Zo worden mensen hun gezichten geanalyseerd en op basis van hun typische gezichtskenmerken zijn ze in staat om kleine animatiefilmpjes te maken, hetgeen je toch sterk doet denken aan de zeer populaire Harry Potter-films!

Vergeet niet dat niet alleen heden ten dage klasfoto's worden genomen. Zo kun je soms ook in je familiearchief oude klasfoto's terugvinden van bloedverwanten of van oude voorouders van je. In mijn fotocollectie heb ik twee oude klasfoto's teruggevonden, één van mijn grootmoeder haar broer, die tijdens de Tweede Wereldoorlog (1944) om het leven kwam en ook één van mijn overgrootvader, i.c. Isidor Vilain (1904-1978), toen hij op school zat in Frankrijk.

Soms kun je in je familiearchief stuiten op oude tekeningen of schilderijen van je voorouders. In mijn familiearchief heb ik bijvoorbeeld een oude tekening van mijn overgrootmoeder, i.c. Frieda Luise Charlotte Schulenburg, teruggevonden. Hierbij kan je jezelf de vraag stellen waarom iemand tijdens zijn of haar leven besluit, om van zichzelf een tekening of schilderij te laten maken. Waarom besloten bepaalde kunstenaars in het verleden om op een bepaald moment hun handtekening te plaatsen op hun creaties. Is dit misschien ook een teken om zo voor altijd herinnerd te willen worden, of zoals Horatius het ooit zo mooi heeft verwoord: "*Non omnis moriar*", wat vertaald kan worden als: "Ik zal niet volledig sterven", hetgeen in ons taalgebruik vaak wordt weergegeven als: "Wie schrijft, die blijft".⁴⁰

41

Een concrete toepassing van dit bekende spreekwoord, kan bijvoorbeeld een mooie collectie (oude) handtekeningen van je voorouders zijn. Zo heb ik bijvoorbeeld al meerdere handtekeningen verzameld van rechtstreekse voorouders van mij uit de 17de eeuw.

Handtekening J. de Bruijne (1623-1681)

Handtekening J. Stellamans uit 1673

Handtekening C. Van Welssemaers uit 1680

Soms kun je ook schilderijen van je voorouders terugvinden, alhoewel dit vaker wel een uitzondering op de regel is. Meestal zijn dit dan schilderijen van mensen van een hogere sociale status of van adellijke afkomst. Meerdere van mijn bloedverwanten waren getrouwd met mensen van adellijke afkomst en hiervan kun je dan vaak zeer oude schilderijen terugvinden, alsook gaan hun stambomen dan vaak terug tot in de jaren 1200. Vergeet niet dat je bijvoorbeeld ook schilderijen of tekeningen van een bepaalde stad of gemeente van een specifieke periode kunt toevoegen aan je stamboom. Zo heb ik bijvoorbeeld een "*Waere affbeeldinge wegens het casteel en de stadt BATAVIA gelegen opt groot Eylant JAVA Anno 1681*" toegevoegd bij één van mijn oudste voorouders, i.c. Cornelius Van Welssemaers, omdat hij in het jaar 1680 daar als soldaat was tewerkgesteld bij de VOC.

Misschien stel je jezelf de vraag, hoe waarschijnlijk het zou zijn dat één van jouw voorouders van een hogere sociale stand of zelfs van adel afkomstig zou kunnen zijn. Volgens statisticus Joseph Chang van de universiteit van Yale, kun je op mathematische wijze tot de conclusie komen dat wanneer je tien generaties teruggaat, je al uitkomt op maar liefst 1 024 voorouders.⁴² Als je vervolgens twintig generaties teruggaat, kom je al uit op 1 048 576 rechtstreekse voorouders! Vervolgens stelt deze mathematicus dat wanneer je bijvoorbeeld 32 generaties of ongeveer 900 jaar zou teruggaan, eigenlijk

⁴⁰ Horatius, *Oden*, III, 30, 6

⁴¹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Non_omnis_moriar

⁴² <https://education.myheritage.nl/article/how-to-find-out-if-you-have-royal-ancestry/>

iedereen die nu leeft ten minste één gemeenschappelijke voorouder zou hebben.⁴³ Zo poneert hij ook dat je in Europa echter maar 600 jaar hoeft terug te gaan om dit punt te bereiken. Ook moet je rekening houden dat mensen van hogere afkomst, destijds een hoger vruchtbaarheidscijfer hadden en dat hun kinderen eveneens meer kans hadden om te overleven, gezien ze nu eenmaal in betere levensomstandigheden opgroeiden t.o.v. de “gewone” bevolking.⁴⁴ Tevens moet je ook rekening houden dat zelfs in de meest conservatieve christelijke families, zoals bijvoorbeeld in onze eigen koninklijke familie, je vroeg of laat ook geconfronteerd zal worden met buitenechtelijke kinderen. In het boek *‘De Bourgondiërs’* van Bart Van Loo, wordt bijvoorbeeld vermeld dat Filips de Stoute samen met zijn echtgenote 10 kinderen heeft gehad, waarvan er 7 de volwassen leeftijd bereikten en ook wordt er over hem geschreven:

“Filips was vaak onderweg en minnaressen maakten deel uit van zijn leven, maar hij hield zich ver van excessen. Twee bastaardkinderen erkende hij, een schijntje tegenover de twintig exemplaren van zijn schoonvader Lodewijk van Male.”⁴⁵

Concreet kan je hieruit afleiden dat het zuiver wiskundig gezien, eigenlijk eerder vreemd zou zijn indien je niet zou afstammen van iemand van een hogere sociale status of zelfs van adellijke afkomst, maar dit ook effectief kunnen bewijzen is natuurlijk wel een heel ander verhaal...⁴⁶

Misschien lijkt dit nogal abstract en ver van je bed, maar wanneer ik mijn stamboom bekijk, die momenteel al bestaat uit meer dan dertienduizend mensen en waarbij ik van sommige takken van mijn voorouders al met absolute zekerheid kan teruggaan tot in de 16de eeuw, blijkt dat zowel mijn moeder als mijn vader al één gemeenschappelijke voorouder hebben! Zo is mijn vader een afstammeling van Alexander Vanwelsenaere (1823-1861) en Barbara Debruyne (1824-1903) en mijn moeder een afstammeling van Achille Emile Vilain (1885-1942) en Romanie Debruyne (1883-1961). Wat blijkt, is dat beide personen met de familienaam ‘Debruyne’, eigenlijk dezelfde gemeenschappelijke voorouders hadden, met name een voormalige burgemeester uit Klerken, Joannes (Jan) De Bruijne (1623-1681) samen met zijn echtgenote Joanna Catharina De Clerck (Leclair) (1627-1683). Deze beide verre voorouders van zowel mijn moeder alsook mijn vader, werden overigens beiden met een hoge dienst in het zijkoor in de kerk te Klerken begraven, meer bepaald voor het altaar van Sint-Niklaas (rechterzijbeuk van de toenmalige kerk).⁴⁷ Jammer genoeg is het vandaag de dag niet meer mogelijk om dit te gaan bezoeken, gezien de oorspronkelijke kerk tijdens de Eerste Wereldoorlog volledig vernietigd werd.

Zo zie je maar, dat in het befaamde Engelse spreekwoord *“It’s a small world”*, er toch wel enige waarheid schuilt, alsook is het belangrijk om oude familie verhalen altijd ernstig te nemen en kritisch te onderzoeken. Zo besloot bijvoorbeeld de Duitse archeoloog Heinrich Schliemann om Homerus zijn werken niet alleen als literair meesterwerk ernstig te nemen, maar het ook als een bruikbaar geschiedkundige bron aan te wenden. Mede hierdoor was deze archeoloog er uiteindelijk zelfs toe in staat om de correcte locatie van de legendarische stad Troje te achterhalen.^{48 49}

6.1.4. Rouwbrieven en bidprenten.

Vaak kun je ook in je eigen familiearchief rouwbrieven en bidprentjes van familieleden en bloedverwanten terugvinden. Recentere bidprentjes bevatten vaak boordevol persoonlijke informatie

⁴³ <https://education.myheritage.nl/article/how-to-find-out-if-you-have-royal-ancestry/>

⁴⁴ <https://education.myheritage.nl/article/how-to-find-out-if-you-have-royal-ancestry/>

⁴⁵ Van Loo, 2019, pp. 135-136.

⁴⁶ <https://education.myheritage.nl/article/how-to-find-out-if-you-have-royal-ancestry/>

⁴⁷ <http://ignacedebruyne.eu/debruyne/senior.html>

⁴⁸ <https://www.britannica.com/biography/Heinrich-Schliemann>

⁴⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Schliemann

over de overleden persoon en bij deze vormen ze dan ook een belangrijk element in je constructie van je stamboom.

Wat leerlingen zeker zal opvallen, zoals hierboven vermeld, is het grote verschil tussen meer recentere bidprentjes en oudere bidprenten van hun familieleden. Bij recentere bidprenten staat op de voorkant bijna altijd een foto van de overledene en vervolgens zal er ook concrete informatie over de overledene zelf aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld: naam, geboorteplaats en -datum, (voormalig) beroep, melding van één of andere lidmaatschap en meestal zul je ook nog een persoonlijk tekst of een tekst van een dichter/ schrijver kunnen terugvinden, waarbij je automatisch meer een algemeen beeld zal kunnen vormen van de overledene zelf. Finaal staat er ook vaak nog informatie over de overledene zijn kinderen en kleinkinderen.

Bij oudere bidprenten, zullen leerlingen vaak zien, dat er in plaats van een foto van de overledene, er meestal een religieuze afbeelding zal worden weergegeven, er na de naam en concrete datums er vervolgens een korte evangelische tekst zal volgen en er in sommige gevallen informatie over zijn of haar afstammelingen zal worden beschreven, maar ook dit is niet altijd het geval. Met andere woorden zullen leerlingen onmiddellijk geconfronteerd worden dat meerdere decennia geleden, het geloof een veel dominantere rol speelde ten aanzien van onze huidige leefwereld. Recentere bidprenten zijn nu ook veel persoonlijker dan vroeger, het gaat nu zuiver om de persoon an sich. Oudere bidprenten geven vooral duidelijk weer dat de overledene, een braaf en consciëntieus lid was van de (christelijke) gemeenschap, hetgeen toentertijd overduidelijk primeerde boven het individuele gegeven.

Als voorbeeld heb ik besloten om hier een bidprentje te tonen van een verre bloedverwante van mij, met name van Margaretha-Maria Velle. Wat opmerkelijk is, is dat ondanks dit al een behoorlijk oud bidprentje is, uit het jaar 1927, er toch een foto en een persoonlijke tekst over het overleden kind wordt weergegeven. Hoogstwaarschijnlijk komt dit dan ook omdat het hier om een 7-jarig meisje gaat.

Bidprent van Margaretha-Maria Velle uit het jaar 1927

6.1.5. Begraafplaatsen en grafstenen.

Wat zeker ook de moeite waard is, is om eens een bezoekje te brengen aan de begraafplaatsen van je voorouders. Grafstenen en graftekens kunnen je veel informatie verschaffen over je bloedverwanten en zijn dan ook een niet te vergeten onderdeel van onze eerste stap richting het opmaken van een eigen stamboom.

Bij deze heb ik voor dit onderdeel een foto toegevoegd van mijn betovergrootouders, i.c. Achille E. Vilain en Romanie Debruyne. Bemerkt dat er onderaan ook een plakkaat wordt weergegeven, waarop vermeld staat dat hij diende tijdens de Eerste Wereldoorlog. Dit plakkaat kun je ook op meerdere grafstenen terugvinden en is dan ook een zeer betrouwbare indicator dat je dan te maken hebt met een zogenaamde oud-strijder.

Graf van Achille E. Vilain en Romanie Debruyne te Diksmuide

Soms kun je ook zeer oude begraafplaatsen van één van je verre voorouders of bloedverwanten terugvinden. Zo heb ik bijvoorbeeld het graf van een bloedverwante van mij teruggevonden te Brugge, met name het graf van Reine Françoise Colette Villain (1782-1864) en haar echtgenoot Germain Macquet (1779-1861).

6.1.6 Stambomen.

Vergeet zeker niet na te gaan of er al iemand in je familie een stamboom heeft opgemaakt! In iedere familie schuilt zich wel ergens een 'historicus' met een passie voor genealogie. Het is bij deze dan ook altijd zinvol om hiervan gebruik te maken, alhoewel je dit wel altijd met een kritische bril zal moeten nakijken, om te zien of er zich geen foutieve interpretaties hebben plaatsgevonden. Zo kan ik bijvoorbeeld een zeer gedetailleerde stamboom en website terugvinden van de familie Debruyne, opgemaakt door dr. Ignace Debruyne, een verre bloedverwant van mij. Jaarlijks ondergaat zijn website een update en deze stamboom bestaat momenteel zelfs uit maar liefst 34 709 personen.⁵⁰ Ook werd er zelfs al van de familie Debruyne een boek gepubliceerd: "*Stamboom Debruyne- Van Joannes De Bruijne tot Michiel Isidoor Debruyne*".⁵¹ Verder heb ik recentelijk ook een stamboom teruggevonden van een zekere Irina M. Yakovleva, een afstammeling van Cornelius Van Welsenaers, in het huidige Rusland. Cornelius zijn achterkleinzoon was eigenaar van het *Grand Hôtel de Paris* te Sint-Petersburg in het toenmalig Keizerrijk Rusland en hierdoor is er dus ook een tak van mijn familie in Rusland ontstaan, met momenteel ook nog zijtakken in Finland en Zweden.

6.1.7 Erfstukken.

Verder kun je soms ook bepaalde erfstukken terugvinden die generatie op generatie worden doorgegeven. Dit kan zowel gaan om juwelen, meubilair, kantwerk enz. Op zich hoeft een erfstuk in se geen grote marktwaarde te hebben om als een belangrijk familie-erfstuk te worden aanschouwd. Wat vooral belangrijk is, is dat je weet dat het object op zich, afkomstig is van één van je voorouders en dat dit object dan ook een zéér grote emotionele waarde heeft, los van de eventuele financiële marktwaarde van het voorwerp.

Een erfstuk dat bijvoorbeeld in mijn familie van generatie op generatie wordt doorgegeven, is een mooie antieke kast, die werd ontworpen en vervaardigd door mijn betovergrootvader, Achille E. Vilain. Dit meubelstuk staat momenteel in de woonkamer van mijn grootouders en zal in de toekomst opnieuw worden doorgegeven aan één van zijn afstammelingen. Voorts had hij ook een kruis gemaakt, dat op dit moment in de werkplaats van mijn vader hangt. Achille E. Vilain was net zoals mijn vader timmerman en ondernemer en bij deze is het dan ook mooi om een creatie van mijn betovergrootvader te zien hangen in de werkplaats van mijn vader. Dit is dan ook een mooi voorbeeld van een erfstuk dat zuiver materialistisch gezien, niet van onschatbare waarde is, maar desalniettemin wel een zeer grote emotionele waarde heeft en voor onze familie zeer dierbaar is.

Een ander erfstuk waar ook een zeer zwaargeladen familiegeschiedenis aan verbonden is, is een oude Lutherbijbel uit het jaar 1872 die afstamt van mijn overgrootmoeder, Frieda Luise Charlotte Schulenburg. In dit bijbeltje kun je duidelijk zien dat bepaalde pagina's wat besmeurd zijn en dit werd veroorzaakt omdat mijn overgrootmoeder in een vlaag van emotie haar bijbel had weggegooid, nadat ze vernam dat haar zoon tijdens de Tweede Wereldoorlog was gesneuveld. Deze erfstukken vormen ten slotte dan ook ongetwijfeld een cruciaal onderdeel van het stapsgewijs opmaken van een stamboom tot het uitschrijven van een ware familiegeschiedenis.

⁵⁰ <http://ignacedebruyne.eu/debruyne/senior.html>

⁵¹ <http://ignacedebruyne.eu/debruyne/senior.html>

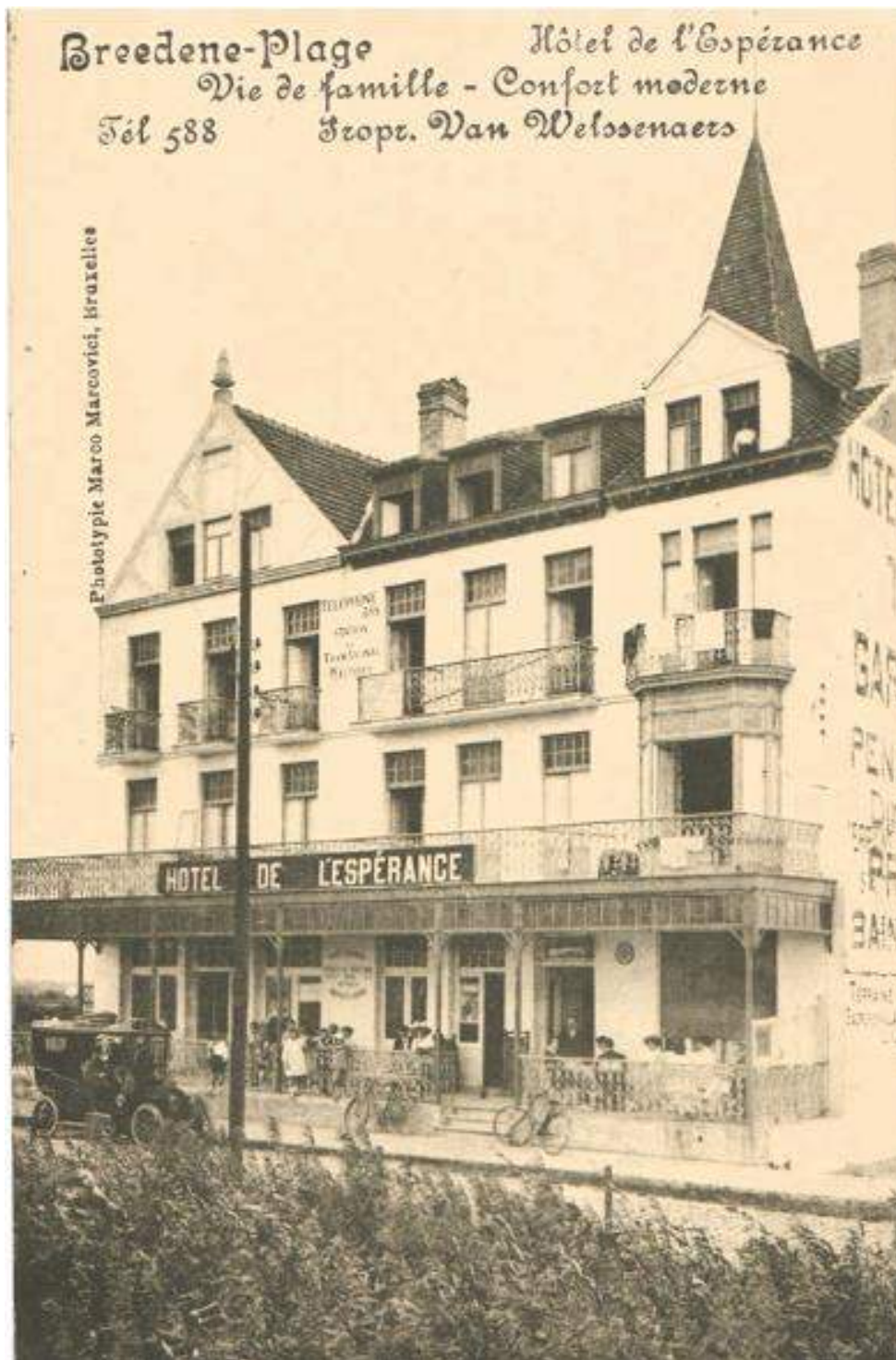

Lutherbijbel van Frieda L.C. Schulenburg uit het jaar 1872

6.1.8. Brieven en postkaarten.

Als afsluiter van dit onderdeel, kun je soms ook in je familiearchief plots op een oude briefwisseling of postkaart stuiten. Ook dit is een zeer nuttige bron die je kan aanwenden voor je stamboom en je familiegeschiedenis. Zo kan je informatie achterhalen van waar de brief of postkaart werd verzonden. Is het afkomstig van één of andere vakantiebestemming? Was er een specifieke reden waarom er werd overgegaan tot het schrijven van een bepaalde brief of postkaart? Kun je afleiden dat de brief werd geschreven in een bepaalde emotie en wat was daar de oorzaak van?

Een leuk voorbeeld van een unieke postkaart die ik heb teruggevonden in mijn familiearchief, is een postkaart van het *Grand Hôtel de l'Espérance*. Dit hotel bevond zich in de toenmalige "Vanwelsenaerslaan" te Bredene en was in het begin van de 20ste eeuw eigendom van een verre bloedverwant van mij, i.c. Henri Van Welsenaers. Jammer genoeg werd dit hotel op het einde van de Tweede Wereldoorlog volledig vernietigd door de Nazi's en werd het hotel nadien nooit meer heropgebouwd.

Postkaart van het Grand Hôtel de l'Espérance te Bredene, eigendom van Henri Van Welssenaers

6.1.9. Krantenartikelen.

Vaak kun je in je familiearchief recente, maar soms ook oude krantenartikelen terugvinden. Soms beschrijven deze krantenartikelen gebeurtenissen zoals een geboorte, huwelijk of overlijden. Ook kun je in sommige gevallen behoorlijk gedetailleerde artikelen van bloedverwanten of van je voorouders terugvinden. Een zeer interessant krantenartikel dat ik recent heb verkregen van Arnoul Vanwelsenaers, is een artikel over hem dat werd uitgebracht in de Gazet van Antwerpen op 2 oktober

1980, met als titel: “Jonge schrijnwerker A3 werd driemaal ingenieur.”⁵² Arnoul Vanwelsenaers woont momenteel met zijn echtgenote in Nieuw-Zeeland en heeft net als ik een uitzonderlijk grote passie voor genealogie! Het krantenartikel zelf is overigens terug te vinden in mijn handleiding voor leerkrachten.

STAP 1: (In het familiearchief)

- Identiteitskaarten
- Vragen stellen aan je ouders en grootouders
- Foto's, tekeningen, schilderijen en wapenschilden
- Akten (geboorteakten, huwelijksakten, overlijdensakten)
- Rouwbrieven en bidprenten
- Begraafplaatsen en grafstenen
- Stambomen
- Erfstukken
- Brieven en postkaarten
- Krantenartikelen

6.2. Online databanken gebruiken.

6.2.1. Dienst burgerzaken.

In deze fase zullen we eerst zelf op zoek gaan naar onze eigen geboorteakte en vervolgens zullen we ook in het algemeen kennismaken, met het opzoeken van geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten.

Als je in je eigen familiearchief je geboorteakte nog niet hebt teruggevonden, kun je eigenlijk op een zeer eenvoudig manier je eigen geboorteakte online opvragen. Om dit te doen, heb je hiervoor eerst en vooral je (elektronisch) paspoort (eID) nodig.

Op je identiteitskaart kun je de gemeente of stad zien waar je precies geboren bent en via het internet kun je vervolgens contact opnemen met de dienst 'burgerzaken' en er elektronisch een afschrift of uittreksel van je geboorteakte opvragen. Concreet kun je dit op meerdere manier aanvragen, zo kun je bijvoorbeeld je online aanmelden door middel van een eID kaartlezer, maar als je hierover niet beschikt, kun je ook gewoon een e-mail sturen naar de dienst burgerzaken, je identiteitskaart inscannen en hen vriendelijk vragen of je een afschrift of uittreksel zou mogen ontvangen van je geboorteakte. De dienst burgerzaken zal u dan vervolgens vragen of u uw akte op elektronische wijze of via de post wenst te ontvangen.

Het meest interessant, is om een afschrift van de akte op te vragen. Een afschrift vermeldt namelijk de oorspronkelijke gegevens van de akte en de historiek van de staat van de persoon op wie de akte betrekking heeft.⁵³ Een uittreksel daarentegen, vermeldt enkel de actuele gegevens van de akte, zonder vermelding van de historiek van de staat van de persoon op wie de akte betrekking heeft.⁵⁴ Met andere woorden is op een uittreksel is dus enkel de huidige toestand van de gegevens zichtbaar.⁵⁵

⁵² Janssens, 1980, p.6

⁵³ <https://www.oostende.be/akte-geboorte>

⁵⁴ <https://www.oostende.be/akte-geboorte>

⁵⁵ <https://www.oostende.be/akte-geboorte>

Op deze wijze kun je ook zowel de geboorte- en huwelijksakten van je ouders opvragen, alsook deze van je grootouders, maar vraag hen hier uiteraard wel eerst hun expliciete toestemming voor! Wanneer je deze akten verzamelt, zal je constateren dat je eigenlijk al de eerste grote stap hebt gezet in het opmaken van je stamboom. Concreet kun je al beginnen met het opmaken van een zogenaamde 'kwartierstaat'. Hiervoor vertrek je dus vanuit jezelf (= Kwartierdrager/ Proband (Probandus= mannelijk, Probanda= vrouwelijk)) (1) en klim je stapsgewijs op via je ouders (2-3), naar je grootouders (4-7).^{56 57}

Wanneer je bij je grootouders bent aangekomen en je de stap zult maken naar je overgrootouders, zal je normaal gezien de kaap van de zogenaamde 'privacywetgeving' overschreden hebben. Deze privacywetgeving houdt o.a. in:

- Je enkel overlijdensakten van overlijdens van minstens 50 jaar geleden kunt opvragen.
- Je huwelijksakten kunt opvragen van huwelijken die minstens 75 jaar geleden plaatvonden.
- Je enkel geboorteakten van 100 jaar geleden en ouder kunt opvragen.⁵⁸

Bemerk dat je akten van je ouders en grootouders gemakkelijk zal kunnen opvragen, omdat deze in directe lijn liggen met jezelf, maar wanneer je zou pogen om bijvoorbeeld akten van neven, nichten of broers en zussen van je grootouders op te vragen, je ongetwijfeld zult stuiten op deze privacywetgeving.⁵⁹ Enkel wanneer je eventueel een erfgenaam zou zijn of voor een andere gewichtige reden, zal men hiervoor eventueel een uitzondering maken. Wanneer je echter de kaap van 100 jaar hebt overschreden, dan kun je in principe iedere akte van elk individu opvragen, zonder hiervoor enige verantwoording te hoeven afleggen.

Dus wanneer je bij het opmaken van je kwartierstaat bent aangekomen bij je overgrootouders (8-15) en daarna je betovergrootouders (16-31), zal je gratis de akten via online databanken kunnen raadplegen. Houdt echter wel rekening dat je hier in Vlaanderen normaal gezien zonder enige vergoeding akten zal kunnen opvragen, maar dat dit gegeven niet altijd van kracht is in onze buurlanden. Zo zal je bijvoorbeeld in een land als Duitsland vaak 10 tot soms wel 40 euro moeten betalen voor een akte, alhoewel dit wel sterk verschilt van streek tot streek! Overigens is het opvragen van akten in een land als Schotland bijvoorbeeld ook betalend.

6.2.2. Online stambomen.

Alvorens je verder op zoek gaat naar digitale en gedigitaliseerde bronnen op het internet, kun je eerst al eens kijken of er al iemand anders, meestal bloedverwanten van je, een (online) stamboom van je familie heeft opgemaakt. Vergeet niet dat alle informatie die je op deze wijze verkrijgt zeer gemakkelijk en bruikbaar oogt, maar dat je desalniettemin altijd met een kritische toets al deze informatie zal moeten verifiëren. Vaak gebruiken mensen informatie uit andere stambomen om hun eigen stamboom te construeren, maar het gebeurt soms ook dat ze zo fouten uit bepaalde stambomen overnemen in hun eigen stamboom. Met andere woorden, je mag uiteraard gebruik maken van het werk van anderen, maar je zal zelf moeten op zoek gaan naar de concrete akten om alle informatie kritisch te evalueren.⁶⁰ Vergeet verder ook niet je bronvermelding te vermelden wanneer je "steunt op de schouders van anderen". Er zijn zelfs genealogen die al hun eigen websites hebben

⁵⁶ <https://www.ensie.nl/betekenis/kwartierstaat>

⁵⁷ https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_benamingen_voor_generaties

⁵⁸ <http://www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws&r=alle-nieuwsberichten&a=2021-04-01-de-digitalisering-en-ontsluiting-van-de-burgerlijke-stand-een-langverwacht-koninklijk-besluit.-en-nu>

⁵⁹ <https://www.oostende.be/akte-geboorte>

⁶⁰ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-2>

uitgebouwd, zoals bijvoorbeeld al eerder vermeld, dr. Ignace Debruyne, afstammeling van Jan de Bruijne uit Klerken, alsook Irina Mikhailovna Yakovleva, afstammeling van Cornelius Van Welsenaers te Koekelare.^{61 62}

Ook heb ik via een andere familiewebsite, met name, die van de familie Stellamans, ook een bloedverwant van mij teruggevonden, i.c. August Stellamans, en hij had een boekje gepubliceerd in het jaar 1919, met als titel: "De Werkman".⁶³ Ook had hij in het jaar 1948 een ballade geschreven, dit gaat dus over een gedicht waarin een verhaal wordt verteld, aangaande de Duitse bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog en dat luidde als volgt:

De zeven gijzelaars^{64 65}

(Het begin)

*Wie kent de martelaars, of de zeven gijzelaars
die voor een Duitschen moord, gevangen zijn 't is ongehoord.
Duitschland met gansch zijn macht, komt altijd in den nacht
zooals een moordenaar, maar hij neemt u als gijzelaar.
Ja zonder dralen komen zij u halen,
gij wilt hen doen verstaan, ik heb toch niets misdaan.
Maar die barbaren, sleuren u bij de haren
en zeggen komaan, het is met u gedaan.*

(Het einde)

*Daar waren generaals, doktoers en admiraals,
Député's en senatoers, paters, ministers en pastoors,
advokaten en gendarmen, rijken zoowel als armen
zaten daar bij elkaar, allen als gijzelaars.
Ja professoren, direktors van hooge scholen,
mannen van den tram, briefdragers en den werkman
en de hooggeleerden, die altijd beweerden
en met een spot, dat Hitler moest kapot.*

Ook dit zijn allemaal zeer leuke en vooral ook unieke voorbeelden om aan je stamboom en familiegeschiedenis toe te voegen, omdat deze primaire bronnen ook een interessant beeld geven over de tijdgeest en de persoonlijke gevoelens van je bloedverwanten uit een bepaalde periode. Besluitend is het dan ook absoluut mijn bedoeling om in de nabije toekomst zelf een familiewebsite uit te bouwen waarin ik mijn grote passie ongebreideld kan voortzetten.

6.2.3. Genealogische bedrijven.

Als er stambomen van je bloedverwanten eventueel online beschikbaar zouden zijn, dan zal je deze meestal terugvinden via websites van genealogische bedrijven zoals bijvoorbeeld: het Franse

⁶¹ <http://ignacedebruyne.eu>

⁶² https://sundry-wmsite-ru.translate.google.com/translate/kaprizy-pamjati/moja-genealogija/starhije-vajtensi/sobstvennost-vajtensov/?x_tr_sl=ru&x_tr_tl=en&x_tr_hl=nl&x_tr_sch=http

⁶³ <https://adoc.pub/de-naam-stellamans1-betekenis-van-de-familienaam.html>

⁶⁴ Stellamans, 1948.

⁶⁵ <https://adoc.pub/de-naam-stellamans1-betekenis-van-de-familienaam.html>

'Geneanet', het Amerikaanse 'Ancestry', het Israëlische 'MyHeritage', het Britse 'find my past', het Franse 'Filae' enz.

Hieronder zal ik kort de drie belangrijkste genealogische bedrijven bespreken, in het bijzonder het Franse geneanet.org, gezien deze gratis is en hierbij het meest interessant is om in de klaspraktijk te gebruiken.

6.2.3.1. Ancestry.com.

Het Amerikaanse ancestry.com is mijns inziens zeer gebruiksvriendelijk, beschikt over een zeer grote database, waarbij je als gebruik toegang hebt tot documenten zoals: aangiften in parochieregisters, akten uit de burgerlijke stand, School Yearbooks uit de Verenigde Staten, documenten omtrent overlijdens van Duitse soldaten tijdens de Tweede Wereldoorlog, informatie over immigraties enz. De toegang tot documenten zijn onder andere uit: Verenigde Staten, Canada, Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Nederland, België enz. Het grootste nadeel van Ancestry, is dat je als gebruiker moet betalen om toegang te verkrijgen tot alle beschikbare gegevens. Dit is dan ook een serieus minpunt op vlak gebruiksvriendelijkheid voor onze leerlingen in het middelbaar onderwijs.

6.2.3.2. MyHeritage.nl.

Een ander interessant genealogisch bedrijf is het Israëlische MyHeritage. Dit bedrijf werkt samen met het Franse Filae en heeft hierdoor volledige toegang tot alle parochieregisters uit Frankrijk, hetgeen Ancestry niet over beschikt. Overigens bezit hun website ook over een unieke tool, om oude foto's te laten herstellen, ze kwalitatief te verbeteren, ze te laten inkleuren, alsook om ze te laten animeren! Bij deze beschikt deze genealogische website veel troeven, maar opnieuw heeft ze hetzelfde minpunt zoals Ancestry, met name, dat ze betalend is en dan ook niet zo bruikbaar is op school.

6.2.3.3. Geneanet.org.

Finaal acht ik dan ook het Franse Geneanet de meest gebruiksvriendelijke website om als leerkracht geschiedenis gebruik van te maken op school. Deze website kun je gratis gebruiken, omdat hun database bestaat uit gegevens die door de deelnemers zijn toegevoegd en bedoeld zijn voor alle genealogen. Zelf heb ik tijdens mijn stagelessen gebruik gemaakt van deze gratis website en de leerlingen konden er ook gemakkelijk hun eigen stamboom mee opmaken en opzoeken verrichten. Een leuk extraatje, is dat je via 'GeneaGraves' foto's van veel begraafplaatsen kunt terugvinden, alsook kun je via 'GeneaStar' kijken of je eventueel verwant bent aan een beroemd persoon. Zo heb ik zelf kunnen achterhalen dat één van de meest beroemde bloedverwanten van mij, onze huidige minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is, namelijk Hilde Urbanie Julia Crevits.⁶⁶ Haar tweede naam verwijst trouwens naar haar grootmoeder, Urbanie Maria Vanwelsenaers. Wat opmerkelijk is, is dat de echtgenoot van Urbanie M. Vanwelsenaers, i.c. Charles L. Muys, op zijn beurt ook een afstammeling is van een zekere Anna Theresia Vanwelsenaere. Met andere woorden zijn zowel Hilde Crevits haar oma als opa, beiden afstammeling van de magister chirurgijn uit Koekelare, namelijk Cornelius Van Welsenaers (1660-1707). Mijn gemeenschappelijke voorouder met Hilde Crevits is via haar grootmoers kant, de zoon van Cornelius, i.c. Petrus Guilielmus Van Welsenaers (1690-1772) en via haar grootvaders kant, de kleinzoon van Cornelius, met name, Petrus Cornelius Van Welsenaers (1717-1771).

⁶⁶ <https://nl.geneastar.org/genealogie/crevitshilde/hilde-crevits>

Stamboom van Hilde Crevits

Belgische, Hollandse, Luxemburgse en Zwitserse politiciers

Geboren Hilde Urbanie Julia Crevits

Belgische politicus

Geboren op 28 juni 1967 te Torhout , België (54 Jaar)

Geboren op 28 juni ⁵⁹

Ze zijn verwant met ...

jdebrabandere11

Eerste gemeenschappelijke voorouders :
Barbara Theresia Ghyselinck , Joannes van Steelandt

Eddy BEERNAERT

Eerste gemeenschappelijke voorouders :
Maria Catharina Sanders , Petrus Joannes De Vroome

evodb

Eerste gemeenschappelijke voorouders :
Franciscus Johannes Dewulf

Thomas Erik Jooris VANWELSENAERE

Eerste gemeenschappelijke voorouders :
Petrus Guillelmus Van Welsenaers

Stamboom van Hilde Crevits (Geneastar)

6.2.4. Overige onlinebronnen.

Verder kun je ook nog een kijkje nemen in de 'Artikelenbank' van Histories. Deze ontsluit meer dan 200 tijdschriften en jaarboeken van erfgoedvrijwilligers, zoals familie- en heemkundigen.⁶⁷

Ook heb je nog de gecentraliseerde 'bibliotheekcatalogus van Familiekunde Vlaanderen', de eengemaakte catalogus van Belgische bibliotheken 'UniCat', enz.⁶⁸

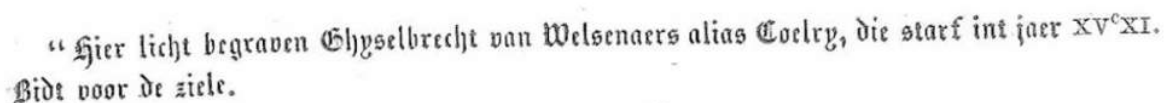
⁶⁷ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-2>

⁶⁸ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-2>

Bij de bronnen die we op het internet terugvinden, maken we eerst en vooral een onderscheid tussen digitale en gedigitaliseerde bronnen. Wanneer een bron enkel en alleen op het internet terug te vinden is, spreken we van een digitale of internetbron.⁶⁹

Een gedigitaliseerde bron daarentegen, is een bron die zowel op het internet alsook op papier voorkomt. Zo vind je heden ten dage veel documenten, zoals bijvoorbeeld akten van de burgerlijke stand terug op het internet, die initieel uit geschreven bronnen bestonden en waarvan men vervolgens scans hebben van gemaakt.

Een zeer interessante manier om veel gegevens over mogelijke voorouders en andere bloedverwanten van je familie terug te vinden, is via 'Google Books'. Wanneer je gewoon je familienaam in de zoekmachine invoegt, dan kun je vaak veel onderdelen van oude boeken en/of documenten gedigitaliseerd terugvinden. Zo heb ik onder andere, de 23^e abdis van de Guldenbergabdij te Wevelgem, Johanna III. van Welsenaers (ca. 1480-1544) teruggevonden, waarbij ik ook voor het eerst de link heb kunnen leggen tussen mijn familienaam en het oude Nederlandse geslacht van Wassenaar. Daarnaast heb ik ook kunnen achterhalen dat een zekere Ghyselbrecht van Welsenaers (ca. 1450-1511) begraven ligt (lag) in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Kortrijk.⁷⁰

“Hier licht begraven Ghyselbrecht van Welsenaers alias Coelry, die starf int jaer XV^oXI.
Bidt voor de ziele.

Grafschrift Ghyselbrecht van Welsenaers (ca. 1450-1511) begraven in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Kortrijk

Overigens heb ik ook dankzij 'Google Books' de Russische, Zweedse en Finse tak van de familie Vanwelsenaere (Van Welssenaers) kunnen terugvinden. Zo ben ik plots uitgekomen bij een voormalige operazanger uit Sint-Petersburg, met name, Théodore Luis André (Feodor) Van Welssenaers (1824-1895). Na het samen verrichten van opzoekingen met Arnoul Vanwelsenaers, zijn we uitgekomen bij Irina M. Yakovleva en hebben we deze tak uit het voormalig Keizerrijk Rusland kunnen linken aan dé stamvader van de familie Vanwelsenaere en naamsvarianten, met name, Cornelius Van Welssenaers (1660-1707). Uiteindelijk bleek deze achterachterkleinzoon van Cornelius een operazanger te zijn en stond hij bekend als een zeer goede tenor. Het muzikale talent komt trouwens ook in de Finse tak van mijn familie voor, daar kwam namelijk een beroemde operazangeres (mezzosopraan) in voor, met name, Amalia Henrietta "Mally" Burjam (1874-1919), kleindochter van Yulianna Filippovna Van Welssenaers (1829-1899).

⁶⁹ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-2>

⁷⁰ Béthune de Villers, 1900, p. 288

Finse operazangeres Amalia Henrietta "Mally" Burjam. (Foto van Irina M. Yakovleva)

6.2.5. De website van het Rijksarchief.

Als beginneling is het zinvol om eerst en vooral te starten met de website van het Rijksarchief. Het Rijksarchief bestaat uit het Algemeen Rijksarchief te Brussel en uit de overige 18 Rijksarchieven verspreid over het ons land.⁷¹ Online kun je via de website van het Rijksarchief in België maar liefst gebruik maken van meer dan 36,4 miljoen pagina's genealogische bronnen! Deze bevatten onder andere de registers van de burgerlijke stand, alsook parochieregisters, aangiften van erfenissen, vrijgeleiden uit Wereldoorlog I, volkstellingen, vonnisboeken, poortersboeken, notarisarchieven, alsook een deel van het archief van de Universiteit Leuven (1425-1797).⁷²

Als je gebruik wenst te maken de website van het Rijksarchief, moet je je eerst en vooral inloggen. Eenmaal je dit gedaan hebt, kun je vervolgens gratis op de website verschillende onderdelen terugvinden: 'Thuispagina', 'Archieven', 'Archiefvormers', 'Personen', 'Bibliotheek', 'Thema's' en 'FAQ'.

⁷¹ Béthune de Villers, 1900, p. 288

⁷² <https://search.arch.be/nl/>

6.2.5.1. Akten uit de burgerlijke stand.

Vanaf 1796 werden alle geboortes, huwelijken en overlijdens systematisch geregistreerd door een ambtenaar van de burgerlijke stand in de gemeente waar de gebeurtenis plaatsvond. Wanneer je naar de website van het Rijksarchief in België surft en vervolgens op het onderdeel 'Personen' klikt, kun je ervoor kiezen om gewoon een naam van één van je voorouders in te tikken, onder de noemer 'Vrij zoeken', alsook kun je gebruik maken van de optie 'Eerste persoon' en 'Tweede persoon'. Wanneer ik bijvoorbeeld de naam van mijn oudouder, i.c. Alexander Vanwelsenaere ingeef, onder de noemer 'vrij zoeken', dan krijg ik exact tien resultaten. Deze tien resultaten bestaan uit onder andere: een parochieregister/ doopakte, meerdere huwelijks- en overlijdensakten uit de burgerlijke stand en één erfensaangifte. Een andere manier om op zoek te gaan naar informatie over één van je voorouders, is om gebruik te maken van de optie 'Eerste en tweede persoon'. Wanneer ik dan bijvoorbeeld de namen van mijn twee oudouders ingeef: i.c. Vanwelsenaere en Debruyne, dan krijg ik 25 resultaten. Al deze resultaten zullen dus te maken hebben met mensen met de familienaam 'Vanwelsenaere' en 'Debruyne'. Met andere woorden, hiertussen zal hoogstwaarschijnlijk hun huwelijksakte zitten, de geboorten en huwelijken van hun kinderen, alsook eventuele erfensaangiften.⁷³ Wanneer je via één van deze methoden een verwijzing naar de akte hebt gevonden waar je naar op zoek bent, dan kun je de specifieke gegevens hieromtrent terugvinden wanneer je op het 'vergrootglas' icoontje klikt. Zo kun je informatie vinden zoals bijvoorbeeld, de specifieke aktenummer, de locatie waar de handeling plaatsvond, alsook de datering hieromtrent, enz. Op deze wijze kun je enkel de samengevatte gegevens aanschouwen omtrent de akte en niet de concrete akte zelf.

Als je de concrete akte zelf wenst te aanschouwen, dan moet je naar het onderdeel 'Thuispagina' gaan. Vervolgens, kun je klikken op zowel 'Overzicht parochieregisters', alsook 'Overzicht registers burgerlijke stand.' Wanneer je één van deze twee opties aanklikt, dan kun je kijken welke registers online beschikbaar zijn.

In mijn geval, moet ik eerst het 'Overzicht registers burgerlijke stand' aanklikken, en dan de link 'Provincie West-Vlaanderen' (arr. Brugge, Ieper, Veurne) om op zoek te gaan naar de akten van mijn oudouder, Alexander Vanwelsenaere (geboren op 4 juli 1823 te Bovekerke, West-Vlaanderen en overleden op 22 augustus 1861 te Bovekerke, West-Vlaanderen.)

Hieropvolgend kom je op de pagina: 'Inventaris van de Burgerlijke stand. Provincie West-Vlaanderen. Arrondissementen Brugge, Ieper, Veurne (digitaal)'.⁷⁴ Vervolgens kun je een beschrijving van het archief terugvinden, zoals bv. de naam van het archiefblok, de periode, rubriek, archiefbewaarplaats en vervolgens, voor ons het belangrijkste, de beschrijving van de series en archiefbestanddelen. Op deze specifieke lijst kun van A tot Z, alle gemeenten van de provincie West-Vlaanderen, arrondissement Brugge, Ieper en Veurne, terugvinden.

Concreet klik je nu een specifieke gemeente aan, in dit geval zal het de gemeente Bovekerke zijn. Wanneer ik nu op het icoontje 'Bovekerke' klik, dan zie ik vervolgens: 'Burgerlijke stand: Akten, geboorteakten, huwelijksakten en overlijdensakten'.

Indien ik op zoek ben naar de geboorteakte van Alexander Vanwelsenaere, dan kan ik opteren om op de link 'geboorteakten' te klikken en dan kom ik uit op een zogenaamde 'tienjarige tafel'. Dit is vooral interessant wanneer ik bijvoorbeeld niet zijn exacte geboortedatum zou kennen.

⁷³ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-personen/zoekresultaat/q/persoon_achternaam_t_0/Vanwelsenaere/q/zoekwijze/s/q/persoon_achternaam_t_1/Debruyne?M=0&V=0&O=0&persoon_0_periode_geen=0&sort=akte_datum&direction=asc

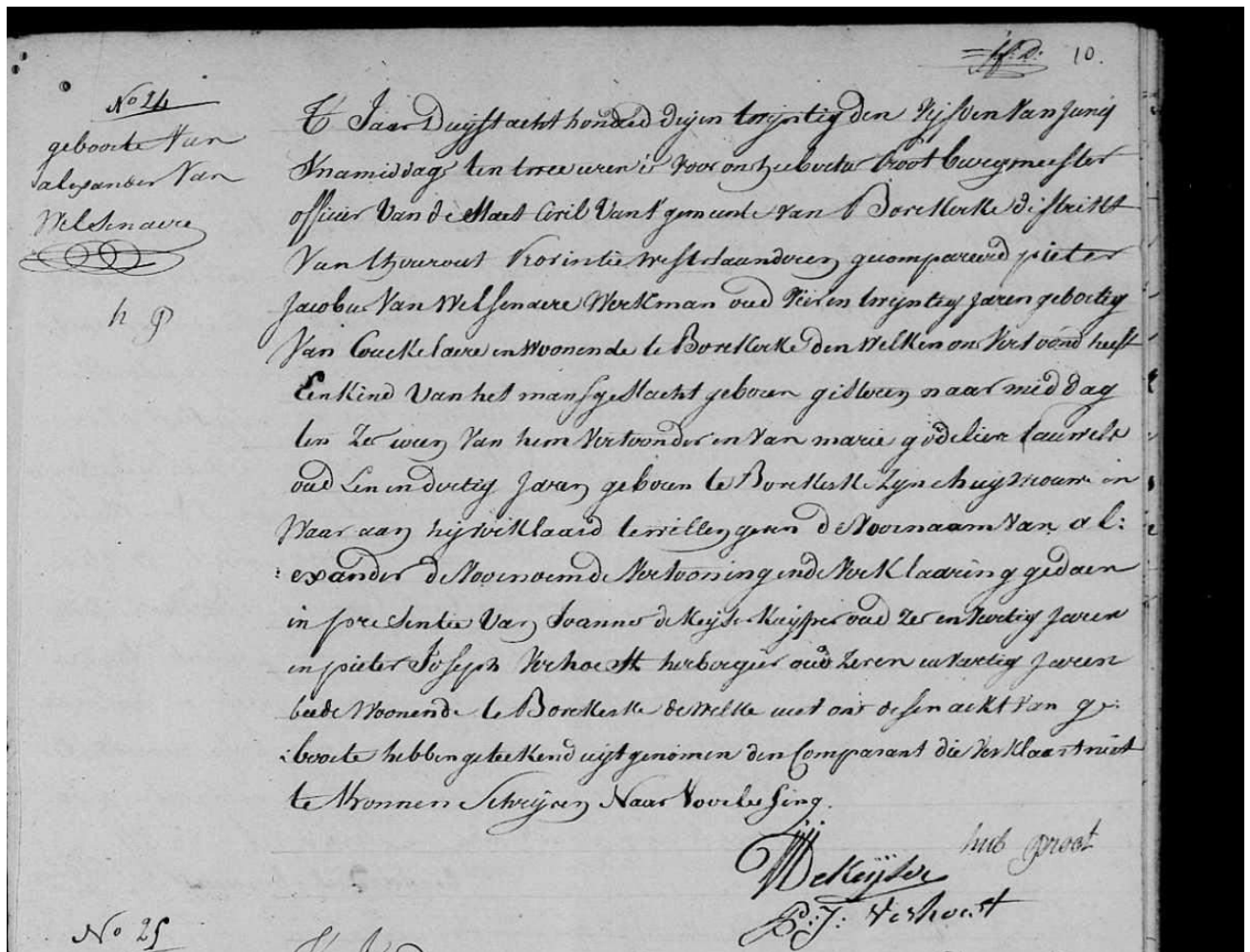
⁷⁴ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0513_112305_110916_DUT

In mijn geval, weet ik echter wel wanneer mijn oudouder geboren is, namelijk op 4 juli 1823 te Bovekerke. Bij deze kan ik eigenlijk al onmiddellijk kijken onder de noemer 'akten'. Vervolgens krijg ik meerdere keuzemogelijkheden die onderverdeeld zijn met specifieke jaartallen, bijvoorbeeld: 1798-1811, 1811-1843, 1844, 1845 tot en met het jaar 1900.⁷⁵ Gezien mijn oudouder geboren is in het jaar 1823, moet ik dus op de link '1811-1843' klikken. Wanneer ik dit doe, dan krijg ik de mogelijkheid om op de noemer 'Archiefbeschrijving', of op de optie 'Gedigitaliseerde archiefdocumenten' (803) te klikken.

De 803, verwijst naar de aantal scans waaruit het gedigitaliseerde archiefdocument bestaat. Om nu concreet te zoeken in deze reeks, is het belangrijk om het specifieke nummer van de geboorteakte te kennen. Gezien ik het nummer van mijn oudouder zijn geboorteakte niet kon terugvinden via de optie 'Personen', zal ik dus eerst en vooral naar het specifieke geboortejaar moeten gaan, in dit geval dus het jaar 1823.

Wanneer ik nu klik op de optie 'Gedigitaliseerde archiefdocumenten', moet ik stapsgewijs zoeken naar het jaar 1823. Deze reeks start dus vanaf het jaar 1811 en loopt tot en met het jaar 1843. Wanneer ik finaal aankom in het jaar 1823, is het niet de bedoeling dat je elke akte van het jaar 1823 bekijkt en wacht tot je uitkomt bij de persoon die je zoekt. De bedoeling is om altijd in de grote massa data, op een zo'n geordend en gestructureerd mogelijke wijze te werk te gaan. Eigenlijk kun je het vergelijken met het opzoeken van een woord in een woordenboek. Hierbij ga je natuurlijk ook niet van pagina tot pagina te werk! Wanneer je dus uiteindelijk aankomt in het jaar 1823, dan kun je alvorens de specifieke akten één voor één te bekijken, eerst een overzicht terugvinden van alle geboorten, huwelijken en overlijdens van alle personen uit het jaar 1823, te Bovekerke. Wanneer ik kijk onder de noemer 'geboorten', dan kan ik achteraan de naam: 'Van Welsenaere Alexander, akte nr. 24, terugvinden. Nu weet ik dus naar welke concrete akte ik op zoek moet gaan. Eenmaal aangekomen bij akte nr. 24, kan ik lezen: "Nr. 24 geboorte van Alexander Van Welsenaere," en zo heb ik uiteindelijk mijn oudouder zijn geboorteakte teruggevonden.

⁷⁵ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0513_112305_110916_DUT

Geboorteakte van Alexander Vanwelsenaere uit het jaar 1823 te Bovekerke

Ook kan ik verder nog de basisgegevens van de erfenisaangifte van Alexander Vanwelsenaere terugvinden via de optie 'personen' via de website van het Rijksarchief.⁷⁶ Desalniettemin, moet ik voor volledige inzage in dit dossier wel eerst een bezoekje brengen aan het Rijksarchief te Brugge, hetgeen we nog later in dit eindwerk zullen bespreken, in het onderdeel: 'Naar het archief' (6.3.2. Rijksarchief te Brugge).⁷⁷ Zo zie je maar dat wat je online te zien krijgt, eigenlijk maar een fractie is van wat archieven effectief ook ter beschikking hebben.

6.2.5.2. Akten uit parochieregisters.

Voor de periode voor het jaar 1796 kun je echter geen beroep doen op de registers van burgerlijke stand en bevolking. Je bent dan genoodzaakt om te gaan kijken in parochieregisters. Deze registers vallen onder de noemer van kerkelijke bronnen en zijn dan ook vaak in het Latijn opgesteld. Verder werden parochieregisters vanaf de 15de eeuw opgemaakt, alhoewel het formeel verplicht werd vanaf het jaar 1563 en het juridisch werd vastgelegd in het jaar 1611. Vanaf de 17de eeuw worden ze in bijna elk Vlaams dorp bijgehouden. Opzoekingen van aangiften in parochieregisters verlopen eigenlijk op dezelfde wijze als het opsporen van akten uit de burgerlijke stand. Waar je echter wel rekening mee moet houden, is dat veel van deze aangiften in de parochieregisters niet automatisch via het onderdeel 'Personen' worden weergegeven.

⁷⁶ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-personen/zoekresultaat/q/zoekwijze/s?text=Vanwelsenaere%20Alexander&M=0&V=0&O=0&persoon_0_periode_geen=0

⁷⁷ Vandelanotte, 1861, inv.nummer: ERF 5 1862 Film nummer: 188 Volgnummer: 387 Item nummer: 114252.

Als we bijvoorbeeld de aangifte van het doopsel van Maximilianus Vanwelsenaere (Van Welssenaers) opzoeken, via het onderdeel 'Personen', dan kunnen we zien dat we twee resultaten krijgen. Het eerste resultaat betreft de aangifte van zijn doopsel en de tweede handelt over zijn huwelijk.⁷⁸ Als we het icoontje (vergrootglas) aanklikken dan krijgen we de basisgegevens over zijn doopsel. Hier wordt opnieuw informatie gegeven zoals zijn naam, soort akte, de namen van zijn ouders en de locatie. In veel gevallen wordt ook de naam van de specifieke parochie weergegeven, zeker wanneer iemand gedoopt wordt in een stad als Brugge, waar je uiteraard meerdere parochies kunt terugvinden.

In het geval van de Koekelaarse chirurgijn, Maximilianus Vanwelsenaere (Van Welssenaers), mijn zogenaamde *"7th great-granduncle"*, kunnen we zien dat hij gedoopt werd te Koekelare op 5 december 1700. Opnieuw zullen we nu naar het onderdeel 'Thuispagina' gaan, maar nu zullen we in plaats van 'Overzicht registers burgerlijke stand', echter het 'Overzicht parochieregisters' moeten aanklikken.

Voor diegenen die zich zouden afvragen, wanneer akten van de burgerlijke stand nu strict juridisch werden ingevoerd, kan ik bemerken dat deze invoering formeel dateert van de *'Wet van 20 september 1792'*, die inhield dat de burgerlijke overheid, alle geboorten, huwelijken en overlijdens moesten noteren.⁷⁹ *'Artikels 2 en 6 van de Constitutie van het Keizerrijk van 13 december 1799'* bevestigden dit.^{80 81} De registers die je kan terugvinden in het Rijksarchief te Brugge en Kortrijk (voor West-Vlaamse gemeenten), lopen doorlopend van 1795-1910.

De parochieregisters werden dan weer juridisch vastgelegd in het zogenaamde *'Eeuwig Edict' (1611)*. Dit hield in dat lokale parochies alle doopsels, huwelijken en begrafenissen in de Zuidelijke Nederlanden verplicht moesten gaan registreren.^{82 83 84 85} Wanneer we nu verder op zoek gaan naar de registratie van het doopsel van Maximilianus Vanwelsenaere (Van Welssenaers) te Koekelare, zullen we dus na het aanklikken van 'Overzicht parochieregisters', opnieuw een overzicht krijgen van de beschikbare registers. Opnieuw zullen we hier de register 'Provincie West-Vlaanderen (arr. Brugge, Ieper, Veurne) moeten aanklikken, gezien de gemeente Koekelare uiteraard onder deze noemer valt. Een verschil met een akte opzoeken in de burgerlijke stand van een gemeente, kun je hier zien dat achter de naam van een gemeente of stad, tussen aanhalingstekens, een naam van een specifieke parochie wordt weergegeven. In het geval van de gemeente Koekelare, kunnen we zien dat registraties plaatsvonden in de parochie van Sint-Martinus.⁸⁶

Vervolgens klikken we op 'Parochieregister, doopakten' en moeten we opnieuw een keuze maken tussen bijvoorbeeld: 1619-1635, 1623-1628, enz. We weten dat Maximiliaan geboren werd in het jaar 1700, dus bij deze moeten we de link: 1677-1737 aanklikken. Vervolgens moeten we opnieuw klikken op 'Gedigitaliseerde archiefdocumenten' en moeten we finaal op zoek gaan naar het jaar 1700. Wanneer je de gedigitaliseerde documenten aanklikt, zal je onmiddellijk geconfronteerd worden met het feit dat deze documenten véél ouder zijn dan de akten die we voorheen hebben gezien uit de burgerlijke stand. Een ander gegeven, is dat deze registraties niet in het Nederlands of in het Frans werden genoteerd, maar in het Latijn. Ook het schrift zelf zal meestal onduidelijker zijn en de gegevens zullen minder concreet zijn ten opzichte van akten uit de burgerlijke stand.

⁷⁸ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-personen/zoekresultaat/q/persoon_achternaam_t_0/Vanwelsenaere/q/persoon_voornaam_t_0/Maximilianus/q/zoekwijze/s?M=0&V=0&O=0&persoon_0_periode_geen=0

⁷⁹ https://www.vrijwilligersrab.be/nl/Burgerlijke_Stand_Init

⁸⁰ https://www.vrijwilligersrab.be/nl/Burgerlijke_Stand_Init

⁸¹ Constitutie van het Keizerrijk, 1799, Art. 2 en 6

⁸² https://nl.wikipedia.org/wiki/Burgerlijke_stand

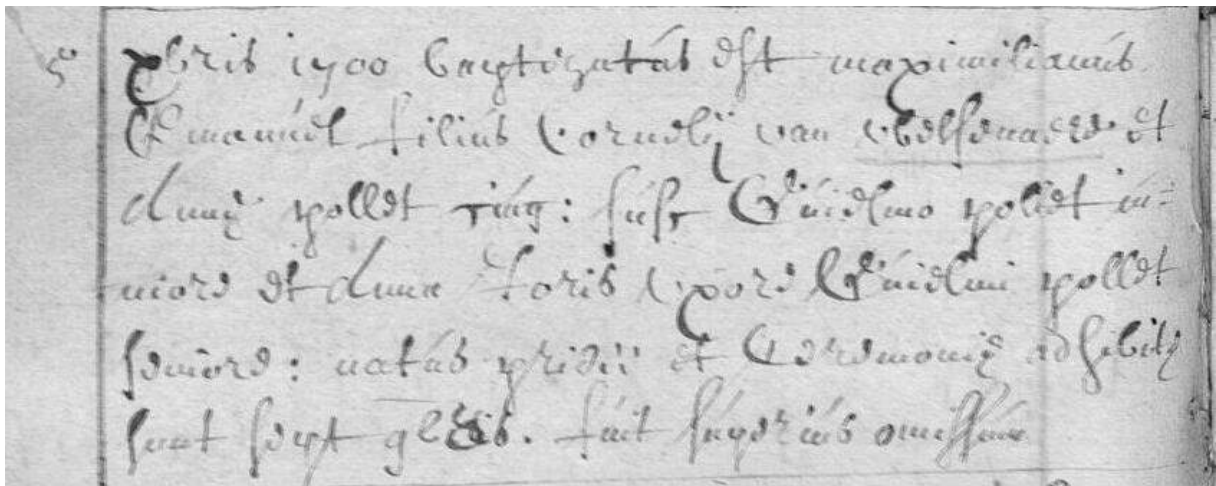
⁸³ [https://nl.wikipedia.org/wiki/Eeuwig_Edict_\(1611\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Eeuwig_Edict_(1611))

⁸⁴ Gilissen et al., 1989, p.95.

⁸⁵ <https://kulak.kuleuven.be/facult/rechten/Monballyu/Rechtlagelanden/Miscellanea/eewedict.html>

⁸⁶ https://search.arch.be/nl/zoeken-naar-archieven/zoekresultaat/ead/index/eadid/BE-A0513_109981_108806_DUT

Desalniettemin, zijn deze parochieregisters toch van cruciaal belang voor het opmaken van onze stamboom, want vergeet niet, iedere (primaire) bron, hoe nihil ook, is sowieso een kostbaar gegeven voor iedere genealoog! Een andere bemerking, is dat we nu jammer genoeg niet gebruik kunnen maken van een overzichtelijke namenlijst, die zich bevindt voor en/of na het specifieke jaartal. Desalniettemin zullen we toch opnieuw proberen om op een zo'n gestructureerd mogelijk wijze te werk te gaan om de specifieke betrokkene terug te vinden. Wanneer je het jaartal en de maand weet van een bloedverwant zijn doopsel, huwelijk of overlijden, dan kun je gewoon de pagina's overlopen en in de marge, of bovenaan de pagina, kijken in welk jaar en welke specifieke maand er wordt aangegeven. In ons geval zullen we ons dus focussen op de maand december van het jaar 1700. Wanneer we finaal de doop van Maximiliaan terugvinden, kunnen we onder andere de datum van zijn geboorte en zijn doopsel zien, de naam van het kind dat werd gedoopt, de naam van zijn vader plus moeder, het kind zijn geboorteplaats en de naam van zijn meter en peter (plus waar ook zij woonden). Tevens wordt er ook vermeld of het om een wettig of een onwettig kind gaat. In sommige parochieregisters, wordt er links in de marge de familienaam weergegeven, zodat je sneller de gegevens omtrent een specifieke naamgenoot kan terugvinden.

Doopaangifte van Maximilianus Van Welssenaers d.d. 5 december 1700 te Koekelare (Sint-Martinuskerk)

Wanneer je echter niet vertrouwd bent met de Latijnse taal, is het uiteraard wel sterk aangewezen om bepaalde basisinformatie over het gebruik van Latijn in parochieregisters op te zoeken. Het grote voordeel voor mensen die niet vertrouwd zijn met deze taal, is dat akten in parochieregisters (alook akten uit de burgerlijke stand) eigenlijk altijd op dezelfde wijze werden neergepend.⁸⁷ Wanneer je er dus één grondig hebt geanalyseerd, dan kun je ongetwijfeld ook andere aangiften in grote mate ontcijferen. Dit geldt trouwens ook voor akten die werden geschreven in het Engels, Duits, Frans enz.

6.2.6. FamilySearch.

Een zeer populair hulpmiddel voor stamboomonderzoek en familiegeschiedenis, is 'FamilySearch'. Deze databank wordt beheerd door de Mormoonse Kerk vanuit Utah in de Verenigde Staten.⁸⁸ Om gebruik te kunnen maken van deze online databank, zal je ook hier eerst een account moeten aanmaken alvorens je akten uit de burgerlijke stand en parochieregisters zal kunnen inkijken. Tevens kun je via 'FamilySearch', ook buitenlandse akten en parochieregisters terugvinden, maar soms zullen deze jammer genoeg niet gratis beschikbaar zijn. Zo kan ik bijvoorbeeld wel informatie over de huwelijksaangifte van mijn Pruisische oudouders, i.c. Ludwig Friedrich Schulenburg en Sophie Auguste Neubauer terugvinden, maar de akte zelf kan ik enkel maar (betalend) terugvinden via Ancestry.

⁸⁷ https://bskempen.be/info_files_nl/parochieregisters.htm

⁸⁸ <https://www.familysearch.org>

Aufgebote und Getraute					im Monat <i>Jahre 1859</i>						
No.	Wer und Wenner, aus Stadt, Weopart und Gensific des Weopartens.	Wer und Wenner des Weopartens und die Weite des Weopartens.	Do die Ehe oder die Weite der Weite gegeben, und wie selbe gegeben.	Do er sich verlobt gegeben, und wie die Ehe getraut worden.	Wer und Wenner, aus Weite der Weite.	Wer und Wenner des Weopartens und die Weite des Weopartens.	Do die Ehe oder die Weite der Weite gegeben, und wie selbe gegeben.	Do sie sich verlobt gegeben, und wie die Ehe getraut worden.	Tag der Weite mit Buchstaben und Zahlen.	Wann der Weite bei die Weite erteilt.	Wann der Weite, man und wie selbe gegeben ist.
1	<i>Ludwig Schulenburg</i>	<i>Sophie A. Neubauer</i>	<i>W. Schulenburg</i>	<i>Neubauer</i>	<i>Neubauer</i>	<i>Ludwig Schulenburg</i>	<i>Sophie A. Neubauer</i>	<i>W. Schulenburg</i>	<i>Neubauer</i>	<i>Neubauer</i>	<i>Neubauer</i>
 <i>van der Weite</i> <i>Hauschreiber</i>											

Huwelijksaangifte van Ludwig F. Schulenburg en Sophie A. Neubauer te Vielbaum (Pruisen) d.d. 26 december 1859

6.2.7. Vrijwilligersrab.

Wanneer je bloedverwanten en voorouders hebt die afkomstig zijn uit West-Vlaanderen, moet je zeker eens de website ‘vrijwilligersrab.be’ nakijken. Deze website werd gecreëerd door vrijwilligers van de Rijksarchieven van Brugge en Kortrijk.⁸⁹ Niet alleen kun je via deze website gemakkelijk (gratis) akten uit de burgerlijke stand terugvinden, maar ook kun je eveneens gratis aangiften in parochieregisters uit West-Vlaanderen terugvinden. Meestal kom je dan via een link terecht op ‘FamilySearch’ of op de website van het Rijksarchief. Tevens kun je ook informatie terugvinden over verschillende onderdelen uit het Ancien Régime: ‘Heerlijkheden Brugse Vrije’, ‘Staten van Goed’ en ‘Wezenakten’, ‘Rechtspraak’, ‘Volkstelling 1748’ en ‘Poorters van Roeselare.’ Verder kun je ook informatie over ‘Administratie na 1814’ terugvinden, zoals bijvoorbeeld: ‘Volkstelling 1814’, ‘Bevolking’, ‘Erfenisaangiften’ en ‘Minuten van de Notarissen’. Besluitend kun je ook nog onder de noemer ‘Bewerkingen’, een ‘Namenindex’ terugvinden en overigens ook nog informatie over: ‘Soldaten (conscrits) onder Napoleon uit het Leiedepartement’, ‘Pauselijke Zouaven’, ‘Tablettes des Flandres’ en ‘Belgische Vluchtelingen Schotland 1914-1920.’⁹⁰

6.2.8. Conscriptielijsten (Militieregisters).

Een ander interessant gegeven, vooral voor wie interesse heeft in krijgsgeschiedenis, zijn de zogenaamde ‘conscriptielijsten of militieregisters.’ De militaire dienstplicht of ‘conscriptie’ werd ingevoerd tijdens de Franse overheersing vanaf september 1798.⁹¹ Onder het latere Nederlandse en Belgische bewind bleef het systeem mits enkele wijzigingen bestaan, tot de invoering van de persoonlijke (1909) en algemene (1913) dienstplicht.⁹² In de conscriptielijsten werden de mannen per geboortjaar genoteerd in ‘klassen’. In de Franse periode ging het om de leeftijdscohorten van 20 tot

⁸⁹ <https://www.vrijwilligersrab.be/nl>

⁹⁰ <https://www.vrijwilligersrab.be/nl>

⁹¹ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/bronnen/conscriptielijst-militieregister>

⁹² <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/bronnen/conscriptielijst-militieregister>

24 jaar, vanaf 1817 werd deze vervroegd naar 19 jaar.⁹³ Dit wil dus zeggen, als je bijvoorbeeld een voorouder (uit West-Vlaanderen) zijn dossier wenst te bekijken, je via de website van 'PROBAT' zijn gegevens zou moeten kunnen terugvinden, als je 'militielijst' invult, gevolgd door zijn geboorteplaats en je vervolgens zijn geboortjaar neemt en er ongeveer 19 jaar aan toevoegt. Via de onderstaande links kun je hieromtrent twee concrete voorbeelden terugvinden, de ene is van mijn oudgrootvader, met name, Franciscus J. Vilain en de andere is van mijn betovergrootvader, i.c. Achille E. Vilain.^{94 95}

44	Vilain	1 22	Geboren te Diksmuide Canton Provincie	1 Diksmuide	Ellen 1 palmen 6 duymen 2 stropen 3 aangezigte oval voorhoofd plat ogen 34 neus lang mond matig kin seker haar blond wenkbrauwen Bijzondere teekenen :	1 18 March 1817 2 goed voor den deconet 3
	Franciscus Joannes	2 april	woonende te id ogen van Francis Joannes en van Adelheid katholiek woonende te id of pupiel van woonende te	2 3 Antwerpen 4		

Militiegegevens van Franciscus Joannes Vilain uit het jaar 1843 te Diksmuide

De conscriptielijsten geven voor elke dienstplichtige een schat aan informatie. De registers kunnen volgende gegevens bevatten: geboortedatum en -plaats, woonplaats, beroep, namen en beroepen van de ouders of voogd, opleidingsniveau, informatie over tijdelijke en definitieve vrijstelling van dienst met bijhorende reden (administratieve vrijstelling, vrijstelling wegens fysieke beperkingen), informatie over de fysionomie (lichaamslengte, vorm van gezicht, voorhoofd, neus, mond, kin, haartooi, wenkbrauwen, kleur van de ogen en andere bijzondere kenmerken).⁹⁶

6.2.9. PROBAT.

Voor de regio West-Vlaanderen zijn deze militieregisters dus online beschikbaar via 'PROBAT'. Deze online databank bevat archiefbeschrijvingen van het Provinciaal Archief West-Vlaanderen en de lokale archiefdiensten van Anzegem, Beernem, Blankenberge, Bredene, De Haan, Dentergem, Diksmuide, Gistel, Harelbeke, Heuvelland, Houthulst, Ichtegem, Ingelmunster, Koksijde, Kortemark, Kortrijk (Stad en OCMW), Langemark-Poelkapelle, Lichtervelde, Menen, Middelkerke, Oostrozebeke, Poperinge, Roeselare (OCMW), Staden, Tielt (Stad en OCMW), Torhout, Vleteren, Waregem, Wervik, Wevelgem, Wingene, Zedelgem en Zonnebeke.⁹⁷ Concreet kun je dus via deze online databank niet alleen de militielijsten bekijken, maar ook andere informatie, zoals bijvoorbeeld rouwbrieven en bidprentjes, administratieve dossiers van patiënten van het Sanatorium Sint-Idesbald "De Lovie" enz. Bij deze is deze website dan ook absoluut een aanrader voor iedereen die bloedverwanten heeft die afkomstig waren uit West-Vlaanderen.

⁹³ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/bronnen/conscriptielijst-militieregister>

⁹⁴ Vilain, 1843, militielijst Diksmuide.

⁹⁵ Vilain, 1905, militielijst Diksmuide.

⁹⁶ Vilain, 1905, militielijst Diksmuide.

⁹⁷ <https://probat.west-vlaanderen.be>

6.2.10. Dewesthoekverbeeldt.

Een andere website voor mensen die veel bloedverwanten hebben die opnieuw afkomstig zijn uit de regio West-Vlaanderen, is de website *'dewesthoekverbeeldt.be'*.⁹⁸ Op deze website kun je je familienaam invoeren alsook een specifieke gemeente uit West-Vlaanderen aanvinken. Vervolgens zul je op de site de resultaten hiervan zien en kunnen kiezen uit: 'Onze beeldcollectie', 'Historische Kranten' en 'Andere collecties'. Zo kun je soms zeer interessante historische foto's met uitleg en bronvermelding terugvinden, alsook oude krantenartikelen over je bloedverwanten. Op deze wijze heb ik bijvoorbeeld zeer interessante informatie over Marie-Louise Vilain teruggevonden.⁹⁹

Gegevens

Diksmuide : Tweede Wereldoorlog: herdenking verzetsactie Jodentrein 1944

Beschrijving

Voorjaar 1949. Naar aanleiding van het overlijden van Marie-Louise Vilain(1909-1948) - echtgenote van André Vandendaele - in december 1948 bracht het bestuur van de Belgische Vriendenkring der Politieke Gevangenen van Dannes een bezoek aan het graf van Marie-Louise op de stedelijke begraafplaats van Diksmuide. U ziet van l. naar r.: Jozef Altbrehin en Bernard Naidorf. Mevr. Vilain en haar man hadden verschillende personen onderdak gegeven na hun bevrijding uit de dodentrein op 4 september 1944, onder wie ook de personen op de foto.

Meer vindt u onder HEU014504984 en HEU014504993

Periode

1945-1959

Datering

voorjaar 1949

(Hoofd-)gemeente

Diksmuide, Diksmuide

Informatiebron

GYSEL André, SCHOTTE Brecht, VANDEWALLE Chris, *Trein van de hoop: Een verzetsdaad van het volk* 4 september 1944, Davidsfonds, Leuven, 2012, p. 200.

Object

foto

Bewaarplaats

Stadsarchief Diksmuide

Eerbetoon aan het graf van Marie-Louise Vilain, 1949 te Diksmuide

6.2.11. Historische kranten.

Tevens kun je via deze website ook zoeken naar historische krantenartikelen. De website verwijst je dan automatisch door naar de website *'historischekranten.be'*. Als concreet voorbeeld, kun je hieronder een artikel terugvinden van mijn oudouder, i.c. Isidorus F. Vilain, uit de *'Gazette van Dixmude'*, daterend van 20 februari 1891.^{100 101}

⁹⁸ <https://westhoekverbeeldt.be>

⁹⁹ https://westhoekverbeeldt.be/ontdek/detail/073abe0d-6461-cd9a-67ee-a52562912751/media/1022b7a8-cb8d-e373-284a-4c35dd2148ab?mode=detail&view=horizontal&q=Vilain&rows=1&page=7&fq%5B%5D=search_s_gem_all:%22Diksmuide%22

¹⁰⁰ <http://historischekranten.be/issue/GVD/1891-02-20/edition/null/page/3?query=Vilain%20Isidoor&sort=relevance&issuedate%5B%5D=1800-01-01T00:00:00Z--%2B100YEARS>

¹⁰¹ Gazette van Dixmude, 1891, p.3.

— **Baldadigheden.** — Woensdag morgen was een man, zekere X..., die alles kort en klein sloeg in eene herberge der Beerstrate te Dixmude. X... en was ter gelegenheid van carnaval niet gaan slapen, en had dus ook een ferm stuk in den kraag. Hij trok de stove uit den schoorsteen en wierp ze op een boer. De dochter des huizes wilde dan zijn geweldnarigen tegenhouden, doch hij gaf haar eenen duw, dat zij op den grond viel. Daarna vertrok de razende dronkaard en ging in eene kantine dicht bij het kommissariaat van politie. Op een oogwenk had hij de stoelen en tafels omverre geworpen en begon dan met vuistslagen de ruiten te breken.

Het gevolg daarvan was, dat X... eene diepe wonde aan den pols bekwam, zoodat zijn slagader was afgesneden. In allerhaaste werd hij naar het politiebureau gebracht, waar dr Van Houtte hem verpleegde. Deze gaf bevel hem te bed te leggen. Na twee uren gerust te hebben, liet men hem vertrekken, doch in de Beerstrate begon hij op nieuw met zijne geweldnarigen, hij sloeg weder de ruiten eener herberg in, gaf den weerd en de weerdinne een pak slagen, en werd ditmaal door den kommissaris van politie, met behulp van Pieter Debyser en **Isidoor Vilain** naar het gevang gebracht, om er zijnen roes uit te slapen.

Krantenartikel over o.a. Isidoor Vilain uit de *Gazette van Dixmude*, d.d. 20 februari 1891

6.2.12. Online archieven.

Wanneer je bloedverwanten zou hebben uit de regio Brugge, dan moet je ongetwijfeld eens de website '[www.erfgoedbrugge.be](https://erfgoedbrugge.be)', opzoeken.¹⁰² Via deze website kun je ondermeer: Historische kranten, akten van de burgerlijke stand, bevolkingsregisters, poortersboeken en andere bronnen uit het Stadsarchief terugvinden.¹⁰³ Overigens kun je er ook 'religieus erfgoed', 'affiches en aanplakbrieven', 'schilderijen', 'oude foto's', 'prenten', 'archeologische vondsten', 'handschriften en drukken uit Brugse collecties' en finaal ook nog 'historische kaarten van Brugge' terugvinden.¹⁰⁴

¹⁰² <https://erfgoedbrugge.be>

¹⁰³ <https://erfgoedbrugge.be>

¹⁰⁴ <https://erfgoedbrugge.be>

Wanneer je zelfs gewoon via 'Google', het woord 'archieff' invult, gevolgd door de naam van een specifieke stad van één van je voorouders of bloedverwanten, kun je zo al vaak uitkomen op een online databank van deze specifieke gemeente of stad. Stel bijvoorbeeld, ik heb meerdere verre voorouders die afkomstig zijn uit de gemeente Koekelare. Via de zoekmachine 'Google', voer ik 'archieff Koekelare' in en zo kom ik automatisch terecht bij een lokale heemkring in Koekelare, in dit geval 'Spaenhiers vzw', onderdeel van het historisch-archeologisch documentatiecentrum van Koekelare.¹⁰⁵

Zo kan ik vervolgens via deze website kijken of ze over oude foto's beschikken over mijn voorouders, door op de link 'Souvenhiers Beeldbank' te klikken.¹⁰⁶ Overigens kun je ook informatie terugvinden omtrent hun zeer ruime collectie van rouwbrieven en bidprentjes, alsook kun je er een 'prominentenlijst' van de stad Koekelare aanschouwen. Een andere aanrader in deze categorie is overigens de website: 'erfgoedinzicht.be'.¹⁰⁷

Concreet kan ik bijvoorbeeld de link 'prominentenlijst' aanklikken en vervolgens kijken of ik iemand met mijn familienaam, i.c. Vanwelsenaere (of Van Welssenaers) kan terugvinden.¹⁰⁸ Wanneer ik dit doe, kom ik uit op twee namen:

1. *"Welsenaere Corneel, magister (zijn beroep in het jaar 1703) en echtgenoot van Anna Pollet".*
2. *"Vanwelsenaere Maximiliaan, chirurgus, zoon van Corneel en Anna Pollet, geboren op 5 december 1700 en overleden op 10 mei 1762, hij was getrouwd met Isabella Streeck, geboren op 9 juni 1714 en overleden op 8 februari 1776."* Ook kan ik via een voetnoot informatie terugvinden over hun kinderen.

Wanneer ik deze namen opzoek in mijn stamboom, kan ik afleiden dat "Welsenaere Corneel", eigenlijk verwijst naar magister chirurgijn Cornelius Van Welssenaers (1660-1707). Hij was mijn stamgrootvader en hij zou tevens aanschouwd kunnen worden als dé stamvader van praktisch alle mensen die deze familienaam dragen.

Zijn zoon en beroepshalve ook chirurgijn "Vanwelsenaere Maximiliaan" (eigenlijk Maximilianus Van Welssenaers), was dan weer de broer van één van mijn andere rechtstreekse voorouders, i.c. Petrus G. Van Welssenaers. Overigens trokken de nakomelingen van Maximilianus onder andere naar Frankrijk, het toenmalige Keizerrijk Rusland, Finland en Zweden.

Soms kun je ook geluk hebben wanneer je bijvoorbeeld gewoon de naam van één van je oudste voorouders intikt in de zoekmachine 'Google'. Zo kun je dan plots op een link uitkomen naar één of andere databank waar je informatie over je voorouders kan terugvinden. Zo heb ik bijvoorbeeld informatie kunnen terugvinden over 'Cornelius Van Welssenaers', toen hij op 15 februari 1680, in dienst was als soldaat bij kamer Zeeland (Verenigde Oostindische Compagnie), op het schip 'Hendrik Maurits' op weg naar Batavia.¹⁰⁹

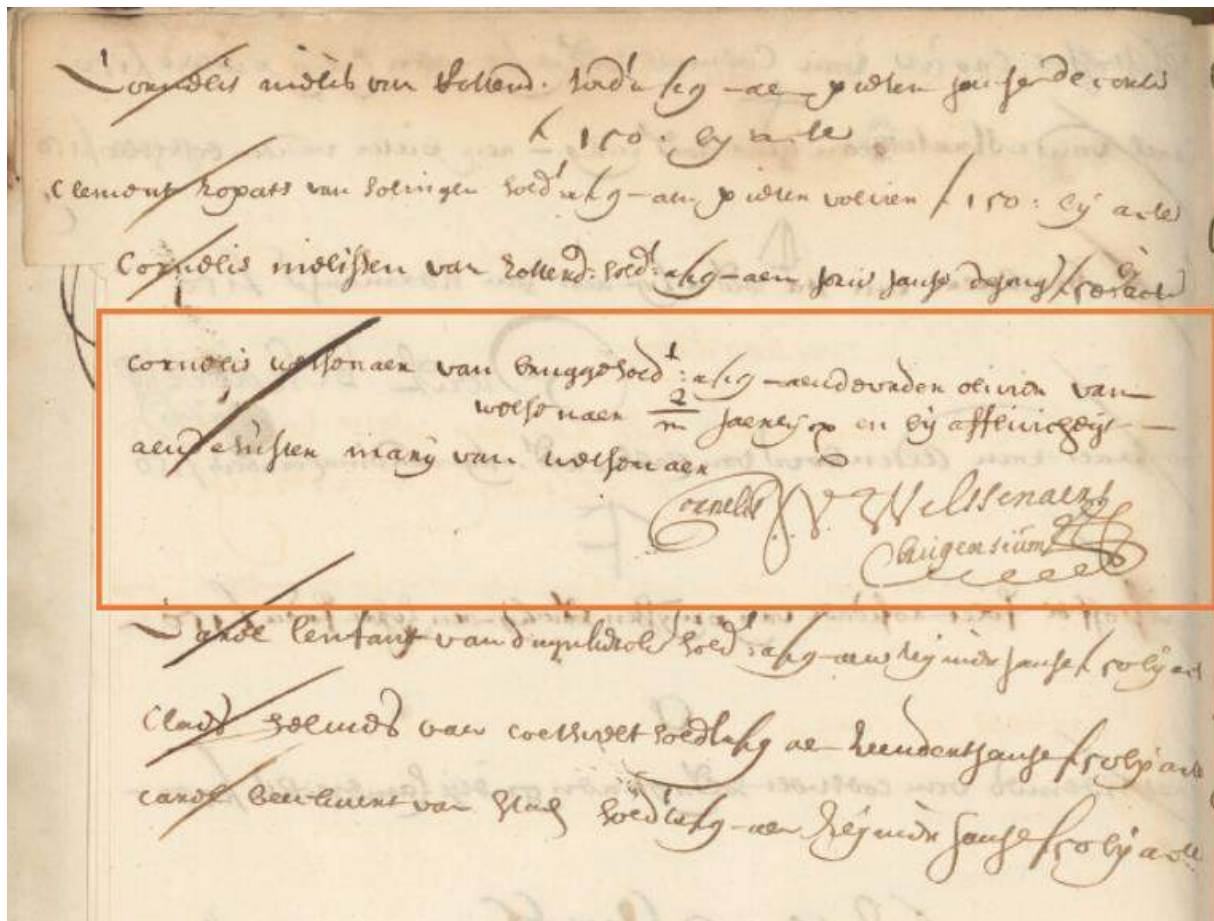
¹⁰⁵ <https://www.spaenhiers.be/archief>

¹⁰⁶ <https://www.souvenhiers.be>

¹⁰⁷ <https://erfgoedinzicht.be>

¹⁰⁸ https://www.spaenhiers.be/Media/Default/docs/archief_prominentenlijst_2021-04-07.pdf

¹⁰⁹ <https://www.openarch.nl/ghn:55ad1b96-5b7b-424a-94ba-216e9c3f1cbb/nl>

Handtekening van Cornelius Van Welsenaers uit de soldatenregister van de VOC uit 1680

6.2.13 Alumni van de Oude Universiteit Leuven (1426-1797)

De Universiteit Leuven, in het Latijn “*Studium Generale Lovaniense*” of ook wel “*Universitas Studii Lovaniensis*” genaamd, werd gesticht in het jaar 1425 door de burgerlijke overheden van Brabant, het gemeentebestuur van de stad Leuven en in het bijzonder door hertog Jan IV van Brabant, gesteund door zijn raadgevers zoals o.a. Engelbert van Nassau en Emond van Dynter.¹¹⁰ Verder worden ook de archieven van de Oude Universiteit Leuven erkend als werelderfgoed door de Unesco.¹¹¹

Indien je een vermoeden hebt dat één van je voorouders mogelijk universitaire studies zou hebben genoten, dan kun je via de website van het Rijksarchief van België online op zoek gaan naar alumni van deze oude universiteit. Zo kun je via de ‘Thuispagina’ onder nr. 8 terugvinden: “*Archief van de oude universiteit Leuven (15de – 18de eeuw).*” Bemerkt dat niet alle alumni van de Oude Universiteit Leuven online beschikbaar zijn via het Rijksarchief van België, maar desalniettemin is het zeker de moeite waard om te kijken of je mogelijke voorouders en/ of bloedverwanten hebt die aan deze toenmalige topuniversiteit hebben gestudeerd.

Wanneer je online via het Rijksarchief van België niets zou terugvinden, valt het desondanks toch nog aan te raden om elektronisch contact op te nemen met de verantwoordelijke van het universiteitsarchief. Voor de K.U. Leuven is dat momenteel, dhr. Marc Nelissen.¹¹² Op deze manier kun je met honderd procent zekerheid nagaan of iemand uit je stamboom al dan niet aan deze oude

¹¹⁰ Roegiers et al., 1990, p. 21.

¹¹¹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Katholieke_Universiteit_Leuven

¹¹² <https://www.kuleuven.be/wieiswie/nl/person/00014159>

Op dit document wordt onder meer weergegeven: zijn naam, geboortedatum, geboorteplaats, een beschrijving van zijn fysionomie, zijn beroep, de datum van zijn aankomst bij de eenheid, de specifieke eenheid, zijn specifieke rol enz. Vervolgens kun je natuurlijk ook nog eens zijn specifieke eenheid opzoeken op het internet en zien in welke veldslagen hij actief was.

Het is wel belangrijk om rekening te houden dat niet alle Belgische soldaten die vochten voor de troepen van Napoleon, via deze site worden weergegeven. Via de webpagina *'vrijwilligersrab.be'* kun je veel soldaten (conscrits) onder Napoleon uit het Leiedepartement terugvinden. Jammer genoeg kun je via deze laatstgenoemde site, enkel maar de familienamen en voornamen terugvinden van Napoleon zijn soldaten die afkomstig waren uit West-Vlaanderen.¹¹⁷ Overigens kun je ook nog via de website van Familiekunde Vlaanderen, inzage hebben in conscrits (lotingen) van Napoleon uit West-Vlaanderen.¹¹⁸

Finaal beschikt het *'Documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis te Merksem'*, één van de meest gedetailleerde archieven rond dit thema. Dit archief beschikt over maar liefst 40 000 soldatenfiches en 5 strekkende meter bijhorende documentatie over *"Onze voorouders in de legers van Napoleon"*.¹¹⁹ Al deze gegevens werden in 2011 aan het documentatiecentrum geschonken door voormalig legercommandant Eugène de Lelys, bestuurslid bij onder meer Familiekunde Brussel en lid van de Raad van Bestuur van Familiekunde Vlaanderen. De gehele inhoud valt onder de noemer *'Fonds de Lelys'*, ook wel gekend als het *'Fonds Napoleon'* en bestaat uit onder andere: 40 documentatiemappen, boordevol *'soldatenbrieven'*, *'dienstweigeraars'*, *'deserteurs'*, *'St.-Helena-gemedailleerden'*, *'rosière-huwelijken'*, *'regimentshistorieken'*, *'militaire verslaggevingen'* enz. Nagenoeg alle gegevens hebben betrekking op de periode 1799-1815.¹²⁰ Tot slot werd er ook nog een index aan deze documentatie toegevoegd, die bestaat uit maar liefst 12 500 persoonsnamen. De index en de soldatenfiches zijn vrij raadpleegbaar via de computers van het *'Documentatie- en studiecentrum voor familiegeschiedenis'* te Merksem en de overige documentatie is beschikbaar op aanvraag in hun leeszaal.¹²¹

6.2.15. De Eerste Wereldoorlog.

Indien je je zou afvragen of voorouders van je hebben gediend tijdens de Eerste Wereldoorlog, dan valt het zeker aan te raden om eens de website van het *'Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis'* te bekijken.¹²² Tevens is het eveneens zinvol om de website *'cegesoma.be'* te bezoeken. Via de laatstgenoemde website zal je vooral achtergrondinformatie over Belgische militairen en krijgsgevangenen uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog terugvinden, alsook contactgegevens om opzoekingen te verrichten aangaande verzetslieden en mensen met een collaboratieverleden. Vergeet niet dat *'CegeSoma'* zelf niet in het bezit is van individuele dossiers van soldaten, hiervoor zal je je dus moeten wenden tot het *'Koninklijk Legermuseum en het Ministerie van Defensie'* te Evere of de site *'Gone West'* moeten raadplegen.^{123 124 125}

¹¹⁷ <https://www.vrijwilligersrab.be/nl/node/358>

¹¹⁸ <https://www.fv-oostende.be/bronnen-namenindexen>

¹¹⁹ <https://familiekunde-vlaanderen.be/nieuws/fonds-napoleon-volledig-ontsloten>

¹²⁰ <https://familiekunde-vlaanderen.be/nieuws/fonds-napoleon-volledig-ontsloten>

¹²¹ <https://familiekunde-vlaanderen.be/nieuws/fonds-napoleon-volledig-ontsloten>

¹²² <https://www.klm-mra.be/D7t/nl>

¹²³ <https://www.cegesoma.be/nl>

¹²⁴ <https://www.cegesoma.be/nl/themas/wereldoorlog-i>

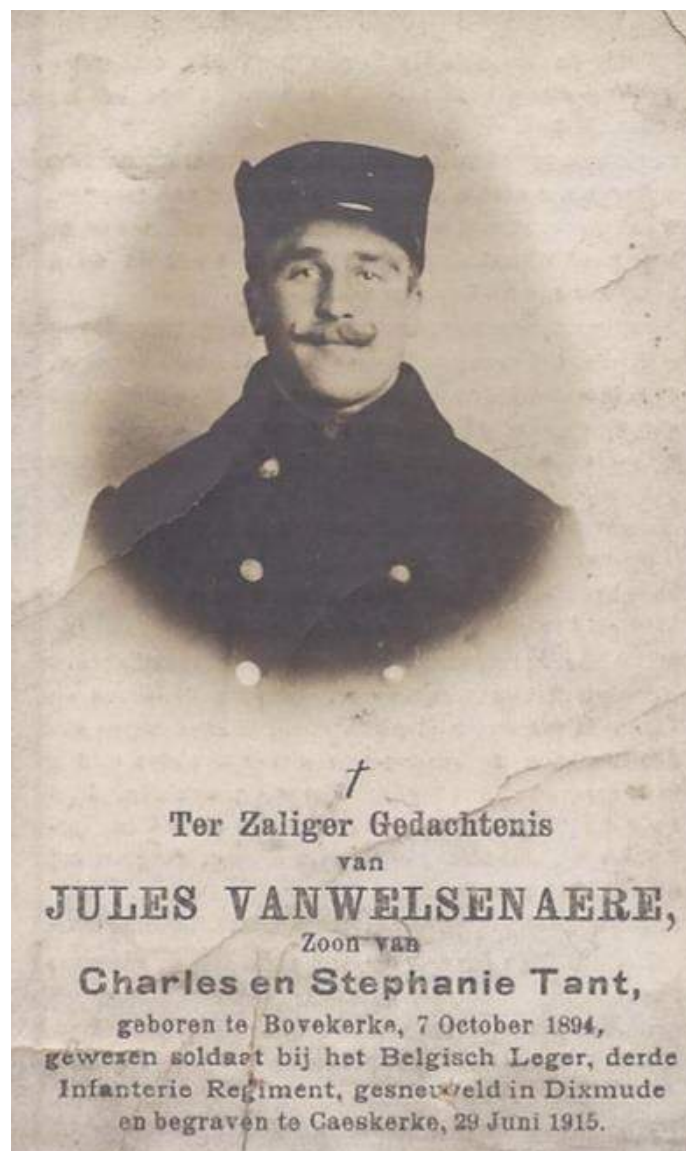
¹²⁵ <https://www.cegesoma.be/nl/themas/wereldoorlog-ii>

Via de website 'Gone West', is een lijst van 600 000 namen opgenomen van gestorven militairen en burgers in Vlaanderen tijdens de Eerste Wereldoorlog.^{126 127}

Via deze website kan ik bijvoorbeeld één van mijn bloedverwanten terugvinden, die gesneuveld is tijdens de 'Grote Oorlog'. Als ik in de databank, de naam: 'Van Welsenaere' invoer, dan krijg ik één resultaat:

- *"Van Welsenaere, Henri Jules, geboren 7-11-1894 en overleden op 29-06-1915, hij was een militair slachtoffer, strijdmacht A.B.L., details: 103/59210/4570, Soldaat 2kl 3 Régiment de Ligne/ Linierement."*¹²⁸

Als ik vervolgens op de link klik, dan krijg ik een zeer gedetailleerd overzicht over mijn bloedverwant die sneuvelde tijdens de Eerste Wereldoorlog.¹²⁹ Tere ere van Jules heb ik hieronder zijn bidprentje aan dit schrijven toegevoegd.

Bidprent Jules Vanwelsenaere

¹²⁶ <https://www.cegesoma.be/nl/belgische-militairen-en-krijgsgevangenen-1914-1918>

¹²⁷ <https://namenlijst.org/publicsearch/#/search/language=nl>

¹²⁸ <https://namenlijst.org/publicsearch/#/search/language=nl>

¹²⁹ https://namenlijst.org/publicsearch/#/person/_id=603ED6F7-297B-11D2-B12B-BE2CDE1F7030

Als ik één van mijn voorouders wens terug te vinden die burgerslachtoffer was tijdens de Eerste Wereldoorlog, zoals bijvoorbeeld mijn oudouder, Aloysius Marchand (1850-1914), dan kan ik op dezelfde wijze kijken of ze over deze persoon bijkomende informatie beschikken. Wanneer ik zijn naam invoer, dan krijg ik het volgende resultaat:

- *“Marchand Aloïs, burgerslachtoffer, Herdenking: Plaats: Woumen, West-Vlaanderen, Herdenkingsplaats: Woumen, Oorlogsmonument.”*¹³⁰

Wanneer we nu teruggaan naar de website van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (KLM), dan kun je onder de noemer ‘Documentatiecentrum’, op het onderdeel ‘Persoonlijke militaire dossiers’ klikken. Via deze databank, is het mogelijk om dossiers terug te vinden van officieren die vóór 1900 (en ongeveer vanaf 1785) zijn geboren, evenals die van de onderofficieren en soldaten die tussen 1845 en 1888 werden geboren.¹³¹ Om te weten te komen of het KLM in het bezit is van dossiers van uw voorouders, dan speelt de specifieke geboortedatum eigenlijk een betrouwbaardere aanwijzing dan de voornamen.¹³² Als u ontdekt dat het KLM een dossier bezit over uw voorouder en/of bloedverwant, dan kunt u contact opnemen met het KLM zelf om het dossier in te kijken in hun leeszaal te Evere. Bemerkt dat je echter niet kunt vragen om het dossier op elektronische wijze te ontvangen. Enkel en alleen ter plaatse kun je dus het dossier inkijken.¹³³

Wanneer ik bijvoorbeeld mijn betovergrootvader, i.c. Achille Emile Vilain (1885-1942) in de databank opzoek, dan krijg ik de volgende informatie:

- *“Naam: VILAIN, Voornamen: Achille, E. Geboortedatum: 31-05-1885, Geboorteplaats: Diksmuide, Eenheid: Corps de Transport, Type: Dossiers Troep, Mil.Nr.: 1938, Bestand: 6049217.”*¹³⁴

Wanneer je vervolgens een e-mail stuurt naar het KLM, dan zal men je meedelen of ze al dan niet over een dossier beschikken, alsook kun je vervolgens een afspraak maken om het dossier in hun leeszaal in te kijken.¹³⁵

Een andere interessante bron aangaande soldaten uit de ‘Grote Oorlog’, zijn de zogenaamde “vuurkaarten”. Deze vuurkaarten werden in het leven geroepen om oud-strijders te eren. De oud-strijders die hiervoor in aanmerking kwamen, waren onder meer:¹³⁶

- Soldaten die minstens 12 maanden hadden gediend in een eenheid die in de vuurlinie had gevochten.
- Soldaten die 9 maanden uiterst gevaarlijke opdrachten hadden moeten uitvoeren.
- Soldaten die gekwetst raakten aan het front.
- Strijders van het 1ste linieregiment.
- Aalmoezeniers, brancardiërs, geneesheren en hulptroepen van de geneeskundige dienst die voortdurend aan het front aanwezig waren.
- Soldaten die in handen waren gevallen van de vijand, maar konden ontsnappen.
- Zwaargewonde soldaten die de strijd niet meer konden hervatten.

¹³⁰ https://namenlijst.org/publicsearch/#/person/_id=b7fbc062-15b8-44eb-81ed-a540eb1fad2d

¹³¹ <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹³² <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹³³ <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹³⁴ <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹³⁵ <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹³⁶ <https://bouveloo.be/nieuws-info/kleine-en-grote-wetenswaardigheden-over-de-eerste-wereldoorlog/de-vuurkaart.html>

Aan de vuurkaart waren geen financiële voordelen verbonden, het was dus louter een eredocument.¹³⁷ Via de volgende website, 'tenboome.be', kun je kijken in het "Zoekformulier Guldenboek der Vuurkaarten" om op zoek gaan naar mogelijk voorouders en/of bloedverwanten die in het bezit waren van zo'n vuurkaart. Via de website kun je dus een zoekformulier raadplegen alsook kijken in een aantal boeken die online beschikbaar worden gesteld.^{138 139 140}

Als ik in de zoekmachine de naam: "Van Welsenaere" invoeg, dan krijg ik twee namen: Alfons Van Welsenaere en Emile Van Welsenaere. Uit mijn stamboom weet ik dat het hier om twee broers gaat.¹⁴¹ Op de webpagina zelf, kan ik o.a. hun familienaam, hun voornaam, plaats van herkomst, boekdeel, bladzijde, de beschikbaarheid van een foto en hun rang en eenheid terugvinden. Voor de concrete details kun je op het icoontje 'Details' klikken.¹⁴² Wanneer je weet in welk boekdeel je bloedverwant voorkomt, in het geval van Emile Van Welsenaere, gaat het om boekdeel 38-39, bladzijde 200, dan kun je vervolgens naar het 'online Guldenboek der Vuurkaarten' gaan, het jaar, in dit specifieke geval: 1938-1939 aanklikken en finaal de concrete pagina opzoeken.^{143 144} Onderaan de website heb je een soort van zoekbalk, waarbij bv. staat: P007 2^E LINIE.jpg. Wij moeten dus naar P200 12^E LIN scrollen en uiteindelijk kunnen we dan bijvoorbeeld terugvinden:

- Van Welsenaere Emile, afkomstig uit Koekelare, Soldaat. 3 frontstr., 1 kw. Str. (plus een foto).¹⁴⁵

Opnieuw wens ik wel te bemerken dat het niet betekent dat wanneer je één van je voorouders niet zou kunnen terugvinden op deze wijze, het dan automatisch betekent dat hij niet over zo'n vuurkaart beschikte.

Als voorbeeld van een vuurkaart, alsook een voorbeeld van een 'identiteitskaart voor oud-strijders 1914-1918', heb ik deze van één van mijn bloedverwanten, i.c. Alfons Van Welsenaere, aan dit eindwerk toegevoegd. Deze documenten heb ik verkregen via mevrouw Marleen Decock, kleindochter van Maria M. Vanwelsenaere.

Vuurkaart van sergeant Alphonsius (Alfons) Vanwelsenaere

¹³⁷ <https://bouveloo.be/nieuws-info/kleine-en-grote-wetenswaardigheden-over-de-eerste-wereldoorlog/de-vuurkaart.html>

¹³⁸ https://tenboome.be/?page_id=120

¹³⁹ <https://c0abr243.caspio.com/dp/8677500075ff1e4f8c7444fbb3ae>

¹⁴⁰ <https://www.tenboome.be/guldenboek/Guldenboekprojecttotaal/guldenboekonline.htm>

¹⁴¹ <https://c0abr243.caspio.com/dp/8677500075ff1e4f8c7444fbb3ae>

¹⁴² <https://c0abr243.caspio.com/dp/8677500075ff1e4f8c7444fbb3ae>

¹⁴³ <https://www.tenboome.be/guldenboek/Guldenboekprojecttotaal/guldenboekonline.htm>

¹⁴⁴ <http://www.tenboome.be/guldenboek/1938-1939/index.htm>

¹⁴⁵ <http://www.tenboome.be/guldenboek/1938-1939/index.htm>

Identiteitskaart voor oud-strijders van Alphonsius (Alfons) Vanwelsenaere

Overige interessante informatie over de Eerste Wereldoorlog, kun je eveneens terugvinden via de website: 'wo1.be'.¹⁴⁶

6.2.16. De Tweede Wereldoorlog.

Voor het inkijken van dossiers van onderofficieren en soldaten die werden geboren na 1888, m.a.w. voor soldaten die tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben gediend, dan kan je via dezelfde website contact opnemen met het Ministerie van Defensie.¹⁴⁷ ¹⁴⁸ Indien je echter vermoed dat één van je voorouders mogelijk een collaboratieverleden heeft, dan kun je altijd contact opnemen met 'CegeSoma' en het Algemeen Rijksarchief.¹⁴⁹ Een andere manier om een mogelijk collaboratieverleden te ontdekken, is om te kijken naar juridische veroordelingen uit historische kranten (meestal rond de jaren 1946-1947) en uit publicaties van het Belgisch staatsblad van toentertijd. Zo weet ik dat mijn overgrootvader, i.c. Maurice Hoornaert weliswaar gevochten heeft voor België tijdens de Tweede Wereldoorlog, maar dat zijn broer daartegen wel "de wapens tegen België had opgenomen."

Via de zoekmachine 'Google', kun je bijvoorbeeld eenvoudigweg 'veroordeling', gevolgd door een familienaam en daaropvolgend 'Belgisch staatsblad' intikken. Vervolgens moet je dan kijken naar de data van de resultaten die tevoorschijn komen, 1945-1946-1947 en dan kun je bijvoorbeeld zien:

- *Belgisch staatsblad, 1947, Belgium: "Bovenstaand vonnis, zijnde in kracht van gewijsde gegaan, is vernoemde veroordeelde: Hoornaert, Valère, wonende te Woumen, Serpenthoeek."*¹⁵⁰

¹⁴⁶ <http://www.wo1.be/nl/home>

¹⁴⁷ <https://www.klm-mra.be/D7t/nl/content/persoonlijke-militaire-dossiers>

¹⁴⁸ <https://www.cegesoma.be/nl/belgische-militairen-krijgsgevangenen-en-eenheden-1940-1945>

¹⁴⁹ <https://www.cegesoma.be/nl/de-collaborateurs-1940-1945>

¹⁵⁰ https://books.google.be/books?id=dfhwI3n4_4cC&pg=PA2222-1A3&lpg=PA2222-1A3&dq=veroordeling+valere+hoornaert+belgisch+staatsblad&source=bl&ots=U7quyDxZo-&sig=ACfU3U0EYUvd7Sjllvn3C8eHQppGDj_pUg&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKewj2h9TRtcLyAhXNDewKHXTNDnUQ6AF6BAgOEA#v=onepage&q=veroordeling%20valere%20hoornaert%20belgisch%20staatsblad&f=false

Op deze wijze heb ik de broer van mijn overgrootvader teruggevonden. Wanneer ik vervolgens de link zelf aanklik, dan kan ik de specifieke veroordeling uit het Belgisch staatsblad terugvinden. Zo kan ik lezen dat hij:

- *Als militair zijnde, tussen 1942-1944, de wapens tegen België heeft opgenomen, als lid van de Fabriekswacht en de Wachbrigade in België en Frankrijk.*¹⁵¹
- *Hij veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van 19 maanden en gedurende drie jaar onder politietoezicht werd onderworpen.*
- *En dat hij van rechtswege levenslang ontzet werd, der rechten voorzien bij artikel 123sexties van het strafwetboek.*¹⁵²

Deze situatie, met name dat mijn overgrootvader voor België vocht, terwijl zijn broer de wapens tegen België opnam, zorgde volgens mijn grootmoeder voor een levenslange ruzie tussen mijn overgrootvader en zijn broer, hetgeen jammer genoeg ook nooit meer is goedgekomen. In de familie wordt vaak gezegd, dat mijn overgrootvader zijn moeder kwam te overlijden door het verdriet dat werd veroorzaakt door deze felle ruzie tussen haar twee geliefde zonen... .

Hier heb je opnieuw al een duidelijk voorbeeld van hoe je op basis van mondelinge overleveringen en documenten met feitelijke gegevens, stapsgewijs kunt komen tot het uitwerken van een eigen familiegeschiedenis. Ook is het belangrijk dat leerlingen bij het bestuderen van het verleden alsook van historische bronnen, dit altijd pogen te doen vanuit het standpunt zoals de Nederlandse filosoof Benedictus de Spinoza het ooit eens zo mooi heeft beschreven in zijn *‘Tractatus Theologico Politicus’* (1670):

- *“Humanas actions non ridere, non lugere, neque detestari, sed intelligere”*¹⁵³
(*“Men moet menselijke handelingen niet bespotten, niet betreuren, noch verwensen, maar begrijpen.”*)^{154 155}

Met betrekking tot de website van het Ministerie van Defensie, is wel belangrijk om te weten dat het opnieuw niet betekent dan wanneer je via de online databank de naam van één van je voorouders intikt en tot geen specifiek resultaat komt, het dan automatisch betekent dat men niet over een dossier van je voorouder beschikt of dat dit betekent dat hij geen soldaat is geweest tijdens de Eerste of de Tweede Wereldoorlog. Om honderd procent hiervan zeker te zijn, kun je het best een e-mail sturen met de concrete naam, geboortedatum en geboorteplaats van je voorouder. Dan pas zal je effectief weten of men al dan niet over een dossier van je voorouder beschikt.

Indien je voorouders en/of bloedverwanten zou hebben die voor een ander land zouden hebben gevochten tijdens de Eerste en/of de Tweede Wereldoorlog, dan kun je via *“Das Bundesarchiv-Militärische Unterlagen”* informatie terugvinden over zowel Duitse soldaten uit de twee

¹⁵¹ https://books.google.be/books?id=dfhwI3n4_4cC&pg=PA2222-IA3&lpg=PA2222-IA3&dq=veroordeling+valere+hoornaert+belgisch+staatsblad&source=bl&ots=U7quyDxZo-&sig=ACfU3U0EYUvd7SjIvn3C8eHQppGDj_pUg&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKewj2h9TRtcLyAhXNDewKHXTNDnUQ6AF6BAgOEA#v=onepage&q=veroordeling%20valere%20hoornaert%20belgisch%20staatsblad&f=false

¹⁵² https://books.google.be/books?id=dfhwI3n4_4cC&pg=PA2222-IA3&lpg=PA2222-IA3&dq=veroordeling+valere+hoornaert+belgisch+staatsblad&source=bl&ots=U7quyDxZo-&sig=ACfU3U0EYUvd7SjIvn3C8eHQppGDj_pUg&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKewj2h9TRtcLyAhXNDewKHXTNDnUQ6AF6BAgOEA#v=onepage&q=veroordeling%20valere%20hoornaert%20belgisch%20staatsblad&f=false

¹⁵³ <https://citaten.net/zoeken/spinoza/33805/citaat-men-moet-menselijke-handelingen-niet-bespotten-niet-betreuren.html>

¹⁵⁴ <https://citaten.net/zoeken/spinoza/33805/citaat-men-moet-menselijke-handelingen-niet-bespotten-niet-betreuren.html>

¹⁵⁵ https://amsterdamsespinozakring.nl/images/stories/pdf/piet_steenbakkers_-_niet_bespotten_enz.pdf

wereldoorlogen alsook zelfs over Duitse soldaten tijdens de Frans-Duitse Oorlog 1870-1871.¹⁵⁶ Zo heb ik bijvoorbeeld informatie over mijn Duitse grootmoeder haar broer en mijn Duitse overgrootvader teruggevonden toen ze beiden dienden tijdens de Tweede Wereldoorlog als soldaten van de *Wehrmacht*.

Wanneer je lid bent van 'Ancestry', kun je ook zoeken naar overleden soldaten uit o.a. Duitsland en de Verenigde Staten. Zo heb ik bijvoorbeeld informatie over mijn grootmoeder haar neef, i.c. Ewald Wilhelm Schulenburg, teruggevonden. Zo ben ik te weten gekomen dat hij als soldaat van de *Wehrmacht* is omgekomen op 22 augustus 1942, te Abganerowo, hetgeen dicht in de buurt van de toenmalige beruchte stad Stalingrad lag.

235-891/49
G-A-386/1531

Familien- u. Vorname: Schulenburg Ewald

geb. am: 14.1.1920 in: Oebisfelde - Kallendorf Kreis: _____

Truppenteil: 10. Hornj. Inf. Regt. 670

Ersatz-Truppenteil: Inf. Gro. Ball. 365, Bonn Ert.-N.: -6277-
1. J. G. B. 398

Dienstgrad: Schütze

Tag, Stunde, Ort u. Art des Verlustes: 22.8.42. 5 km. nordostw. Bhf. Abganerowo
gefallen; Gr. Inf. Leib aufgerissen. Höhe 158,0

Urschriftliche Verlust-Listen Nr.: _____

V1

Aangifte overlijden Ewald W. Schulenburg (Bron: Ancestry.com)

De dag na zijn overlijden, markeerde overigens het startschot van één van de belangrijkste veldslagen en kantelmomenten uit de Tweede Wereldoorlog, namelijk de Slag om Stalingrad. Deze beruchte veldslag speelde zich af van 23 augustus 1942 tot en met 2 februari 1943. Tijdens deze 'Schlacht von Stalingrad' werd het Duitse 6de leger totaal vernietigd door het Rode Leger. Voortaan gold Stalingrad, niet alleen als een symbool voor de werderopstanding van de Russische (Sovjet) troepen, maar vooral stond deze nederlaag als een duidelijk wapenfeit dat de Duitse oorlogsmachine niet onfeilbaar was en dat Duitsland zelfs ook mogelijk de Tweede Wereldoorlog zou kunnen verliezen.¹⁵⁷ Kort na deze nederlaag van Nazi-Duitsland, gaf de eveneens beruchte dr. Joseph Goebbels, op 18 februari 1943, in de *Berliner Sportpalast* zijn imposante *Sportpalastrede*, hetgeen het startschot was van de zogenaamde "Totalen Krieg".^{158 159}

¹⁵⁶ <https://www.bundesarchiv.de/DE/Navigation/Benutzen/Hinweise-zur-Benutzung/Militaerische-Unterlagen/militaerische-unterlagen.html>

¹⁵⁷ https://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_om_Stalingrad

¹⁵⁸ https://de.wikipedia.org/wiki/Berliner_Sportpalast

¹⁵⁹ https://de.wikipedia.org/wiki/Totaler_Krieg

De reden waarom ik hier op historisch vlak wat dieper op doorga, is omdat ik dit wil aanhalen als een concreet voorbeeld dat wanneer je beseft dat één van je bloedverwanten betrokken was in een belangrijke historische gebeurtenis, ook al heeft de neef van mijn grootmoeder eigenlijk maar een zeer kleine rol in dit gegeven gespeeld, je desalniettemin de gehele geschiedenis hieromtrent sowieso veel intenser bestudeert, hetgeen één van de doelstellingen van dit eindwerk is, met name een manier vinden om jongeren hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten!

Ook heb ik nog informatie over een andere bloedverwant van mij, i.c. Harry I. Vanwelsenaere, *Staff Sergeant* bij de 'United States Army Air Forces' kunnen terugvinden. Hij overleed tijdens de Tweede Wereldoorlog in een tragisch vliegtuigongeval. Zo kom ik tot de constatering dat tijdens de Tweede Wereldoorlog, ik bloedverwanten heb gehad die zowel hebben gediend voor België, Frankrijk, Nazi-Duitsland, de Verenigde Staten en zelfs de Sovjet-Unie. Dit maakt overigens een speciaal gevoel los, alsook word je geconfronteerd met hoe internationaal je afkomst of bloedverwantschap soms wel kan zijn.

Besluitend kun je ook nog op kerkhoven een icoon op het graf van de overledene zelf terugvinden, waarop informatie staat over deze voormalige oud-strijder uit de Eerste of de Tweede Wereldoorlog. Eveneens kun je dit soort informatie en eventuele onderscheidingen, soms ook terugvinden op de bidprentjes van je voorouders.

6.2.17. Rouwbrieven en bidprenten.

Tijdens het eerste luik van dit eindwerk hebben we al gezien dat je vaak in je "familiearchief" rouwbrieven en bidprentjes kunt terugvinden. Indien je hieromtrent niet zoveel gegevens hebt teruggevonden, dan kun je vanzelfsprekend ook nog altijd online op zoek gaan naar bijkomende informatie.

De eerste website die je hiervoor kunt aanwenden, is de website van 'Familiekunde Vlaanderen'.¹⁶⁰ Via een link op deze website kun je in een databank zoeken of ze beschikken over bidprentjes en/of rouwbrieven van je voorouders en bloedverwanten.¹⁶¹ Tevens is een bidprentje een zeer belangrijke bron in je zoektocht naar gegevens om een stamboom aan te leggen, omdat het boordevol informatie staat omtrent zowel de overledene, maar ook over zijn of haar kinderen en kleinkinderen. Vooral bij recente bidprentjes kun je zeer veel informatie hieromtrent terugvinden. Ook via de website van 'familiekundebrugge' kun je eveneens 'bidprentjes', 'oude bidprentjes', 'rouwbrieven', 'jaargedachtenissen', 'krantenberichten', 'oudstrijders en krijgsgevangenen' van zowel de Eerste als de Tweede Wereldoorlog terugvinden.¹⁶²

Soms kun je ook via websites zoals: 'delcampe.net' soms oude documenten van je voorouders of bloedverwanten terugvinden.¹⁶³

Wanneer je op zoek bent naar gegevens van je voorouders en/of bloedverwanten die afkomstig zijn uit, of geëmigreerd zijn naar, het buitenland, dan kan het zinvol zijn om eerst naar de website 'familiegeschiedenis.be' te gaan.¹⁶⁴ Op deze site kun je heel wat informatie en links terugvinden die je kunnen helpen bij je zoektocht.¹⁶⁵ Niet alleen kun je via deze site links terugvinden om informatie te vinden over je bloedverwanten binnen Europa, maar je kunt er tevens ook nuttige informatie

¹⁶⁰ <https://familiekunde-vlaanderen.be/index/bidprentjes-en-of-rouwbrieven-familiekunde-vlaanderen-regio-westkust>

¹⁶¹ https://www.familiekunde-westkust.be/Koppelingen/1_Tabblad_Startpagina/Tekstvak3/Archief/html/IndexBidprentjes.html

¹⁶² <http://familiekundebrugge.brugseverenigingen.be/RouwbrievenbidprentjesBegraafplaatsen>

¹⁶³ <https://www.delcampe.net/nl/verzamelingen/>

¹⁶⁴ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/links/zoeken-buiten-belgië>

¹⁶⁵ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/links/zoeken-buiten-belgië>

terugvinden omtrent landen buiten Europa, in het bijzonder: Marokko, Turkije en de Democratische Republiek Congo.¹⁶⁶

Wanneer je lid bent van bijvoorbeeld *'MyHeritage'* of *'Ancestry'*, dan heb je ook toegang tot het opzoeken van gegevens in landen zoals onder andere Duitsland en de Verenigde Staten. Op deze wijze kun je zeer veel informatie terugvinden, zoals bijvoorbeeld, 'akten', 'krantenartikelen', 'school yearbooks' enz.

Finaal kun je bij het zoeken van rouwbrieven en of bidprentjes, altijd kijken in buitenlandse familiekundige verenigingen, die online databanken beschikbaar stellen. Zo kan ik bijvoorbeeld op zoek gaan naar *"Totenzettel-Sammlungen"* in Duitsland, via de *"Westdeutsche Gesellschaft für Familienkunde e.V."*¹⁶⁷

6.2.18. De oorsprong van je familienaam.

Wat ook altijd leuk en vooral interessant is om op te zoeken, is de etymologische en geografische oorsprong van je familienaam. Via de website van *'Geneanet'* kun je een idee krijgen vanwaar je familienaam ongeveer initieel vandaan komt op basis van de informatie die alle leden hebben ingevoegd.¹⁶⁸ Wanneer je in de zoekrobot je familienaam invoert, in mijn geval 'Vanwelsenaere', dan krijg je vervolgens een 'cartografie' voorgeschoteld, waarbij je de geografische verspreiding van mensen die dezelfde familienaam dragen kunt bekijken. Dit wordt verspreid over een periode van 0 tot en met het jaar 2021.¹⁶⁹ Vervolgens kun je bijvoorbeeld je zoekopdracht wat verkleinen door in de zoekbalk, bv. de jaren 1500-1800 aan te geven. Wat in mijn geval opvalt, is dat mijn familienaam dan vooral voorkomt in de regio van Brugge, Koekelare, Bovekerke, Aartrijke, Ichtegem en Beerst.¹⁷⁰

Verder kun je via de website *'familienaam.be'*, de geografische spreiding van familienamen in België terugvinden.¹⁷¹ Wanneer ik bijvoorbeeld opnieuw mijn familienaam invoer, dan kan in constateren dat er momenteel (anno 2008) in totaal 79 mensen in België wonen met de naam 'Vanwelsenaere'. Ook kan ik zien dat er in het jaar 1998, er 78 mensen in België woonden met deze familienaam. overigens kun je zo ook kijken hoeveel mensen met jouw specifieke familienaam in een bepaalde gemeente wonen. Zo wonen er bijvoorbeeld in mijn gemeente, i.c. Oudenburg, 3 mensen met mijn familienaam, namelijk: mijn vader, mijn zus en uiteraard ikzelf.¹⁷²

Wanneer je vooral geïnteresseerd bent in de etymologische oorsprong van je familienaam, dan is de website *'home.scarlet.be'* een absolute aanrader.¹⁷³ Deze website baseert zich voornamelijk op informatie afkomstig uit het boek: *'Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk'*.¹⁷⁴ Volgens deze website werd het gebruik van echte familienamen in onze contreien, gebruikelijk vanaf ongeveer de 12de eeuw.¹⁷⁵ Verder wordt er vermeld dat de oorsprong van familienamen voornamelijk terug te voeren is tot een vijftal bronnen:¹⁷⁶

¹⁶⁶ <https://www.familiageschiedenis.be/nl/links/zoeken-buiten-belgië#faq-3>

¹⁶⁷ <http://www.wgff.de>

¹⁶⁸ <https://nl.geneanet.org/familienamen/>

¹⁶⁹ <https://nl.geneanet.org/familienamen/VANWELSENAERE>

¹⁷⁰ <https://nl.geneanet.org/familienamen/VANWELSENAERE>

¹⁷¹ <https://familienaam.be>

¹⁷² <https://familienaam.be/Vanwelsenaere>

¹⁷³ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁷⁴ Debrabandere, 2003.

¹⁷⁵ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁷⁶ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

1. Patronymica (patroniemen en metroniemen)
2. Beroepsnamen
3. Namen ontleend aan lichamelijke eigenschappen
4. Geografische namen
5. Vondelingennamen.

De grootste groep zijn zonder twijfel de vooroudernamen, waarvan het merendeel bestaat uit patroniemen (vadervoornamen), alsook nog uit een kleinere groep, de metroniemen (moedervoornamen). Een klassiek voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld de zeer frequent voorkomende Vlaamse familienaam 'Janssens'.¹⁷⁷ De oorsprong van de patroniemen kan van diverse afkomst zijn: Hebreeuws (bijbels), Grieks, Latijns, Germaans enz.¹⁷⁸

Een andere frequent gegeven, zijn de zogenaamde beroepsnamen. Deze bevatten een zowat volledig palet van beroepsnamen uit de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd.¹⁷⁹ Vooral beroepen die gerelateerd zijn met handenarbeid komen het meest voor. Ook heb je nog een zeer grote groep beroepsbijnamen, waarbij het beroep in se niet vermeld wordt, maar wel één of andere activiteit die de bijnaam opleverde.¹⁸⁰ Heel wat beroepsfamilienamen vinden hun oorsprong in het Franstalige landsgedeelte of in Frankrijk.¹⁸¹ Concrete voorbeelden zijn o.a.: 'De Dekker' (dakdekker), 'Patyn' (schaatsen- en klompenmaker), 'De Kramer' (kleinhandelaar, rondtrekkend verkoper), 'De Schout' (gerechtelijk ambtenaar), 'Tanghe' (smid), enz.

Ook heb je familienamen die refereren naar het menselijk lichaam of onderdelen ervan. Zo verwijzen familienamen zoals bv.: 'De Bruyn' (naar haarkleur en soms ook naar de kleur van de huid), 'Schellewaert' (scheel iemand), 'De Beer' (uiterlijk, lichaamsbouw), 'De Gans' (waggelende gang) enz.¹⁸²

De vierde groep, omvat familienamen die verwijzen naar geografische namen. Dit leert ons uiteraard heel wat over de omgeving waarin onze voorouders leefden en hun eerbied die ze hadden voor de leefwereld waarin ze leefden.¹⁸³ Zo kun je gemakkelijk veel familienamen onderscheiden die refereren naar:¹⁸⁴

- Bossen: 'Van den Bosch', 'Bosmans', 'Van Looy' (loo= bos).
- Water: 'Van den Broeck' (broek= moeras), 'Vermeer' (meer= laaggelegen weiland), 'Puttemans', 'Van Dijck'.
- Hagen en houtwallen: 'Verhaegen'
- Dorpen en gehuchten: 'Van Mechelen', 'Van Rijmenant'.

Finaal hebben we familienamen die onder de noemer 'vondelingennamen' vallen. Achter elke vondelingennaam zit één of ander complex verhaal van een vrouw, haar ouders en/of van een kind zelf. Vondelingen zijn een tijdloos fenomeen, overigens is dit gegeven eigenlijk ook helemaal niet zo uitzonderlijk, gezien in nagenoeg iedere stamboom van degelijke omvang er vroeg of laat onechtelijke kinderen en/of doodlopende vondelinglijnen voorkomen.¹⁸⁵ In het geven van de vondelingenfamilienamen zitten bepaalde wetmatigheden, zo kunnen sommige van deze namen

¹⁷⁷ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁷⁸ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁷⁹ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸⁰ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸¹ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸² <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸³ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸⁴ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸⁵ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

verwijzen naar een specifieke vindplaats, bijvoorbeeld: 'Vondelings', 'Verbruggen', alsook kunnen ze verwijzen naar een tijdstip, bijvoorbeeld: 'Winters', 'Van de Bel' (op het moment dat de bel ging). Ook kan er verwezen worden naar bepaalde weersomstandigheden, bijvoorbeeld: 'Verplas', 'Eysel' enz. Verder kan de familienaam ook nog verwijzen naar de vinder van het kind, zoals bijvoorbeeld: 'Beckers', 'Portier', of kan de naam verwijzen naar specifieke kenmerken van het kind zelf, zoals bijvoorbeeld: 'De Schreeuwer', 'Bleckaert' (bloot gevonden), 'Petit' (klein), enz.¹⁸⁶

Concreet kun je via deze website dus je familienaam opzoeken en zo kan ik bijvoorbeeld zien dat onder mijn familienaam, i.c. 'Vanwelsenaere' alsook onder de naamsvarianten (Van Welsenens, Van Welzenis, Van Welzenes, Van Wels(s)enaers, Vanwelsenaers, Van Welsenaere, Van Welssemaers, Van Velcenaer wordt weergegeven:

- *'Familienaam uit een nog niet gesitueerde plaatsnaam, mogelijk in het zuiden van West-Vlaanderen'*.¹⁸⁷

Volgens het boek *'Les Noms de Famille de Belgique'* zou de herkomst van mijn familienaam komen uit het graafschap Holland en zou er een verwantschap zijn met het geslacht van Wassenaer.¹⁸⁸ Ook bij de 23^e abdis van de Guldenbergabdij te Wevelgem, wordt in verschillende oude documenten vermeld: 'Johanna III. van Welsenaers al. van Wassenaer. Ook de familie van Wassenaer vermoedt dat deze Johanna oorspronkelijk van Wassenaer heette. Het was namelijk een vaak voorkomend fenomeen dat vrouwen van adellijke afkomst abdis werden van een abdij. Verder zou dit ook kunnen verklaren waarom er zoveel oude afstammelingen met mijn familienaam in kerken begraven liggen en hoge functies uitoefenden. Finaal heb ik ook aanwijzingen gevonden uit het Rijksarchief van Kortrijk, waar maar liefst meer dan vijftig pagina's terug te vinden zijn van de genealoog Marcel Catulle, over de familie van Welsenaers. In deze documenten wordt vermeld dat de twee oudste personen van mijn familie uit het Zuiden van West-Vlaanderen, "*Jan van Welseneers*" en jonkvrouwe "*Anna van Halewijn*" zijn. Jonkvrouwe betekende in het Middelnederlands meestal 'ongetrouwde dochter van een heer' en pas in het jaar 1815 werd 'jonkvrouw' een officiële adellijke titel.¹⁸⁹ Of deze jonkvrouwe Anna van Halewijn, eigenlijk 'Johanna van Halewijn' heette en bij deze de dochter was van Jan II van Halewijn, heer van Hallewijn en Belenghem, raadsheer en kamerheer van hertog Karel en soevereine baljuw van Vlaanderen, is niet honderd procent duidelijk. Wat wel opmerkelijk is, is dat deze Johanna van Halewijn op latere leeftijd wel trouwde met een zekere 'Jan van Wassenaere', heer van Leiden.¹⁹⁰ Als deze link effectief zou kloppen, dan zou bij deze mijn oudste rechtstreekse voorouder 'Filips van Wassenaer' (*Philippus de Wasnare*) zijn, een ridder die leefde in de eerste helft van de 13de eeuw en stierf in het jaar 1248.¹⁹¹ Filips van Wassenaer had grond in Wassenaar, een plaats en gemeente in het toenmalige graafschap Holland. Verder zou deze ridder deelgenomen hebben aan zowel de derde alsook de vijfde kruistocht en volgens de afstammelingen van dit geslacht, verwijst het wapenschild mogelijk naar een Arabische banier waar een wassende maan op afgebeeld stond.¹⁹² Overigens is deze persoon dus de stamvader van het huis Wassenaer dat later in vele zijtakken is uitgegroeid.¹⁹³ Hieronder kun je een tekening terugvinden van vermoedelijk één van mijn oudste voorouders.

¹⁸⁶ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>

¹⁸⁷ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/FpageWe.htm>

¹⁸⁸ Vroonen, 1957.

¹⁸⁹ <https://onzetaal.nl/taalloket/juffrouw>

¹⁹⁰ <http://halewijn.blogspot.com/2012/12/johanna-van-halewijn-de-la-clyte-1460.html>

¹⁹¹ https://nl.wikipedia.org/wiki/Van_Wassenaer

¹⁹² https://en.wikipedia.org/wiki/Van_Wassenaer

¹⁹³ <https://www.wassenaer.net>

Tekening van Filips van Wasseaer¹⁹⁴

Overigens komt er in mijn stamboom bijvoorbeeld ook de naam 'van Lichtervelde' voor. Zo heette één van mijn oudste voorvaderen 'Jacobus (Jacob) van Lichtervelde', geboren op 29 augustus 1663 te Woumen, Diksmuide. Of bijvoorbeeld deze voorouder enige relevantie heeft met de befaamde 'heren van Lichtervelde' is onduidelijk, maar deze familienaam duikt wel al in West-Vlaanderen op, rond het begin van de 13de eeuw. Verder overleden er in het jaar 1205 twee telgen van deze familie tijdens de Vierde Kruistocht en overigens vochten drie leden van dit geslacht in de Guldensporenslag in 1302.¹⁹⁵
¹⁹⁶

¹⁹⁴ Nationaal Archief, z.j., nummer toegang 3.20.87

¹⁹⁵ https://nl.wikipedia.org/wiki/Lichtervelde#cite_note-1

¹⁹⁶ https://nl.wikipedia.org/wiki/Graven_van_Lichtervelde

Een andere oude en beroemde familienaam uit mijn stamboom, is de naam 'Schulenburg'. Deze Duitse familienaam, verwijst naar zijn geografische oorsprong in de Altmark (Saksen-Anhalt, Duitsland).¹⁹⁷ Etymologisch betekent deze familienaam: 'Schulen' (*Schauen*, kijken, van ver kijken) alsook van het Middelhoogduitse woord 'schulen' (in het geheim op de loer liggen) en voorts betekent het tweede deel 'Burg' naar (burcht, kasteel).¹⁹⁸ ¹⁹⁹ De oudste officiële verwijzing naar een 'Schulenburg', verwijst naar een zekere ridder 'Wernerus de Sculenburg', uit 1237.²⁰⁰

De meest interessante vraag hieromtrent, is hoe je effectief zou kunnen bewijzen dat deze zeer oude mogelijke bloedverwanten, wel degelijk voorouders of bloedverwanten van je zijn? Concreet heb ik bijvoorbeeld contact opgenomen met het hoofd van het geslacht 'von der Schulenburg', i.c. prof.dr. Johann-Matthias Graf von der Schulenburg, en hem gevraagd of het mogelijk zou kunnen zijn dat mijn overgrootmoeder, Frieda Luise Charlotte Schulenburg, een mogelijke afstammeling zou kunnen zijn van dit geslacht. Al snel kreeg ik op mijn e-mail een zeer uitgebreid en enthousiast antwoord en deelde hij mij mee dat het vooral belangrijk is om te kijken naar de specifieke geografische locatie vanwaar je eigen voorouders met de specifieke familienaam voorkomen. Tevens stelde hij dat meeste mensen met de familienaam 'Schulenburg', die in het noorden van Duitsland wonen, meestal geen bloedverwanten zijn van dit geslacht, maar mensen die uit de specifieke regio van de 'Altmark' komen, meestal wel verwant zijn met dit geslacht. Gezien in mijn geval, mijn overgrootmoeder haar vader alsook haar grootvader, i.c. 'Friedrich Wilhelm Schulenburg' en 'Ludwig Friedrich Schulenburg', beiden afkomstig zijn vanuit de 'Altmark' in Saksen-Anhalt en ze ook beiden op adellijke landgoederen werden geboren, is de kans dan ook reëel dat de 'Schulenburgs' uit mijn stamboom, mogelijks verwant zijn met het geslacht 'von der Schulenburg'. Jammer genoeg, moet je wel realiseren dat het bij dit soort zaken nu eenmaal zeer moeilijk is om iets zwart op wit te gaan bewijzen. Hoe verder je terug in de tijd gaat, hoe moeilijker het is om iets met absolute zekerheid te gaan verifiëren. Desalniettemin acht ik het wel interessant om met de informatie die ik van deze professor heb gekregen rekening te houden, en nog veel belangrijker is dat dit ook een zinvol gegeven is voor studenten uit de derde graad, die met gelijksoortige vragen zouden zitten omtrent hun eigen voorouders. Zo heb ik tijdens mijn stagelessen drie leerlingen gehad die mij vroegen of ze met zowel een medestudent alsook hun eigen leerkracht geschiedenis mogelijk verwant waren. Op deze vraag kon ik hen dan ook meedelen het hierbij belangrijk is om naar de geografische afkomst van hun voorouders te kijken en op basis hiervan je mogelijk gegronde conclusies zou kunnen trekken.

6.2.19. DNA-testen.

Als afsluiter van dit hoofdstuk, wens ik me toe te spitsen op het gebruiken van DNA-testen om zowel bloedverwanten op te sporen, alsook om je specifieke afkomst te achterhalen. Deze DNA-testen kan je laten uitvoeren via genealogische bedrijven zoals bijvoorbeeld 'MyHeritage' en 'Ancestry'. Vergeet niet dat het laten uitvoeren van dit soort DNA-testen uiteraard niet gratis is en dat dit onderdeel dan ook facultatief is voor jongeren uit de derde graad. Bij deze kan je dit dus aanschouwen als een extraatje, voor leerlingen die hier écht interesse voor hebben en die zo nog een stapje verder willen gaan in hun genealogisch onderzoek.

Gezien ik een onderdeel in mijn eindwerk hieraan wijd en omdat dit nu ook eenmaal een unieke manier is om vanuit een volledig andere invalshoek informatie over je bloedverwanten en afkomst te achterhalen, heb ik daarom dan ook zelf van zo'n DNA-test gebruik gemaakt. In mijn geval heb ik deze DNA-test via 'MyHeritage' laten uitvoeren voor 59€. Als je een DNA-test zou laten uitvoeren via

¹⁹⁷ [https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_\(Altmark\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_(Altmark))

¹⁹⁸ [https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_\(Altmark\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_(Altmark))

¹⁹⁹ Schulenburg, 2004, pp. 9-11.

²⁰⁰ Schulenburg, 2004, p. 9.

'Ancestry', dan moet je hiervoor 99€ betalen, maar jammer genoeg kun je vanuit België niet deze DNA-test bestellen.

Volgens 'MyHeritage', zal ik na het uitvoeren van zo'n test, informatie krijgen over:

- *"Uw DNA-resultaten omvatten een etniciteitsoverzicht en identificeren de specifieke groepen waar u van afstamt uit 2 114 geografische regio's.*
- *We zoeken naar mensen van wie het DNA overeenkomt met dat van u.*
- *Onze DNA matching technologie toont het percentage DNA dat u gemeenschappelijk heeft met uw matches, wat laat zien hoe nauw verwant u bent."*²⁰¹

Om zo'n test te laten uitvoeren, moet je gebruik maken van een simpel wangstrijkje dat slechts twee minuten duurt. Vervolgens moet je het monster naar het laboratorium in de Verenigde Staten opsturen en dan ontvang je finaal, na ongeveer 3 tot 4 weken, het resultaat van uw test.²⁰²

De werking van de DNA-analyse verloopt volgens 'MyHeritage' als volgt:²⁰³

- *"Zodra het 'MyHeritage DNA-laboratorium' uw DNA-monster ontvangt, wordt deze door ervaren laboranten verwerkt met de laatste technologie.*
- *In het laboratorium halen we uw DNA uit het monster en vertalen de biologische informatie in digitale, ruwe gegevens.*
- *Wanneer uw DNA omgezet is in digitale vorm, berekenen onze algoritmen uw etniciteitsschatting. Daarbij wordt vastgesteld welke segmenten van uw DNA uit de verschillende regio's ter wereld stammen.*
- *We vergelijken uw DNA ook met het DNA van anderen om zo naaste, maar ook verre familieleden op te sporen."*

Met betrekking tot de specifieke methodiek die wordt gebruikt melden ze:

*"In overeenstemming met de industrie-standaard gebruikt MyHeritage de Illumina OmniExpress-24 chip met honderdduizenden strategisch gekozen probes om zoveel mogelijk genetische variatie te verkrijgen en onderzoek te vergemakkelijken. Het laboratorium is CLIA-gecertificeerd (CLIA is de Clinical Laboratory Improvement Amendments standaard). Dit is een standaard die, naast andere belangrijke kwalificaties, aangeeft dat alle laboranten, die het DNA van MyHeritage gebruikers analyseren, een specifiek kwalificatieniveau hebben bereikt. Het laboratorium draagt ook het CAP predicaat, het hoogst haalbare voor een dergelijk laboratorium in de Verenigde Staten."*²⁰⁴

Zelf heb ik dus zo'n DNA-test laten uitvoeren en volgens 'MyHeritage', zijn mijn etniciteitsresultaten als volgt:

- Noord- en West-Europees (73,4%)
- Iers, Schots en Welsh (22,2%)
- Oost-Europees (4,4%)

²⁰¹ <https://www.myheritage.nl/dna>

²⁰² <https://www.myheritage.nl/dna/dna-test-kit>

²⁰³ <https://www.myheritage.nl/dna/dna-test-kit>

²⁰⁴ <https://www.myheritage.nl/dna/dna-test-kit>

Dit resultaat vond ik persoonlijk nogal vreemd, vooral het gegeven dat mijn etniciteitsresultaat zou bestaan uit 22.2% Iers, Schots en Welsh, terwijl ik in mijn stamboom van meer dan dertienduizend personen, ik geen enkele voorouder heb vanuit deze regio's!

Voorts heb ik ook meerdere "DNA Matches" gekregen, waarbij ik volgens 'MyHeritage' gedeelde DNA zou hebben.

Ter verduidelijking krijg ik van 'MyHeritage' de volgende uitleg met betrekking tot 'DNA Match kwaliteit':

"Deze sectie bevat drie waarden die u over uw genetische verwantschap met uw DNA match kunnen vertellen:

1/ **Gedeelde DNA:** toont u het percentage DNA dat u gemeen hebt met de andere persoon. Tussen haakjes kunt u de lengte van het totale gedeelde DNA zien in centiMorgans (cM) - dit is de meeteenheid voor de afstand tussen 2 genen.

Bekijken hoeveel gedeeld DNA u en uw match gemeenschappelijk hebben is de gemakkelijkste manier om een idee te krijgen hoe nauw verwant u waarschijnlijk bent. Bijvoorbeeld: ouders en kinderen hebben gemiddeld 50% van hun DNA gemeenschappelijk en het percentage daalt als de verwantschap verder verwijderd is.

2/ **Gedeelde segmenten:** Een segment is een deel van uw DNA-sequentie. U en uw DNA Match hebben een bepaald aantal van deze segmenten gemeen en sommige daarvan zijn langer dan andere. Uw totale gedeelde DNA met een andere persoon kan zijn opgebouwd uit een aantal kleine segmenten, een aantal grote segmenten of een combinatie van beide.

3/ **Grootste segment:** Onder de gedeelde segmenten van verschillende grootte, kan de lengte van het grootste segment dat u en de andere persoon gemeen hebben u helpen de waarschijnlijkheid dat u inderdaad verwant bent bepalen. Hoe langer het grootste segment is, hoe groter de kans dat u verwant bent. Kijken naar de lengte van het grootste segment is ook de gemakkelijkste manier om het verschil te zien tussen een aantal matches die allemaal dezelfde mogelijke verwantschap tonen."²⁰⁵

Als concreet voorbeeld, krijg ik via de 'DNA Matches' een match met een zekere Therese Boudry. Vervolgens kan ik klikken op de 'match' zelf, en deze meldt mij:

"Geschatte verwantschappen: 3^e graad nicht-5^e graad nicht." "DNA Match kwaliteit: 0,4% (28,0 cM)", "3 gedeelde segmenten", "grootste segment: 15,4 cM."

Deze persoon zelf stond initieel nog niet in mijn stamboom, maar haar overgrootmoeder, blijkt een zekere 'Julie Hoornaert (1877-1925)' te zijn en deze persoon komt dan wel weer in mijn stamboom voor. Deze Julie Hoornaert blijkt namelijk een zus te zijn van mijn betovergrootvader 'Alphonse Hoornaert (1880-1953)'. Bij deze blijkt deze match dus correct te zijn.

Desalniettemin, stel ik mij toch wel meerdere vragen aangaande mijn DNA-test dat ik heb laten uitvoeren. Vooreerst wens ik toch graag te weten in hoeverre mijn zogenaamde 'oorsprong' eigenlijk wel correct is en vooral hoe betrouwbaar deze precies is? Voorts heb ik ook meerdere DNA matches ontvangen, waarvan ik momenteel nog geen flauw idee heb, hoe deze mensen precies verwant met

²⁰⁵ <https://www.myheritage.nl/dna/matches/808404111>

mij zouden kunnen zijn. Vandaar dat ik het dan ook belangrijk vind om te kijken wat experts precies vinden van dit soort DNA-testen.

Dokter Maarten Larmuseau, geneticus en onderzoeker van de Katholieke Universiteit Leuven, was bereid om via de Nederlandse televisie zijn professioneel standpunt toe te lichten aangaande deze DNA-testen.²⁰⁶ Via de Nederlandse televisiezender 'AVROTROS' en meer bepaald het programma 'Radar', werd een experiment uitgevoerd, waarbij een testpersoon drie verschillende DNA-testen liet uitvoeren bij drie verschillende aanbieders: 'MyHeritage', '23andMe' en 'Ancestry'.

De testpersoon in kwestie, "Emily", weet waar haar voorouders vandaan komen gezien ze zelf al een stamboom heeft opgesteld. Haar vaders familie komt uit Nederland en aan haar moederskant zit Nederlands, Pruisisch, Indonesisch en Chinees bloed.²⁰⁷

De resultaten van 'MyHeritage' laten zien dat de voorouders van Emily voor het grootste deel afkomstig zijn uit West-Europa en Zuid-Oost Azië. Dat zijn ruim genomen de juiste werelddelen. Maar ook zou ze voorouders hebben in Ierland, Schotland, Wales en Finland. Dit is haar niet bekend.

'Ancestry' neemt het nog ruimer, de test wijst heel Azië aan als gebied van herkomst. En ze zou meer dan de helft Brits zijn. Als je goed gaat kijken wordt hier ook Nederland bij betrokken.

'23andMe' duidt nog meer gebieden van herkomst aan. Hier worden de voorouders van haar moeder vooral toegeschreven aan Indonesië. Dat komt overeenkomt met wat zij weet van haar stamboomonderzoek. Maar dan wordt er volgens Emily nog van alles bijgehaald wat zij niet kan duiden. Zo zou zij voorouders hebben, komend uit onder andere: Frankrijk, Duitsland, Spanje, Italië, Groot-Brittannië en Sardinië.²⁰⁸

Volgens dr. Maarten Larmuseau geven de testen globaal aan van welke werelddelen je afkomstig bent. Daarin kunnen ze er al naast zitten, maar helemaal wanneer ze de herkomstgebieden nader gaan specificeren op het niveau van landen. Hiervoor proberen de bedrijven zogenoemde referentiepopulaties te creëren op basis van mensen die zij kenmerkend achten voor een bepaald geografisch gebied. Het DNA van een deelnemer wordt vervolgens hiermee vergeleken om te bepalen waar je vandaan komt. Deze referentiepopulaties verschillen nogal per bedrijf. "Vandaar ook die enorme diversiteit tussen de bedrijven onderling", aldus dr. Larmuseau.²⁰⁹

Hoe groot die verschillen kunnen zijn blijkt wel uit het onderzoek van de geneticus zelf. Ook hij stuurt zijn DNA op naar verschillende bedrijven. De ene aanbieder zegt dat zijn voorouders uit Scandinavië komen, de andere Brits zijn en nog een derde bedrijf stelt dat zijn voorouders zelfs uit Afrika komen, dit terwijl dr. Larmuseau uit genealogisch onderzoek eigenlijk weet dat al zijn voorouders uit West-Vlaanderen afkomstig zijn.²¹⁰

²⁰⁶ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-eeen-online-dna-test-betrouwbaar/>

²⁰⁷ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-eeen-online-dna-test-betrouwbaar/>

²⁰⁸ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-eeen-online-dna-test-betrouwbaar/>

²⁰⁹ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-eeen-online-dna-test-betrouwbaar/>

²¹⁰ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-eeen-online-dna-test-betrouwbaar/>

Resultaten van dit soort testen kunnen er volgens de Leuvense onderzoeker toe leiden dat mensen gaan twifelen over wat zij weten over hun afkomst. Volgens dr. Larmuseau is er echter geen reden om wat je weet van je herkomst in twijfel te gaan trekken op basis van de resultaten van dit soort testen.²¹¹

Dit soort DNA-testen zijn volgens dr. Larmuseau wel heel effectief voor het vinden van directe verwanten. Maar wie daar niet op voorbereid is, kan nog wel eens voor een vervelende verrassing komen te staan. Bijvoorbeeld wanneer de man die jij als je vader ziet, dat helemaal niet blijkt te zijn. Hier word je echter niet voor gewaarschuwd wanneer je simpelweg op zoek denkt te gaan naar de herkomst van je verre voorouders. De methodes zijn dus accuraat als het gaat om achterhalen van directe verwanten. Daarbij spelen volgens dr. Larmuseau echter veel privacykwesities omdat met dit soort testen via commerciële bedrijven veel familiegeheimen blootgelegd kunnen worden.²¹²

Bij 'MyHeritage' zelf reageert prof.dr. Yaniv Erlich als volgt op de vraag: *"Een testpersoon deed een DNA-test bij drie verschillende aanbieders. Hier kwamen verschillende resultaten uit voor. Hoe kunnen deze verschillen in DNA-resultaten worden verklaard?"*²¹³

"De DNA-uitslagen met betrekking tot etniciteit kunnen verschillen tussen aanbieders, vanwege een aantal factoren:

- *Vershil in algoritmes die worden gebruikt*
- *Vershil in de gebruikte referentiepopulaties*
- *Het aantal etniciteiten waarmee het DNA wordt vergeleken en welke dit zijn.*

Waar ik over de algoritmes van andere aanbieders geen uitspraken kan doen, gebruikt 'MyHeritage' erkende, peer-reviewed algoritmes om de genetische afkomst te bepalen. Tussen verschillende bevolkingsgroepen bestaan doorgaans kleine verschillen in hun genetische karakteristieken. Deze verschillen kunnen zeer klein zijn. Bijvoorbeeld: als je een reis zou maken van Londen naar Moskou en de verschillen in DNA meet van de individuen die je tegenkomt, dan zou slechts gemiddeld 3% van die verschillen kunnen worden verklaard door het land waarin je je bevindt. Door integratie van patronen van verschillen in diverse delen van je genoom, schat het algoritme je waarschijnlijke genetische samenstelling. Het vergelijkt je DNA met 42 etnische groepen uit de hele wereld. We zijn van plan er meer toe te voegen in de toekomst, met behulp van ons 'Founder Population project', een uitgebreide studie hierover."

"In uw etniciteitsresultaten tonen we u alle regio's van voorouderlijke origine (in de optie 'alle etniciteiten'). Hier kunt u zien welk percentage DNA afkomstig is uit elk van deze regio's. Hoe hoger het percentage, hoe meer u mag vertrouwen op de accuraatheid van de resultaten. U kunt alle regio's ter wereld zien waarmee we uw DNA hebben vergeleken, ook die waarmee uw DNA geen overeenkomsten heeft. Hiervoor kiest u in uw MyHeritage account de optie 'Alle etniciteiten'. Houd in gedachten dat de etniciteitsuitslagen - die het resultaat zijn van zeer accurate statistische algoritmes - altijd schattingen

²¹¹ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-een-online-dna-test-betrouwbaar/>

²¹² <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-een-online-dna-test-betrouwbaar/>

²¹³ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/reacties/item/online-dna-testen-reactie-myheritage/>

*zijn. Sommige bevolkingsgroepen hebben overeenkomstig DNA vanwege hun nabijheid, en/of vanwege vermenging tussen bevolkingsgroepen.”*²¹⁴

Op de vraag: “Voor het geteste individu lieten de MyHeritage resultaten Noord- en West-Europa en Zuid-Oost Azië zien. Dat is correct. Daarnaast toonden de resultaten ook Groot-Brittannië en Finland. Volgens deze test persoon komt dit niet terug in de gegevens van de familiestamboom. Kunt u dit toelichten?” antwoordde prof.dr. Yaniv Erlich als volgt:

“Een DNA test gaat enkele honderden jaren terug, ongeveer 10 generaties. Daardoor kan het over het algemeen een ander beeld geven dan 3 of 4 generaties in een familiestamboom. In sommige gevallen is het andersom: de familiestamboom gaat niet ver genoeg terug om te matchen met een DNA spoor uit het verleden.”

*“Een ander belangrijk punt is dat er overeenkomsten bestaan tussen etniciteiten wanneer de genetische markers worden geanalyseerd. In sommige gevallen kan een DNA spoor van een bepaalde etniciteit gelijksoortig zijn aan die van een andere etniciteit. Dit is ook de reden waarom ‘Nederlands’ momenteel niet als aparte etniciteit wordt onderscheiden. Echter, ons Science Team werkt constant aan verbeteringen en verdere fine-tuning van de algoritmes. Dit is een continu proces. Het is belangrijk om te realiseren dat het hier gaat om ‘etniciteitschattingen’, dus geen definitieve antwoorden maar belangrijke aanwijzingen naar iemands verleden die behulpzaam zijn voor wie bezig is met genealogie.”*²¹⁵

Op de laatste vraag, “Is de MyHeritage DNA-test betrouwbaar”, stelde prof.dr. Yaniv Erlich:

“De etniciteitsuitslag is het resultaat van geavanceerde algoritmes en gebaseerd op grote hoeveelheden data. Tegelijkertijd betreft het altijd schattingen - een serie hypothesen, gegenereerd uit individueel DNA. Sommige etniciteiten zijn genetisch zeer gelijk aan, en daardoor moeilijk te onderscheiden van andere etniciteiten, waardoor fouten kunnen ontstaan.”

*“Als generieke vuistregel geldt, dat zeer lage percentages minder definitief en meer speculatief zijn dan etniciteiten met hoge percentages. Dus we zijn er zeker voorstander van om etniciteitsuitslagen met een kritische blik te bekijken. Wij blijven continu hard werken aan verbeteringen in de nauwkeurigheid en het toevoegen van meer etniciteiten die momenteel nog niet geïdentificeerd zijn. Feedback is altijd welkom, aangezien dit de punten aangeeft die verbetering behoeven. Wij geloven dat DNA een van de speerpunten is om ons individuele verleden en onze roots te begrijpen, en daarom besteden we er veel aandacht aan. Zoals ook geldt voor andere aspecten van familiegeschiedenis, streven we er continu naar om de dienst nog nuttiger te maken voor onze gebruikers door innovatie. Naast etniciteitsresultaten genereert een MyHeritage DNA-test ook DNA matches. We zijn blij dat veel van onze gebruikers familieleden hebben kunnen vinden en met hen herenigd zijn, dankzij MyHeritage DNA matches.”*²¹⁶

Finaal kunnen we dus stellen dat je na het afleggen van zo’n DNA-test uiteraard wel kritisch moet zijn en de resultaten in een welbepaalde context moet interpreteren als het aankomt om je “specifieke

²¹⁴ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/reacties/item/online-dna-testen-reactie-myheritage/>

²¹⁵ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/reacties/item/online-dna-testen-reactie-myheritage/>

²¹⁶ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/reacties/item/online-dna-testen-reactie-myheritage/>

geografische afkomst”, maar dat het aangaande het opzoeken van bloedverwanten zeker wel betrouwbaar blijkt te zijn.

STAP 2: (Online databanken gebruiken)

- Dienst burgerzaken
- Online stambomen
- Genealogische bedrijven
- Overige onlinebronnen
- De website van het Rijksarchief
 - Akten uit de burgerlijke stand
 - Akten uit parochieregisters
- FamilySearch
- Vrijwilligersrab
- Conscriptielijsten (Militieregisters)
- PROBAT
- Dewesthoekverbeeldt
- Historische kranten
- Online archieven
- Alumni van de Oude Universiteit Leuven (1426-1797)
- De Napoleontische Oorlogen
- De Eerste Wereldoorlog
- De Tweede Wereldoorlog
- Rouwbrieven en bidprenten
- De oorsprong van je familienaam
- DNA-testen

6.3. Naar het archief.

Zoals reeds werd bemerkt in dit eindwerk, staat slechts een fractie van alle gegevens online. Op heden zijn nog altijd veel originele bronnen (nog) niet gedigitaliseerd. Volgens de website ‘*familiegeschiedenis.be*’, stellen ze:

*“Zoeken in het archief is tijdrovend, maar fijn. Het brengt je oog in oog met documenten die de tand des tijds doorstaan hebben. Het is een uniek gevoel om rechtstreeks met de geschiedenis in contact te komen. Het verleden wordt zo tastbaar.”*²¹⁷

Bij deze zullen we ons dan nu ook gaan verdiepen in het brengen van een bezoek aan een archief zelf.

6.3.1. Een bezoek aan een stadsarchief.

Wanneer je tot de conclusie komt dat je bepaalde akten of informatie niet online kan terugvinden, kun je altijd een e-mail sturen naar het desbetreffend stadsarchief en vragen of ze over akten beschikken waar je naar op zoek bent. Indien het archief online over een inventaris beschikt, is het uiteraard altijd aangewezen om hierin alle opgelijste informatie eens goed na te kijken. Wanneer je constateert dat het archief beschikt over waar je naar op zoek bent, dan kun je vervolgens een concrete afspraak maken bij de archivaris. Vergeet echter niet vooraf te informeren of je zelf toegang hebt tot de

²¹⁷ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-3>

specifieke akten en/of bronnen en of je vooraf al een lijst moet doorgeven omtrent de gegevens naar waar je op zoek bent.

Het is van primordiaal belang om je zo goed mogelijk voor te bereiden wanneer je een bezoekje plant aan een archief. Maak bij deze al voorafgaand aan jouw bezoek een overzichtelijke lijst op met alle namen, datums en indien je er over beschikt, de nummers van de specifieke akten zelf. Vergeet echter niet dat je vaak maar over een beperkte tijd zult beschikken en dat je daarom zeer geordend en gestructureerd tewerk zal moeten gaan.

Eenmaal aangekomen in het archief, kun je je aanmelden en normaal gezien zal de archivaris zelf of één van zijn collega's je verder begeleiden in het proces. Maak zeker ook gebruik van de kans die je krijgt om met een echte expert te praten over je stamboom, je zoektocht naar akten en vraag zeker ook om tips die je verder zouden kunnen helpen.

In de meeste gevallen zal de archivaris je laten gebruikmaken van een computer die over alle nodige data beschikt naar waar je precies op zoek bent. Opnieuw zal je op dezelfde manier, zoals je voorheen ook al op elektronische wijze opzoeken thuis hebt verricht om bepaalde akten te vinden, tewerk moeten gaan.

Wanneer je op zoek bent naar bijvoorbeeld een overlijdensakte van een bepaalde bloedverwant, maar je niet weet wanneer deze persoon precies is overleden, dan moet je altijd vertrekken vanuit de gegevens waarover je beschikt. Als je bijvoorbeeld weet dat deze persoon op 20-jarige leeftijd trouwde in het jaar 1880 en meerdere kinderen heeft gehad, waarvan de laatste geboren werd in het jaar 1895, dan kun je systematisch zoeken vanaf het jaar 1895, telkens vooraan of achteraan van dat specifieke jaar, bij de aangiften van overlijden. Indien het archief zou beschikken over 10-jarige tabellen, dan kun je op deze wijze ook zeer systematisch op zoek gaan naar gegevens over de persoon naar waar je op zoek bent.

Het leuke aan het zoeken naar gegevens in archieven, is dat de kans ook groot is dat je vroeg of laat toevalsgewijs op nieuwe informatie zal stuiten, hetgeen altijd een leuke ervaring is!

6.3.2. Rijksarchief te Brugge.

Wanneer je een bezoek plant naar het Rijksarchief van Brugge, is het opnieuw zeer belangrijk om je bezoek zo goed mogelijk voor te bereiden. Maak hiervoor opnieuw een lijst op met de personen en hun gegevens naar waar je op zoek bent. Bijvoorbeeld, ik ben op zoek naar de erfenisaangifte van mijn oudvader, i.c. 'Alexander Van Welsenaere' en via het online Rijksarchief van België, kan ik zien dat dit te raadplegen valt in het Rijksarchief van Brugge, onder:

"Inv. Nummer: ERF 5 1862 Film nummer: 188 Volgnummer: 387 itemnummer: 114252."

Op deze wijze maak je dus een concrete lijst op en vervolgens maak je dan weer een afspraak met het archief zelf. Wanneer je in het hartje van Brugge op bezoek gaat bij het Rijksarchief, dan zullen medewerkers van het archief u vriendelijk begeleiden bij uw zoektocht. Voor bijvoorbeeld erfenisaangiften, is er een aparte sectie in het Brugse Rijksarchief. Alvorens de concrete akte zelf te aanschouwen, moeten ze eerst de filmrol in een apparaat stoppen en pas dan kunnen ze op een computer concreet op zoek gaan het itemnummer dat in jouw geval van toepassing is.

Vanzelfsprekend kun je mits betaling de gewenste documenten ter plaatse laten afdrukken en ze dan vervolgens aan je "privé-collectie" toevoegen.

Geachte,

Het gevraagde stuk bevat ongeveer 55 pagina's.

Voor een reproductie hiervan komt de kost op 67,5euro.

Dit omvat de forfaitaire kost van 45 euro voor opzoeking en reproductie van originele documenten met een meerkost (bij meer dan 10 bladzijden of foto's) van 0,5 euro per bladzijde. Voor meer info over onze tarieven verwijs ik door naar onze website: <http://www.arch.be/docs/tarieven.pdf>

Indien u een reproductie wilt bestellen, gelieve dit per kerende te bevestigen en ons de facturatiegegevens te bezorgen.

U kunt ook een afspraak maken om dit stuk (gratis) te komen inkijken in onze leeszaal.

De leeszaal is open op afspraak op dinsdag, donderdag en vrijdag van 9u tot 16u30.

Met vriendelijke groet,

Kay Devlaminck

Leeszaalmedewerker Rijksarchief Kortrijk

Guido Gezellestraat 1, B - 8500 Kortrijk

Tel. (00 32) (0)56 21 32 68

Rijksarchief.Kortrijk@arch.be

www.arch.be

www.facebook.com/rijksarchief

Informatie over het elektronisch opvragen van documenten uit het Rijksarchief van Kortrijk

6.3.4. Provinciaal Archief West-Vlaanderen.

Het Provinciaal Archief West-Vlaanderen is een instelling die documenten en dossiers bewaart van administratieve en technische provinciale diensten en dit sedert het jaar 1794.²¹⁸ De documenten worden er goed bewaard, geïnventariseerd en zijn voor het publiek gratis toegankelijk.²¹⁹ Via de digitale inventaris 'Probat' kun je onder andere kijken of er dossiers bewaard worden over jouw voorouders of bloedverwanten in het Provinciaal Archief West-Vlaanderen.²²⁰ Wanneer je eenvoudigweg een familienaam in de zoekmachine intikt, kun je alle relevante documenten hieromtrent overlopen.²²¹

Zo trof ik via 'Probat', een bundel administratieve dossiers betreffende patiënten van het Sanatorium Sint-Idesbald "De Lovie" aan, waarbij de naam van mijn grootvader zijn broer vermeld stond, i.c. "Jos. Van Welsenaere, nr. 6189. Onderaan de pagina, kun je dan concreet kijken welk archiefdienst er over deze administratieve dossiers beschikt. In dit specifieke geval, kwam ik uit op het Provinciaal Archief West-Vlaanderen.²²²

Wanneer je een dossier van je bloedverwanten hebt gevonden dat zich in hun archief bevindt, dan kun je vervolgens elektronisch contact opnemen met het archief en een afspraak maken om eens langs te komen. De archivaris zal u met veel plezier begeleiden en meestal leggen ze al het gevraagde dossier voor jou klaar in hun leeszaal, voor wanneer je langskomt. Vergeet niet dat je enkel foto's mag nemen van de gevraagde documenten, maar dat je de documenten zelf niet kan laten afdrucken of kopiëren in hun archief.

Finaal heb ik op deze wijze meerdere documenten van mijn grootvader zijn broer kunnen inkijken en heb ik zelfs een handgeschreven brief van hem teruggevonden. Op deze manier kun je soms veel nieuwe informatie ontdekken over je voorouders of bloedverwanten, die je zonder enige twijfel kan helpen bij het verder uitwerken van je familiegeschiedenis.

²¹⁸ <https://www.erfgoedcelbrugge.be/nl/provinciaal-archief-west-vlaanderen>

²¹⁹ <https://www.erfgoedcelbrugge.be/nl/provinciaal-archief-west-vlaanderen>

²²⁰ <https://probat.west-vlaanderen.be>

²²¹ <https://www.west-vlaanderen.be/archiefdienst>

²²² <https://probat.west-vlaanderen.be/uitgebreidzoeken/default.aspx?d=1172207&k=van%20welsenaere&l=4&p=0&id=-1&t=1&pn=2&pz=10>

6.3.5. Familiekunde Vlaanderen.

Familiekunde Vlaanderen is actief over heel Vlaanderen en de drie grootste documentatiecentra bevinden zich in Merksem, Oostende en Handzame.²²³ Voorts zijn er ook nog regionale afdelingen met eigen werkingsgebieden.²²⁴ Naast gespecialiseerde bibliotheken, verzamelen de genealogen van ‘Familiekunde Vlaanderen’ bidprentjes, rouwbrieven, kiezerslijsten, kopieën van archiefdocumenten en nog veel meer.^{225 226}

Vaak kun je al veel informatie terugvinden op de websites van de documentatiecentra zelf, maar voor het beste resultaat valt het toch aan te raden om eens zelf ter plaatse te gaan. Opnieuw kan je dan gebruik maken van de experts die daar aanwezig zijn en uiteraard zullen ze jou met veel plezier helpen met je opzoekingen.²²⁷

Via de website van ‘Familiekunde Vlaanderen’, kun je via de noemer ‘over ons’ en vervolgens ‘documentatiecentra en afdelingen’, informatie terugvinden over de drie grote documentatiecentra voor familiegeschiedenis, alsook links naar afdelingen per specifieke provincie.²²⁸ Verder kun je dan bijvoorbeeld klikken op de website van het ‘West-Vlaams Documentatiecentrum voor Familiegeschiedenis (Oostende)’, om op de specifieke website van het documentatiecentrum van Oostende terecht te komen.²²⁹ Via het menu, krijg je dan een concreet overzicht van wat hun website je aan te bieden heeft: informatie over hoe je hen kunt contacteren plus hun ligging, bestuur, kalender, prikbord, bezoeken, fotoalbum, bibliotheek, DATA, Familiekunde Vlaanderen, privacyverklaring en nieuwsbrieven.²³⁰

Alvorens ter plaatse een bezoekje te brengen, is het uiteraard logisch dat je eerst wat opzoekingen verricht via hun specifieke databank. Wanneer je via het menu op het item ‘DATA’ klikt, kom je op een pagina terecht, waar vermeld staat: “Deze rubriek bevat 3 onderdelen:

1/ ‘De KARAKOL’: Een zoekrobot waarbij je via het invoegen van een familienaam opzoekingen kunt verrichten. Concreet kun je informatie terugvinden omtrent: rouwbrieven, bidprentjes en andere docu-bronnen.²³¹

2/ Bronnen: Dit onderdeel is voor enkele speciale gedigitaliseerde verzamelingen die niet in de databank ‘De KARAKOL’ voorkomen.

3/ Familiekunde Vlaandere Incides: Deze bevat een aantal namenlijsten van bronnen die eveneens niet in hun zoekrobot, ‘De KARAKOL’, werden opgenomen.”²³²

Concreet kun je dus via hun zoekrobot, ‘De KARAKOL’, een specifieke familienaam intikken en vervolgens moet je dan nog aangeven in welk concreet onderdeel je opzoekingen wenst te verrichten: rouwbrieven, bidprentjes of docu-bronnen.²³³ Besluitend kan je dan zelf kiezen om ofwel ter plaatse de documenten op te zoeken en te ontvangen, of je kunt ook, mits betaling, ze online opvragen.²³⁴

²²³ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-3>

²²⁴ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-3>

²²⁵ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-3>

²²⁶ <https://familiekunde-vlaanderen.be/afdelingen/regio-oostende>

²²⁷ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-3>

²²⁸ <https://familiekunde-vlaanderen.be/afdelingen>

²²⁹ <https://www.fv-oostende.be>

²³⁰ <https://www.fv-oostende.be>

²³¹ <https://www.fv-oostende.be/de-karakol-uitleg>

²³² <https://www.fv-oostende.be/data>

²³³ <https://www.fv-oostende.be/de-karakol-zoeken>

²³⁴ <https://www.fv-oostende.be/de-karakol-uitleg>

6.3.6. Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis.

Wanneer je een dossier van één van je voorouders of bloedverwanten wenst te verwerven met betrekking tot zijn verleden als soldaat tijdens de Eerste of de Tweede Wereldoorlog, dan kun je altijd een afspraak maken bij het legerarchief te Evere. Jammer genoeg, kun je niet elektronisch de gegevens opvragen en ben je dus altijd verplicht om ter plaatse de documenten te gaan inkijken. Via verre bloedverwanten, heb ik op deze wijze een foto kunnen verkrijgen uit het legerarchief van Evere van oud-strijder Cyrillus-Camillus Barbary, de echtgenoot van een verre bloedverwante van mij, i.c. Emma Marchand. Wanneer je ter plaatse gaat, kun je dus alle militaire gegevens over een oud-strijder terugvinden. Hieronder heb ik een foto van oud-strijder Cyrillus C. Barbary uit het legerarchief van Evere ingevoegd. Deze persoon heeft tijdens de Eerste Wereldoorlog aan het front gevochten en werd met meerdere militaire medailles onderscheiden.^{235 236}

Cyrillus-Camillus Barbary 1899-2004

Foto uit legerarchief Evere

6.4. Gegevens bewaren en presenteren.

Het is zeer belangrijk om in deze fase van het proces, steeds te pogen om alle gegevens die je tot op heden al hebt verzameld, nauwkeurig en systematisch bij te houden. Het gevaar zit hem namelijk in het feit dat de enorme hoeveelheid informatie die je momenteel al hebt verzameld, plots zeer chaotisch en onoverzichtelijk begint te worden en je nauwelijks nog weet waar je moet beginnen met zoeken om er iets in terug te vinden. Het allerbelangrijkste is dus om het overzicht te blijven bewaren.²³⁷

Met andere woorden noteer de vondsten, alsook vanwaar je alle informatie hebt gehaald en hebt teruggevonden. In iedere vorm van wetenschappelijk onderzoek, is het van primordiaal belang om je bronnen goed te verzamelen en er ook correct naar te verwijzen. Zo is het gemakkelijker om zelf je vondsten te controleren alsook kunnen derden alles wat je tot op heden hebt verzameld, kritisch nakijken en verifiëren. Verder zorg je ervoor met het vermelden van de correcte bron, dat alle intellectuele eigendom alsook het auteursrecht worden gerespecteerd.²³⁸

²³⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Cyriel_Barbar

²³⁶ <https://noeldemey.blogspot.com/2014/01/cyrillus-camillus-barbary-1899-2004-de.html?m=0>

²³⁷ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²³⁸ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

Via de website *'familiegeschiedenis.be'*, kunnen we opnieuw zeer bruikbare informatie terugvinden, omtrent hoe we alle data zorgvuldig kunnen bijhouden.²³⁹

Tevens geven ze ons de volgende tips:²⁴⁰

- Probeer zo veel mogelijk naar de originele bron terug te keren
- Neem en bewaar foto's, scans/kopieën en screenshots van originele bronnen
- Verifieer je vondsten door ze tegen ander bronnenmateriaal op te houden
- Erken de personen aan wie je gegevens te danken hebt
- Refereer naar bronnen en literatuur op een consequente manier
- Geef twijfels, hypothesen en contradictorische gegevens eerlijk aan

6.4.1. Het gebruiken van software.

Niettegenstaande je uiteraard alle informatie zou kunnen bijhouden met pen en papier, valt het toch aan te raden om gebruik te maken van software. Hierbij kun je bijvoorbeeld gebruik maken van software, zoals *'Tropy'*, waarbij je beelden van je onderzoeksmateriaal overzichtelijk kunt bijhouden, alsook kun je als gebruiker deze software gratis downloaden op je computer. Het voordeel van programma's zoals *'Tropy'*, is dat je beelden logisch kan organiseren en beheren, je kunt er beelden ontsluiten door er transcripties, notities en trefwoorden aan toe te voegen en finaal kun je ook beelden gemakkelijk doorzoeken en zo informatie in jouw collectie snel terugvinden.²⁴¹ Tevens kun je ook meerdere programma's met elkaar combineren. Je kunt bijvoorbeeld software als *'Tropy'* combineren met bibliografische of referentiesoftware, zoals het programma *'Zotero'*.²⁴² Ook deze software is gratis en hiermee kun je alle verwijzingen naar nuttige literatuur ordentelijk bijhouden.²⁴³

6.4.2. Het gebruiken van genealogische software.

Wanneer je besluit om een stamboom op te maken, kun je ervoor kiezen om hierbij gebruik te maken van genealogische software. Genealogische bedrijven bieden u deze mogelijkheid aan.²⁴⁴ De voordelen van het gebruikmaken van dit soort software zijn legio: zo kun je alle gegevens die je hebt verzameld mooi bijhouden, je kunt eveneens je vondsten ter beschikking stellen voor derden, alsook kun je op deze wijze contact maken met andere geïnteresseerden in genealogie.²⁴⁵ De keerzijde van dit soort programma's, is dat ze meestal betalend zijn en je moet je ook goed informeren in hoeverre jezelf de controle blijft behouden over je eigen onderzoek. M.a.w. informeer je goed en lees altijd grondig de gebruikersovereenkomsten na.²⁴⁶ Een ander computerprogramma waarbij je je gegevens kunt bijhouden en dat bovendien ook nog gratis is, is het Nederlandstalige programma *'Aldfaer'*.²⁴⁷

Zelf ben ik lid van zowel het Amerikaanse *'Ancestry'*, alsook van het Israëliësche *'MyHeritage'*. Zelf verkies ik vooral *'Ancestry'*, omdat ik dit een zeer gebruiksvriendelijk programma vind, dat vooral zeer overzichtelijk is en ik een uitstekende manier heb gevonden om alle gegevens die ik stapsgewijs verzamel mooi ordentelijk bij te houden. Concreet is het uiteraard volledig afhankelijk van wat je zelf verkiest en hierbij spelen uiteraard meerdere factoren een rol, zoals bijvoorbeeld:²⁴⁸

²³⁹ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁰ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴¹ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴² <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴³ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁴ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁵ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁶ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁷ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁴⁸ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

- De kostprijs
- De gebruiksvriendelijkheid
- De taal
- De presentatiemogelijkheden
- De exportmogelijkheden
- ...

Gemakshalve kun je via de voetnoot onderaan een link terugvinden naar een website, waarbij je een mooi overzicht krijgt van meerdere genealogische programma's en waarbij je ze eveneens met elkaar kunt gaan vergelijken.²⁴⁹

Een zeer belangrijk element bij genealogische software, is de aanwezigheid van een zogenaamde 'GEDCOM-module'. 'GEDCOM' staat voor 'genealogical data communication'. Met zo'n 'GEDCOM-file' is het mogelijk om alle gegevens van je stamboom, over te plaatsen van de ene genealogische software naar de andere.²⁵⁰ Op deze wijze blijf je ook zelf volledig in het bezit van je gemaakte stamboom en kun je bijvoorbeeld kiezen om van software te veranderen indien liever van programma zou willen veranderen.

6.5. Van stamboom tot familiegeschiedenis.

Finaal zijn we aangekomen bij het laatste onderdeel van ons stappenplan. Op de website 'familiegeschiedenis.be' maakt men hierbij een tweevoudige opdeling:²⁵¹

- 1/ Ga uit van een historische vraagstelling
- 2/ Bepaal de vorm

Ook wij zullen deze indeling gebruiken voor ons laatste onderdeel en voorts zullen we starten met een interview tussen journaliste Annabelle Van Nieuwenhuysse (A) en prof.dr. Bruno De Wever (B) van de Universiteit van Gent. Aan het begin van dit interview stelt journaliste Annabelle Van Nieuwenhuysse professor De Wever de volgende vraag:

A: "Ik heb nu allerlei gegevens rond mijn familie verzameld, maar wat doe ik daar nu mee?"

B: "Je gaat je vragen stellen. Geen geschiedenis zonder vragen. Jij stelt je vragen, aan de geschiedenis. Elke familiegeschiedenis deelt in de grote geschiedenis."

A: "Maar ik heb nu nog gewoon stukjes die ik niet aan elkaar heb geplakt."

B: "Het begint natuurlijk met: een geboortedatum, waar wonen de mensen, met wie zijn ze eventueel gehuwd, krijgen ze kinderen, enz. Dat is het begin. Maar als je dan ook nog eens die mens tot leven brengt, dat is interessant."

B: "Kijk Albert daar, je ziet hem op zijn paard zitten, met een soldatenhelm uit de Eerste Wereldoorlog. Mijn grootvader aan het IJzerfront, wat heeft die gedaan? Of je grootmoeder achter het front of in het bezette land, of misschien nog boeiender, hoe heeft zij die vreselijke tijd doorstaan? Je moet je afvragen, wat wil ik daar nu verder over weten? En om dat goed te doen, want natuurlijk geschiedenis wordt gemaakt door mensen, maar geschiedenis, dat is een oneindig veld, dus je moet je natuurlijk wat toespitsen en dat begint met een onderzoeksvraag."

²⁴⁹ <https://www.gentools.be/genprogr.htm>

²⁵⁰ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-4>

²⁵¹ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-5>

B: “Je stelt je een vraag. Het voorbeeld dat ik hier geef: We zitten hier in het Albertpark, Wereldoorlog I. Hoe komen gewone mensen Wereldoorlog I door? En dan kan je je de vraag ook stellen: Hoe is dat met mijn familielid geweest? Dus die vragen gaan je voor een stuk op het spoor brengen van problematieken die je dan kunt gaan opzoeken in je familiegeschiedenis.”²⁵²

6.5.1. Ga uit van een historische vraagstelling.

Wanneer ik bijvoorbeeld startte met het opmaken van mijn stamboom, stelde ik al van meet af aan zeer veel vragen omtrent mijn voorouders en bloedverwanten:

“Hoe en waar precies is de broer van mijn grootmoeder tijdens de Tweede Wereldoorlog om het leven gekomen? Was het waar dat hij eigenlijk ziek was en niet meer wilde gaan vechten, maar dat hij desondanks hier toch werd toe verplicht? Klopt het vermoeden van mijn grootvader dat de familie Vilain mogelijk van Spaanse oorsprong was en hier in onze streken is terechtgekomen tijdens “Het Beleg van Oostende” dat plaatsvond tussen 1601 en 1604?”

Eén voor één zijn dit allemaal zeer interessante vragen en telkens ik hier en daar meer documenten in mijn handen kreeg en van hieruit nieuwe informatie kon afleiden, kwam ik tot de constatactie dat ik mij vervolgens opnieuw, nieuwe vragen begon te stellen:

“Wie was de biologische vader van mijn overgrootvader? Was mijn grootvader eigenlijk op de hoogte dat hij ooit nog meerdere broers en zussen heeft gehad, maar dat deze op zeer jonge leeftijd waren gestorven? Waarom kwam mijn overgrootvader nooit op bezoek bij mijn grootouders, niettegenstaande hij zo dicht in de buurt woonde en zo lang heeft geleefd? Was het een normaal gegeven dat mijn voorouders allemaal uit zeer grote gezinnen afkomstig waren en dat er zo veel kinderen op jonge leeftijd kwamen te overlijden? Waarom besloten meerdere van mijn bloedverwanten om “the American dream” na te jagen en hun koffers te pakken naar de Verenigde Staten? Was dit iets uitzonderlijks of komt dit ook vaak voor in andere mensen hun familiegeschiedenis? Hoe komt het dat uit mijn DNA-test blijkt dat mijn geschatte etniciteit voor maar liefst 22,2% op Iers, Schots en Welsh wordt geschat, terwijl ik geen enkel idee heb hoe dit überhaupt mogelijk zou kunnen zijn? Verder was één van mijn voorouders “chirurgus” van beroep, terwijl een andere beroepshalve “chirurgijn” was. Waren dit equivalenten voor hetzelfde beroep, of was er toch een verschil? Wat betekende verder het beroep van “magister” in het jaar 1703 en wat hield het precies in dat één van mijn voorouders een “poorter” van de stad Torhout was?”

Het stellen van al deze vragen zorgt er voor dat je op deze wijze geleidelijk aan van een stamboom, met eigenlijk nogal droge feiten en gegevens, stapsgewijs komt tot het uitwerken van een ware familiegeschiedenis. Ongetwijfeld zal je ook constateren dat je voorouders ook “kind van hun tijd waren” en dat ze vaak ongewild meegesleurd werden in de grote klassieke onderdelen van de wereldgeschiedenis, net zoals veel Russische staatsburgers momenteel helemaal niet achter de plannen van hun president staan, maar daar uiteraard als gewone burger geen enkele inspraak in hebben.

6.5.2. Bepaal de vorm.

Uiteindelijk bepaal je zelf de concrete vorm waarbij je je familiegeschiedenis uitwerkt. Vanzelfsprekend hoef je dit niet op één specifieke manier te weergeven, maar kun je uiteraard een

²⁵² <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-5>

combinatie van methodieken hanteren. Met andere woorden, je kan zelf uitmaken op welke manier je je familiegeschiedenis tot leven wilt brengen en je voorouders in ere wilt houden. Wees dus creatief en vergeet niet zoals Horatius ooit heeft gezegd: “*Non omnis moriar*”, zolang je schiftelijk iets neerpent, je eigenlijk ook nooit echt zal sterven. Met andere woorden als je je familiegeschiedenis op papier zet of een digitaal spoor op het internet nalaat, dan zullen je voorouders en je familiegeschiedenis eigenlijk vereeuwigd worden!

Via de website ‘*familiegeschiedenis.be*’ reiken ze hiertoe enkele concrete mogelijkheden aan:²⁵³

- Een fotoalbum met commentaar
- Een familiekronek of een boek met je memoires
- Een familienieuwsbrief
- Een website
- Een documentaire of een podcast
- Een online stamboom met toegevoegde informatie
- Enz.

Om je een duidelijk voorbeeld te geven van hoe je stamboom er zou kunnen uitzien en hoe je mogelijks je familiegeschiedenis overzichtelijk zou kunnen weergeven, zal ik enkele duidelijke voorbeelden aankaarten uit zowel mijn eigen stamboom alsook dat van enkele externen.

Vooreerst is mijn volledige stamboom terug te vinden via ‘*Ancestry.com*’. Zoals we al hebben besproken, is dit dus een Amerikaans genealogisch bedrijf. Voorts kun je als betalend lid van ‘*Ancestry*’ bepalen, wie al dan niet toestemming krijgt om je stamboom te bekijken. De meeste genealogische programma’s op het internet beschikken over dit soort privacy-instellingen. Overigens valt het aan te raden dat je leerlingen in hun stamboom, alle nog levende bloedverwanten privé houden, maar ook dit is een persoonlijke keuze van de student zelf.

Wanneer ik mij bijvoorbeeld heb ingelogd op ‘*Ancestry.com*’ dan kom ik automatisch op mijn stamboom uit. Zelf bepaal je vervolgens wie de hoofdpersoon in je stamboom is. Meestal is dit uiteraard de persoon die de stamboom heeft opgemaakt. Ook in mijn geval, ben ik het vertrekpunt in mijn stamboom. Wanneer je kijkt naar mijn stamboom dan heb ik ervoor gekozen om een verticale indeling te gebruiken. M.a.w. ik sta onderaan en mijn ouders, grootouders en overgrootouders worden boven mij afgebeeld. Wanneer ik op mijn icoontje klik, kun je naast ‘B’ (= Birth) mijn geboortedatum alsook mijn geboorteplaats zien. Bij mensen die al overleden zijn kun je daaronder ook ‘D’ (= Death) zien met de datum van overlijden alsook de plaats van overlijden. Dus eenvoudigweggesteld, zijn de instellingen via ‘*Ancestry.com*’ in het Engels.

Overigens stellen mensen vaak de vraag, hoe je in een stamboom nieuw samengestelde gezinnen weergeeft? Om hier een duidelijk antwoord op te geven, wens ik gebruik te maken van een voorbeeld uit mijn stamboom. Wanneer je in mijn stamboom kijkt naar mijn oom, i.c. “*H.V.*” (omwille van privacyredenen worden hier enkel de initialen weergegeven), dan kun je naast hem twee vrouwen zien staan. De eerste vrouw, “*M.S.*”, was zijn eerste wettige echtgenote en “*A.V.*” is zijn huidige wettige echtgenote. Wat opvalt, is dat er tussen mijn oom en zijn eerste vrouw stippelijntjes staan. Dit betekent dat er in dit geval eerst sprake was van een huwelijk en dat er vervolgens een scheiding plaatsvond. Tussen mijn oom en zijn tweede vrouw staat er overigens een volle lijn en dit betekent dus dat hij momenteel met haar getrouwd is.

Wat ook opvalt, is dat er onder de stippelijntjes, dus tussen mijn oom en zijn eerste vrouw, twee volle lijnen voortvloeien. Dit betekent dat mijn oom met zijn eerste vrouw twee kinderen heeft gehad en

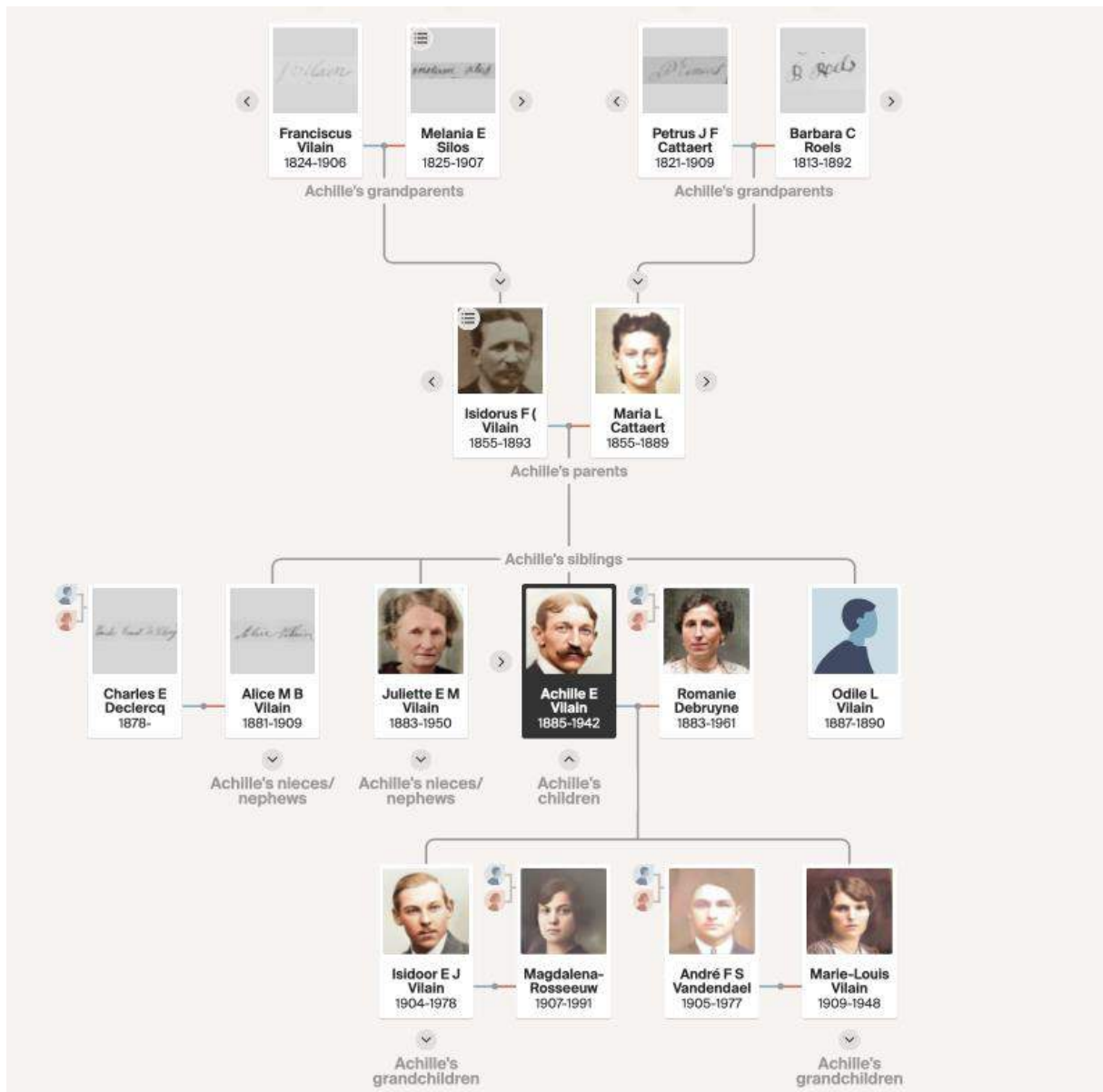
²⁵³ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl/ontdek-jouw-familiegeschiedenis/stap-5>

dat deze kinderen zijn biologische nakomelingen zijn. Onder mijn oom zijn tweede vrouw staan er ook twee lijnen, maar deze vertrekken rechtstreeks vanuit mijn oom zijn tweede vrouw en niet vanuit de lijn tussen mijn oom en zijn huidige vrouw. Concreet betekent dit dat mijn oom zijn tweede vrouw al twee kinderen had (uit een vorig huwelijk) en dat mijn oom dus de stiefvader van haar kinderen is en niet de biologische vader. Op deze wijze kan ik dus een mooi beeld krijgen van hoe mijn oom zijn nieuw samengesteld gezin eruitziet, alsook kun je onmiddellijk zien hoe de vork precies in de steel zit.

Wanneer je zo'n 50 jaar of verder terug in de tijd gaat, dan kun je vaak in stambomen twee personen naast één specifieke voorouder zien en dit met meestal tussen hen twee volle lijnen. Met andere woorden gaat het hier dan zeker niet om een scheiding. Concreet kun je zo iets in mijn stamboom terugvinden bij mijn grootmoeder. Naast haar worden er twee personen afgebeeld en dit met beiden een volle lijn tussen hen en mijn grootmoeder. Dit betekent dus dat mijn grootmoeder eerst met een andere man was getrouwd en dat ze na het overlijden van haar eerste man weduwe was geworden. Vervolgens heeft mijn grootmoeder dan mijn grootvader leren kennen en finaal besloot ze om met hem te trouwen. Dus mijn grootmoeder is hierbij officieel nooit gescheiden geweest van haar eerste man, vandaar er dan ook geen stippellijn staat tussen mijn grootmoeder en haar eerste man.

Een andere vaak gestelde vraag, is hoe je nu eigenlijk een stamboom kunt hebben van meer dan duizenden mensen, zonder dat dit één groot chaotisch geheel vormt? Ook stellen mijn grootouders van mijn moeder haar kant de vraag, hoe je nu überhaupt zowel een stamboom van mijn moeder haar voorouders kunt hebben en tegelijkertijd ook een volledig overzicht kunt hebben over de voorouders van mijn vader zijn kant, zonder dat dit allemaal wirwar door elkaar loopt?

Om hier concreet een antwoord op te geven, kan ik bijvoorbeeld op het icoontje van mijn betovergrootvader, i.c. Achille E. Vilain klikken. Hierbij kun je van hem een mooie foto zien, met daarnaast zijn volledige naam alsook zijn geboortedatum, geboorteplaats, datum van overlijden en de plaats van overlijden. Als je de lijn boven zijn icoon volgt, dan kun je zien wie zijn ouders waren alsook kun je naast hem zien wie zijn vrouw was en wie zijn broer en zussen waren. Wanneer je kijkt naar het icoontje van zijn vrouw kun je naast haar foto zien dat er twee mini-icoontjes worden afgebeeld, één in het blauw en één in het roze. Wanneer ik bijvoorbeeld haar voorouders van haar vaders kant wens te aanschouwen, dan kan ik op het blauwe icoontje klikken. Wens ik de familie van haar moeders kant bekijken, dan klik ik op het roze icoontje. Met andere woorden wordt niet mijn gehele stamboom op één pagina weergegeven. Dat zou uiteraard veel te chaotisch en trouwens ook volstrekt onrealistisch zijn, aangezien het hier om meer dan dertienduizend mensen gaat. Het leuke is dat je via deze methode altijd een zeer overzichtelijk beeld krijgt van je volledige stamboom en je zelf kunt kiezen welke "takken" van je stamboom je wenst te bekijken. Gemakshalve kun je hieronder de stamboom van Achille E. Vilain terugvinden.

Stamboom van Achilles E. Vilain (Ancestry.com)

Dit alles valt dus duidelijk onder de noemer stamboom. Maar hoe zit het nu met onze zogenaamde "familiegeschiedenis"? Wanneer we opnieuw op het icoontje van mijn betovergrootvader klikken, dan kun je onderaan lezen: 'Profile', 'Search' en 'Quick edit'. Wanneer je op 'Profile' klikt, dan kom je op de profiel pagina van mijn betovergrootvader, met name, Achilles E. Vilain. Deze pagina weergeeft alle feitelijke gegevens, zoals: geboorte, de geboortes van zijn broer en zussen, het overlijden van zijn ouders, informatie over zijn huwelijk, beroep, informatie over zijn specifieke rol tijdens de Eerste Wereldoorlog, enz. Op dezelfde pagina kun je rechts zowel informatie vinden over zijn ouders, zijn echtgenote alsook zijn kinderen. Bovenaan op de pagina staat zijn volledige naam, datum en plaats van zijn geboorte en overlijden, alsook zijn verwantschap tot de hoofdpersoon van deze specifieke stamboom, m.a.w. zijn verwantschap tot mij, en hierbij staat er: *2nd great-grandfather* (= betovergrootvader). Daaronder staat er ook: 'LifeStory', 'Facts', 'Gallery' en 'Hints'. Momenteel hebben we inzage in de 'Facts'. Als we op 'LifeStory' klikken, dan krijgen we een mooi overzicht van zijn levensverhaal, en dit op basis van alle feitelijke gegevens dat ik tot op heden al heb ingevoerd. Zo kun je chronologisch alle gebeurtenissen uit zijn leven aanschouwen.

Achille Emile Vilain

BIRTH 31 MAY 1885 • Diksmuide, West-Vlaanderen, Belgium

DEATH 23 JUL 1942 • Diksmuide, West-Vlaanderen, Belgium

2nd great-grandfather

Actively Researching

Military Service

LifeStory

Facts

Gallery

Hints

Voorbeeld 'LifeStory' van mijn betovergrootvader:

Achille Emile Vilain werd geboren op 31 mei 1885, om 11 uur 's morgens in het huis van zijn ouders, staande in de Noordstraat te Diksmuide. Op 4-jarige leeftijd overleed zijn moeder en een paar maanden later ook zijn broer. Daaropvolgend werd hij na het overlijden van zijn vader in 1893, op amper 7-jarige leeftijd, een weeskind. Vervolgens was hij 18 jaar oud toen hij voor het eerst vader werd van een zoon, i.c. Isidoor Achiel Emiel Vilain, en op dat moment was hij nog niet met mijn betovergrootmoeder getrouwd. Twee maanden na de geboorte van zijn zoon, trouwde hij vervolgens op 26 mei 1905 met mijn betovergrootmoeder, i.c. Romanie Debruyne, te Diksmuide. Op 24-jarige leeftijd werd zijn dochter, Marie-Louise Vilain, geboren en een paar maanden later overleed één van zijn zussen, i.c. Alice Vilain. Hij diende daaropvolgend op 29-jarige leeftijd zijn land tijdens de Eerste Wereldoorlog, o.a. te Ieper, en daarbij werd hij ook met gifgas geconfronteerd, een gegeven waarvan hij voor de rest van zijn leven fysieke lasten zou ondervinden. Beroepshalve was hij timmerman en zou hij de hoofd van een afdeling zijn geweest van een fabriek die zich specialiseerde in het vervaardigen van houten propellers voor vliegtuigen. Daarnaast zou hij op het einde van zijn loopbaan ook nog hebben gewerkt voor de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen te Oostende. Finaal overleed hij op 57-jarige leeftijd om 4 uur 's morgens in de Bortierlaan nummer 5 te Diksmuide.

Wanneer je opnieuw bovenaan naar zijn profiel kijkt, dan kun je zien dat je ook op de link 'Gallery' kunt klikken. Via deze link, kun je alle foto's, akten, zijn bidprentje, zijn militiedossier uit 1905, zijn militair dossier uit de Eerste Wereldoorlog en een foto van zijn graf zien.

Op deze wijze kun je van iedere persoon in mijn stamboom alle gegevens terugvinden en hun levensverhaal aanschouwen. Verder heb ik voor alle voorouders en bloedverwanten van mij die wonen (of woonden) in Duitsland, alle data in het Duits ingegeven. Zo kan ik dan ook aan mijn familie uit Duitsland mijn stamboom tonen en kunnen ze alle informatie gemakkelijk lezen in hun moedertaal.

Wanneer ik vervolgens via 'Tree Search' bijvoorbeeld mijn overgrootmoeder intik, i.c. Frieda Schulenburg, dan kan ik klikken op: 'Frieda Luise Charlotte Schulenburg 1903-1977'. Wanneer ik hierop heb geklikt, dan kom ik ogenschijnlijk in een heel andere stamboom terecht, namelijk de tak van mijn overgrootmoeder via mijn vaders kant. Wanneer ik op Frieda Schulenburg haar icoontje klik, dan zie ik een foto van haar, haar volledige naam en vervolgens opnieuw de basisgegevens omtrent haar geboorte en overlijden.

Frieda Luise Charlotte Schulenburg

BIRTH 2 APR 1903 • Gummern, Lüchow-Dannenberg, Niedersachsen, Deutsches Kaiserreich

DEATH 1 JUL 1977 • Hildesheim, Hildesheim, Niedersachsen, Bundesrepublik Deutschland

great-grandmother

Verified

Profiel Frieda L.C. Schulenburg (Ancestry.com)

Wanneer ik op haar 'Profile' klik, dan kan ik onder de noemer 'Facts', al haar ingevulde gegevens in het Duits terugvinden. Zo staat er onder de noemer 'Birth':

„Geboren am 2. April des Jahres tausend neunhundert drei, nachmittags um sechs Uhr zu Gummern, Kreis Lüchow. Geburtsregister Nr. 4 des Standesamtes in Schnakenburg.“

Op dezelfde wijze staat alle overige informatie ook in het Duits en ook kun je opnieuw via 'Gallery' alle (Duitse) akten en foto's van haar terugvinden.

Wanneer je tenslotte naar één van mijn oudste voorouders gaat, i.c. Cornelius Van Welsenaers (1660-1707), dan kun je i.p.v. een foto, een mooie afbeelding van zijn handtekening uit het jaar 1680 zien, met daarbij opnieuw zijn naam en informatie over zijn geboorte en overlijden. Wanneer je op zijn profiel klikt, dan kun je vervolgens ook bij hem zijn: 'LifeStory', 'Facts' en 'Gallery' aanschouwen. Via 'Gallery' kun je dus ook over hem alle verzamelde gegevens uit zijn leven terugvinden, maar i.t.t. de vorige personen die we zojuist hebben besproken, gaat het hier niet om foto's van de betrokkene zelf, noch om akten van de burgerlijke stand. Bij mensen die leefden in de tweede helft van de 17de eeuw, gaat het uiteraard om informatie uit parochieregisters en in dit specifieke geval ook om informatie die ik heb gevonden via de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC) uit het jaar 1680. Daarnaast heb ik ook via 'Google Books' informatie kunnen terugvinden over het feit dat hij in het jaar 1685 was afgestudeerd als chirurgijn te Brugge.²⁵⁴ De afbeeldingen zelf, bestaan hier uit onder meer: zijn handtekening, een foto van een replica van een schip van de VOC uit deze periode, alsook een tekening van de stad Batavia uit het jaar 1681. Op deze manier probeer ik dus een beeld te vormen van hoe de wereld er toen uitzag. Zo zie je maar dat je dankzij het maken van een stamboom en een familiegeschiedenis, je automatisch ook opzoeken gaat verrichten omtrent bv. de twee wereldoorlogen, de Napoleontische Oorlogen en in dit geval, zelfs de geschiedenis van de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC). Vanzelfsprekend is dit dan ook één van de bedoelingen van dit hele project, namelijk dat jongeren zo meer geïnspireerd zouden zijn om concrete informatie te gaan opzoeken, alsook dat hun algemene interesse in het verleden meer zou worden aangewakkerd.

7. Weergave van de resultaten.

7.1. Weergave van de resultaten van de survey.

Om een beeld te krijgen van hoe leerkrachten en leerlingen staan tegenover het gebruik van genealogie in het onderwijs, werden twee enquêtes ontworpen met gesloten vragen. In de enquête voor de leerlingen werd eveneens een drietal vragen ingevoegd die het voor ons mogelijk zal maken om de resultaten van onze Vlaamse jongeren te gaan vergelijken met de resultaten van jongeren uit onze buurlanden.

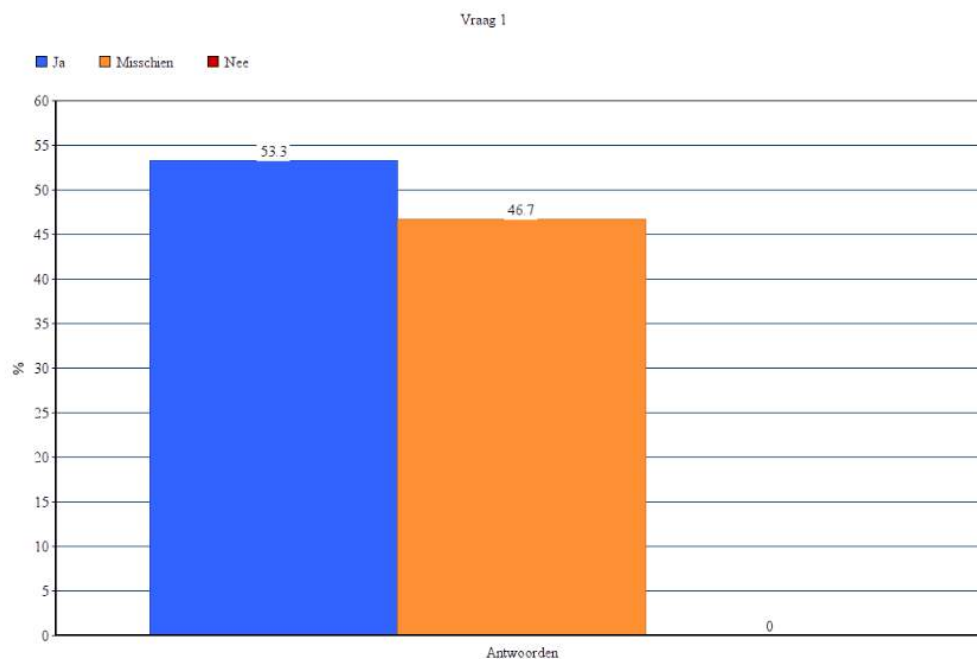
²⁵⁴ <https://books.google.be/books?id=rVk-AAAACAAJ&pg=PA281&dq=Welsenaers&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKewiS-4mVvJb4AhVuMewKHdcCD3c4FBDoAXoECAkQAg#v=onepage&q=Welsenaers&f=false>

7.1.1. Enquête voor de leerkrachten.

Aan de enquête voor de leerkrachten hebben in totaal 16 leerkrachten deelgenomen. Van de 16 leerkrachten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek, waren 53,3% vrouw en 46,7% man. Voorts had 66,7% een diploma master in de geschiedenis, 13,3% een diploma bachelor in de geschiedenis en finaal hadden 20% een andere opleiding genoten. Van deze leerkrachten geven er 33,3% aan zowel de vijfde- en de zesdejaars, 26,7% aan de vijfdejaars, 20% aan de zesdejaars en ten slotte 20% aan leerlingen uit de eerste en/of tweede graad. Ondanks deze enquête naar alle middelbare scholen in Vlaanderen elektronisch werd opgestuurd hebben er jammer genoeg niet zoveel leerkrachten deze enquête ingevuld en bij deze zal het dan ook niet mogelijk zijn om echte generaliserende uitspraken te doen. Desalniettemin, bieden deze resultaten toch een beeld van hoe leerkrachten staan ten aanzien van het gebruik van genealogie in het onderwijs.

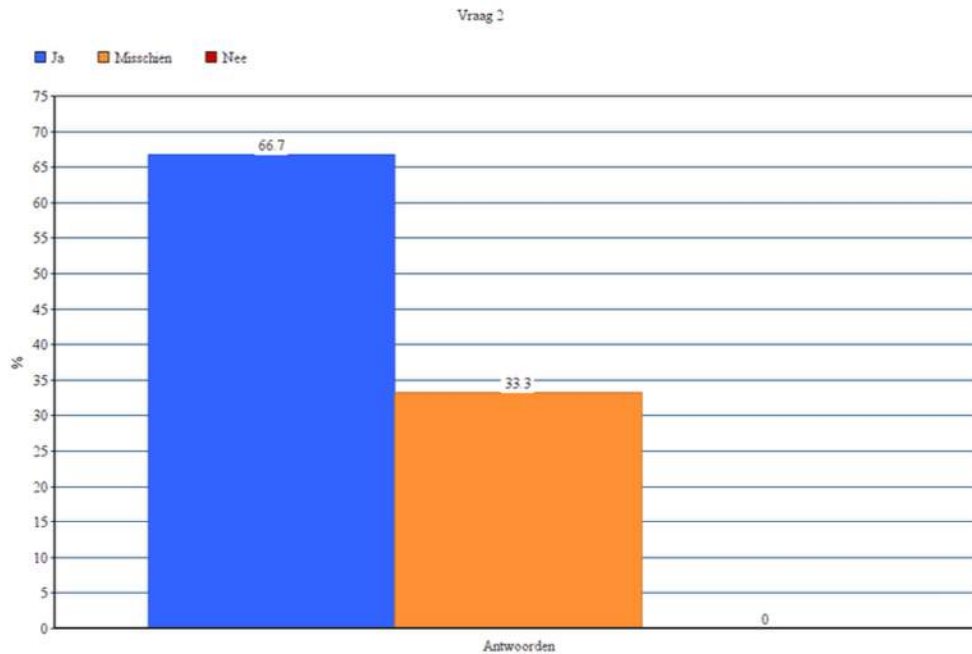
Hieronder volgen de resultaten van de enquête voor de leerkrachten. Deze enquête werd vooral opgemaakt voor leerkrachten geschiedenis uit de derde graad, maar ook leerkrachten geschiedenis uit de eerste en tweede graad mochten deze enquête invullen. Besluitend zullen alle resultaten worden uitgedrukt in procenten.

1/ Vindt u het een goed idee, om gebruik te maken van stambomen en familiegeschiedenis in het onderwijs?

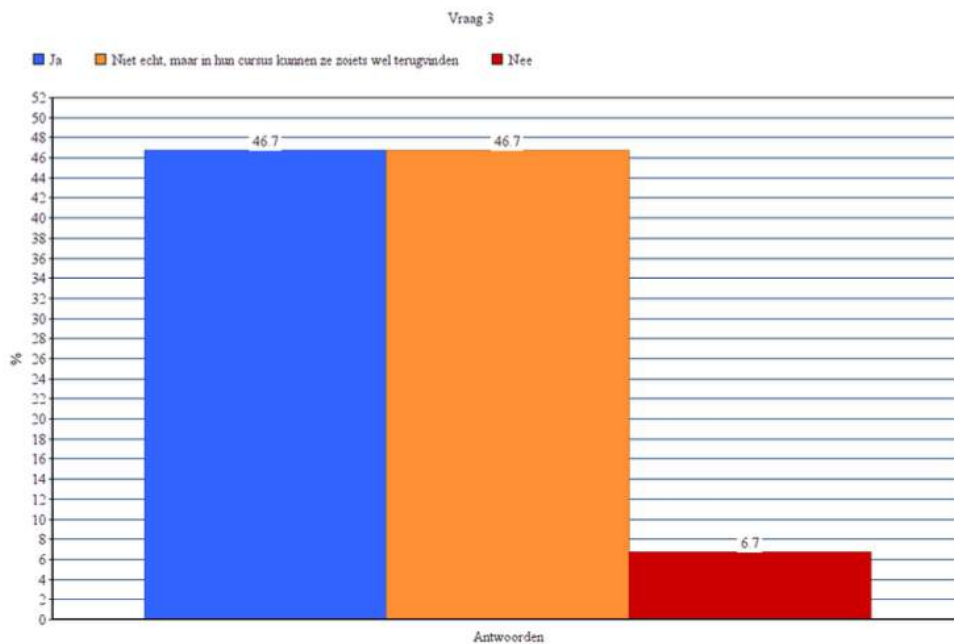
1. Ja (53,3%)
2. Misschien (46,7%)
3. Nee (0%)

2/ Denkt u dat leerlingen enthousiaster lessen geschiedenis zouden volgen, als ze kennis zouden hebben van hoe hun voorouders het verleden hebben ervaren en er eventueel ook een bepaalde rol in hebben gespeeld?

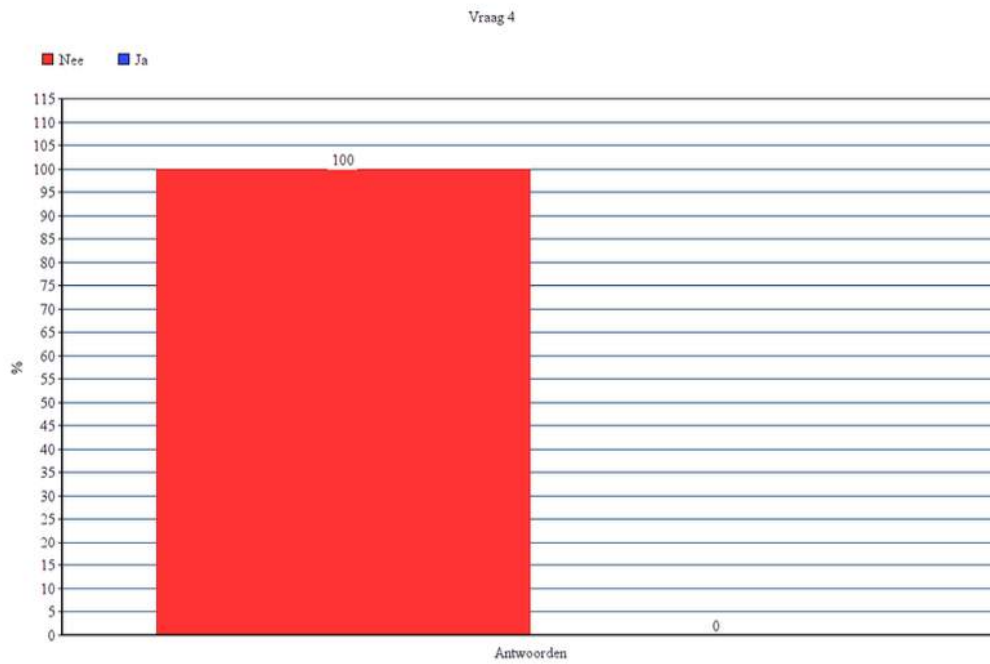
1. Ja (66,7%)
2. Misschien (33,3%)
3. Nee (0%)

3/ Heeft u uw leerlingen tijdens het lesgeven ooit al kennis laten maken met stambomen? (Bv. de stamboom van een koninklijke familie of van grote historische figuren)

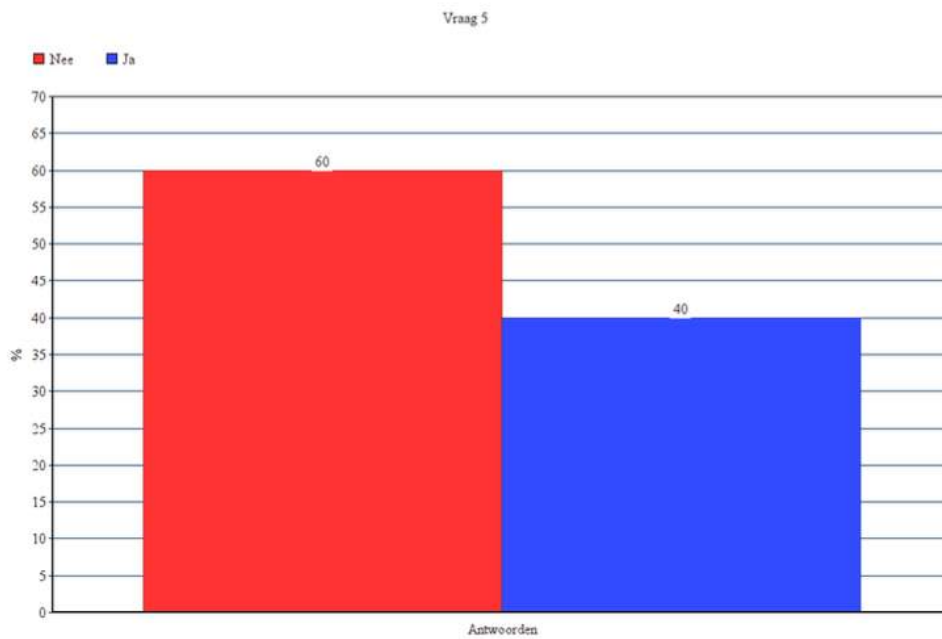
1. Ja (46,7%)
2. Niet echt, maar in hun cursus kunnen ze zo iets wel terugvinden (46,7%)
3. Nee (6,7%)

4/ Heeft u zelf ooit al uw leerlingen hun eigen stamboom laten opmaken?

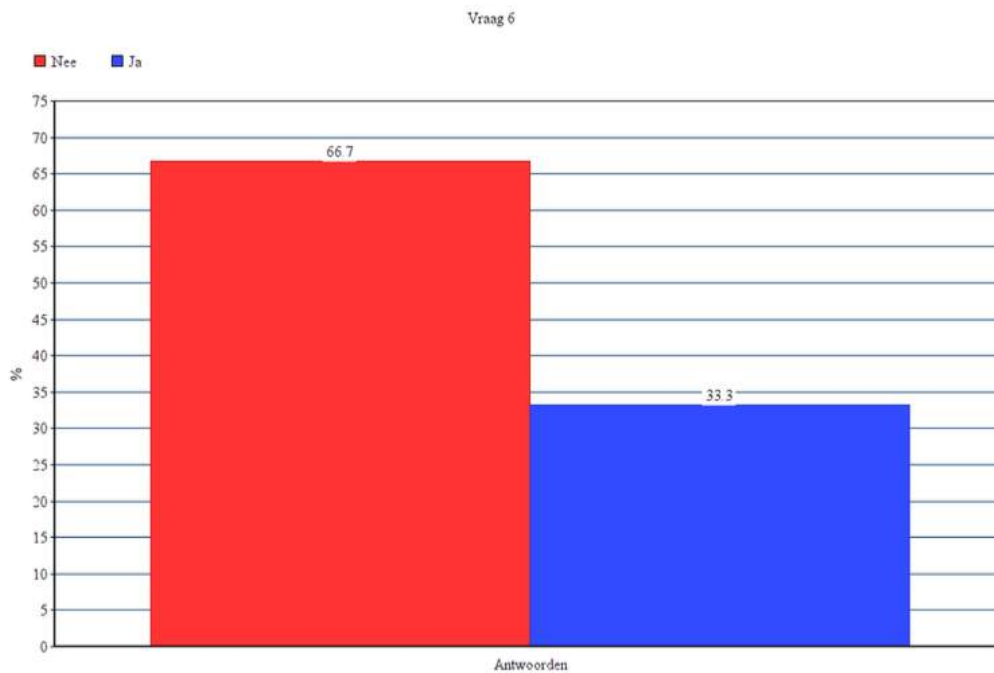
1. Nee (100%)
2. Ja (0%)

5/ Heeft u uw leerlingen al gebruik laten maken van hun eigen familiegeschiedenis tijdens het lesgeven of als taak?

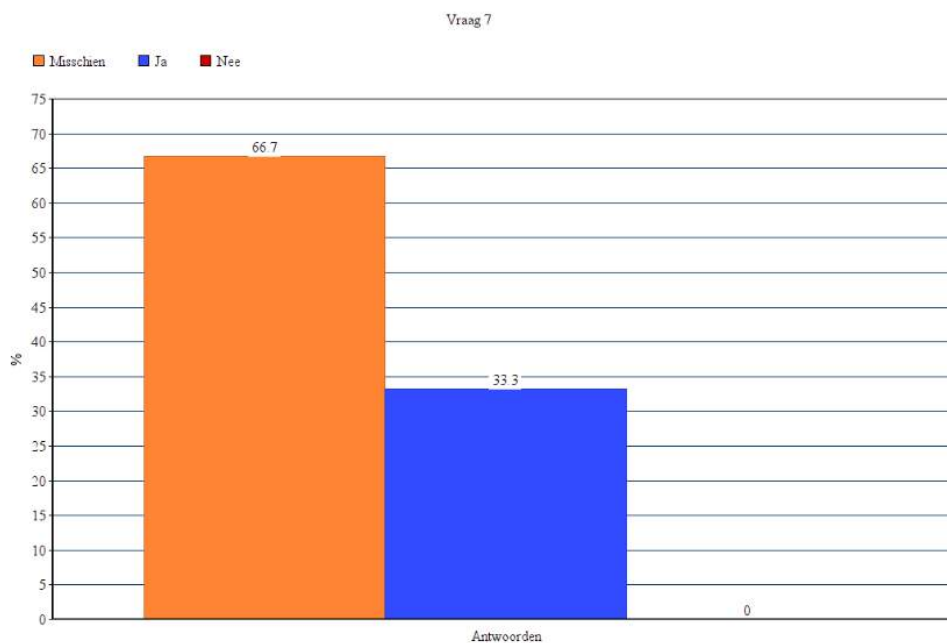
1. Nee (60%)
2. Ja (40%)

6/ Heeft u kennis van projecten/ taken in het onderwijs, om leerlingen hun eigen stamboom op te laten maken en hun familiegeschiedenis te laten ontdekken?

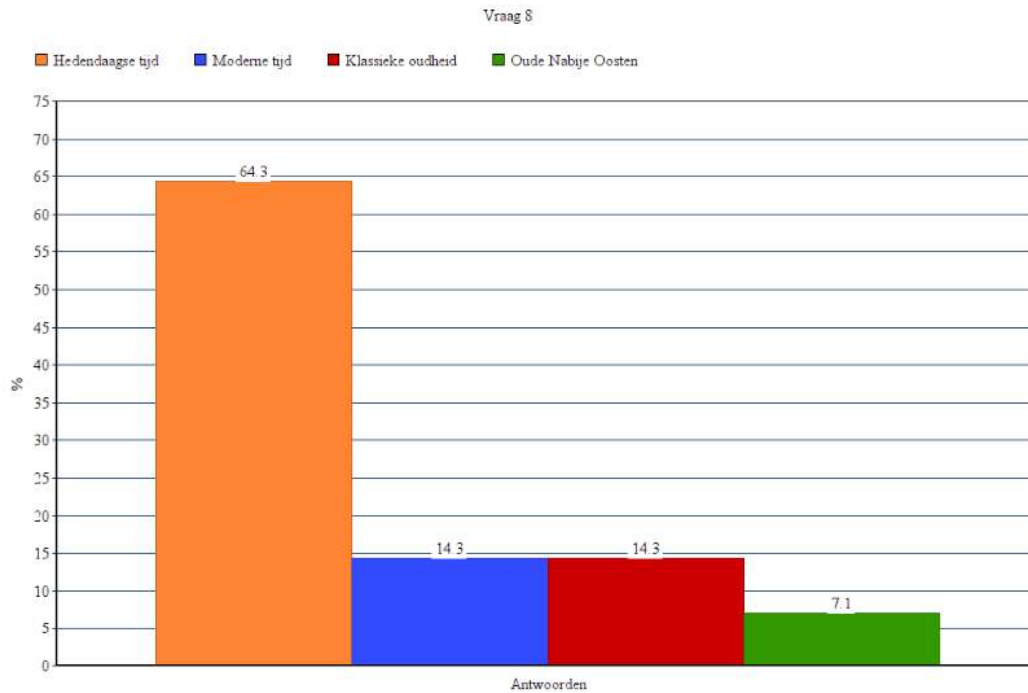
1. Nee (66,7%)
2. Ja (33,3%)

7/ Indien er een duidelijk en gebruiksvriendelijk project/ taak in het onderwijs beschikbaar zou zijn, zou u het dan overwegen om uw leerlingen zo iets te laten uitvoeren?

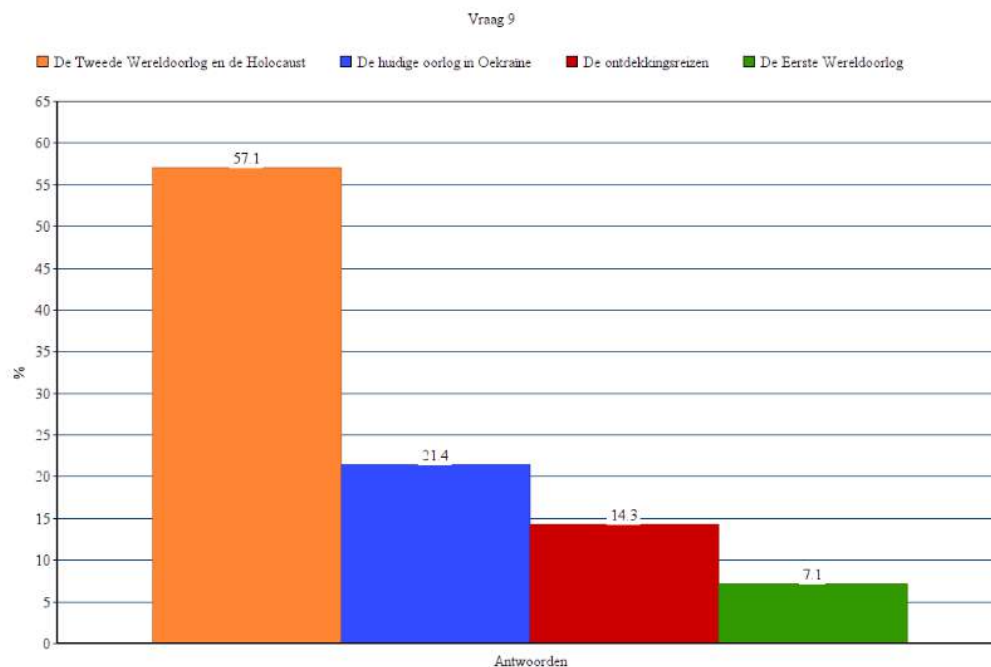
1. Misschien (66,7%)
2. Ja (33,3%)
3. Nee (0%)

8/ Welke historische periode denkt u dat uw leerlingen het meest interessant vinden?

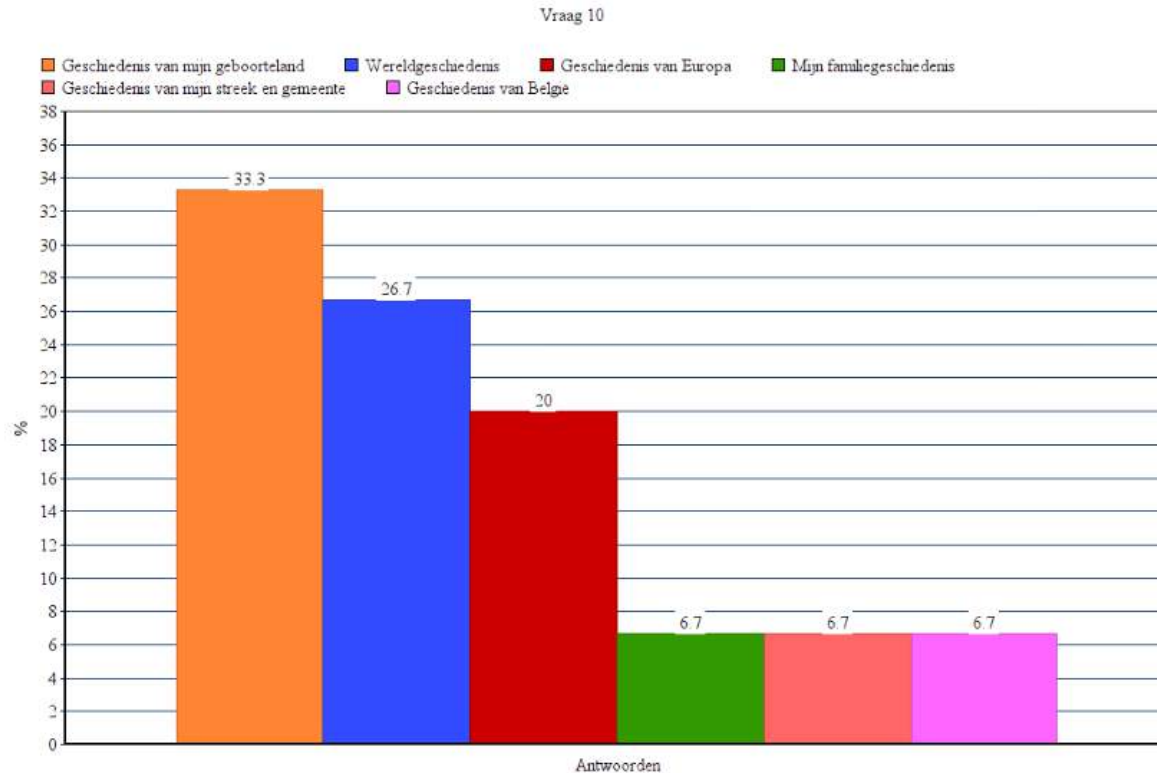
1. Hedendaagse tijd (64,3%)
2. Moderne tijd (14,3%)
3. Klassieke oudheid (14,3%)
4. Oude Nabije Oosten (7,1%)

9/ Welke onderstaande historische gebeurtenis denkt u dat uw leerlingen het meest interessant vinden?

1. De Tweede Wereldoorlog en de Holocaust (57,1%)
2. De huidige oorlog in Oekraïne (21,4%)
3. De ontdekkingsreizen (14,3%)
4. De Eerste Wereldoorlog (7,1%)

10/ Welke “soort geschiedenis” denkt u dat uw leerlingen het belangrijkst vinden?

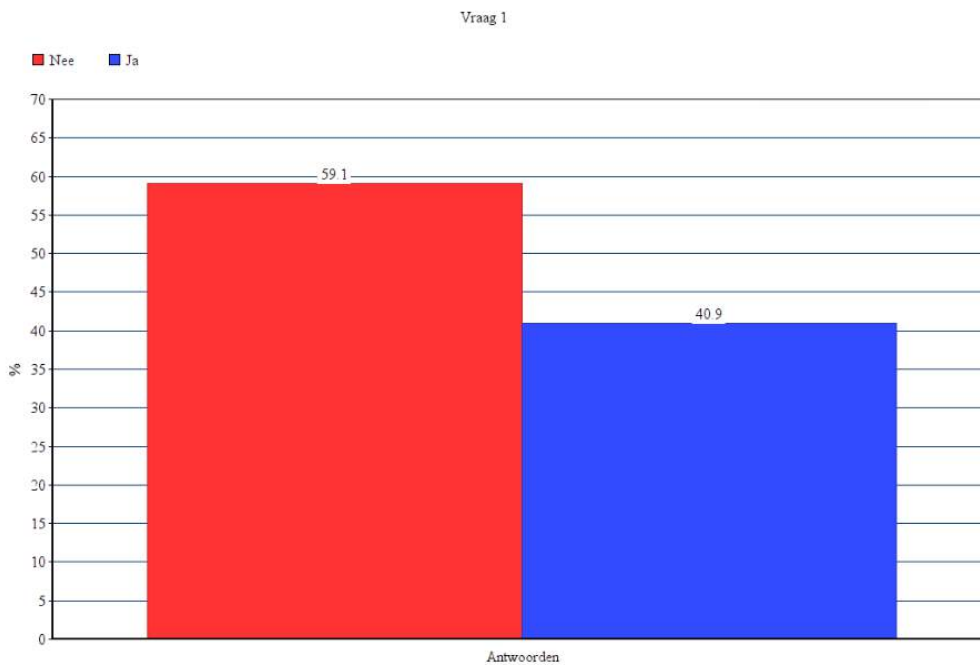
1. Geschiedenis van mijn geboorteland (33,3%)
2. Wereldgeschiedenis (26,7%)
3. Geschiedenis van Europa (20%)
4. Mijn familiegeschiedenis (6,7%)
5. Geschiedenis van mijn streek en gemeente (6,7%)
6. Geschiedenis van België (6,7%)

7.1.2. Enquête voor de leerlingen.

Aan de enquête voor de leerlingen hebben in totaal maar liefst 187 studenten deelgenomen. Deze enquête werd elektronisch doorgestuurd naar alle scholen in Vlaanderen en werd ingevuld door vierde-, vijfde- en zesdejaars, uit zowel het ASO, TSO en het BSO. De meeste leerlingen die deze enquête hebben ingevuld zijn studenten uit het Sint-Andreasinstituut te Oostende. Vervolgens hebben ook veel vierdejaars uit het Sint-Martinusinstituut te Koekelare aan deze enquête deelgenomen, alsook hebben leerlingen uit de derde graad van het Zeelyceum in De Haan aan deze enquête deelgenomen. Van alle jongeren die deze enquête hebben ingevuld, waren 58,8% vrouw, 39,6% man en 1,6% “andere”. Van alle studenten die de enquête hebben ingevuld, verklaarden 40,1% zestien jaar oud te zijn, 29,9% zeventien jaar oud te zijn, 16,6% achttien jaar oud te zijn, 1,6% negentien jaar oud te zijn en ten slotte waren 11,8% van de leerlingen van een nog andere leeftijdscategorie. Met betrekking tot de jongeren hun nationaliteit, verklaarden 85% van hen Belg te zijn, alsook dat hun beide ouders uit België afkomstig waren. Vervolgens verklaarden 7% Belg te zijn, maar dat hun beide ouders uit het buitenland kwamen, 5,9% bemerkte Belg te zijn, maar dat één van hun ouders uit het buitenland afkomstig was en ten slotte verklaarde 2,1% dat de nationaliteit niet uit de voorgaande antwoordalternatieven bestond. Met betrekking tot de jongeren hun religie bemerkte 51,3% aanhanger van het christendom te zijn, 40,1% verklaarde niet gelovig te zijn, 5,3% duidde de religie islam aan, 2,1% verklaarde “andere” en 1,1% wenste liever niet op deze vraag te beantwoorden. De leerlingen gaven ten slotte ook nog aan dat 22,8% van hen de studierichting wetenschappen-wiskunde volgde, 17,4% gaf aan economie-moderne talen te volgen, 13,6% “andere” (in dit geval gaat het dan

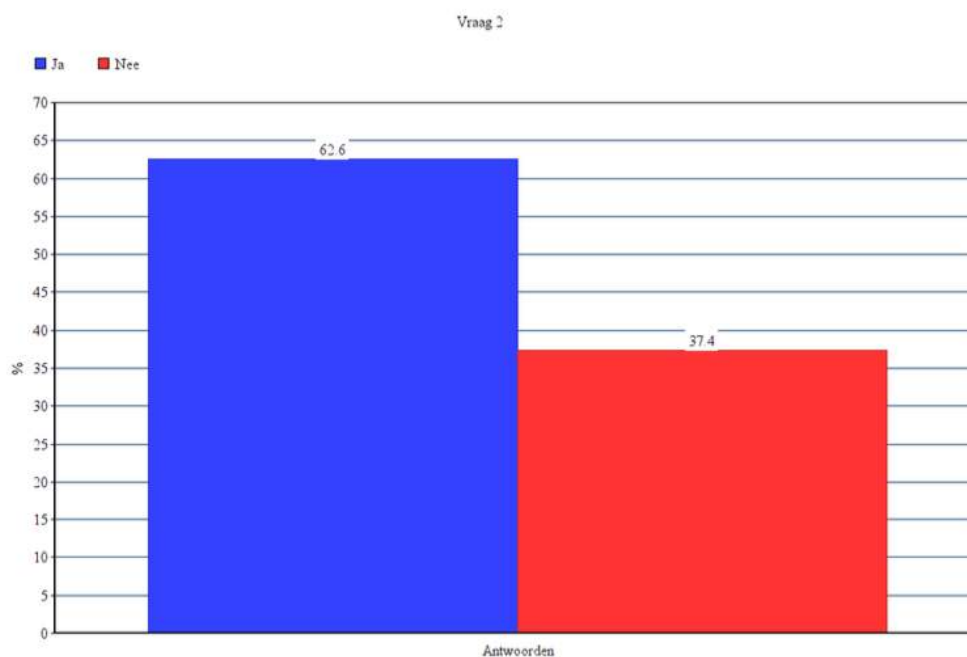
vooral om studierichtingen uit het TSO en het BSO). Overigens hebben 10,9% van de jongeren aangegeven de richting sportwetenschappen te volgen, 9,2% humane wetenschappen, 8,7% Latijn-wiskunde, 4,3% economie-wiskunde, 3,3% Grieks-wiskunde, 3,3% Latijn-moderne talen, 2,7% Latijn-wetenschappen en ten slotte 1,6% Grieks-Latijn. Hieronder volgen de antwoorden van de leerlingen.

1/ Weet jij wat genealogie of stamboomonderzoek precies inhoudt?

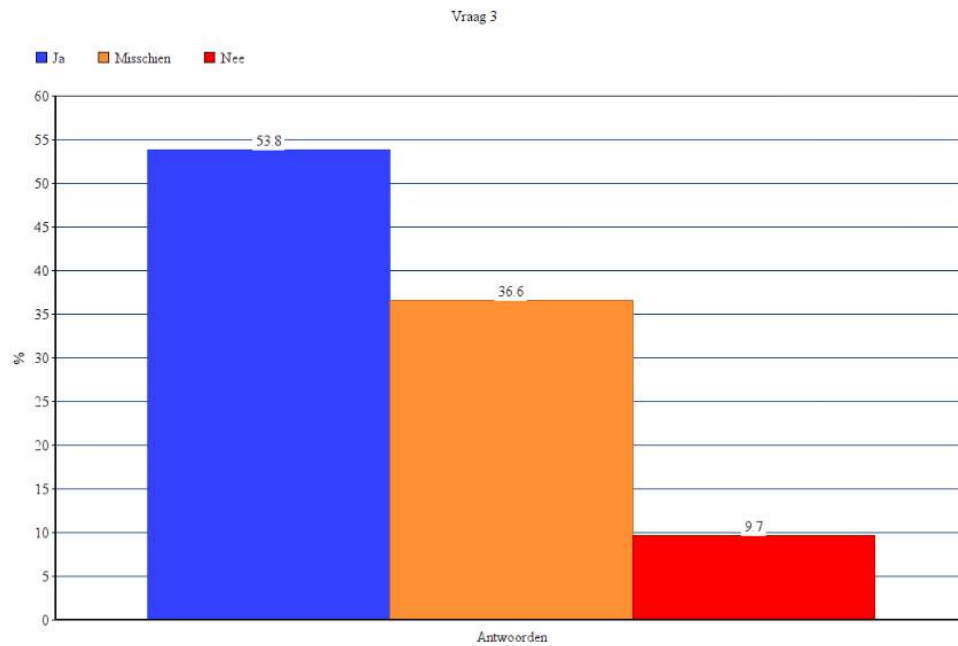
1. Nee (59,1%)
2. Ja (40,9%)

2/ Heb je ooit al een stamboom van je eigen familie opgemaakt?

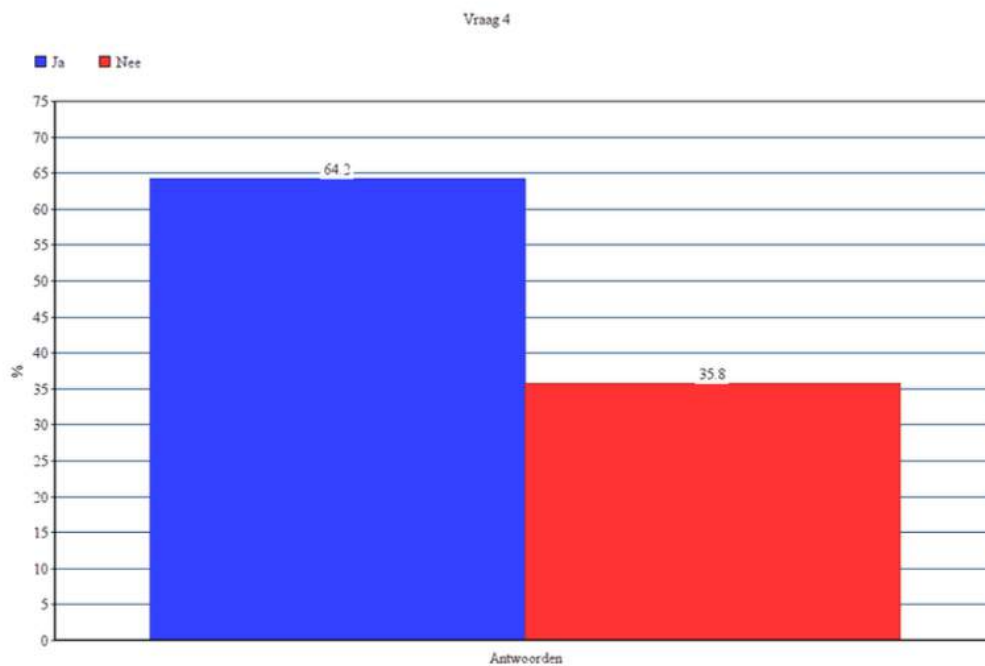
1. Ja (62,6%)
2. Nee (37,4%)

3/ Zou je het ooit overwegen om een stamboom van je familie op te maken en je eigen familiegeschiedenis te ontdekken?

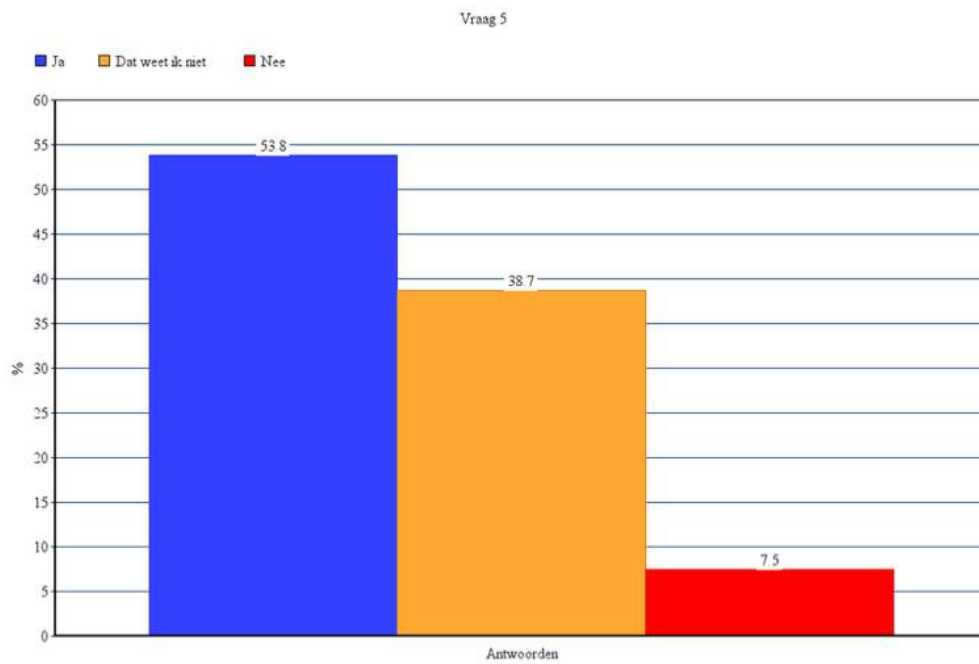
1. Ja (53,8%)
2. Misschien (36,6%)
3. Nee (9,7%)

4/ Weet jij iets over je voorouders, zoals bv. hun namen, hoe ze eruitzagen, hun beroep, hun afkomst, bepaalde verhalen?

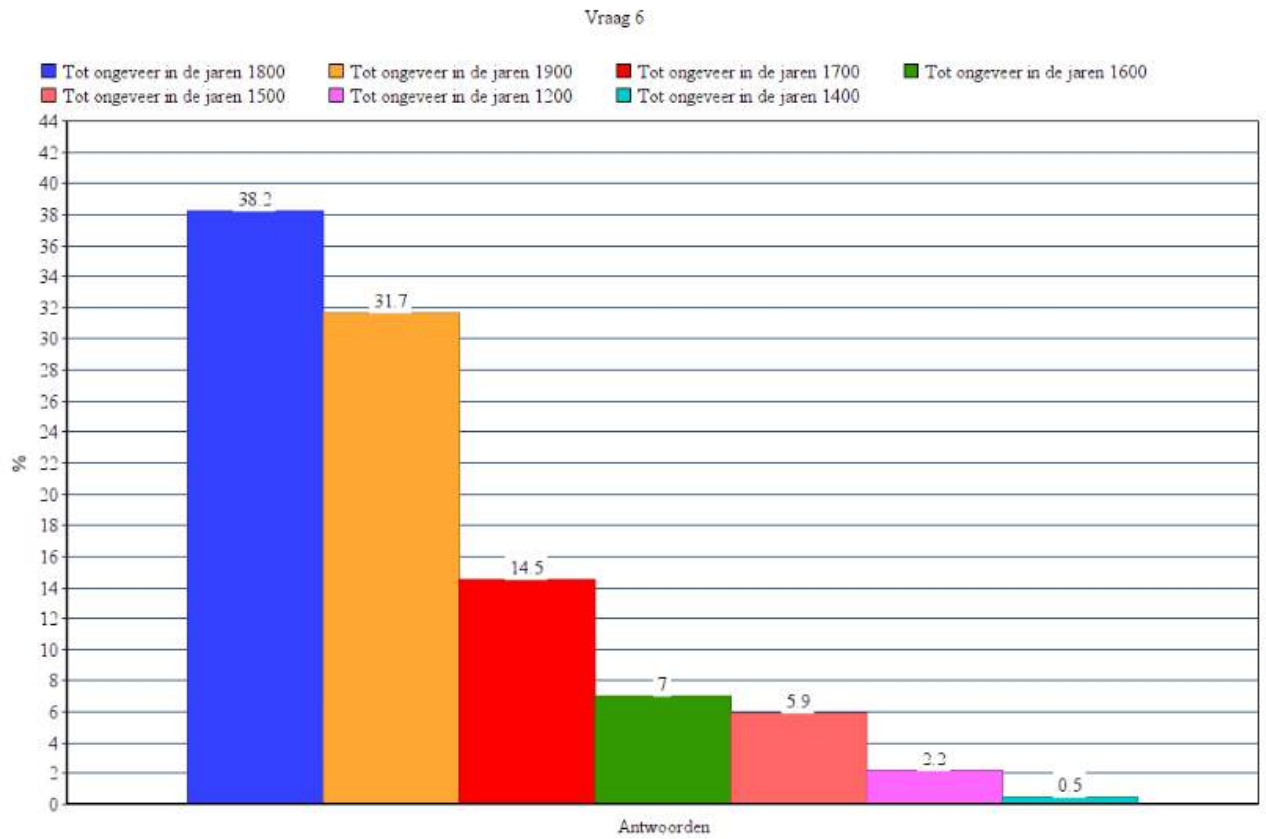
1. Ja (64,2%)
2. Nee (35,8%)

5/ Weet jij of iemand van je voorouders heeft gevochten tijdens de Eerste en/of de Tweede Wereldoorlog?

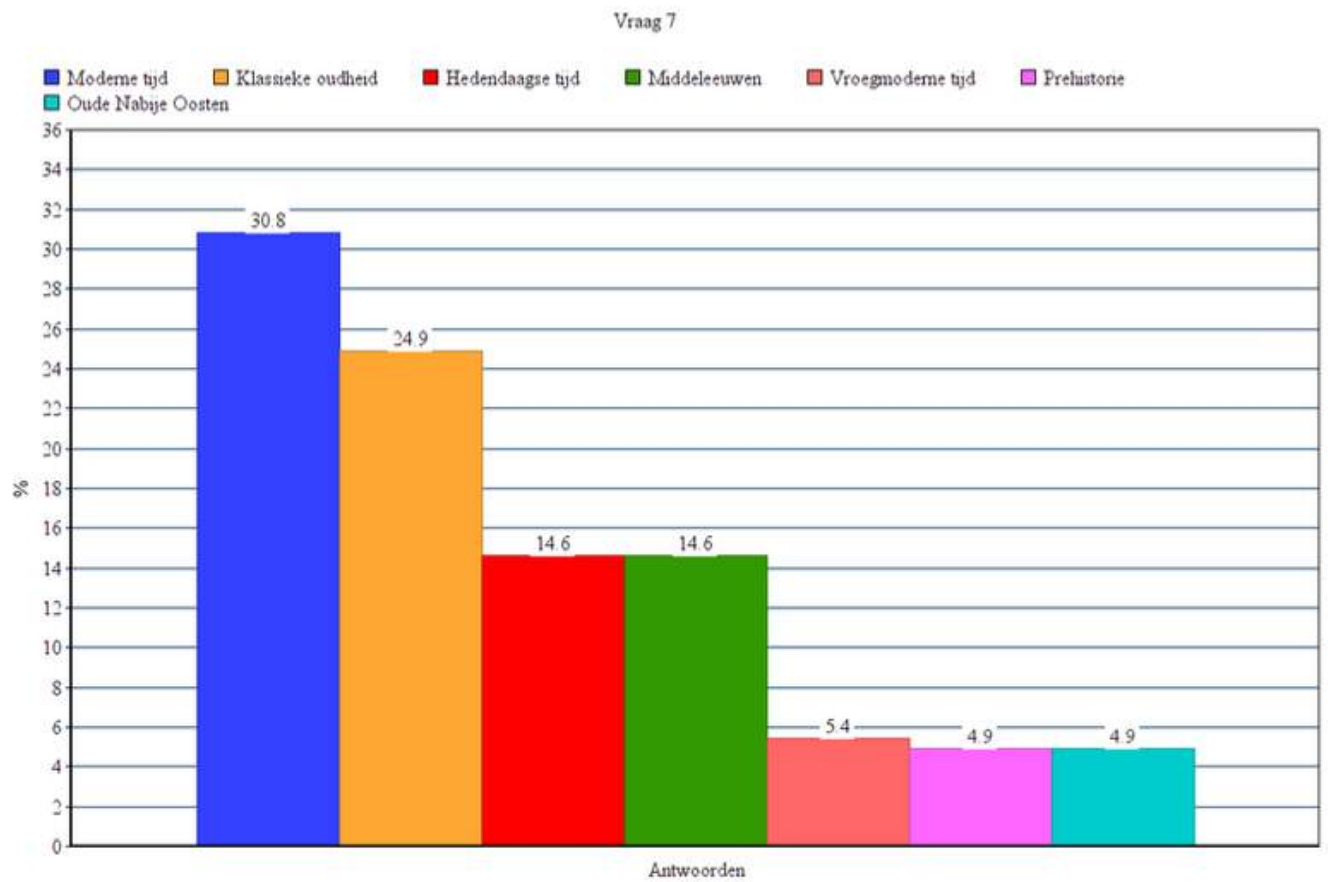
1. Ja (53,8%)
2. Dat weet ik niet (38,7%)
3. Nee (7,5%)

6/ Tot welk jaar denk je dat je ongeveer informatie over jouw voorouders zou kunnen terugvinden?

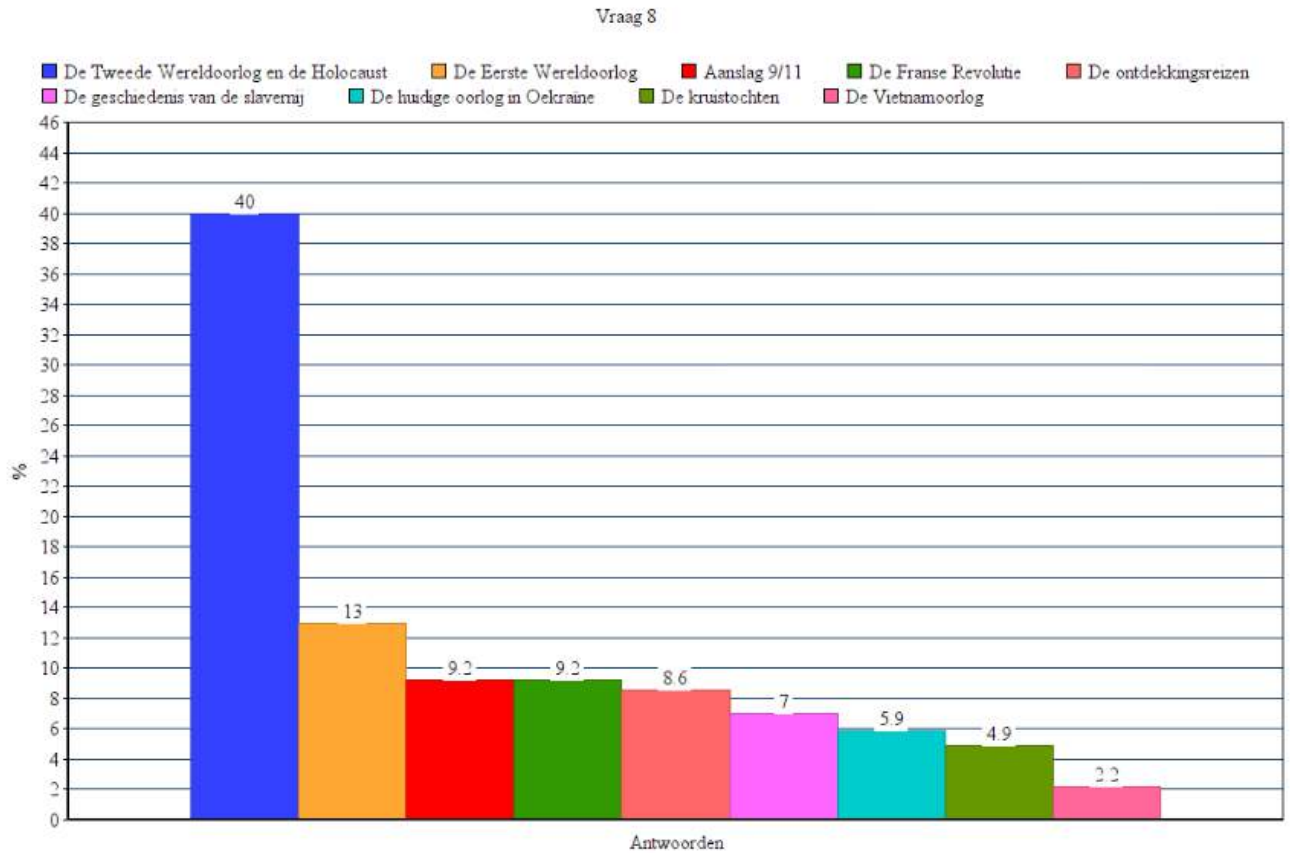
1. Tot ongeveer in de jaren 1800 (38,2%)
2. Tot ongeveer in de jaren 1900 (31,7%)
3. Tot ongeveer in de jaren 1700 (14,5%)
4. Tot ongeveer in de jaren 1600 (7%)
5. Tot ongeveer in de jaren 1500 (5,9%)
6. Tot ongeveer in de jaren 1200 (2,2%)
7. Tot ongeveer in de jaren 1400 (0,5%)

7/ Welke historische periode vind jij het meest interessant?

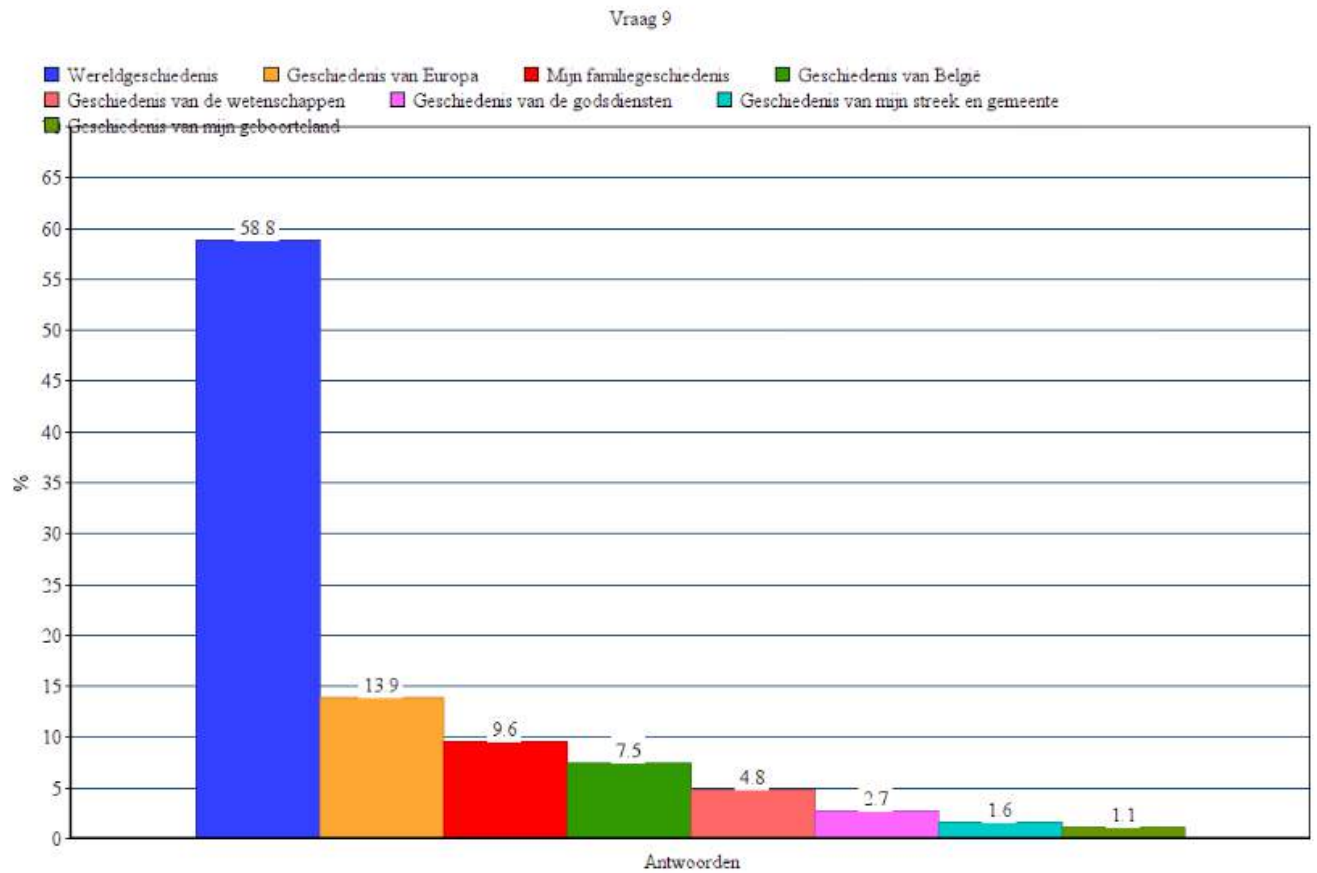
1. Moderne tijd (30,8%)
2. Klassieke oudheid (24,9%)
3. Hedendaagse tijd (14,6%)
4. Middeleeuwen (14,6%)
5. Vroegmoderne tijd (5,4%)
6. Prehistorie (4,9%)
7. Oude Nabije Oosten (4,9%)

8/ Welke van de onderstaande historische gebeurtenissen fascineert jou het meest?

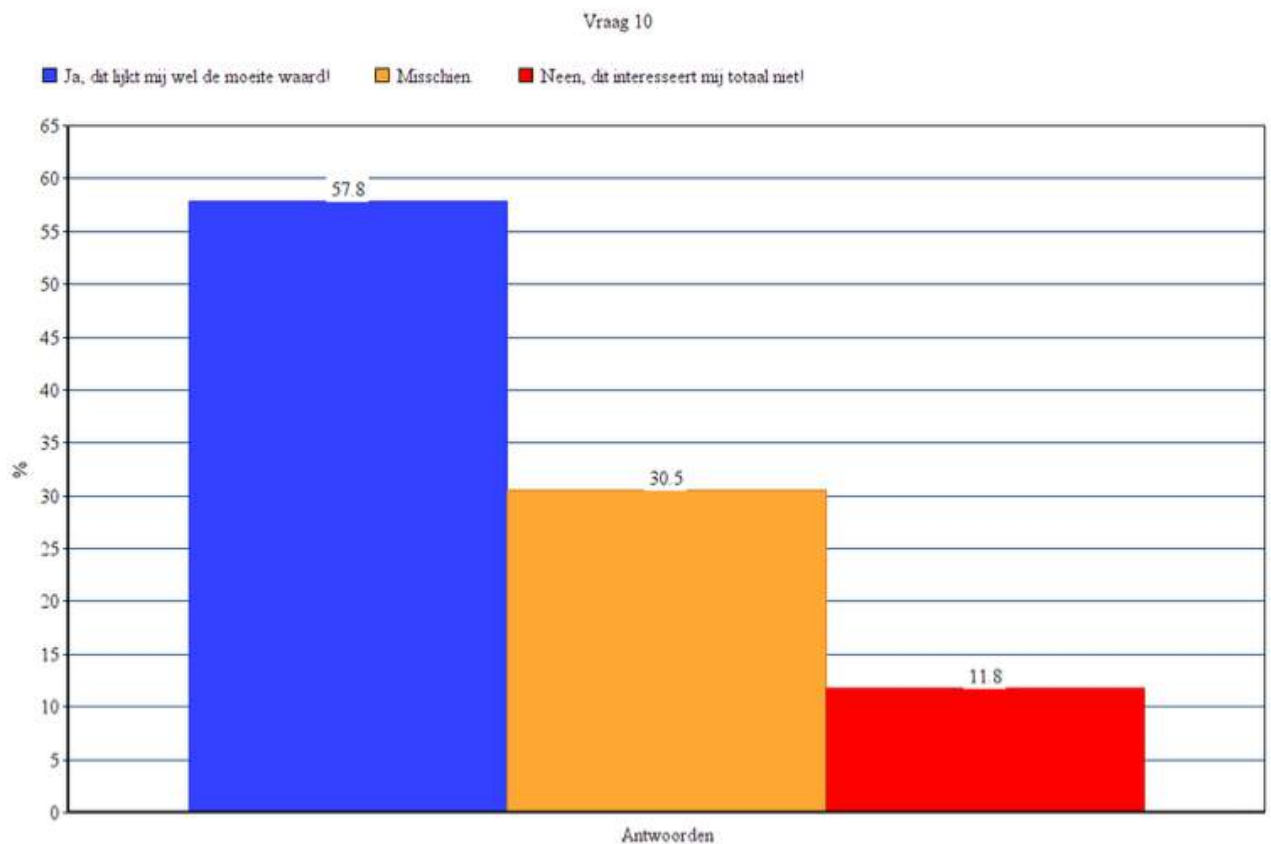
1. De Tweede Wereldoorlog en de Holocaust (40%)
2. De Eerste Wereldoorlog (13%)
3. Aanslag 9/11 (9,2%)
4. De Franse Revolutie (9,2%)
5. De ontdekkingsreizen (8,6%)
6. De geschiedenis van de slavernij (7%)
7. De huidige oorlog in Oekraïne (5,9%)
8. De kruistochten (4,9%)
9. De Vietnamoorlog (2,2%)

9/ Welke "soort geschiedenis" vind jij het belangrijkste?

1. Wereldgeschiedenis (58,8%)
2. Geschiedenis van Europa (13,9%)
3. Mijn familiegeschiedenis (9,6%)
4. Geschiedenis van België (7,5%)
5. Geschiedenis van de wetenschappen (4,8%)
6. Geschiedenis van de godsdiensten (2,7%)
7. Geschiedenis van mijn streek en gemeente (1,6%)
8. Geschiedenis van mijn geboorteland (1,1%)

10/ Zou je het interessant vinden om voor het vak geschiedenis je eigen stamboom op te maken, op zoek te gaan naar je afkomst en je eigen familiegeschiedenis te ontdekken?

1. Ja, dit lijkt mij wel de moeite waard! (57,8%)
2. Misschien. (30,5%)
3. Neen, dit interesseert mij totaal niet! (11,8%)

7.2. Bespreking van de resultaten van de survey.

In dit onderdeel zullen we eerst de resultaten van de enquête van de leerkrachten analyseren, vervolgens zullen we de resultaten van de enquête van de leerlingen bestuderen en finaal zullen we de antwoorden van onze Vlaamse jongeren gaan vergelijken met de jongeren uit Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

7.2.1. Bespreking van de resultaten van de enquête voor de leerkrachten.

De eerste vraag die aan de leerkrachten werd voorgeschied, had betrekking tot het gegeven of ze het al dan niet een goed idee zouden vinden, om gebruik te maken van stambomen en familiegeschiedenis in het onderwijs. Van de ondervraagde leerkrachten antwoordde 53,3% ja, 46,7% misschien. Geen enkele leerkracht vond dit geen goed idee. Op de vraag of ze denken dat hun leerlingen enthousiaster lessen geschiedenis zouden volgen indien ze kennis zouden hebben over hoe hun voorouders het verleden hebben ervaren en daar eventueel ook een bepaalde rol zouden hebben in gespeeld, antwoordde 66,7% ja en 33,3% misschien. Opnieuw gaf geen enkele leerkracht een negatief antwoord. Op vraag drie, met name, of de leerkrachten tijdens het lesgeven ooit al gebruik hebben gemaakt van stambomen, antwoordde 46,7% ja, 46,7% niet echt, maar dat ze zoiets wel in hun

cursus kunnen terugvinden en 6,7% antwoordde nee. Belangrijk om hierbij te bemerken, is dat de leerkrachten bij de volgende vraag aangaven dat ze nog nooit hun leerlingen hun eigen stamboom hebben laten opmaken. Met betrekking tot de vraag of ze ooit al gebruik hebben gemaakt van de leerlingen hun eigen familiegeschiedenis, antwoordde 60% met nee en 40% met ja. Een ander zeer belangrijk gegeven, is de leerkrachten hun antwoord op de vraag of ze kennis hebben omtrent projecten of taken in het onderwijs, om leerlingen hun eigen stamboom op te laten maken en hun familiegeschiedenis te laten ontdekken. Hierbij antwoordde 66,7% met nee en 33,3% met ja. Daarbovenop, stelde 66,7% van de leerkrachten dat indien er een duidelijk en gebruiksvriendelijk project in het onderwijs beschikbaar zou zijn, ze het misschien zouden overwegen om hun leerlingen zoiets te laten uitvoeren en 33,3% antwoordde hier zelf met ja op. Geen enkele leerkracht gaf op deze vraag een negatief antwoord.

7.2.2. Bespreking van de resultaten van de enquête voor de leerlingen.

Aangaande de vraag of de leerlingen weten wat genealogie precies inhoudt, antwoordde 59,1%, nee en 40,9%, ja. Wat zeker wel opmerkelijk is, is dat maar liefst 62,6% van de leerlingen aangeeft ze ooit al een stamboom van hun eigen familie hebben opgemaakt. Op de vraag of ze het ooit zouden overwegen om een stamboom van hun eigen familie op te maken en hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken, antwoordde 53,8% hierop ja, 36,6% misschien en maar 9,7% antwoordde nee. Belangrijk om hierbij te bemerken, is dat van de 9,7% die negatief op deze vraag antwoordde, het merendeel van hen uit de opleiding TSO en BSO kwamen. Met betrekking tot de vraag of de leerlingen iets over hun voorouders weten, zoals bijvoorbeeld, hun namen, hoe ze eruitzagen, hun beroep, hun afkomst of bepaalde verhalen, antwoordde 64,2%, ja en 35,8%, nee. Op de vraag of ze kennis hebben over het gegeven of er al dan niet iemand van hun voorouders had gevochten tijdens de Eerste en/of de Tweede Wereldoorlog, antwoordde 53,8% ja, 38,7% gaf aan dit niet te weten en 7,5% antwoordde nee. Wat zeker ook interessant is, is om te zien tot welk jaar leerlingen denken dat ze ongeveer informatie over hun voorouders zouden kunnen terugvinden. Van de 187 leerlingen denkt 38,2% dat ze tot ongeveer in de jaren 1800 informatie over hun voorouders zouden kunnen terugvinden, 31,7% geeft aan tot in de jaren 1900, 14,5% tot in de jaren 1700, 7% tot in de jaren 1600, 5,9% tot in de jaren 1500, 2,2% tot in de jaren 1200 en ten slotte 0,5% tot in de jaren 1400. Normaal gezien kun je informatie tot circa 1600 terugvinden in onze parochieregisters. Dus bij deze hebben veel leerlingen hier een verkeerd beeld over. Bij adellijke families echter kunnen ze vaak teruggaan tot in de jaren 1200, maar dit is uiteraard eerder een uitzondering op de regel. Misschien één van de belangrijkste vragen uit de enquête voor de leerlingen en vooral relevant om op het einde onze onderzoeksvraag en deelonderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, is de vraag of de leerlingen het interessant zouden vinden om voor het vak geschiedenis hun eigen stamboom op te maken en op zoek te gaan naar hun afkomst, alsook om hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken. Hierop antwoordde 57,8%, "Ja, dit lijkt mij wel de moeite waard!", 30,5% antwoordde, "Misschien", en amper 11,8% bemerkte, "Nee, dit interesseert mij totaal niet!". Opnieuw is het hierbij belangrijk om te melden dat de meeste leerlingen die op deze vraag een negatief antwoord gaven, uit de richtingen TSO en BSO kwamen. Bij deze valt het dan ook aan te raden om genealogie vooral in de ASO-richtingen aan te wenden en minder in overige studierichten, alhoewel dit uiteraard ook afhankelijk is van klas tot klas en van leerling tot leerling. Misschien valt het vooral aan te raden om als leerkracht goed af te tasten of je leerlingen al dan niet hiervoor openstaan.

7.2.3. Vergelijking van de resultaten met de internationale studie.

Op basis van mijn literatuuronderzoek had ik besloten om in de enquête van de leerkrachten en in de enquête van de leerlingen, een drietal vragen in te voegen met als doel een vergelijking te kunnen maken met de antwoorden die jongeren uit Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk hadden gegeven in een soortgelijk onderzoek. Daarbij wens ik echter wel expliciet te melden dat er jammer

genoeg maar 16 lectoren mijn enquête voor de leerkrachten hebben ingevuld en we bij deze zeer voorzichtig moeten zijn om grote veralgemeningen te maken. Desondanks dit gegeven, hebben er wel 187 jongeren de enquête voor de leerlingen ingevuld. Ook hier valt te bemerken dat het merendeel van hen bestaat uit autochtone jongeren (meer dan 85%) en er maar een tiental allochtone jongeren aan deze enquête hebben deelgenomen. Bij deze zal ik de resultaten van mijn onderzoek dan ook vooral gaan vergelijken met de resultaten van de autochtone jongeren uit Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, gezien dit nu eenmaal het meest representatief is om vergelijkende uitspraken over te maken. Desalniettemin, zullen we uiteraard ook wel kijken of onze jongeren van allochtone afkomst al dan niet andere antwoorden hebben gegeven t.a.v. onze autochtone jongeren, alsook zullen we kijken of er al dan niet gelijkenissen zijn tussen onze allochtone jongeren en de allochtone jongeren uit onze buurlanden, in casu, Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Vraag 1 (De populairste historische periodes)

De eerste vraag die betrekking had met de internationale studie was gericht aan de leerkrachten en hield in, welke historische periode ze denken dat hun leerlingen het meest interessant zouden vinden. Hierop antwoordde 64,3% de hedendaagse tijd, 14,3% de moderne tijd, 14,3% de klassieke oudheid en finaal 7,1% het Oude Nabije Oosten. De leerlingen zelf plaatsten procentueel echter op de eerste plaats: de moderne tijd met 30,8%, de klassieke oudheid met 24,9%, zowel de hedendaagse tijd alsook de middeleeuwen met 14,6%, de vroegmoderne tijd met 5,4% en finaal de prehistorie en het Oude Nabije Oosten met 4,9%.

Hieruit kunnen we dus afleiden dat de leerkrachten vooral aannamen dat de hedendaagse tijd de meest populaire periode zou zijn bij hun leerlingen, terwijl we echter zien dat vooral de moderne tijd het beste scoort bij onze jongeren. Ook zien we dat de klassieke oudheid duidelijk zeer populair is, terwijl leerkrachten dit duidelijk minder hoog hadden ingeschat. Opmerkelijk is dat procentueel gezien evenveel jongeren zowel de middeleeuwen als onze hedendaagse tijd op de eerste positie plaatsen. Dit terwijl geen enkele leerkracht de middeleeuwen had aangeduid in de enquête. De leerkrachten zaten wel juist aangaande het gegeven dat het Oude Nabije Oosten het minst populair zou zijn bij onze jongeren. Zoals uit de grafiek duidelijk af te leiden valt, vinden onze leerlingen zowel de prehistorie alsook het Oude Nabije Oosten duidelijk de minst interessante historische periode. Finaal is het zeker ook belangrijk om te bemerken dat de vroegmoderne tijd ook niet zo goed scoort bij onze jongeren, gezien ze nauwelijks hoger scoort dan de prehistorie en het Oude Nabije Oosten.

Wanneer we deze eerste vraag die we ten aanzien van zowel onze leerkrachten en onze leerlingen hebben geformuleerd gaan vergelijken met die van onze buurlanden, dan is het wel belangrijk om eerst en vooral te bemerken dat de indelingen van de historische periodes niet volledig synchroon lopen met die van onze historische periodes. Zo werden de historische periodes in onze buurlanden onderverdeeld in onder andere: de 20^e eeuw, de 19de eeuw, de vroegmoderne periode, de middeleeuwen, de oudste periode en "anders". Desondanks dit gegeven is het echter wel mogelijk om hier in grote lijnen vergelijkingen te maken met onze onderzoeksresultaten. Zo valt de 20ste eeuw voor een groot deel gelijk met zowel onze hedendaagse tijd, alsook met het tweede deel van de moderne tijd. Voorts valt de 19^e eeuw, gelijk met het eerste deel van de moderne tijd. Overigens zijn zowel de vroegmoderne periode alsook de middeleeuwen volledig gelijk met de historische periodes uit onze enquêtes en verder kunnen we de oudste periode vergelijken met onze klassieke oudheid en de restcategorie "anders" valt gelijk met onze prehistorie en het Oude Nabije Oosten. Uit de onderzoeksresultaten van de jongeren uit onze buurlanden, dan blijkt dat de Nederlandse jongeren procentueel op de eerste positie plaatsten: de 20^e eeuw met 35,7%, dan de oudste periode met 29%, gevolgd door de middeleeuwen met 13,3%, ook plaatsten 13,3% van de jongeren hun keuze op "anders", 5,2% verkoos de 19^e eeuw en finaal plaatste 3,3% de vroegmoderne periode op de eerste plaats. De jongeren uit het Verenigd Koninkrijk plaatste ook de 20^e eeuw op de eerste plaats en dit met 49,3%, vervolgens scoorde de oudste periode met 28,8%, de middeleeuwen volgde met 6,8%, net

als de vroegmoderne periode met ook 6,8% en met 5,5% komt de 19^e eeuw. Finaal valt de “restcategorie” “anders” op de laatste plaats met 2,7%. De Franse jongeren ten slotte, plaatsen eveneens de 20^e eeuw op de eerste plaats met 56,8%, gevolgd door de oudste periode met 22,2%. Vervolgens komt de middeleeuwen met 9,3%, “anders” met 6,2%, de vroegmoderne periode met 4,9% en ten slotte de 19^e eeuw met 0,6%.

Gemakshalve worden alle resultaten op onze eerste vraag hieronder weergegeven:

Nederland:

- 1/ 20^e eeuw (35,7%)
- 2/ Oudste periode (29%)
- 3/ Middeleeuwen (13,3%)
- 4/ “Anders” (13,3%)
- 5/ 19^e eeuw (5,2%)
- 6/ Vroegmoderne periode (3,3%)

VK:

- 1/ 20^e eeuw (49,3%)
- 2/ Oudste periode (28,8%)
- 3/ Middeleeuwen (6,8%)
- 4/ Vroegmoderne periode (6,8%)
- 5/ 19^e eeuw (5,5%)
- 6/ “Anders” (2,7%)

Frankrijk:

- 1/ 20^e eeuw (56,8%)
- 2/ Oudste periode (22,2%)
- 3/ Middeleeuwen (9,3%)
- 4/ “Anders” (6,2%)
- 5/ Vroegmoderne periode (4,9%)
- 6/ 19^e eeuw (0,6%)

Vlaanderen (België):

- 1/ Moderne tijd (30,8%)
- 2/ Klassieke oudheid (24,9%)
- 3/ Hedendaagse tijd (14,6%)
- 4/ Middeleeuwen (14,6%)
- 5/ Vroegmoderne tijd (5,4%)
- 6/ Prehistorie (4,9%)
- 7/ Oude Nabije Oosten (4,9%)

Om een duidelijke analyse te maken is het uiteraard noodzakelijk om alle resultaten onder te verdelen in dezelfde historische clusters. Bij deze heb ik gemakshalve gekozen om onze historische tijdsperiodes aan te wenden, maar om een zo’n accuraat mogelijke vergelijking te maken ben ik wel genoodzaakt om de moderne tijd samen te voegen met de hedendaagse tijd, alsook zal de prehistorie met het Oude Nabije Oosten samen worden gevoegd:

Nederland:

- 1/ Moderne + hedendaagse tijd (40,9%)
- 2/ Klassieke oudheid (29%)
- 3/ Middeleeuwen (13,3%)
- 4/ Prehistorie + Oude Nabije Oosten (13,3%)
- 5/ Vroegmoderne tijd (3,3%)

VK:

- 1/ Moderne + hedendaagse tijd (54,8%)
- 2/ Klassieke oudheid (28,8%)
- 3/ Middeleeuwen (6,8%)
- 4/ Vroegmoderne periode (6,8%)
- 5/ Prehistorie + Oude Nabije Oosten (2,7%)

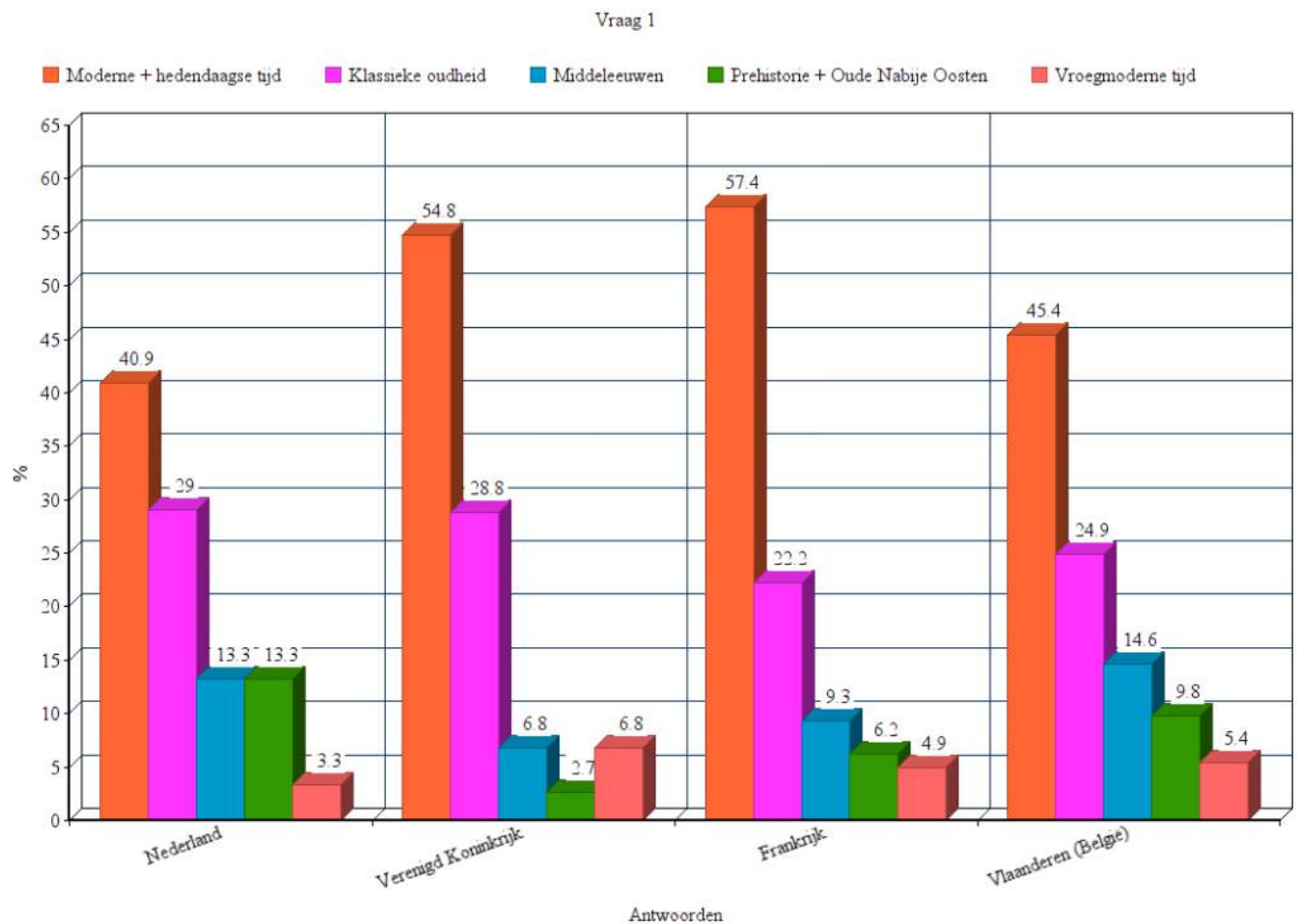
Frankrijk:

- 1/ Moderne + hedendaagse tijd (57,4%)
- 2/ Oudste periode (22,2%)
- 3/ Middeleeuwen (9,3%)
- 4/ Prehistorie + Oude Nabije Oosten (6,2%)
- 5/ Vroegmoderne periode (4,9%)

Vlaanderen (België):

- 1/ Moderne + hedendaagse tijd (45,4%)
- 2/ Klassieke oudheid (24,9%)
- 3/ Middeleeuwen (14,6%)
- 4/ Prehistorie + Oude Nabije Oosten (9,8%)
- 5/ Vroegmoderne tijd (5,4%)

Grafische voorstelling van de resultaten:

Wat onmiddellijk opvalt is dat alle jongeren in grote lijnen dezelfde antwoorden geven op vlak van meest populaire historische periodes. Zo verkiezen alle jongeren uit de vier onderzochte landen, de moderne en de hedendaagse tijd als meest populaire periode uit hun cursus geschiedenis. Ook de klassieke oudheid is bij alle jongeren zeer populair. De middeleeuwen deelt bij alle jongeren de derde plaats, alhoewel ze bij de Nederlandse jongeren deze derde plaats wel moet delen met de tijdspannes prehistorie en het Oude Nabije Oosten. Bij ons scoort de middeleeuwen overigens het hoogst op de derde plaats. De prehistorie en het Oude Nabije Oosten, delen bij alle jongeren de vierde plaats, met uitzondering van de Britse jongeren, waarbij deze periode echter als de minst populaire periode wordt aanschouwd. Ten slotte plaatsen alle jongeren de vroegmoderne tijd op de laatste plaats, met uitzondering van dus de Britse jongeren.

Vraag 2 (De populairste historische gebeurtenissen)

Aan de leerkrachten werd gevraagd welke historische gebeurtenis de jongeren procentueel op de eerste plaats zouden verkiezen. De volgende historische gebeurtenissen werden opgegeven waaruit zowel de leerkrachten en de leerlingen konden kiezen: De Tweede Wereldoorlog en de Holocaust, de Eerste Wereldoorlog, aanslag 9/11, de Franse Revolutie, de ontdekkingsreizen, de geschiedenis van de slavernij, de huidige oorlog in Oekraïne, de kruistochten en ten slotte de Vietnamoorlog. De leerkrachten plaatsten de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust met 57,1% overduidelijk op de eerste plaats. Vervolgens verkozen ze de huidige oorlog in Oekraïne met 21,4%, gevolgd door de ontdekkingsreizen met 14,3% en finaal de Eerste Wereldoorlog met 7,1%. De overige historische gebeurtenissen werden door de leerkrachten niet aangeduid. De leerlingen zelf verkozen, zoals de

leerkrachten correct hadden voorspeld, de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust als dé meest fascinerende historische gebeurtenis. Maar liefst 40% van de ondervraagde leerlingen plaatsten deze gebeurtenis procentueel op de eerste plaats! Vervolgens zien we dat ook de Eerste Wereldoorlog bij onze Vlaamse jongeren goed scoort, met 13%. Ondanks de Eerste Wereldoorlog op de tweede plaats komt, is ze onmiskenbaar wel een serieus stuk minder populair ten aanzien van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust. Op een gedeelde derde plaats, met 9,2%, vinden we de terroristische aanslag op 9/11 terug, samen met de toch wel zeer verrassende Franse Revolutie. Niettegenstaande uiteraard de Franse Revolutie voor een ware copernicaanse omwenteling zorgde in onze westerse samenleving, vind ik het toch wel op zijn minst opmerkelijk om te zien dat deze historische gebeurtenis even hoog scoort als de aanslag op 9/11. Een ander opmerkelijk resultaat is de populariteit van de ontdekkingsreizen met 8,6%. Desondanks ikzelf deze historische gebeurtenis niet in de middenmoot had verwacht, hadden echter de ondervraagde leerkrachten hier wel oog voor en voorspelden ze dus correct dat deze ontdekkingsreizen goed zouden scoren bij onze jongeren. De geschiedenis van de slavernij scoorde met 7% ook behoorlijk goed, maar misschien wel het meest verrassende resultaat, is toch wel de zéér lage score (5,9%) voor de huidige oorlog in Oekraïne. Veel leerkrachten plaatsten deze historische gebeurtenis op de tweede plaats, alsook schatte ikzelf deze gebeurtenis veel hoger in. Tijdens mijn stagelessen had ik meermaals op het einde van mijn lessen de huidige oorlog in Oekraïne besproken en hierbij kon ik eigenlijk enkel maar afleiden dat alle jongeren hier zeer geïnteresseerd in waren en oprecht begaan waren met het lot van de Oekraïense burgers en zijn soldaten. Misschien concluderen zowel de leerkrachten als ikzelf foutief dat gezien deze gebeurtenis zich momenteel in de leefwereld van onze jongeren zich afspeelt, ze daarom ook zeer hoog bij hen zou scoren. Overigens vinden ze misschien dat louter op vlak van de meest fascinerende historische gebeurtenissen, de huidige oorlog in Oekraïne meer onder dezelfde noemer valt zoals bijvoorbeeld de Vietnamoorlog of de Afghaanse Oorlog (1979-1989)? Overigens had ik ook de kruistochten wat populairder verwacht. Deze historische gebeurtenis vinden we terug op de voorlaatste plaats met 4,9%. Vooral het feit dat de middeleeuwen goed scoorde op vlak van populairste historische periodes, had ik de kruistochten hoger ingeschat. De minst fascinerende historische gebeurtenis vinden onze jongeren de Vietnamoorlog. Op zich viel dit wel te verwachten gezien deze oorlog zowel qua tijdsperiode alsook geografisch gezien behoorlijk ver van de jongeren hun bed verwijderd is. Het gegeven dat toch 2,2% van de ondervraagde jongeren deze oorlog als meest fascinerende historische gebeurtenis hebben aangegeven, kan zeker te maken hebben met de (toch nog steeds) populaire films aangaande de fictieve Amerikaanse oorlogsveteraan John Rambo, gespeeld door Sylvester Stallone.

Om de resultaten van mijn onderzoek te gaan vergelijken met de resultaten van het onderzoek uit Nederland, wens ik vooreerst te bemerken dat de vraag die werd gesteld aan de jongeren uit Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk niet volledig overeenstemt met de vraag uit mijn enquête. Zo was de vraag uit het Nederlandse onderzoek: *“Kun je een historische gebeurtenis, onderwerp of ontwikkeling noemen die invloed heeft gehad op je leven?”* Deze vraag is uiteraard al in se anders dan de vraag uit mijn enquête, maar zelf vond ik het interessanter om bij onze jongeren na te gaan welke historische gebeurtenis hen het meest fascineerde. Overigens werden er ook een aantal andere thema’s gekozen in het onderzoek uit Nederland. Zo werden naast de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust, de aanslag 9/11 en slavernij, ook nog de moord op Fortuyn en Van Gogh opgegeven, de aanslag in Londen, de Algerijnse oorlog, de Oorlog in Irak, migratie, moderne media en vrouwenrechten. Gezien ik meerdere thema’s niet zo relevant vond met de opzet van mijn eindwerk, heb ik er doelbewust voor gekozen om deze vraag wat anders te formuleren, alsook er een aantal andere keuzemogelijkheden aan toe te voegen. Desalniettemin kunnen we uit het onderzoek uit Nederland toch bemerken dat op de vraag: *“Kun je een historische gebeurtenis, onderwerp of ontwikkeling noemen die invloed heeft gehad op je leven?”* de jongeren uit Nederland met 5,6%, de jongeren uit het Verenigd Koninkrijk met 6,9% en ten slotte de Franse jongeren met 9,9% de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust aangaven als een historische gebeurtenis die invloed heeft gehad op hun leven. Voorts scoorde eveneens de aanslag op 9/11 procentueel gezien hoog bij de ondervraagde jongeren. Zo gaven de Nederlandse jongeren 5,6%, de Britse jongeren 8,6% en de Franse jongeren

6,8% aan deze gebeurtenis. Hiermee zijn zowel de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust samen met de aanslag op 9/11 de twee meest significante historische gebeurtenissen die invloed hebben gehad op de ondervraagde jongeren hun leven. Slavernij scoorde ten slotte 2,5% in Nederland en 2,9% in het Verenigd Koninkrijk.

Finaal kunnen we dus afleiden dat de impact van de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust voor jongeren heden ten dage nog altijd groot is, alsook kunnen we bemerken dat de meeste Vlaamse jongeren deze historische gebeurtenis zonder enige twijfel de meest fascinerende vinden. Daarnaast kunnen we ook zien dat zowel in het onderzoek uit Nederland, alsook uit onze enquête, de aanslag op 9/11 een serieuze impact heeft gehad, en duidelijk ook nog steeds heeft, op onze jongeren.

Wat vooral belangrijk is voor ons, leerkrachten geschiedenis, is dat we kunnen afleiden dat wanneer we genealogie zouden aanwenden in ons onderwijs, we rekening moeten houden dat beide wereldoorlogen onze jongeren overduidelijk enorm fascineren. Zo kun je bijvoorbeeld als leerkracht jongeren opzoekingen laten verrichten naar hun eigen voorouders en/of bloedverwanten die hebben gediend tijdens deze wereldoorlogen en kunnen de jongeren vervolgens hier op basis van officiële gegevens en interviews met familieleden zeker een zeer interessante familiegeschiedenis over uitwerken. Ten slotte kan je als leerkracht ook gemakkelijk het onderdeel genealogie koppelen aan de leerlingen hun cursus geschiedenis, gezien beide wereldoorlogen, alsook de Holocaust, vanzelfsprekend in iedere cursus geschiedenis uitvoerig aan bod komt.

Vraag 3 (De belangrijkste “soort geschiedenis”)

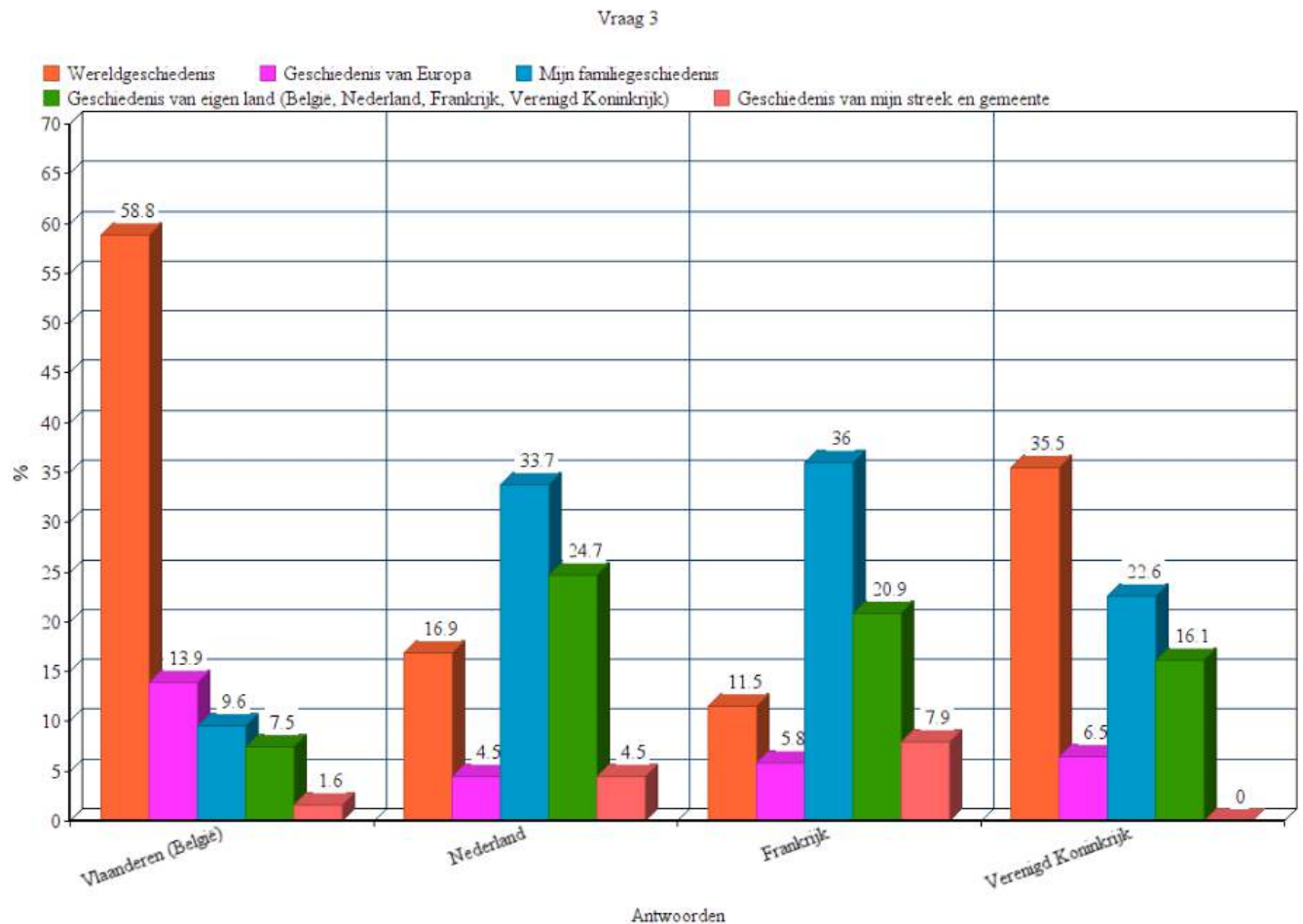
Volgens de enquête van de leerkrachten zouden de jongeren uit onze Vlaamse scholen voor de geschiedenis van mijn geboorteland kiezen als meest belangrijke “soort geschiedenis”. Maar liefst 33,3% van de ondervraagde leerkrachten kozen voor deze soort geschiedenis. Wat echter wel belangrijk is om op te merken, is dat meerdere van deze ondervraagde leerkrachten lesgeven in scholen uit de grootste steden van Vlaanderen, zoals onder meer: Genk, Brussel en Antwerpen. Dit zou dan ook kunnen verklaren waarom zoveel leerkrachten geschiedenis uit de derde graad voor deze soort geschiedenis hebben gekozen, gezien in deze middelbare scholen nu eenmaal zeer veel jongeren van allochtone afkomst daar schoollopen. Jammer genoeg hebben er maar 16 leerkrachten aan deze enquête deelgenomen en bij deze zijn de resultaten van de enquête voor de leerkrachten dan ook niet representatief om grote veralgemeningen te maken. Ondanks het voorgaande gegeven, kozen 26,7% van de ondervraagde leerkrachten voor het thema wereldgeschiedenis. Voorts koos 20% voor de geschiedenis van Europa, 6,7% voor mijn familiegeschiedenis, 6,7% voor geschiedenis van mijn streek en gemeente en ten slotte koos ook nog 6,7% voor de geschiedenis van België, als belangrijkste “soort geschiedenis”. De soort geschiedenis die onze Vlaamse jongeren vooral het belangrijkste vinden, is vooral de wereldgeschiedenis. Deze soort geschiedenis scoorde het hoogst met maar liefst 58,8%. Op de tweede plaats scoort de geschiedenis van Europa met 13,9%, hetgeen toch al een serieus stuk minder is ten aanzien van de wereldgeschiedenis. Op de derde plaats komt mijn familiegeschiedenis met 9,6%. Opmerkelijk is dat leerkrachten correct voorspeld hadden dat wereldgeschiedenis zeer goed zou scoren bij onze jongeren, alsook hadden ze verwacht dat de geschiedenis van Europa relatief goed zou scoren bij hun leerlingen, ondanks de verhouding tussen wereldgeschiedenis en geschiedenis van Europa wel veel groter is dan de leerkrachten hadden verwacht. Wat vooral opmerkelijk is, is dat de ondervraagde leerkrachten het belang van familiegeschiedenis bij hun leerlingen overduidelijk onderschatten. Zo plaatsten de ondervraagde leerkrachten met 6,7%, familiegeschiedenis op een gedeelde laatste plaats, samen met de geschiedenis van mijn streek en gemeente en de geschiedenis van België, hetgeen helemaal niet overeenstemt met de resultaten van de enquête van de leerlingen. Daaruit blijkt namelijk dat familiegeschiedenis, met 9,6%, wel mooi op de derde plaats komt, net achter de geschiedenis van Europa (13,9%), maar wel boven de geschiedenis van België, met 7,5%. Overigens scoort de geschiedenis van de wetenschappen ook behoorlijk goed bij onze jongeren, met 4,8%. Daaropvolgend komt de geschiedenis van de godsdiensten, met 2,7% en deze soort geschiedenis

scoort vooral goed bij de jongeren van allochtone afkomst, dit in groot contrast met onze autochtone jongeren waar deze soort geschiedenis zeer laag scoort. Op de voorlaatste plaats komt de geschiedenis van mijn streek en gemeente, met 1,6% en ironisch genoeg scoort de geschiedenis van mijn geboorteland het slechts, met amper 1,1%, ondanks de meeste ondervraagde leerkrachten dachten dat deze soort geschiedenis het meest populair zou zijn bij hun leerlingen. Nogmaals is het wel belangrijk om te bemerken dat de resultaten van de enquête van de leerkrachten niet representatief is om globale uitspraken te doen, gezien te weinig leerkrachten jammer genoeg de enquête hebben ingevuld.

Finaal kunnen we ook de resultaten van de enquête van onze leerlingen gaan vergelijken met de top vijf resultaten van de jongeren uit onze buurlanden. Gezien het gegeven er maar een tiental jongeren van allochtone afkomst de enquête voor de leerlingen heeft ingevuld, zullen we de resultaten van onze enquête vergelijken met de resultaten van de autochtone jongeren uit onze buurlanden. Zo zien we bij de autochtone Nederlandse jongeren dat ze mijn familiegeschiedenis met 33,7%, op de eerste positie plaatsen. Vervolgens komt op de tweede plaats de geschiedenis van Nederland met 24,7%, gevolgd door wereldgeschiedenis met 16,9%. Daarna komt met 4,5% zowel de geschiedenis van Europa, alsook subnationaal woonland. De autochtone jongeren uit het Verenigd Koninkrijk plaatsten met 35,5% wereldgeschiedenis op de eerste plaats, gevolgd door mijn familiegeschiedenis met 22,6%. Vervolgens plaatsen de Engelse jongeren op een gedeelte derde plaats, met 16,1%, geschiedenis woonland VK samen met geschiedenis woonland Engeland. Het is best opmerkelijk dat de Engelse jongeren (uit Londen) de geschiedenis van Engeland klaarblijkelijk niet belangrijker vinden t.a.v. de geschiedenis van het Verenigd Koninkrijk. Op de laatste plaats komt de geschiedenis van Europa met 6,5%. Besluitend plaatsen de autochtone Franse jongeren mijn familiegeschiedenis op de eerste plaats met 36%, de geschiedenis van Frankrijk volgt op de tweede plaats met 20,9%. Daarna volgt op de derde plaats wereldgeschiedenis met 11,5% met daaropvolgend geschiedenis subnationaal woonland met 7,9% en op de laatste plaats komt de geschiedenis van Europa met 5,8%.

Om echter een zo'n correct mogelijke vergelijking mogelijk te maken tussen de resultaten uit ons onderzoek met de resultaten uit de onderzoeken van onze buurlanden, worden de volgende "soorten geschiedenis" met elkaar vergeleken: wereldgeschiedenis, geschiedenis van Europa, mijn familiegeschiedenis, geschiedenis van eigen land (België, Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk) en geschiedenis van mijn streek en gemeente.

Grafische voorstelling van de resultaten:

Wat eerst en vooral opvalt is dat de jongeren uit de verschillende landen niet hetzelfde antwoord geven op vraag drie, in tegenstelling tot de daarnet besproken vraag één. Voorts scoren onze Vlaamse jongeren op vlak van wereldgeschiedenis overduidelijk het hoogst met maar liefst 58,8%. Ook de jongeren uit het Verenigd Koninkrijk plaatsten wereldgeschiedenis op de eerste plaats, met 35,5%. In Nederland komt wereldgeschiedenis pas op de derde plaats met 16,9%, alsook komt wereldgeschiedenis bij de Fransen pas op de derde plaats, met slechts 11,5%. Een ander zeer opmerkelijk gegeven is dat “mijn familiegeschiedenis” bij zowel de Franse als de Nederlandse jongeren op de eerste plaats komt. De Franse jongeren scoorden hierop 36%, de Nederlandse jongeren 33,7%. De Britse jongeren plaatsten familiegeschiedenis op de tweede plaats met 22,6%. Onze Vlaamse jongeren plaatsten familiegeschiedenis op de derde plaats, maar in vergelijking met de jongeren uit onze buurlanden, scoren ze met “slechts” 9,6% behoorlijk laag, ondanks deze soort geschiedenis wel op onze derde plaats komt en eigenlijk niet zoveel verschilt met de geschiedenis van Europa, dat bij ons op de tweede plaats komt met 13,9%. Bij deze komen we dan ook aan bij het volgende zeer opmerkelijke gegeven, met name dat de geschiedenis van Europa bij onze jongeren op de tweede plaats komt met 13,9%, terwijl dit bij alle andere buurlanden op de laatste plaats komt, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk, waar de geschiedenis van mijn streek en gemeente op de laatste plaats komt. Overigens scoort de geschiedenis van ons eigen land, met slechts 7,5% zeer laag, zeker in vergelijking met de 24,7% van de Nederlandse jongeren, de 20,9% van de Franse jongeren en de 16,1% van de Britse jongeren. Finaal scoort de geschiedenis van mijn streek en gemeente bij ons het slechts, met amper 1,6%. Ook bij de Britse jongeren scoorde dit item bijzonder slecht, met zelfs 0%! Wat vooral opvalt, is dat bij de Nederlandse jongeren, de geschiedenis van mijn streek en

gemeente, met 4,5%, even hoog scoort als de geschiedenis van Europa en dat de Franse jongeren zelfs de geschiedenis van mijn streek en gemeente, met 7,9%, boven de geschiedenis van Europa plaatsten (5,8%)!

7.3. Bespreking van de gevalsstudie.

Met onze survey, i.c. de enquêtes voor de leerkrachten en de leerlingen, hebben we de focus gelegd op het uitvoeren van een kwantitatief onderzoek. Voor het vak reflecteren, onderdeel van het opleidingsonderdeel 'Ingroeien in het lerarenberoep', werd gevraagd om een kernreflectie uit te werken omtrent je eigen handelingen en ervaringen tijdens je afgelopen stageperiode. Gezien het gegeven ik de kans had gekregen om van mijn stagementor voor geschiedenis, drie lessen uit te werken in kader van "Erfgoeddag maakt school", waarvan twee lessen over stambomen en familiegeschiedenis, had ik besloten om voor de opdracht 'kernreflectie' mijn handelingen en ervaringen uit te werken louter omtrent mijn persoonlijke ervaring met het in de praktijk aanwenden van genealogie in het onderwijs. De doelgroep was hierbij de derdejaars van het Sint-Martinusinstituut te Koekelare. Deze leerlingengroep bestond uit leerlingen uit het algemeen secundair onderwijs. Gezien deze reflectie een gedetailleerde weergave geeft over deze praktijkervaring, valt dit schrijven dan ook onder de noemer van een kwalitatief onderzoek, in bijzonder, een gevalsstudie. In de bijlage kunt u de uitgewerkte versie van deze kernreflectie terugvinden.

8. Besluit.

Wanneer we terugblikken naar onze initiële onderzoeksvraag, met name: ***"Kunnen we genealogie in het onderwijs aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten?"***, had ik medegedeeld dat het zinvol zou zijn om deze behoorlijk algemene onderzoeksvraag op te splitsen in meerdere deelonderzoeksvragen. Op basis van alle resultaten zullen we nu pogen om onze deelonderzoeksvragen zo duidelijk mogelijk te beantwoorden. Een eerste deelonderzoeksvraag luidde: *"Is er ruimte om genealogie aan te wenden voor het vak geschiedenis in ons middelbaar onderwijs?"* Op basis van het literatuuronderzoek, in bijzonder het project: "De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis", van de praktijklectoren SLO Geschiedenis van de K.U. Leuven, i.c. Guy Putseys en Karel Van Nieuwenhuysse, omschreven ze hun standpunt omtrent de mogelijkheden om genealogie in ons onderwijs toe te passen als volgt: *"In het traditionele curriculum van het Vlaamse geschiedenisonderwijs zoals dat uit de handboeken geschiedenis naar voren komt, wordt voor familiegeschiedenis echter nauwelijks tot geen plaats ingeruimd. Nochtans laten de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten hier zeker de ruimte voor. Het ware dan ook jammer – vanuit de wetenschap dat dergelijke geschiedenis onze leerlingen waarschijnlijk erg interesseert – mocht deze familiegeschiedenis onbesproken blijven. Hier ligt namelijk een kans om jongeren nog meer voor het geschiedenisonderwijs te winnen, hen nog meer te motiveren."* Op onze tweede deelonderzoeksvraag, met name: *"Staan leerkrachten geschiedenis hiervoor open?"*, kunnen we uit de survey, i.c. de enquête voor de leerkrachten, afleiden dat geen enkele van de ondervraagde leerkrachten van mening is dat het geen goed idee zou zijn om gebruik te maken van stambomen en familiegeschiedenis in het onderwijs. Van de ondervraagde leerkrachten vond 53,3% het een goed idee en 46,7% antwoordde op deze vraag 'misschien'. Ook belangrijk is dat maar liefst 66,7% van de leerkrachten vonden dat hun leerlingen enthousiaster lessen geschiedenis zouden volgen, als ze kennis zouden hebben van hoe hun voorouders het verleden hebben ervaren en er eventueel ook een bepaalde rol in hebben gespeeld. Overigens antwoordde 33,3% met misschien en ook geen enkele leerkracht antwoordde negatief op deze vraag. De belangrijkste vraag uit mijn enquête om deze specifieke deelonderzoeksvraag te beantwoorden luidde als volgt: *"Indien er een duidelijk en gebruiksvriendelijk project/ taak in het onderwijs beschikbaar zou zijn, zou u het dan overwegen om uw leerlingen zoiets te laten uitvoeren?"* Op deze vraag antwoordde 66,6% met misschien en 33,3% met 'ja'. Geen enkele leerkracht antwoordde negatief op deze vraag. Met andere woorden kan hieruit

worden afgeleid dat leerkrachten zeker niet negatief staan omtrent het gebruiken van genealogie in ons onderwijs en dat het vooral een kwestie zal zijn om een zo'n duidelijk mogelijk praktijkvoorbeeld uit te werken om de leerkrachten geschiedenis te kunnen overtuigen. Op onze derde deelonderzoeksvraag, i.c. *"Zijn leerlingen geïnteresseerd om rond dit thema op school te werken?"*, kunnen we hiervoor terugblikken naar onze survey, met name, de enquête voor de leerlingen. Wat vooreerst opviel in de antwoorden van de leerlingen, is dat maar liefst 62,6% meedeelde al zelf een stamboom van hun eigen familie te hebben opgemaakt! Voorts antwoordde amper 9,7% negatief op de vraag of ze het ooit zouden overwegen om een stamboom van hun eigen familie op te maken en hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken. Van de 187 ondervraagde jongeren verklaarde 53,8% met ja en 36,6% met misschien. Wat eveneens interessant is om te zien, is dat maar liefst 40% van de ondervraagde jongeren de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust als de meest fascinerende historische gebeurtenis aanschouwen en ze op de tweede plaats de Eerst Wereldoorlog plaatsen met 13%. Wat hierbij belangrijk is, is dat je over deze twee historische gebeurtenissen ook zeer veel informatie in archieven kunt terugvinden, alsook dat deze twee wereldoorlogen uitgebreid aan bod komen in onze cursussen geschiedenis voor leerlingen in de derde graad. Onze allerbelangrijkste vraag die werd gesteld aan de leerlingen in onze enquête, die een concreet antwoord kan geven op deze specifieke deelonderzoeksvraag, luidde: *"Zou je het interessant vinden om voor het vak geschiedenis je eigen stamboom op te maken, op zoek te gaan naar je afkomst en je eigen familiegeschiedenis te ontdekken?"* Hier antwoordde 57,8% van de leerlingen, *"Ja, dit lijkt mij wel de moeite waard!"*, 30,5% antwoordde met *"Misschien"* en amper 11,8% antwoordde *"Nee, dit interesseert mij totaal niet!"*. Hierbij moet zeker worden opgemerkt dat vooral de leerlingen uit het TSO en BSO negatief op deze vraag antwoordde. Op onze voorlaatste deelonderzoeksvraag: *"Hoe kunnen we genealogie in de praktijk aanwenden op school?"* wens ik te verwijzen naar mijn praktijkvoorbeeld omtrent het gebruiken van genealogie in het onderwijs. Tijdens twee stagelessen ben ik erin geslaagd om derdejaars (ASO) hun eigen kwartierstaat en stamboom op te laten maken, alsook om hun eigen familiegeschiedenis uit te werken rond één van hun grootouders. Tevens konden alle leerlingen een stamboom opmaken die vijf generaties in kaart bracht, m.a.w. tot en met hun betovergrootouders. Vervolgens konden de leerlingen ook belangrijke historische gebeurtenissen die plaatsvonden vanaf hun betovergrootouders tot aan henzelf linken met hun eigen voorouders en inwerken in het uitschrijven van hun eigen familiegeschiedenis. Daarbovenop heb ik ook een jaartaak voor leerkrachten geschiedenis uitgewerkt, waarbij leerlingen hierbij uitgebreider te werk kunnen gaan omtrent het voeren van hun eigen stamboomonderzoek. Finaal heb ik ook nog een algemene handleiding ontworpen voor leerkrachten geschiedenis, met een brede weergave van alle mogelijke facetten die kunnen aangewend worden om genealogie te gebruiken in ons onderwijs. Op onze laatste deelonderzoeksvraag: *"Hoe koppel je genealogie met de leerlingen hun cursus geschiedenis?"*, wens ik opnieuw te verwijzen naar zowel de twee voorbeeldlessen, de jaartaak alsook de algemene handleiding voor de leerkrachten. In alle drie wordt er gebruik gemaakt van een oefening waarbij jongeren belangrijke historische gebeurtenissen moeten koppelen aan hun voorouders. Gemakshalve, wordt de periode afgebakend vanaf leerlingen hun betovergrootouders tot aan hun huidige leefwereld. Hierbij hebben meestal hun overgrootvaders alsook hun betovergrootvaders mogelijk gediend tijdens de Tweede Wereldoorlog, een historische gebeurtenis die de meeste jongeren overduidelijk verkozen tot de meest fascinerende historische gebeurtenis. Besluitend kunnen we dus positief antwoorden op onze algemene onderzoeksvraag, met name of we genealogie in het onderwijs kunnen aanwenden, met als doel leerlingen hun interesse voor het vak geschiedenis te vergroten, gezien we alle voorgaande deelonderzoeksvragen hebben kunnen voorzien van een degelijk, positief antwoord.

Aangaande de uitgevoerde onderzoeken, werd eerst en vooral een survey ontworpen. Hierin werd zowel een enquête met gesloten vragen voor leerkrachten geschiedenis in de derde graad uitgewerkt, alsook een enquête met gesloten vragen voor leerlingen die momenteel in het vierde-, vijfde- of zesdejaar zitten. In de enquêtes werden ook drie vragen toegevoegd, die het mogelijk zouden maken om de resultaten van onze Vlaamse jongeren te gaan vergelijken met de resultaten van jongeren uit

Nederland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Naast deze kwantitatieve onderzoeken werd er ook nog een kwalitatief onderzoek uitgewerkt, met name een gevalstudie. Deze gevalstudie geeft een reflectie van het in de praktijk uitvoeren van drie lessen omtrent het gebruik van genealogie in ons onderwijs. Deze lessen werden gegeven aan derdejaars (ASO) in het kader van "Erfgoeddag maakt school". Naast het literatuuronderzoek, de survey en de gevalstudie, hetgeen onder de noemer van een actieonderzoek vallen, werd er ook nog een ontwerponderzoek uitgevoerd, waarbij er zowel een algemene handleiding voor het gebruik van genealogie in het onderwijs voor leerkrachten geschiedenis werd uitgewerkt, twee lessen waarin genealogie in de praktijk aan bod komt en finaal ook nog een jaartaak waar leerkrachten geschiedenis gebruik van kunnen maken of toch op zijn minst kunnen aanwenden als inspiratiebron.

De belangrijkste resultaten uit onze enquête voor de leerkrachten, is dat 53,3% van de leerkrachten het een goed idee zou vinden om genealogie in het onderwijs te gebruiken, 46,7% denkt misschien en geen enkele leerkracht vindt zoiets een slecht idee. Daarbovenop stelde maar liefst 66,7% van de ondervraagde leerkrachten dat volgens hen leerlingen enthousiaster lessen geschiedenis zouden volgen, als ze kennis zouden hebben van hoe hun voorouders het verleden hebben ervaren en er eventueel ook een bepaalde rol in hebben gespeeld. Geen enkele leerkracht gaf voor deze vraag een negatief antwoord. Op de vraag of ze kennis hebben over projecten of taken in het onderwijs, om leerlingen hun eigen stamboom op te laten maken en hun familiegeschiedenis te ontdekken, antwoordde 66,7% nee. Daarnaast antwoordde 66,7% dat indien er een gebruiksvriendelijk project zou bestaan, ze het misschien zouden overwegen om genealogie op school aan te wenden. Overigens antwoordde 33,3% met ja op deze vraag en ook geen enkele leerkracht gaf op deze vraag een negatief antwoord. Uit de enquête voor de leerlingen, waar maar liefst 187 leerlingen aan hebben deelgenomen, blijkt dat maar liefst 62,6% van onze Vlaamse jongeren al zelf een stamboom van hun eigen familie hebben opgemaakt! Overigens stelt 53,8% dat ze het ooit zouden overwegen om hun eigen stamboom op te maken en hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken en 36,8% antwoordde op deze vraag met misschien en amper 9,7% van de ondervraagde jongeren gaf hier een negatief antwoord op. Het merendeel van de jongeren die hierop een negatief antwoord gaven, kwamen vooral uit de studierichtingen TSO en BSO. Verder stelt 53,8% van de jongeren dat ze kennis hebben over het feit dat hun voorouders tijdens de Eerste en/of de Tweede Wereldoorlog hebben gevochten. Daarnaast stelt 38,7% dat ze hierover geen kennis hebben en amper 7,5% deelde mee dat geen enkele voorouder van hen heeft gediend tijdens de wereldoorlogen. Voorts denkt maar liefst 38,2% dat ze maar tot ongeveer in de jaren 1800 informatie over hun voorouders zouden kunnen terugvinden, alsook denkt zelfs 31,7% dat ze maar tot aan de jaren 1900 informatie over hun voorouders zouden kunnen terugvinden. Amper 7% had het correcte antwoord aangevinkt, met name dat je normaal gezien tot ongeveer in de jaren 1600 informatie over je voorouders kan terugvinden. Besluitend antwoordde 57,8% dat ze het zeker de moeite waard zouden vinden om voor het vak geschiedenis hun eigen stamboom op te maken, op zoek te gaan naar hun afkomst alsook hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken. Daarnaast stelde 30,5% dat ze hier misschien wel interesse in zouden hebben en amper 11,8% antwoordde dat dit hen totaal niet interesseert. Opnieuw kwamen de meeste leerlingen die hier negatief op antwoordden uit de studierichtingen TSO en BSO. Uit de resultaten van ons vergelijkend onderzoek, dit waren drie vragen die in de enquête voor de leerlingen was ingewerkt, namen dus voor ons land (Vlaanderen), 187 leerlingen aan deel. In Nederland (leerlingen uit Rotterdam) namen 305 leerlingen deel, uit Frankrijk (regio Lille), namen 199 leerlingen deel en ten slotte namen er uit het Verenigd Koninkrijk (Londen) 174 leerlingen deel aan het onderzoek. Wel belangrijk is dat van onze 187 leerlingen jammer genoeg maar een tiental allochtone jongeren hebben deelgenomen, dus bij deze ben ik dan ook genoodzaakt om bij de vergelijking van de resultaten, de resultaten van onze autochtone leerlingen te gaan vergelijken met de resultaten van de autochtone jongeren uit onze drie buurlanden. Op onze eerste vraag, met name, welke historische periode jongeren het meest interessant vinden, zien we dat alle jongeren uit alle vier de landen, dus ons land inclusief, behoorlijk gelijklopende antwoorden geven. Zo vinden alle jongeren de moderne en de hedendaagse periode het meest interessant. Ook komen bij alle jongeren de klassieke oudheid op de tweede plaats, gevolgd

door de middeleeuwen. Daarna komen bij alle jongeren prehistorie en het Oude Nabije Oosten op de vierde plaats, behalve bij jongeren uit het Verenigd Koninkrijk, deze plaatsen deze historische periode op de laatste plaats en finaal vinden alle leerlingen, opnieuw met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk, de vroegmoderne tijd de minst interessante historische periode. Op onze tweede vraag in verband met ons vergelijkend onderzoek, vond maar liefst 40% van onze ondervraagde jongeren de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust de meest fascinerende historische gebeurtenis. Vervolgens kwam de Eerste Wereldoorlog met 13% en de terroristische aanslag op 9/11 sloot samen met de Franse Revolutie (9,2%) de top drie af aangaande de meest fascinerende historische gebeurtenissen uit onze geschiedenis. Wat vooral opmerkelijk is uit de resultaten van onze leerlingen, is dat de Franse Revolutie beter scoort in vergelijking met onder andere, de ontdekkingsreizen, de geschiedenis van de slavernij, de huidige oorlog in Oekraïne, de kruistochten en de Vietnamoorlog. Vooral het gegeven dat de oorlog in Oekraïne, met amper 5,9%, toch behoorlijk slecht scoort is op zijn minst opzienbarend. Het gegeven dat de Franse Revolutie, de ontdekkingsreizen en de geschiedenis van de slavernij hoger scoren bij de jongeren t.a.v. de oorlog in Oekraïne is markant. Desondanks deze resultaten wens ik toch te bemerken dat tijdens mijn afgelopen stageperiode praktisch alle leerlingen zeer geïnteresseerd waren in deze huidige oorlog, alsook waren veel leerlingen oprecht begaan met het lot van het Oekraïense volk en zijn soldaten. Wat finaal ook behoorlijk verrassend was, was dat de kruistochten, met amper 4,9%, eigenlijk ook niet zo goed scoorde bij onze Vlaamse jongeren, ondanks de middeleeuwen in se wel een behoorlijk populaire periode is. Uit de resultaten van onze buurlanden blijkt dat ook bij deze jongeren de Tweede Wereldoorlog nog een grote impact op middelbare scholieren heeft alsook oefent bij hen de aanslag op 9/11 nog een grote invloed uit. Ten slotte is het ook zeer interessant om te zien hoe onze Vlaamse jongeren scoorden op vlak van welke “soorten geschiedenis” ze het meest interessant vinden in vergelijking met de jongeren uit onze buurlanden. Wat onmiddellijk opvalt is dat de resultaten van alle jongeren uit de vier verschillende landen niet met elkaar gelijklopen. Vooral het gegeven dat onze Vlaamse jongeren wereldgeschiedenis procentueel gezien op de eerste plaats verkiezen met maar liefst 58,8% is opmerkelijk, vooral in vergelijking met de jongeren uit Nederland, 16,9%, Frankrijk, 11,5% en het Verenigd Koninkrijk met 35,5%. Klaarblijkelijk vinden onze jongeren, net als de jongeren uit het Verenigd Koninkrijk wereldgeschiedenis het allerbelangrijkst. Verder zien we dat bij ons de geschiedenis van Europa op de tweede plaats komt met 13,9%, maar wat vooral opmerkelijk is, is dat de geschiedenis van Europa zeer slecht scoort bij zowel de Nederlandse jongeren (4,5%), de Franse jongeren (5,8%) alsook bij de Britse jongeren (6,5%). Een ander zeer opmerkelijk gegeven, is dat desondanks familiegeschiedenis bij ons op een mooie derde plaats komt met 9,6%, dit resultaat toch in schril contrast staat in vergelijking met onze buurlanden, waarbij maar liefst 33,7% van de Nederlandse jongeren deze soort geschiedenis het belangrijkste vindt. Ook vinden de Franse jongeren met 36% deze soort geschiedenis het allerbelangrijkst en ten slotte vinden 22,6% van de Britse jongeren deze soort geschiedenis, na de wereldgeschiedenis, de belangrijkste soort geschiedenis. Nog een ander interessant gegeven, is het feit dat bij de Vlaamse jongeren, de geschiedenis van hun eigen land slechts op de vierde plaats komt met 7,5%. Vooral in vergelijking met de jongeren uit onze buurlanden scoren onze Vlaamse jongeren hier zeer laag. Zo vinden de Nederlandse jongeren de geschiedenis van hun land, met 24,7%, de op één na belangrijkste soort geschiedenis en ook bij de Franse jongeren komt de geschiedenis van hun eigen land op de tweede plaats, met 20,9%. Overigens plaatsen de Britse jongeren de geschiedenis van hun eigen land op de derde plaats met 16,1%. Finaal scoort bij ons ook de geschiedenis van mijn streek en gemeente, met amper 1,6%, zeer laag, terwijl dit bij de Nederlandse jongeren met 4,5% zelfs even hoog scoort als hun interesse in de geschiedenis van Europa. Verder scoort de geschiedenis van mijn streek en gemeente het best bij de Franse jongeren met 7,9% en vinden dus de Franse jongeren deze soort geschiedenis belangrijker dan de geschiedenis van Europa (5,8%)! Finaal gaven de Britse jongeren een opmerkelijke 0% aan de geschiedenis van mijn streek en gemeente. Besluitend scoren onze jongeren eigenlijk het meest synchroon met de Britse jongeren, behalve op vlak van hun interesse in de geschiedenis van Europa, maar vooral scoren onze jongeren i.t.t. de jongeren van onze buurlanden helemaal anders op vlak van hun interesse in hun eigen land en hun eigen streek. Ook onze leerlingen hun interesse in hun eigen familiegeschiedenis is louter in vergelijking met hun andere

antwoorden, niet zo slecht, maar in tegenstelling tot de jongeren uit onze buurlanden scoren ze hierop toch wel behoorlijk laag. In feite zouden we kunnen zeggen dat onze jongeren zich misschien vooral als een soort van “wereldburger” voelen, of misschien zijn onze Vlaamse jongeren niet zo nationalistisch (chauvinistisch) ingesteld ten aanzien van de jongeren uit onze buurlanden.

Finaal wens ik te besluiten dat uit het literatuuronderzoek, de survey, het vergelijkend onderzoek en de gevalsstudie, het absoluut aan te raden valt om genealogie in ons onderwijs aan te wenden alsook kunnen leerkrachten geschiedenis die lesgeven in de derde graad, gebruikmaken van de algemene handleiding, de twee voorbeeldlessen en de jaartaak die ik speciaal hiervoor heb ontworpen om jongeren zo de kans te geven hun eigen voorouders te leren kennen, hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken en daarbovenop hun eigen cursus geschiedenis te bestuderen vanuit een heel andere invalshoek dan ze op heden gewoon zijn.

9. Reflectie.

Aangaande het uitvoeren van mijn verschillende onderzoeken ben ik globaal gezien zeer tevreden, ondanks ik het wel jammer vind dat er niet meer leraren geschiedenis mijn enquête voor de leerkrachten hebben ingevuld. Gezien er maar 16 leerkrachten deze enquête hebben ingevuld is het bij deze dan ook niet mogelijk om grote veralgemenende uitspraken te doen. Anderzijds, ben ik wel zeer opgetogen over het feit er maar liefst 187 leerlingen mijn enquête hebben ingevuld! Strikt theoretisch hebben er 188 leerlingen mijn enquête ingevuld, maar ik had voor mezelf de deadline gelegd op maandag 30 mei 2022, om alle gegevens statistisch te verwerken en jammer genoeg was er nog één studente die net één dag te laat mijn enquête had ingevuld. Desalniettemin het grote succes van mijn enquête voor de leerlingen, was ik initieel wel zeer zwaar teleurgesteld dat amper 7 leerlingen mijn enquête hadden ingevuld louter op basis van alle scholen dat ik in Vlaanderen had gecontacteerd. Vooral mijn voormalige leerkracht geschiedenis, dhr. H. Himpe van het Sint-Andreasinstituut uit Oostende had mijn enquête nog midden in de maand mei naar alle vierde-, vijfde- en zesdejaars uit het Sint-Andreasinstituut te Oostende doorgestuurd en deze jongeren hebben hierop massaal gereageerd. Ook heeft mijn zus alle leerlingen uit de derde graad van het Zeelyceum in De Haan, de enquête voor de leerlingen laten invullen. Enkel het gegeven er relatief weinig jongeren van allochtone afkomst mijn enquête hebben ingevuld, zorgt er wel voor dat de resultaten vooral geïnterpreteerd moeten worden als een afspiegeling van het standpunt van onze autochtone leerlingen. Wat wel opvalt en enigszins ook wel te verwachten was, is dat de tiental leerlingen van allochtone afkomst, de enige leerlingen waren die de geschiedenis van godsdiensten de belangrijkste soort geschiedenis vonden, alsook ze de geschiedenis van hun geboorteland belangrijk vonden. Deze bevindingen vond men ook terug in de resultaten van de allochtone jongeren in onze buurlanden. Verder ben ik uiteraard ook zeer tevreden dat ik tijdens mijn laatste stage de kans heb gekregen om bij de derdejaars ook eens genealogie in praktijk toe te passen. Vooral ben ik blij om te zien dat de derdejaars hier zeer positief op reageerden en dat het voor mij zelfs haalbaar was om in amper twee lessen tijd hen een mooie introductie te kunnen geven aangaande het opmaken van hun eigen stamboom en het uitschrijven van hun eigen familiegeschiedenis. Waar ik ook zeer trots op ben, is dat ik een algemene handleiding voor leerkrachten geschiedenis heb kunnen uitwerken samen met de twee voorbeeldlessen en een jaartaak. Bij deze heb ik dan ook het gevoel dat ik zowel op theoretisch vlak als naar de praktijk toe een zeer allesomvattende bachelorproef heb uitgewerkt. Met betrekking tot mijn werkmethode en de uitvoering van mijn onderzoeksplan verliep alles behoorlijk naar wens, behalve er natuurlijk zéér veel tijd en energie in dit eindwerk werd gestopt. Uiteraard had ik wel verwacht dat dit enorm veel kracht en energie zou vragen, vandaar dat ik tijdens de vorige zomervakantie al begonnen was met het uitwerken van mijn eindwerk. Besluitend ben ik vooral tevreden dat ik één van mijn grootste passies, met name genealogie, heb kunnen aanwenden als thema voor mijn bachelorproef, alsook dat dit mijns inziens wel degelijk een zeer belangrijke rol zou kunnen spelen in de toekomst van ons geschiedenisonderwijs.

10. Literatuurlijst.

Boeken:

1/ Béthune de Villers, Charles François, J.B. & Gailliard, C. (1897). *Épitaphes et monuments des églises de la Flandre au XVIme siècle*. Bruges: De Plancke.

2/ Debrabandere, F. & de Baets, P. (2003). *Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk*. Grondig herziene en vermeerderde uitgave Amsterdam: Veen.

3/ Gilissen, J., Gorlé, F. & Magits, M. (1989) *Historische inleiding tot het recht*. Kluwer.

4/ Grever, M. & Ribbens, K. (2007). *Nationale identiteit en meervoudig verleden*. Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). Amsterdam: Amsterdam University Press.

5/ Gysel, A., Schotte B. & Vandewalle C. (2012). *Trein van de hoop: Een verzetsdaad van het volk 4 september 1944*. Leuven: Davidsfonds.

6/ Horatius, *Oden*, III, 30, 6

7/ Reusens, E. H. J., Wils, J. & Schillings, A. (1903). *Matricule de l'Université de Louvain*. Bruxelles: Palais des Académies.

8/ Roegiers, J. & Lamberts, E. (1990). *Leuven University: "The Old University 1425-1797"*. Leuven: Leuven University Press.

9/ Schulenburg, F. (2004). *A Little History of the Schulenburg Family*. Göttingen: Cuvillier Verlag.

10/ Stellamans, A. (1948). *De zeven gijzelaars*. Le Moniteur des otages.

11/ Van Loo, B. (2019). *De Bourgondiërs. Aartsvaders van de Lage Landen*. Amsterdam: De bezige bij Amsterdam.

12/ Vroonen, E. (1957). *Les noms de famille de Belgique: essai d'anthroponyme belge*. Bruxelles: Dessart.

Artikels:

1/ De Craene, K., Pacco, C. & Vande Ginste, S. (2020) *Mijn familie in historisch perspectief*. Opdrachtenbundel thuisopdrachten geschiedenis BASO/OAR, 32.

2/ Gazette van Dixmude. (1891). *Baldadigheden*. Krantenartikel, 3.

3/ Janssens, F. (1980). *Jonge schrijnwerker A3 werd driemaal ingenieur*, Gazet van Antwerpen, 6.

4/ Nationaal Archief. *Familie van Wassenaer van Duvenvoorde*. Den Haag. Nationaal Archief, nummer toegang 3.20.87.

5/ Vandelanotte, J. (1861). *Erfenisaangifte Alexander Van Welsenaere*, Rijksarchief Brugge, inv.nummer: ERF 5 1862 Film nummer: 188 Volgnummer: 387 Item nummer: 114252, 22

Elektronisch materiaal:

1/ <https://www.goodreads.com/quotes/7624973-men-are-haunted-by-the-vastness-of-eternity-and-so>

2/ <https://www.diksmuide.be/product/454/trein-naar-de-hel>

3/ <https://westhoekverbeeldt.be>

4/ Putseys, G. & Van Nieuwenhuysse, K. (z.j.) *De (stam)boom in?! Een project familiegeschiedenis*. K.U. Leuven. Geraadplagd via <https://adoc.pub/de-stamboom-in-een-project-familiegeschiedenis.html>

5/ <http://www.kbs-frb.be/>

6/ <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/coronacrisis-vergelijkbaar-met-de-tweede-wereldoorlog-het-kan-ons-blijvend-veranderen~a027d428/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.be%2F>

7/ https://opverkenning.be/nl/themaoverzicht/leerjaar-3/lj3_th2_wateenfamilie

8/ <https://historiesvzw.be/over-ons/>

9/ <https://www.familiegeschiedenis.be/nl>

10/ https://nl.wikipedia.org/wiki/Non_omnis_moriar

- 11/ <https://education.myheritage.nl/article/how-to-find-out-if-you-have-royal-ancestry/>
- 12/ <http://ignacedebruynne.eu/debruynne/senior.html>
- 13/ <https://www.britannica.com/biography/Heinrich-Schliemann>
- 14/ <https://www.oostende.be/akte-geboorte>
- 15/ <https://www.ensie.nl/betekenis/kwartierstaat>
- 16/ <https://www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuws&r=alle-nieuwsberichten&a=2021-04-01-de-digitalisering-en-ontsluiting-van-de-burgerlijke-stand-een-langverwacht-koninklijk-besluit.-en-nu>
- 17/ <https://sundry-wmsite-ru.translate.google.com/kaprizy-pamjati/moja-genealogija/starhije-vajtensi/sobstvennost-vajtensov/? x tr sl=ru& x tr tl=en& x tr hl=nl& x tr sch=http>
- 18/ <https://adoc.pub/de-naam-stellamans1-betekenis-van-de-familienaam.html>
- 19/ <https://nl.geneastar.org/genealogie/crevitshild/hilde-crevits>
- 20/ <https://search.arch.be/nl/>
- 21/ https://www.vrijwilligersrab.be/nl/Burgerlijke_Stand_Init
- 22/ <https://kulak.kuleuven.be/facult/rechten/Monballyu/Rechtlagelanden/Miscellanea/eewedict.html>
- 23/ https://bskempen.be/info_files_nl/parochieregisters.htm
- 24/ <https://www.familysearch.org>
- 25/ <https://probat.west-vlaanderen.be>
- 26/ http://historischekranten.be/issue/GVD/1891-02-20/edition/null/page/3?query=Vilain%20Isidoor&sort=relevance&f_issuedate%5B0%5D=1800-01-01T00:00:00Z--%2B100YEARS
- 27/ <https://erfgoedbrugge.be>
- 28/ <https://www.spaenhiers.be/archief>
- 29/ <https://www.souvenhiers.be>

- 48/ <http://familiekundebrugge.brugseverenigingen.be/RouwbrievenbidprentjesBegraafplaatsen>
- 49/ <https://www.delcampe.net/nl/verzamelingen/>
- 50/ <http://www.wgff.de>
- 51/ <https://nl.geneanet.org/familienamen/>
- 52/ <https://familienaam.be/Vanwelsenaere>
- 53/ <http://home.scarlet.be/~tsd22610/page9.htm>
- 54/ <https://onzetaal.nl/taalloket/juffrouw>
- 55/ <http://hallelwijn.blogspot.com/2012/12/johanna-van-hallelwijn-de-la-clyte-1460.html>
- 56/ https://nl.wikipedia.org/wiki/Van_Wassenaer
- 57/ <https://www.wassenaer.net>
- 58/ [https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_\(Altmark\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Schulenburg_(Altmark))
- 59/ <https://www.myheritage.nl/dna>
- 60/ <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/item/is-een-online-dna-test-betrouwbaar/>
- 61/ <https://www.fv-oostende.be>
- 62/ https://en.wikipedia.org/wiki/Cyriel_Barbaro
- 63/ <https://noeldemey.blogspot.com/2014/01/cyrillus-camillus-barbaro-1899-2004-de.html?m=0>
- 64/ <https://www.gentools.be/genprogr.htm>
- 65/ <https://books.google.be/books?id=rVk-AAAAcAAJ&pg=PA281&dq=Welsenaers&hl=nl&sa=X&ved=2ahUKEwiS-4mVvJb4AhVuMewKHdcCD3c4FBDoAXoECAkQA#v=onepage&q=Welsenaers&f=false>

Bijlage:

- 1/ Vanwelsenaere, T.E.J. (2022). Reflecteren: *Taak 3 (Kernreflectie)*.

Bijlage

Taak 3 (Kernreflectie)

Thomas E.J. Vanwelsenaere

Hoofdvakken: Geschiedenis – Engels

0300903

Vak: Reflecteren (Ingroeien in het lerarenberoep)

Docent: Dhr. Pieter Van Biervliet

HANDELEN/ ERVAREN

In deze kernreflectie zullen drie aspecten aan bod komen waar ik doorheen mijn stage meermaals mee geconfronteerd werd. Vooreerst zal ik het hebben over de impact van stress tijdens mijn lesgeven. Ten tweede zal ik mijn zoektocht aankaarten omtrent het ontdekken van nieuwe activerende werkvormen en ten slotte wens ik te verduidelijken hoe mijn onzekerheid mijn lesgeven beïnvloedt.

TERUGBLIKKEN

Mijn persoonlijke doelstellingen

Voor de laatste drie lessen van mijn stage 3 voor het onderwijsvak geschiedenis, had ik de opdracht gekregen van mijn mentor om drie lessen uit te werken rond het thema: "Erfgoeddag maakt school". In het kader van dit thema, mocht ik één les uitwerken waarin ik de leerlingen zou kennis leren maken met kwartierstaten en stambomen. Vervolgens mocht ik één les uitwerken rond het onderwerp: "Oma en opa op school", waarbij ook een interview-enquête aan bod zou komen en finaal mocht ik mijn stage afsluiten met de leerlingen aan te leren hoe ze zelf opzoeken kunnen verrichten in het Rijksarchief en hoe ze ten slotte hun eigen familiegeschiedenis kunnen uitwerken.

Persoonlijk was ik dan ook zeer enthousiast met deze opgave, gezien mijn eindwerk handelt over het gebruik van stambomen en familiegeschiedenis in het onderwijs. Zowel mijn mentor als ikzelf, hadden tijdens een voorgaande les aan de vierdejaars bemerkt dat ze op mijn vraag omtrent of ze al dan niet interesse zouden hebben om hun eigen stamboom op te maken en hun eigen familiegeschiedenis te ontdekken, meerdere leerlingen hier overduidelijk zeer enthousiast op reageerden. Bovendien zou deze zeer uitdagende opdracht mij ook de kans bieden om alle feedback die ik op heden had gekregen, zo goed mogelijk in de praktijk om te zetten.

Tijdens de voorgaande lessen, kreeg ik zowel van mijn stagebegeleider als van mijn drie mentoren eigenlijk steevast dezelfde feedback, met name, dat mijn lesvoorbereidingen

telkenmale tot in de perfectie waren voorbereid, dat ik de te geven leerstof ook prima beheerste en dat ik op een uitstekende manier de leerstof op een leuke en uitdagende manier kon overbrengen op de leerlingen. Desalniettemin deze zeer positieve feedback, waren er vanzelfsprekend ook een paar werkpunten om rekening mee te houden. Zo deelde mijn laatste mentor mij eveneens meermaals mee, dat er geen enkele reden was om zo nerveus voor de klas te staan, dat ik niet bang moest zijn om ietwat meer af te stappen van het te leerkracht gestuurd lesgeven en dat ik vooral moest pogen om nog wat meer gebruik te maken van activerende werkvormen. Dit laatste zou volgens mijn stagebegeleider, in casu, dhr. Vande Ginste, ook een positief effect hebben op mijn klassenmanagement. Hoe meer de leerlingen nu eenmaal zelf actief bezig zijn, hoe minder ze hun aandacht zullen verliezen tijdens de lessen.

Sleutelmoment 1

Alvorens ik mijn eerste les in het kader van “Erfgoeddag maakt school” moest geven, was ik wel zeer nerveus en vooral ongerust, omtrent het feit dat ik geen flauw idee had hoe de derdejaars (ASO) zouden reageren op de thema’s die de volgende drie lessen voor hen in het verschiet lagen. Mijn grootste angst was vooral, wat als de leerlingen al vanaf het eerste moment onmiskenbaar duidelijk zouden maken dat genealogie hen totaal niet zou interesseren? Dan zou ik als stagiair moeten pogen om zo enthousiast mogelijk een onderwerp te gaan “verkopen”, dat eigenlijk nauwelijks enige aanhang heeft. Wat echter opviel, was dat de meeste leerlingen initieel eigenlijk niet positief, noch negatief reageerden op mijn introductiefase. Ik zag veel leerlingen nieuwsgierig kijken en vooral kon ik zien dat ze niet zo goed begrepen wat stamboomonderzoek en familiegeschiedenis precies met zich zou meebrengen. Wanneer ik vervolgens mijn twee onderzoeksvragen voorschotelde, i.c. 1/ “Wie zijn jouw voorouders?” en 2/ “Ken jij je eigen familiegeschiedenis?”, zag ik dat de leerlingen vooral stomverbaasd reageerden. Deze twee vragen hadden ze duidelijk niet zien aankomen, maar wat zeker wel positief was, was dat ik kon aanschouwen dat meerdere leerlingen toch wel nieuwsgierig naar mij keken en bleken aan te geven dat ze vooral meer duiding wensten met betrekking tot het voor hen nog enigmatische onderwerp. Bij het bespreken van wat stamboomonderzoek precies inhoudt, waren de leerlingen duidelijk verrast bij het aanhoren dat iedereen van ons een rechtstreekse link heeft met het verleden via zijn/haar afstamming

en in bijzonder dat deze afstammingslijn voor ons allemaal zelfs teruggaat tot in de prehistorie! Een volgend aspect dat hen deed nadenken, was mijn bemerking dat onze voorouders ook allemaal belangrijke historische gebeurtenissen hebben ervaren, soms van heel dichtbij of soms van op afstand. Ik had vooral het gevoel de leerlingen volledig “te winnen” voor mijn lesonderwerp, toen ik hen het verhaal van mijn grootmoeder haar broer als voorbeeld gaf, met name dat hij op 18-jarige leeftijd in Hongarije omkwam tijdens de Tweede Wereldoorlog, door het feit dat zijn tank ontplofte en vervolgens zijn volledige tankeenheden vernietigd door het Rode Leger. Op dat moment zag ik meerdere leerlingen gebiologeerd kijken en luisteren en dat gaf mentaal een zeer rustig en goed gevoel. Daaropvolgend zag ik opnieuw positieve reacties wanneer ik hen mijn eigen stamboom en kwartierstaat presenteerde, met de mededeling dat ze tijdens de komende lessen zelf zo’n stamboom en kwartierstaat zouden leren opmaken.

Wanneer ik de leerlingen duidelijk had weten te overtuigen met mijn voorbeelden, was de tijd aangebroken om hen mee te delen dat ze tijdens deze en de volgende twee lessen een opdracht zouden moeten uitwerken tijdens de lessen zelf, alsook dat ze tegen de volgende les zowel informatie moesten opvragen aan hun ouders en grootouders, zoals de familienamen van hun voorouders, geografische locaties, kijken in de “koekendoos” van oma en opa, en op zoek gaan naar oude foto’s enz. Tevens deelde ik hen ook mee, dat het de bedoeling was dat ze tegen de volgende les, samen met één van hun grootouders, een interview-enquête moesten afnemen en dat we dan tijdens de volgende les de resultaten hiervan klassikaal zouden bespreken. De leerlingen vonden dit allemaal zeer tof en leken hun enthousiasme niet onder stoelen of banken te kunnen stoppen! Wanneer de leerlingen ten slotte zelf een mochten proberen om hun eigen kwartierstaat op te maken, bleken velen al snel vast te geraken bij het feit dat ze niet verder konden komen dan het opgeven van hun eigen grootouders en zelfs meerdere onder hen konden de familienaam van hun grootouders niet opgeven... . Gelukkig had ik hierop geanticipeerd en gaf ik de leerlingen de opdracht om met hun laptop te surfen naar de genealogische website, i.c. *geneanet.org*, waarbij ze eerst een eigen account moesten aanmaken en vervolgens al de basisgegevens die ze al tijdens deze les hadden neergepend bij het opstellen van hun eigen kwartierstaat, mochten invoeren in hun eigen online stamboom. Om de les eerste les omtrent het thema genealogie af te sluiten en tevens de leerlingen een beeld te geven van wie hun mogelijke voorouders zouden kunnen

zijn, had ik hen de eenvoudige opdracht gegeven om in de zoekmachine van de genealogische website, hun eigen naam in te voegen. Tot praktisch ieders verbazing konden bijna alle leerlingen al een stamboom, meestal opgemaakte door een oom of tante, aangaande hun eigen familie terugvinden. Sommigen stonden echt perplex om te zien dat ze al konden teruggaan tot de jaren 1700!

Ik was na de les zeer tevreden over hoe mijn les verlopen was en zowel mijn mentor als ikzelf vonden deze les meer dan geslaagd. Ik keek er toen al naar uit om te zien hoe de leerlingen zouden anticiperen op het volgende thema dat aan bod zou komen, met name, *“Oma en opa op school.”*

Sleutelmoment 2

Ter voorbereiding van les twee, aangaande het thema “Erfgoeddag maakt school”, was het de bedoeling dat de leerlingen tijdens de paasvakantie een online interview-enquête samen met één van hun grootouders zouden invullen. Jammer genoeg kreeg ik twee dagen voor mijn tweede les plots een e-mail van mijn mentor met de bemerking dat hij de online interview-enquête nog niet ontvangen had, desalniettemin ik het al voor de paasvakantie elektronisch naar hem had doorgestuurd. Bij deze voelde ik mij dan ook gefrustreerd, gezien mijn tweede les opnieuw zeer goed was voorbereid, maar als natuurlijk de studenten de interview-enquête nog niet hadden ingevuld, dan zou mijn tweede les voor een groot deel niet gegeven kunnen worden, gezien de helft van de les voorzien was om een klassikale bespreking te houden van de resultaten van de interview-enquête. Ondanks mijn interview-enquête vervolgens door de mentor zeer laattijdig aan de studenten werd bezorgd, hadden gelukkig de meeste studenten deze toch nog elektronisch ingevuld. Hierdoor kon ik gelukkigerwijze toch nog mijn voorziene les in zijn geheel geven.

De tweede les zelf, legde de focus op de gelijkenissen en vooral de verschillen tussen het onderwijs in het verleden en het onderwijs in het heden. Om het contrast zo frappant mogelijk in beeld te brengen, had ik op het internet op zoek gegaan naar klasfoto's en andere foto's uit het verleden en deze naast foto's geplaatst van de leerlingen zelf. Deze foto's worden publiekelijk tentoongespreid op de Facebookpagina van de school zelf. De leerlingen vonden

het hilarisch om totaal onverwacht plots zichzelf en hun eigen klas te zien op een groot scherm vooraan in de klas! Hierdoor waren de leerlingen al van meet af aan dolenthousiast om de gelijkenissen en de verschillen tussen verleden en het heden te bespreken. Het meest geslaagde van het eerste gedeelte van mijn tweede les, was dat de leerlingen op een zeer ontspannen en grappige manier toch zeer veel konden bijleren omtrent de evolutie in het onderwijs door de jaren heen.

Alles verliep prima tijdens deze les, tot het moment waar ik de resultaten van mijn interview-enquête wenste te bespreken. Ik had gemakshalve, alsook om zeker te zijn indien er iets fout zou lopen, de resultaten van de interview-enquête al ingewerkt in mijn PowerPointpresentatie. Desalniettemin, was het wel mijn bedoeling om de resultaten toch te bespreken via Google Forms. De reden waarom ik dit wenste te doen, is omdat het zeer gebruiksvriendelijk is en je gemakkelijk met je besturingscontrole de percentages van de taartdiagrammen kunt aanklikken. Voorts zou ik de leerlingen ook kunnen tonen hoe je online enquêtes kunt maken en hoe je de data kunt lezen en interpreteren. Het grote probleem vond zich echter plaats bij het inloggen. Omdat ik niet via mijn gebruikelijke computer inlogde, kreeg ik constant te maken met veiligheidscontroles, zo moest ik aantonen dat ik “geen robot” was, vervolgens moest ik mijn e-mailadres opgeven, daaropvolgend moest ik een code gaan terugvinden via mijn e-mailadres en deze dan ingeven via Google Forms... . Door deze onvoorziene situatie, alsook waarbij er op dat moment zo’n 24 leerlingen op je vingers staan te kijken en je tevens ook nog eens wordt geobserveerd door een stagementor, werd ik volkomen uit balans gebracht en blokkeerde ik volledig. Wat mij achteraf het meest frustreerde, is dat ik op het moment zelf niet gewoon terug naar mijn PowerPointpresentatie ben gegaan en daar de resultaten met de leerlingen heb besproken. Het probleem was echter dat ik tijdens de les zelf dacht dat ik behoorlijk snel wel zou kunnen inloggen en ik geen flauw idee had hoelang dit wel zou blijven aanhouden. Gelukkig kwam mijn mentor mij op een bepaald moment helpen om toch te kunnen inloggen, gezien hij op de hoogte was omtrent mijn medische situatie, met name dat ik het syndroom van Asperger (ASS) heb.

Desondanks mijn stagementor mij uiteindelijk heeft kunnen helpen en ik ten slotte dan toch toegang had tot mijn interview-enquête, was ik echter al zo van de kaart, dat ik vervolgens begon te “fiepen”. Dit houdt in dat ik dan behoorlijk snel begin te praten en alles tot in de

kleinste details begin uit te leggen. Niettegenstaande de leerlingen de les zeer leuk vonden en ik uiteindelijk ook positieve feedback kreeg na de les, was ik zelf toch behoorlijk zwaar teleurgesteld, omdat alles tot in het kleinste detail was uitgewerkt en ik het gevoel had dat mijn les volledig fout was gelopen door de problemen met de klascomputer. Gelukkig was deze les nog niet mijn allerlaatste stageles uit mijn carrière, alsook had ik een goed gevoel naar de volgende les toe, gezien ik voor deze finale les niet zo afhankelijk zou zijn van de klascomputer.

Sleutelmoment 3

Tijdens deze allerlaatste les, kreeg ik de kans om jongeren aan te leren hoe ze doelgericht informatie kunnen opzoeken in een online databank. Tijdens de introductiefase van deze derde les omtrent “Erfgoeddag maakt school”, verduidelijkte ik aan de derdejaars dat ik ze zou leren hoe ze opzoeken kunnen verrichten via het Rijksarchief in België. Ik maakte hen ook duidelijk dat, gezien het gegeven ze allemaal algemeen secundair onderwijs volgen, het natuurlijk de bedoeling is dat ze aan het einde van hun middelbare opleiding naar een hogeschool of universiteit zullen gaan. Vandaar dat deze laatste les, niet alleen vanuit genealogisch standpunt gezien zeer interessant is, maar nog zoveel belangrijker, is dat leerlingen hier hun eerste methodologische stappen zullen zetten in het gericht zelfstandig leren opzoeken van gegevens in een elektronische databank. Tegelijkertijd deelde ik de jongeren ook mee dat ze zich zeker niet mogen laten afschrikken, wanneer ik hen een voorbeeld zal geven omtrent het opzoeken van een geboorteakte in de burgerlijke stand. Hierbij maakte ik de vergelijking met een leerling uit het lager onderwijs, die voor de allereerste keer een woordje poogt op te zoeken in een woordenboek. Ook dit kan overweldigend overkomen voor een kind, net als het voor jongeren en zelfs volwassenen zeer intimiderend kan zijn om voor de eerste keer met zo’n databank geconfronteerd te worden.

Ik vond het onmiddellijk positief dat ik echt de aandacht van de jongeren had kunnen trekken met deze introductiefase en zo kon ik stapsgewijs met een concrete casus, klassikaal een opzoeking verrichten via het Rijksarchief in België. Zoals verwacht zag ik dat sommige jongeren wel wat overweldigd waren, maar ik stelde hen gerust dat zowel hun leerkracht geschiedenis, als ikzelf, hen zou bijstaan indien ze problemen zouden ervaren bij het opzoeken

van akten uit de burgerlijke stand. Ik was zeer blij om te zien dat alle leerlingen al thuis hun kwartierstaten volledig hadden afgewerkt en ze zelfs al de namen van hun betovergrootouders hadden kunnen achterhalen. Ook was ik zeer aangenaam verrast om te zien dat meerdere leerlingen al eveneens thuis verder gewerkt hadden aan hun stamboom en verschillenden onder hen oude foto's, bidprentjes en zelfs al afgedrukte akten uit de burgerlijke stand hadden meegebracht. Dit aanschouwde ik toch als een teken dat ze echt geïnteresseerd waren in de lesmaterie, gezien ze eigenlijk niet "verplicht" waren om dit uit te voeren, noch ze geëvalueerd zouden worden op basis van hun voorbereiding. Wat natuurlijk wel te verwachten viel, was dat opzoekingen verrichten in zo'n databank heel wat tijd in beslag nam, maar ik had op het einde van de les nog wat tijd kunnen vrijmaken om hen kennis te laten maken met de website: "westhoekverbeeldt.be", een zeer toffe website waarbij je heel wat oude foto's kunt terugvinden over mensen en families woonachtig in de Westhoek. Gezien ik mijn laatste stage liep in het Sint-Martinusinstituut te Koekelare en ik op voorhand wist dat de meesten van hen ook uit deze regio afkomstig waren, was deze website dan ook zeer toepasselijk voor hen. Het was best grappig om te zien hoe meerdere leerlingen zeer enthousiast plots hun eigen grootouders en soms zelfs hun eigen overgrootouders konden terugvinden dankzij deze website.

Besluitend ben ik zeer tevreden dat ik mijn allerlaatste les van mijn lerarenopleiding op een positieve manier heb kunnen afsluiten en dat zowel de leerlingen alsook de mentor overduidelijk zeer tevreden waren van zowel de voorbije lessen alsook deze afsluiter rondom het thema "Erfgoeddag maakt school". Wat ik vooral als een zeer groot compliment ervoer, was het feit dat mijn stagementor mij voor de les vroeg of ik geen bezwaar zou hebben, als een andere stagiair deze les zou meevolgen, omdat deze stagiair zijn lesvoorbereiding niet zo goed waren en hij op dat vlak veel van mij zou kunnen bijleren. Bij deze gaf dit dan ook een zeer goed gevoel en vooral vond ik dit een erkenning voor alle tijd en energie die ik in mijn lesvoorbereidingen had gestopt.

BEWUSTWORDING VAN ESSENTIËLE ASPECTEN

Wanneer ik dieper nadenk over de onderliggende waarden en kernkwaliteiten die mijn gedrag sturen, dan is het zinvol om even stil te staan bij de kernkwadranten van Ofman. Desondanks

ik al heel wat ervaring tijdens mijn stages heb opgedaan, kan ik echter niet ontkennen dat bepaalde facetten zich toch wel blijven herhalen. Zo bemerk ik dat ik al een enorme positieve evolutie heb gemaakt met betrekking tot het concept flexibiliteit. Tijdens mijn allereerste stage was dit behoorlijk problematisch en ondanks ik initieel dacht dat ik rond dit thema nauwelijks in staat zou zijn om hier ooit enige evolutie in te maken, gezien flexibel zijn nu eenmaal geen prototypisch kenmerk is van mensen met mijn stoornis, ben ik uiteindelijk toch wel zeer aangenaam verrast dat ik zowel tijdens mijn alternatieve stage in het Romeins Archeologisch Museum, alsook tijdens mijn laatste stage voor het vak geschiedenis, telkenmale een positieve opmerking heb gekregen, met name dat flexibiliteit volgens mijn mentoren klaarblijkelijk één van mijn sterke punten zou zijn! Concreet kan ik dus stellen dat niettegenstaande flexibiliteit sowieso een uitdaging voor mij was en ook nog steeds is, ik toch wel significante vooruitgang hieromtrent heb geboekt. Bij deze kunnen we dan ook afleiden dat één van mijn kernkwaliteiten logischerwijze 'nauwkeurigheid' is, een gegeven dat zich duidelijk afspiegelt in mijn minutieuze lesvoorbereidingen, maar dat ook 'perfectionisme' één van mijn grootste valkuilen is, een gegeven dat zeker ook wordt gevoed door mijn onderliggende onzekerheid. Wanneer ik bijvoorbeeld in een onvoorziene situatie kom, in casu, de problematiek met de klascomputer tijdens les twee, dan percipieer ik zoiets als pure chaos en voel ik mij echt volledig blokkeren. Daarbij gepaard gaande is het fenomeen van het zogenaamde "fiepen". Hierbij beginnen mensen met mijn profiel zeer snel te praten over bepaalde specifieke onderwerpen en dit op een zeer doorgedreven manier en extreem gedetailleerde manier. Gelukkig weet ik al zéér lang dat dit één van mijn allergrootste problemen is en ook behoorlijk normaal voor mensen met het syndroom van Asperger. Vandaar dat ik voor mezelf ook al meerdere trucjes heb aangeleerd om hier mee om te gaan. Zo poog ik bijvoorbeeld om altijd extra goed voorbereid te zijn, met name, wat ik vooronderstel hoe iets zal gaan verlopen, vervolgens probeer ik zoveel mogelijk "eventuele scenario's" al a priori in mijn hoofd uit te werken en finaal leer ik mezelf bewust te zijn van het gegeven, ook al ben ik "perfect" voorbereid, vroeg of laat kom ik sowieso in een situatie terecht waar ik echter niet op was voorbereid. Mijn levenshouding aangaande deze kernkwaliteit en de daarmee gepaard gaande valkuil, allergie en uitdaging, is voor mij: "Hoop op het beste, maar bereid je voor op het ergste!" Dit klinkt misschien zwartgallig, maar al mijn examens die ik op heden heb afgelegd in mijn lerarenopleiding, heb ik telkens met deze houding uitgevoerd en uiteindelijk kan ik enkel maar constateren dat ik eigenlijk zelden voor

grote verrassingen ben komen te staan en mijn resultaten altijd meer dan behoorlijk zijn geweest.

Ook al kom ik nu misschien over, alsof ik deze kernkwaliteit en al zijn daarmee gepaard gaande onderdelen “perfect” onder controle heb, toch kan ik echter niet ontkennen dat mijn doorgedreven perfectionisme ook serieuze stress, uitputting en overbelasting met zich meebrengt. Door zo consciëntieus te zijn of om dit met een specifieke kernkwaliteit van Ofman te duiden: “verantwoordelijkheid nemen”, kan ik eerlijkheidshalve enkel maar concluderen dat overbelasting nu eenmaal een andere serieuze valkuil voor mij is. Tijdens iedere stage ervaar ik dat mijn energieniveau ongelofelijk snel daalt, soms ervaar ik dit daadwerkelijk alsof ik een vliegtuig in vrije val ben! Deze zware overbelasting wordt tevens ook veroorzaakt door het feit dat ik door mijn extreme stiptheid, vaak zeer opgefokt ben tijdens zowel mijn gehele stageperiode, alsook vooral vlak voor het lesgeven. De onderliggende reden ligt eigenlijk bij mijn extreme angst om de controle te verliezen. Vandaar dat het afstappen van te veel leerkracht gestuurd lesgeven en pogen om meer over te schakelen naar het gebruikmaken van activerende werkvormen voor mij een absolute must was tijdens deze stageperiode. Ondanks ik vanzelfsprekend ook op dit vlak ontegensprekelijk enorm veel positieve vooruitgang heb geboekt, toch kan ik niet ontkennen dat dit nu ook eenmaal een wezenlijk onderdeel van mezelf is en dat ik ook altijd gevoelig zal blijven voor alle valkuilen waarmee al mijn kernkwaliteiten gepaard gaan. De sleutels om zo goed mogelijk met mijn valkuilen om te gaan, zijn natuurlijk terug te vinden onder de noemer “uitdagingen”. Volgens de kernkwadranten van Ofman, liggen dé oplossingen en vooral dé werkpunten waar ik mij bewust moet van zijn, bij de volgende uitdagingen: flexibiliteit, relaxedheid en hulp vragen.

Een manier om meer ontspannen te zijn, is voor mij bijvoorbeeld mediteren. Dit klinkt misschien voor sommigen nogal newageachtig, maar persoonlijk ervaar ik hier wel baat bij. Rondom mijn uitdaging ‘hulp vragen’, dan kan ik uiteraard het voorbeeld aanhalen, waar mijn stagementor mij op een bepaald moment een handje hielp om mijn enquêtes te kunnen bekijken via Google Forms. Overigens heb ik ook meermaals tijdens mijn stage aan mijn mentoren gevraagd om tips, omtrent mijn zoektocht naar meer activerende werkvormen voor de leerlingen. Besluitend kan ik mijn analyse omtrent de bewustwording van mijn essentiële

aspecten afronden door te stellen dat desondanks ik doorheen mijn verschillende stageperiodes een enorme evolutie heb gemaakt aangaande mijn werkpunten, ik desalniettemin altijd gevoelig zal blijven voor de valkuilen die nu eenmaal een intrinsiek onderdeel vormen van wie ik ben.

ALTERNATIEVEN

Als ik finaal terugkijk naar mijn gehele stageperiode, inclusief ook de laatste drie lessen in kader van “Erfgoeddag maakt school”, dan kan ik oprecht stellen dat ik echt wel zeer tevreden en trots ben op wat ik gemanifesteerd heb. Het gegeven waar ik het meeste trots op ben zijn vooral mijn zeer gedetailleerde lesvoorbereiding. Ondanks hier uiteraard enorm veel tijd en energie in gaat, ben ik tijdens het lesgeven zelf altijd zeer dankbaar dat ik dit telkenmale zo gewetensvol heb uitgewerkt. Hierdoor voel ik mij rustig en zelfverzekerd. Persoonlijk denk ik dat veel stress en spanning wordt veroorzaakt door het feit dat je als student constant geobserveerd en beoordeeld wordt. Wellicht zal ik in de toekomst veel minder spanning ervaren, wanneer ik zelf honderdprocent “de baas” ben in mijn eigen klaslokaal. Een ander gegeven waar ik ook een zeer goed gevoel aan overhoud, is het feit dat ik meermaals heb durven te experimenteren op vlak van het gebruiken van meer activerende werkvormen. In bijzonder ben ik zeer blij dat ik op het einde van één van mijn lessen het programma ‘Kahoot’ succesvol heb kunnen gebruiken. Overigens verliepen de internetoefeningen voor de derdejaars met hun laptop ook zeer goed en vooral het opzoeken via het Rijksarchief in België verliep meer dan adequaat.

Het enige minpuntje was, zoals al eerder vermeld in dit schrijven, de tragedie met de klascomputer. Niettegenstaande ik nochtans op voorhand rekening had gehouden dat er mogelijk problemen in het verschiet konden liggen, was ik desalniettemin toch volledig van de kaart! Aan de andere kant zijn dit soort ervaringen eigenlijk wel een goede leerschool om achteraf te concluderen dat, ondanks ik deze episode op het moment zelf als een ware apocalyps ervoer, de wereld zelf uiteindelijk toch niet is vergaan. Besluitend kan ik eigenlijk enkel maar meedelen dat ik zeer opgetogen ben met het gehele verloop van deze stageperiode, met inbegrip van de laatste drie lessen uit mijn carrière als student in de lerarenopleiding.